

ГОДИШЊИ ИЗВЈЕШТАЈ
О РЕЗУЛТАТИМА АКТИВНОСТИ ИНСТИТУЦИЈЕ
ОМБУДСМЕНА ЗА ЉУДСКА ПРАВА
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ ЗА 2014. ГОДИНУ

И

ГОДИШЊИ ИЗВЈЕШТАЈ
О ПОЈАВАМА ДИСКРИМИНАЦИЈЕ
У БОСНИ И ХЕРЦЕГОВИНИ ЗА 2014. ГОДИНУ

ГОДИШЊИ ИЗВЈЕШТАЈ
О РЕЗУЛТАТИМА АКТИВНОСТИ ИНСТИТУЦИЈЕ
ОМБУДСМЕНА ЗА ЉУДСКА ПРАВА
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ ЗА 2014. ГОДИНУ

И

ГОДИШЊИ ИЗВЈЕШТАЈ
О ПОЈАВАМА ДИСКРИМИНАЦИЈЕ
У БОСНИ И ХЕРЦЕГОВИНИ ЗА 2014. ГОДИНУ

САДРЖАЈ

УВОД	5
ПОГЛАВЉЕ I. ПРАВНИ ОКВИР И ДЈЕЛОКРУГ РАДА ОМБУДСМЕНА	7
1.1. Правни оквир за рад омбудсмена	7
1.2. Дјелокруг рада омбудсмена	7
1.3. Потреба мијењања правног оквира за рад омбудсмена	8
ПОГЛАВЉЕ II. ОБЛИЦИ АКТИВНОСТИ ОМБУДСМЕНА	10
2.1. Непосредни контакти са грађанима	10
2.2. Поступци по жалбама грађана	10
ПОГЛАВЉЕ III. СТАТИСТИЧКИ ПОКАЗАТЕЉИ О АКТИВНОСТИМА ОМБУДСМЕНА	12
3.1. Статистички показатељи о активностима у 2014. години	12
3.2. Препоруке упућене органима	16
3.3. Органи на које су се жалбе односиле	21
3.4. Жалбе према територијалној припадности подносилаца	23
3.5. Специјални извјештаји у 2014. години	24
3.6. Иницијативе за измјене и допуне закона	24
ПОГЛАВЉЕ IV. АКТИВНОСТИ ОМБУДСМЕНА У ПОЈЕДИНИМ ОБЛАСТИМА ЉУДСКИХ ПРАВА	26
4.1. ПОЛИТИЧКА И ГРАЂАНСКА ПРАВА	26
4.1.1. Запажања и појаве у области грађанских и политичких права	26
4.1.2. Статистика жалби грађана	27
4.1.3. Остварени резултати активности	28
4.1.4. Правосуђе	28
4.1.5. Управа	34
4.1.6. Право на имовину	36
4.1.7. Полиција	38
4.1.8. Јавне исправе	40
4.1.9. Изборно право	40
4.1.10. Министарска, владина и друга именована	41
4.1.11. Слобода приступа информацијама	41
4.2. ЕКОНОМСКО- СОЦИЈАЛНА И КУЛТУРНА ПРАВА	46
4.2.1. Запажања и појаве у области економско-социјалних и културних права	46
4.2.2. Статистика жалби грађана	47
4.2.3. Остварени резултати активности	47
4.3. ПРАВА ДЈЕЦЕ	63
4.3.1. О значају остваривања права дјецe у БиХ	64
4.3.2. Запажања у остваривању права дјецe	64
4.3.3. Остварени резултати у заштити права дјецe	65
4.3.4. Забринутости о остваривању права дјецe	66
4.4. ПРАВА ЛИЦА СА ИНВАЛИДИТЕТОМ	68
4.4.1. Запажања и појаве у остваривању права лица са инвалидитетом	68
4.4.2. Статистика жалби грађана у овој области	70
4.4.3. Остварени резултати активности	71
4.5. ПРАВА НАЦИОНАЛНИХ, ВЈЕРСКИХ И ДРУГИХ МАЊИНА	73
4.5.1. Запажања и појаве у области права националних, вјерских и других мањина	73
4.5.2. Статистика жалби грађана	74
4.5.3. Остварени резултати активности	74
4.6. ПРАВА ПРИТВОРЕНИХ/ЗАТВОРЕНИХ ЛИЦА	75
4.6.1. Значај и разлози за сузбијање тортуре	75
4.6.2. Запажања и појаве у области заштите права притвореника/затвореника	76
4.6.3. Статистика жалби грађана у области заштите права притвореника/затвореника	83

4.6.4. Остварени резултати активности	83
4.7.ЕЛИМИНАЦИЈА СВИХ ОБЛИКА ДИСКРИМИНАЦИЈЕ	84
4.7.1. Краћи осврт на елиминацију дискриминације	84
ПОГЛАВЉЕ V. САРАДЊА СА ОРГАНИМА И ИНСТИТУЦИЈАМА	86
5.1. Сарадња са институцијама и организацијама у БиХ.....	86
5.2. Сарадња са међународним организацијама и институцијама.....	87
5.3. Сарадња са јавношћу и медијима	91
5.4. Сарадња са цивилним друштвом.....	96
ПОГЛАВЉЕ VI. ФУНКЦИОНИСАЊЕ ИНСТИТУЦИЈЕ ОМБУДСМЕНА	99
6.1. Увод	99
6.2. Особље	99
6.3. Смјештај и техничка опремљеност Институције	99
6.4. Буџет и финансије.....	100
6.5. Статус Институције.....	100
ПОГЛАВЉЕ VII. ТАБЕЛАРНИ ПРИКАЗ ПРЕПОРУКА	102
АНЕКС I – ПРЕГЛЕД БУЏЕТА 2014.	128
АНЕКС II ПРЕГЛЕД ОБАВЕЗА ПО ЗАКОНУ О СЛОБОДИ ПРИСТУПА ИНФОРМАЦИЈАМА	130
АНЕКС III ТАБЕЛАРНИ ПРИКАЗ СТАТИСТИЧКИХ ПОДАТАКА	133

УВОД

Извјештај о активностима Институције омбудсмена за људска права БиХ за 2014. годину сачињен је у складу са чланом 34 и 35 Закона о омбудсмену за људска права БиХ, а садржи податке о активностима ове Институције и обиму поштовања људских права и слобода ради чијег остварења су се грађани и правна лица обраћали пред јавним органима као и приватним установама које обављају јавне дужности.

У извјештају су посебно истакнути статистички показатељи о укупним активностима Институције омбудсмена као и активностима у појединим областима људских права те резултатима активности по жалбама грађана и препорукама за отклањања кршења људских права и грађанских слобода, као и запажања, констатације и препоруке.

Поред тога, у складу са Стратегијом дјеловања, Институција омбудсмена имала је значајне активности и на подузимању мјера што ефикасније заштите и промоције људских права, јачања сарадње с домаћим институцијама и органима, као и с међународним институцијама и организацијама грађанског друштва које се баве заштитом људских права.

Будући да се рад Институције омбудсмена темељи првенствено на жалбама грађана, проведеним истраживањима по жалбама и непосредним контактима са грађанима, дошло се до показатеља који откривају потешкоће у остваривању и заштити права грађана и односу јавних органа према њима у остваривању и заштити тих права. Као што се из извјештаја може видјети, ради се, прије свега, о дуготрајности поступака пред надлежним државним органима и органима локалне самоуправе, али није занемарив ни број жалби грађана у којима се указује на неправичност и на незаконитост одлука које су донијели јавни органи.

У 2014. години, Институцији омбудсмена за заштиту људских права се обратило 13.178 грађана, а у раду је било 4.737 жалби по којима је вођен поступак утврђивања кршења људских права.

Највећи број жалби и кршења људских права било је у области грађанских и политичких права, економско-социјалних и културних права, те права дјете, особа са инвалидитетом, права мањина и особа лишених слободе.

Посебно се истиче активност Институције омбудсмена у спречавању свих облика дискриминације. У 2014. години је било 230 жалби грађана на дискриминацију што представља повећање броја обраћања за 16,6%. Омбудсмени процјењују да ово не представља стварни приказ обима дискриминације јер постоји много непријављених случајева. Наиме, за ефикасну заштиту од дискриминације није довољно само усвојити законска рјешења усклађена са стандардима људских права. Нужно је осигурати ефикасну и правилну примјену Закона о забрани дискриминације у БиХ кроз јачање

институција које пружају заштиту од дискриминације што подразумева сталну подршку и обезбјеђење неопходних услова за заштиту од дискриминације.

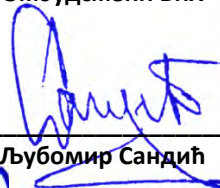
Такође, омбудсмени су извршили анализе остваривања и заштите права дјеце, националних мањина, посебно Рома, као и права лица лишених слободе, жена, жртава рата, особа са инвалидитетом. У 2014. години извршена је анализа реализације препорука у овим областима људских права на основу чега су изнесени налази и мишљења, а такође су предложене и нове мјере надлежним и одговорним органима које би требале унаприједити и повећати ефикасност на заштити људских права ових група.

У овој години је посебно повећана активност на подношењу иницијатива за доношење закона или њихових измјена и допуна на основу анализа жалби грађана и рада на њима. Ово је значајно за превенцију кршења права.

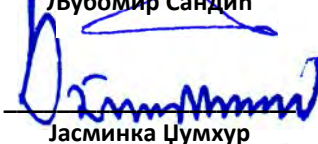
Напомињемо да се у прилогу извјештаја налази табеларни приказ активности и препорука Институције омбудсмена, као и преглед утрошених буџетских средстава и извршених обавеза органа по Закону о слободи приступа информацијама.

Март, 2015. године

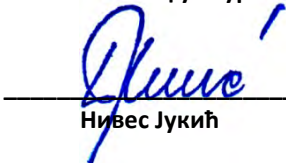
Омбудсмени БиХ

Љубомир Сандић

Јасминка Џумхур

Нивес Јукић

ПОГЛАВЉЕ I. ПРАВНИ ОКВИР И ДЈЕЛОКРУГ РАДА ОМБУДСМЕНА

1.1. Правни оквир за рад омбудсмена

Институција омбудсмена за људска права Босне и Херцеговине(у даљем тексту: Институција омбудсмена) успостављена је 1996. Године, у складу с Анексима IV и VI Општег оквирног споразума за мир у Босни и Херцеговини, као независна институција за промовисање и заштиту људских права.

Према члану 1 Закона о омбудсмену за људска права БиХ¹, Институција омбудсмена је независна институција успостављена с циљем промовисања добре управе и владавине права и слобода физичких и правних лица како је гарантовано Уставом БиХ и међународним споразумима који се налазе у додатку тог Устава. Институција надгледа активности институција БиХ, њених ентитета и Брчко Дистрикта БиХ.

Институција поступа у оквиру Устава, закона, других прописа и општих аката, као и ратификованих међународних уговора и општеприхваћених правила и стандарда међународног права.

1.2. Дјелокруг рада омбудсмена

Институција омбудсмена надлежна је за разматрање предмета који се односе на слабо функционисање или повреде људских права и слобода почињених од било којег органа у БиХ. Може поступати по пријему жалбе или по службеној дужности. Након спроведене истраге може препоручити одговарајуће појединачне и опште мјере. Не разматра предмете који се односе на одлуке, чињенице или догађаје који су се десили прије 15. децембра 1995. године.²

У дјелокругу Институције омбудсмена је да може да проводи истраге по жалбама о повредама људских права и слобода почињених од војних власти³ као и да поступа у предметима који се односе на слабо функционисање судског система или неправилног процесуирања индивидуалних жалби и да препоручи одговарајуће опште или појединачне мјере.

При томе је изричито регулисано да се омбудсмен неће мијешати у процес одлучивања судова што значи да нема надлежност преиспитивања судских одлука у својству неке више инстанце.⁴

Омбудсмен може прослиједити предмете о наводним повредама људских права највишим судским органима који су надлежни за питања људских права, у складу са правилима којима се регулише улагање жалбе тим органима кад установи да је то неопходно за ефикасно обављање својих дужности.⁵

¹ Закон о омбудсмену за људска права БиХ („Службени гласник БиХ“, бр.32/00,19/02,35/04,32/06,38/06)

² Идем, члан 2.

³ Идем, члан 3.

⁴ Идем, члан 4.

⁵ Идем, члан 6.

Институција омбудсмена има и посебна овлаштења и надлежности по Закону о забрани дискриминације БиХ⁶, а у оквиру те надлежности прима жалбе физичких и правних лица због дискриминације, даје потребна обавјештења о њиховим правима, могућностима судске и друге заштите, одлучује о покретању поступка по жалбама, предлаже медијацију, прикупља и анализира статистичке податке, подноси годишње извјештаје о појавама дискриминације, даје мишљења и препоруке с циљем сузбијања и спречавања дискриминације, прати законодавство, унапређује праксу која има за циљ да обезбиједи једнако поступање.

Институција омбудсмена има овлаштења по Закону о министарским, владиним и другим именованима⁷ да подузима мјере испитивања приговора жалилаца на одлуке о именованима. При томе може покретати питања везана за поступак именована, на који се приговори жалилаца односе, може захтијевати од одговорног јавног службеника документа и списе везане за именована.

Такође, има и посебна овлаштења по Закону о слободном приступу информацијама⁸ да разматра сачињавање и достављање информација као што су водичи, правилници, опште препоруке које се односе на примјену овог Закона. Укључује ове информације у свој годишњи извјештај који садржи активности омбудсмена о примјени овог Закона, разматра жалбе и подузима мјере по захтјевима и одлукама о приступу информацијама, предлаже упутства за обезбјеђење примјене овог Закона.

С циљем заштите права грађана, Институција омбудсмена поступа по појединачним и групним жалбама, подузима мјере на заштити права, обавјештава физичка и правна лица о подузетим мјерама, о њиховим правима и обавезама, упознаје их са могућностима судске и друге заштите, предлаже покретање поступка медијације и слично.

Институција омбудсмена сваке године сачињава годишњи извјештај о резултатима својих активности који доставља Предсједништву БиХ, Парламентарној скупштини БиХ, Народној Скупштини Републике Српске и Парламенту Федерације Босне и Херцеговине, у коме наводи број и природу примљених жалби, о својим налазима у тим жалбама са истицањем појава кршења људских права, препорукама које су прихваћене и које нису прихваћене, као и приказаним трошковима буџета Институције у датом периоду.

1.3. Потреба мијењања правног оквира за рад омбудсмена

На основу искустава у протеклих 6 година примјене, уочени су разлози за допуне и измјене Закона о омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине. Закон је донесен 2000. године и мијењан је четири пута, али углавном у дијелу који се односио на организацију и трансформацију Институције омбудсмена и није сачињен пречишћени

⁶ Закон о забрани дискриминације БиХ („Службени гласник БиХ“, бр. 59/09)

⁷ Закон о министарским именованима, именованима Савјета министара и другим именованима („Службени гласник БиХ“, 37/03), Закон о владиним, министарским и другим именованима у ФБиХ (Службене новине ФБиХ“, бр.12/03, 34/03), Закон о владиним, министарским и другим именованима Републике Српске („Службени гласник РС“, бр.41/03)

⁸ Закон о приступу информацијама у БиХ („Службени гласник БиХ“, бр. 28/00, 45/06, 102/09, 62/11), Закон о слободи приступа информацијама Републике Српске „Службени гласник РС“, бр.20/01), Закон о слободи приступа информацијама ФБиХ („Службене новине ФБиХ“, бр.32/01)

текст Закона што отежава његову примјену, а одређени број проблема у вршењу законом утврђених овлаштења настаје због чињенице да нека питања нису уопште уређена или се њиховом регулисању није приступило на одговарајући начин.

То се односи на промовисање људских права, укључивање промовисања у мандат и овлаштења, питања покретања поступака код Уставног суда, судова и других органа, финансијске независности као дијела укупне независности Институције, питање судбине приједлога омбудсмена за обуставу мјере управног органа због спречавања непоправљиве штете, питање формализације сарадње са организацијама цивилног друштва, питања регулисања мандата и овлаштења омбудсмена утврђена у другим законима, затим један број неадекватних израза и термина који Закон чине нејасним и компликованим за примјену и других питања која би допринијела ефикаснијем функционисању и заштити људских права.

Имајући у виду наведене потребе Савјет министара БиХ⁹ је именовано радну групу која је задужена да припреми приједлог измјена и допуна закона након чега ће бити упућен на јавну расправу и парламентарну процедуру усвајања.

⁹ Одлука Савјета министара БиХ 01/2-02-936-3/14 од 15.7.2014.

ПОГЛАВЉЕ II. ОБЛИЦИ АКТИВНОСТИ ОМБУДСМЕНА

2.1. Непосредни контакти са грађанима

У Институцији омбудсмена, у свим канцеларијама, сваким радним даном је омогућен долазак грађана и непосредни контакти са грађанима.

У току 2014. године, у просторијама Институције омбудсмена, омбудсмени, са сарадницима, су имали 13.178 обраћања грађана. Приликом долазака и непосредних разговора, грађани су имали прилику да непосредно изнесу чињенице за своје проблеме, чињенице везане за неостваривање својих права и све околности везане за њихове захтјеве за заштиту њихових права, а представници Институције омбудсмена су их упознали са људским правима на која се односе њихови захтјеви као и са надлежностима и овлаштењима Институције, могућностима подношења жалбе због повреда неког свог права или обраћања некој другој надлежној институцији. При томе су се често и разјасниле одређене ситуације о постојању кршења људских права, о поступању надлежних органа, јавних служби и организација, а долазило се и до информација о стању људских права, достигнутим стандардима заштите и слично.

Омогућени су и телефонски контакти грађана са Институцијом омбудсмена, при чему су грађани остваривали директне контакте и износили своје проблеме и захтјеве. Овакви контакти су остварени у 2014. години у 6.685 телефонских контаката.

Грађани су у 29 случајева контактирали Институцију и путем маил-а, а односили су се, углавном, на тражење информација о проблемима и мишљења о појединим кршењима њихових људских права. При томе су директним одговорима на њихове адресе добијали информације, мишљења и сугестије.

Омбудсмени и сарадници су посјетили већи број општина, при чему су обаљали и непосредне разговоре са грађанима и примали њихове жалбе. Одржавани су и састанци са представницима општина и том приликом су упознати са надлежностима и овлаштењима Институције омбудсмена као и проблемима и потешкоћама у остваривању људских права и слобода пред органима тих локалних заједница, на које су грађани указивали.

2.2. Поступци по жалбама грађана

Највећи дио активности Институције омбудсмена се односи на рад и поступање по конкретним појединачним или групним жалбама грађана и правних лица упућеним на кршење њихових људских права.

У току 2014. године је укупно било у раду 4.672 жалбе, од којих су 3.131 нове регистроване жалбе по којима су подузимане бројне активности на истраживању постојања кршења људских права.

У оквиру поступања по жалбама, предузимано је много разних активности, као што су тражења изјашњења органа по жалбама, изјашњења по издатим препорукама, разне врсте писмене комуникације са жалиоцима, праћење судских и управних поступака, обавјештавања жалиоца о изјашњењима одговорних страна по жалбама, слање ургенција

надлежним органима, захтјеви за објашњења и разјашњења разних поступања, активности према жалиоцима на допуњавању жалби, разјашњавању поступања и слично, издавање препорука, активности на реализацији препорука, доношење образложених одлука по жалбама у случајевима неоснованих жалби, неблаговремених жалби, жалби по којима не постоји надлежност, просљеђивања жалби надлежним институцијама и сл.

Све примљене жалбе у Институцији омбудсмена региструју се по областима људских права. Жалбе могу достављати физичка и правна лица, без обзира на националност, држављанство, мјесто боравка, пол, пунољетство, етничко поријекло, религију, правну способност, боравак у затвору било које врсте. Другим ријечима, не постоји ограничење права на подношење жалбе Институцији омбудсмена.

Примљене жалбе често су сложене јер указују на вишеструке повреде права које се односе на различите категорије грађана који, према међународним стандардима, уживају посебну заштиту, као што су особе са инвалидитетом, жене, дјеца, мањине, повратници. Ова појава је посебно присутна у области економских и социјалних права, и жалбе, поред повреде одређених права, указују и на дискриминацију.

Један број жалби указује на кршење права од стране два и више органа па се активности по једној таквој жалби усмјеравају према свим назначеним органима. То значи да има више активности које се односе на више органа него што би се могло закључити из броја жалби. Тако је у току 2014. године у односу на укупан број жалби, а то је 4.672, Институција имала 4.973 разних активности као што су тражење изјашњења, образложења, информација, достављање документације према органима у БиХ.

ПОГЛАВЉЕ III. СТАТИСТИЧКИ ПОКАЗАТЕЉИ О АКТИВНОСТИМА ОМБУДСМЕНА

3.1. Статистички показатељи о активностима у 2014. години

а) Укупан број обраћања

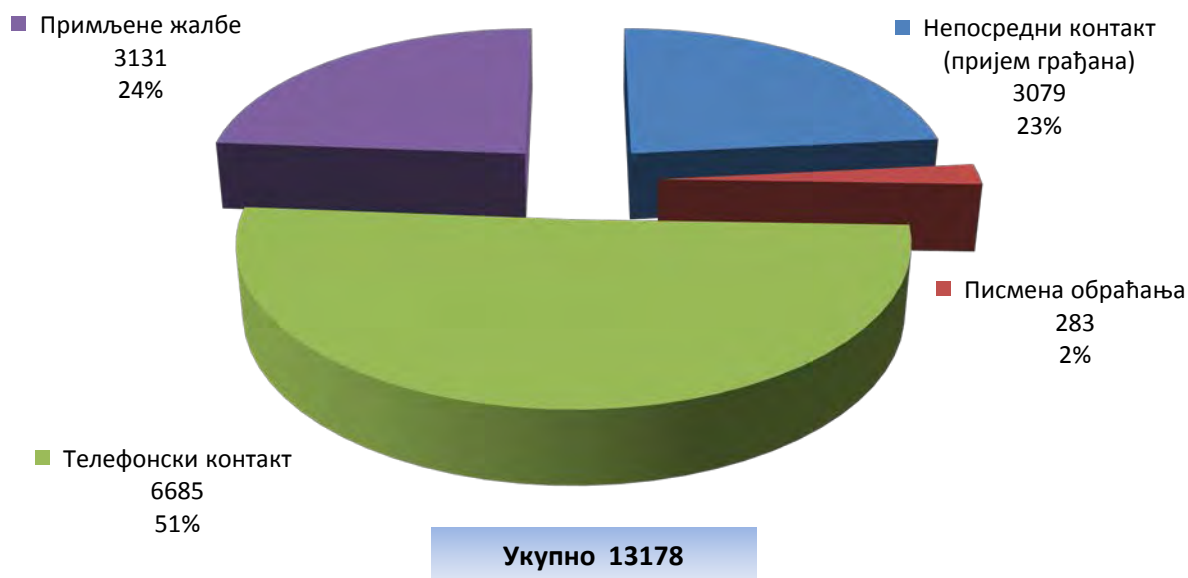
У току 2014. године Институцији омбудсмена се обратило укупно 13.178 грађана. Од тога броја су 283 писмена поднеска у којима су грађани тражили разна обавјештења, информације и упутства о њиховим проблемима и питањима везаним за остваривање њихових права.

Непосредни контакти грађана у пријемним канцеларијама Институције омбудсмена, са омбудсменима и сарадницима су остварени у 3.079 контаката, у којима су грађани на непосредан начин обављали разговоре са омбудсменима и сарадницима омбудсмена, ради образложења и разјашњења појединих случајева, добијања стручних информација, упутстава за даљња поступања у заштити њихових права.

Остварено је 6.685 телефонских контаката у пријемним канцеларијама, у којима је грађанима пружана помоћ, савјетом, подршком, давањем одговарајућих савјета, информација, обавјештења.

У току 2014. године грађани су поднијели 3.131 жалбу, а упућивале су на повреде њихових права по којима су вођени поступци истраживања кршења људских права.

Анализом начина и броја обраћања грађана Институцији омбудсмена, уочљиво је да су најчешћа обраћања телефоном, затим непосредно у пријемним канцеларијама, а потом путем писмених жалби. То указује на закључак о тежњи грађана за што непосреднијим контактом са омбудсменима, као и потреби што веће присности и блискости Институције грађанима. Један од сталних стратешких и планских задатака Институције омбудсмена који подразумијева развијање Институције у функционалном и територијалном смислу је постизање што бољих услова за непосредније контакте блискост Институције са грађанима.

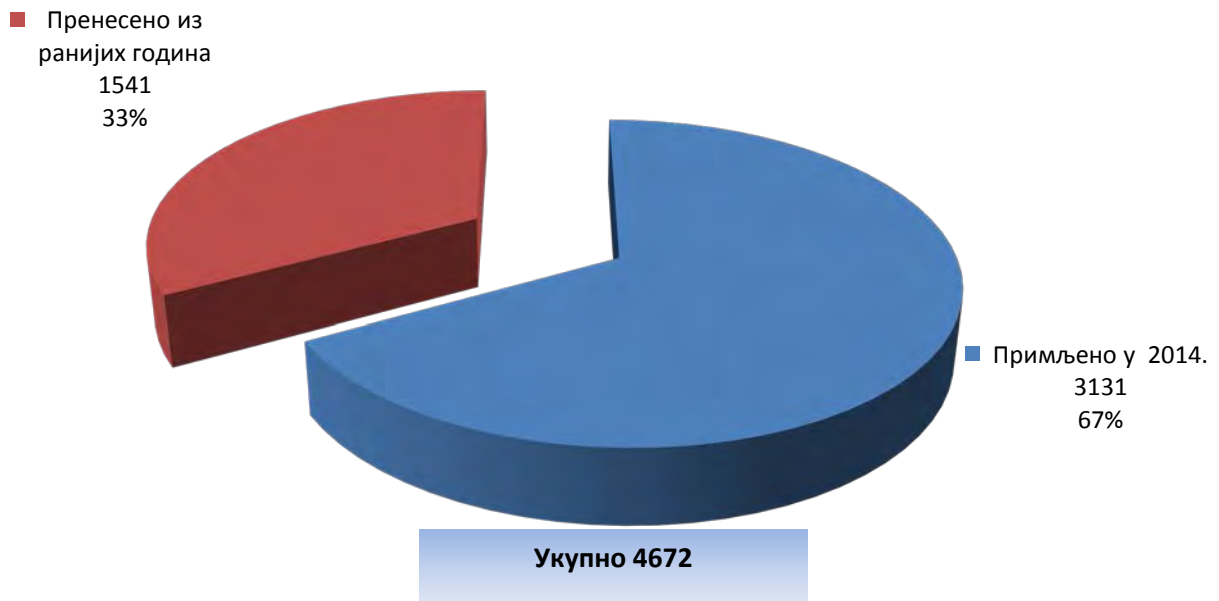

Дијаграм 1. Обраћање грађана у 2014. години

б) Поступање омбудсмена по жалбама

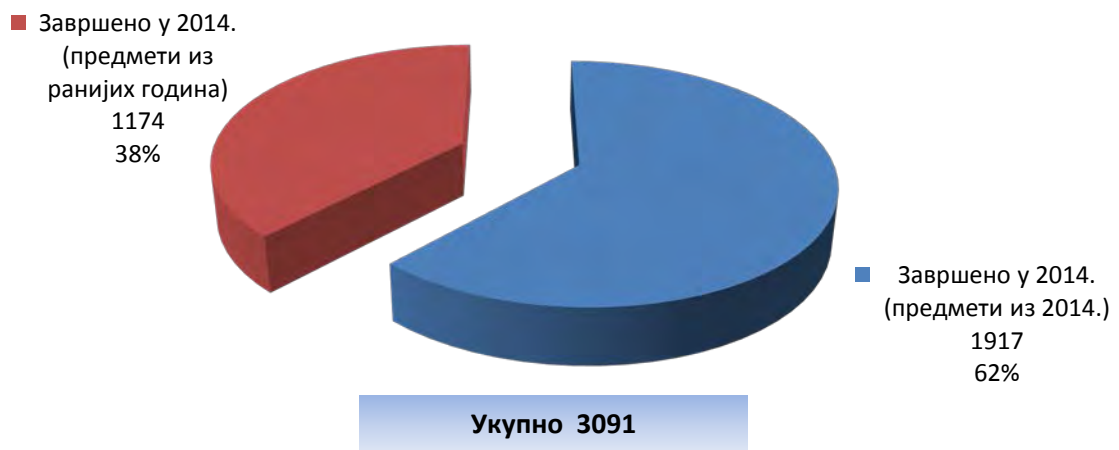
Свако физичко или правно, домаће или страног лица, које сматра да су му актом, радњом или нечињењем органа власти повријеђена права може да поднесе жалбу Институцији омбудсмена. Институција омбудсмена има обавезу да поступи по свакој жалби, осим, ако нема основа за поступање, у коме случају као неосновану жалбу одбија и о томе обавјештава жалиоца, уз навођење разлога за неоснованост.

У 2014. години Институција омбудсмена је имала у раду 4.672 жалбе које су указивале на кршења људских права, од чега је 3.131 жалба примљена у 2014. години, а 1541 жалба пренесена у 2014. годину из ранијих година .

Дијаграм 2. Жалбе примљене у 2014. години и пренесене из ранијих година

Као што је видљиво из сљедећег дијаграма, од укупног броја жалби у раду, Институција омбудсмена је завршила 3.091 жалбу или 66,20% па је ефикасност у процесуирању жалби повећана за 1,20%. Значајно је истаћи да је, од укупног броја пренесених жалби из предходних година, завршено 1.174 жалбе или 76,20% што указује да су ове жалбе биле обухваћене континуираним поступањем Институције омбудсмена.

Дијаграм 3. Жалбе завршене у току 2014. године

ц) Резултати поступања омбудсмена по жалбама

Институција омбудсмена води поступак по свакој жалби, осим по жалбама за које није надлежна и жалбама које су неблагоприятне, преурањене, неуредне или поднесене од неовлаштених лица.

Институција омбудсмена обавјештава подносиоца жалбе о покретању и завршетку поступка, као и орган против кога је поднесена жалба. Органи имају законску обавезу да одговоре по захтјеву омбудсмена, као и да доставе све тражене информације, списе и документацију, у року од 15 до 60 дана.

Од укупно завршених 3.091 жалбе, највећи број је завршен у току поступка и интервенције омбудсмена, затим завршене као неосноване жалбе, те препоруком и на друге начине.

Дијаграм 4. Начин завршетка жалби у 2014. години

Окончање поступка у току интервенције

По пријему жалбе, обавјештењу жалиоца о пријему жалбе и органа на које се жалба односи, од органа се тражи одговор по жалби, уз доставу одређених информација, података из списка и одговарајућих докумената. У току овог дијела поступка, органи имају могућност да, по добијању обавјештења о жалби и захтјеву омбудсмена за одговоре и информације, сами подзму мјере на отклањању кршења права жалиоца, обавијесте о томе Институцију омбудсмена и жалиоца, при чему се код Институције, по добијању обавјештења да су отклоњена кршења указана жалбом, завршава поступак одлуком о затварању предмета и обавјештењем жалиоца о извршеном отклањању повреда права. У овој ситуацији је у 2014. години завршено 1.239 жалби, од којих је 706 примљених у 2014. години и 533 жалбе из ранијих година, што је 40% завршених жалби у току интервенције у односу на укупан број завршених предмета на друге начине.

Жалиоци су остварили своја права, без посебних мјера и препорука. Ово је један од најефикаснијих облика отклањања кршења људских права. Овај податак указује и на

промјену односа органа власти према Институцији омбудсмена у правцу подизања свијести о улози и значају ове институције што показују ова поступања органа већ након првог обраћања Институције омбудсмена за одговоре и информације по жалбама.

Окончање препоруком

Од укупног броја завршених жалби, 355 или 11,50% окончано је издавањем препорука, као мјера упућених одређеним тијелима и органима за подузимање истих ради отклањања кршења људских права.

Поступак по жалби се завршава препоруком у случајевима када је препорука извршена и отклоњено кршење права по жалби. У осталим случајевима издатих препорука, које нису извршене или су дјелимично извршене или нема обавјештења о извршењу, поступак по жалби тече обраћањем непосредно вишим тијелима и органима до уврштавања у годишњи извјештај о активностима Институције омбудсмена, који се доставља надлежним парламентима на разматрање.

Окончање због неприхватљивости жалбе

Од укупног броја завршених жалби у 2014. г. у 652 или 21,09% случаја жалбе нису прихваћене.

Разлози неприхватања наведених жалби су, углавном, неосноване жалбе, неосноване анонимне жалбе, злонамерне жалбе, жалбе које не садрже никакав захтјев, жалбе које су упућене на нарушавање легитимних права треће стране, неблаговремена жалба, преурањена жалба, жалба непотпуна или неразумљива (није накнадно допуњена), подносилац одустао од жалбе, жалбе са већ разматраним чињеницама (дуплирање жалбе) и жалбе које се односе на чињенично стање од прије 15 децембра 1995. године.

Највећи број неприхваћених завршених жалби у 2014. г. је њих 507 означених као неосноване, у којима се углавном истичу чињенице и информације, за које се током поступка утврдило да нису основане. Затим слиједи 31 жалба која је била преурањена јер нису била исцрпљена сва правна средства за остваривање права, слиједи 19 жалби по којима су већ разматране чињенице, те 64 жалбе окончане као неосноване из разних разлога обухваћених овом категоризацијом.

Окончање због ненадлежности

Институција омбудсмена је окончала 29 предмета због ненадлежности за поступање по овим жалбама. Највећи број се односи на рад судова, рад органа управе, служби и установа, у којим случајевима се радило о пословима надзора који су у надлежности других органа и тијела.

По основу надлежности других омбудсмена уступљено је 17 жалби, које су се односиле на права потрошача и на права у другим сусједним државама.

Од Институције омбудсмена у јавним иступима, као и својим писаним саопштењима, више пута је указивано на надлежност и мандат Институције, посебно, на поступања пред одређеним органима, на заступања пред органима, на немогућност учешћа у одлучивању и доношењу одлука одређених органа, посебно одлучивања судова. Институција омбудсмена и даље прима један већи број жалби, а посебно непосредних обраћања и контаката грађана, који се односе на рад и поступање ових органа, а посебно судова. То указује на још увијек недовољну информисаност грађана о овлашћењима Институције

омбудсмена, али и на чињеницу да по питању рада ових органа постоје евидентни проблеми на које грађани указују у својом жалбама.

Окончање на друге начине

У односу на укупно окончање жалби, у 468 жалби је окончан поступак ради неизјашњавања жалилаца по захтјеву омбудсмена и недостављања изјашњења о наставку вођења поступка у случајевима када су прибављени одговори надлежних органа, информације и документи доставе жалиоцу на изјашњења по истим, који углавном аргументовано указују на неоснованости неких дијелова жалбе, при чему се испољи незаинтересованост жалиоца за даље поступање.

Од укупно окончаних, 384 жалбе су окончане на друге начине, а, углавном, се ради о жалбама које се нису могле подвести под наведене критерије и начине окончања.

Специјалним извјештајима је окончано 12 жалби, а односиле су се на нека системска кршења права дјете, гдје су актуелност и хитност захтијевали и посебно анализирање стања односа везаних за одређена права.

Окончано је 4 предмета отварањем поновних поступака, будући да у претходним поступцима мјере и активности нису до краја отклониле кршења људских права у области економско-социјалних права и права инвалида.

3.2. Препоруке упућене органима

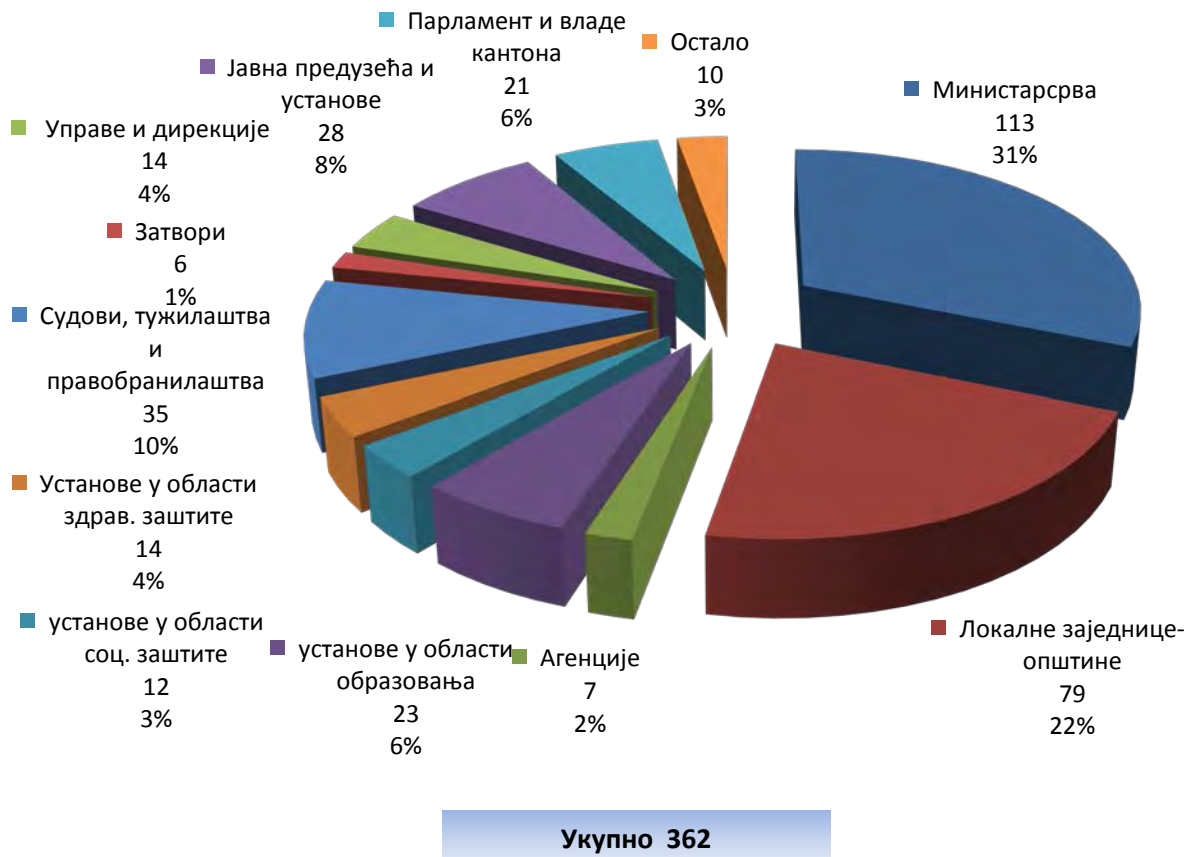
У 2014. години омбудсмени су упутили укупно 326 препорука из поступања у 355 жалби (укључујући и жалбе из претходних година) које су упућене у 362 органа, као одговорним странама за кршење људских права.

Издате препоруке обухватају већи број жалби од броја препорука, будући да је у неколико случајева због идентичности повреда права и истог кршиоца права, једном препоруком обухваћено више жалби.

У односу на претходну годину, омбудсмени су у 2014. години издали мањи број препорука за 9 или 2,76%, а препоруке су издате и у мањем броју жалби за 4 или 1,10%, што су незнатни показатељи за давање анализе смањења препорука и броја жалби у којима су издате у 2014. години у односу на претходну годину.

Препоруке су издате у 355 жалби што је 23% жалби, од 1.525 што је укупан број жалби, у којима су утврђена кршења људских права.

Органи којима су упућене препоруке су, углавном, министарства, јавна предузећа и установе, управе и дирекције, органи правосуђа, агенције, локалне заједнице, установе у области здравствене заштите, социјалне заштите, образовања и др.

Дијаграм 5. Органи којима су упућене препоруке у 2014. г.

Из наредне табеле је видљиво да је највећи број препорука у жалбама из 2014. године у области грађанских и политичких права. То је 194 или 59,50% од укупног броја жалби са препоруком.

Потом, у области социјално- економских и културних права издато је 55 препорука или 16,80% од укупног броја жалби са препоруком.

У области права дјецe је издато 20 препорука или 6,13% у односу на укупан број предмета са препоруком.

У области права лица са инвалидитетом је издато 9 препорука или 2,80% у односу на укупан број издатих препорука.

У области права притвореника/затвореника издата је 21 препорука или 6,40% у односу на укупан број препорука.

У области права националних, вјерских и других мањина издате су 2 препоруке или 0,6% од укупног броја препорука.

У области елиминисања свих облика дискриминације издате су 44 препоруке или 13,50% од укупног броја препорука.

У току поступка истраживања и утврђивања кршења права, без препорука је завршено 1.239 жалби што је 81,20% завршених жалби у односу на број жалби у којима је утврђено кршење људских права или 6,50% више у односу на претходну годину.

У области политичких и грађанских права се и даље највише крше права грађана због чега су омбудсмени највећи број препорука издали у овој области, затим у области економско-социјалних и културних права, у области владиних, министарских и других именовања, те у области елиминисања свих облика дискриминације.

ОДЈЕЛ	Број препорука у 2014. г.
Област политичких и грађанских права	194
Област економских, социјалних и културних права	55
Област права особа с инвалидитетом	9
Област права националних, вјерских и др. мањина	2
Област права притвореника / затвореника	21
Област права дјецe	20
Област за елиминацију свих облика дискриминације	44
УКУПНО	326

Табела 1. Број препорука издатих у 2014. г. по областима права

Посматрајући наредну табелу број препорука по жалбама у 2014. г. по појединим категоријама права је највећи у области управних права и то у 44 предмета, у 42 предмета везан је за дискриминацију, у 28 предмета из области слободе приступа информацијама, у 24 предмета из области владиних, министарских и других именовања, у 21 предмету из области радних односа, у 13 предмета из области права на правично и благовремено суђење, у 11 предмета из области права дјецe, у 7 предмета из области остваривања права код полицијских органа, у 5 предмета из имовинско-правне области, по 4 предмета с препоруком имамо из области права на пензију и права особа са инвалидитетом, 3 предмета са препоруком из области права затвореника/притвореника, по 2 предмета са препоруком из области вјерских и мањинских слобода, области права на образовање и области комуналних услуга, те 1 предмет са препоруком везаном за права из екологије и заштите животне средине.

Повреда права	Број предмета из 2014. г. са издатом препоруком
01 - Дискриминација	42
02 - Медији и слобода информисања	0
03 - Приступ информацијама	28
04 - Вјерске слободе / религија	2
05 - Полиција	7
06 - Јавни приходи	0
07 - Затвори	3
08 - Равноправност полова	0
09 - Судови	13
10 - Радни односи	21
11 - Образовање	2
12 - Особе са инвалидитетом	4
13 - Права дјетета	11
14 - Екологија заштита околине	1
15 – Имовинско-правни односи	5
16 – Насиље	0
17 - Јавне исправе	0
18 – Мањине	0
19 – Управа	44
20 - Ратне штете	0
21 - Комуналне услуге	2
22 - Владина и министарска именованја	24
23 – Здравство	2
24 - Социјална заштита	0
25 – Пензије	4
26 – Тужилаштва	2
27 – Правобранилаштва	0
УКУПНО	216

Табела 2. Број предмета из 2014. г. са издатом препоруком по појединим категоријама права

Рокови за поступања и реализацију препорука које су издате у 2014. години датирају и после 31.12.2014 године. Од укупно 86 препорука, на које нису достављени никакви одговори, истекли су рокови за 70 препорука, а 16 препорука је са роковима реализације у 2015. години и аналитички показатељи за реализацију су везани за рокове реализације препорука.

Од укупног броја препорука у 2014. г. на дан 31.12.2014. године реализовано је 118 препорука или 36,20%, дјелимично је реализовано 4 или 1,23%, остварена је сарадња у реализацији на 79 препорука или 24,23%. Узимајући реализоване, дјелимично реализоване и препоруке по којима је остварена сарадња, од органа је прихваћена 201 препорука или 61,66% упућених препорука које су се односиле на кршења људских права.

Од издатих препорука није реализовано 39 препорука или 13,80% док за 70 или 21,47% нису дошли одговори (истекли рокови) како је и да ли је поступљено по препоруци, што је заједно 109 или 33,44%. нереализованих препорука.

Дијаграм 6. Начини реализације свих препорука издатих у 2014. години.

Из следеће табеле се види који органи нису поступили по препорукама. Наиме, са 39 нереализованих препорука, обухваћено је 45 органа .

Одговорне стране	Није реализовано	Процент
Министарства	11	24,44
Локалне заједнице -општине	11	24,44
Агенције	3	6,67
Установе у обл.образовања	7	15,56
Установе у обл.социјалне заштите	1	2,22
Установе у области здрав.заштите	0	0,00
Судови, тужилаштва, правобранилаштва	3	6,67
Затвори	1	2,22
Управе и дирекције	2	4,44
Јавна предузећа и установе	3	6,67
Парламент и владе кантона	1	2,22
Остало	2	4,44
Број органа који нису реализовали препоруку	45	13,80

Табела 3. Органи који нису поступили по препорукама

Реализација препорука по Одјелима/областима људских права у којима су препоруке издате, видљива је из следеће Табеле 4. по којој је у области права дјецe реализовано 54%, у области права лица са инвалидитетом са 100%, у области националних, вјерских и других мањина 50%, у области економских, социјалних и културних права са 54%, у области политичких и грађанских права са 64%, у области елиминисања дискриминације са 69% и из области права притвореника/затвореника реализовано са 100%.

Назив одјела	Дјелимично реализована	Нема одговора	Није реализована	Остварена сарадња	Реализована	Укупно
Одјел за праћење права дјеце	2	4	1	2	2	11
Одјел за праћење права особа са инвалидитетом	0	0	0	3	1	4
Одјел за праћење права националних, вјерских и других мањина	0	0	1	1	0	2
Одјел за економска, социјална и културна питања	1	11	4	10	7	33
Одјел за праћење политичких и грађанских права	0	29	15	27	50	121
Одјел за елиминацију свих облика дискриминације	1	9	4	11	17	42
Одјел за праћење права притвореника / Затвореника	0	0	0	2	1	3
Укупно жалби из 2014. г. с препоруком	2	68	16	73	57	216

Табела 4. Реализација препорука у предметима из 2014. г. по одјелима/областима права

Када се посматра број од 118 реализованих препорука и 1.239 жалби у којима су органи отклонили кршења људских права у току поступка интервенције и истраживања омбудсмена, видљиво је да је отклоњено 1.357 кршења људских права и у односу на 1.525 жалби у којима су утврђена кршења, то значи да је у 88,90% жалби отклоњено кршење људских права у 2014. години.

3.3. Органи на које су се жалбе односиле

Прегледом броја жалби према органима на које су се жалбе односиле, мора се истаћи, због превенције кршења људских права, да су се органи власти у 2014. години најчешће појављивали као страна на коју је жалба упућена због кршења људских права.

Ово је значајно и због тога што органи одлучивања, а првенствено законодавни и извршни органи, користећи своје надлежности, могу утицати на факторе који доводе до тога да наведени органи не крше права грађана.

Из приложеног прегледа видљиво је да су и даље као најчешћи кршиоци људских права означени казнено-поправни заводи, институције пензијско-инвалидских осигурања, затим, органи општинских и градских власти.

Евидентан је већи број жалби који се односе на правосудне органе (593 или 19,80% у односу на укупан број жалби), што је забрињавајуће, с обзиром на улогу ових институција

и обавезу њиховог ефикасног дјеловања у обезбјеђивању заштите људских права, као једног од стубова власти.

У сљедећим табелама је дат приказ институција и правосудних органа које су грађани најчешће означавали као кршиоце њихових права.

Р.бр.	Назив органа	Број предмета
1	КПЗ ЗЕНИЦА	81
2	ПИО/МИО ФБИХ ТУЗЛА	68
3	ФОНД ПИО РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ БИЈЕЉИНА	32
4	МУП КАНТОНА САРАЈЕВО	25
5	МИНИСТАРСТВО РАДА И БОРАЧКО-ИНВАЛИДСКЕ ЗАШТИТЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ	24
6	ВЛАДА ФЕДЕРАЦИЈЕ БИХ	19
7	ГРАД БАЊАЛУКА	17
8	ОПШТИНА НОВИ ГРАД САРАЈЕВО	17
9	ОПШТИНА НОВО САРАЈЕВО	16
10	РЕПУБЛИЧКА УПРАВА ЗА ГЕОДЕТСКЕ И ИМОВИНСКО ПРАВНЕ ПОСЛОВЕ БАЊА ЛУКА	16
11	ОПШТИНА СТАРИ ГРАД САРАЈЕВО	15
12	ПОЛИЦИЈСКА УПРАВА ЛИВНО	15
13	СКУПШТИНА ТУЗЛАНСКОГ КАНТОНА	15
14	КПЗ БАЊА ЛУКА	14
15	КПЗ ПОЛУОТВОРЕНОГ ТИПА ТУЗЛА	14
16	ВЛАДА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ	14
17	ЦЕНТАР ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД СРЕБРЕНИК	13
18	ФЕДЕРАЛНО МИНИСТАРСТВО ЗА ПИТАЊА БОРАЦА И ИНВАЛИДА ООР ФБИХ	13
19	ФОНД ПИО РС, ФИЛИЈАЛА БАЊАЛУКА	13
20	МУП РС	13

Табела 5. 20 органа на које су се грађани највише жалили

Р.бр.	Назив органа	Број предмета
1	ОПШТИНСКИ СУД ЛИВНО	64
2	ОСНОВНИ СУД БАЊА ЛУКА	59
3	ОПШТИНСКИ СУД САРАЈЕВО	53
4	КАНТОНАЛНИ СУД САРАЈЕВО	51
5	ОПШТИНСКИ СУД МОСТАР	35
6	КАНТОНАЛНИ СУД ЛИВНО	31
7	КАНТОНАЛНИ СУД ТУЗЛА	31
8	ОКРУЖНИ СУД БАЊА ЛУКА	29
9	КАНТОНАЛНИ СУД ХНК	20
10	ОПШТИНСКИ СУД ТУЗЛА	19

Табела 6. 10 правосудних органа на које су се грађани највише жалили

3.4. Жалбе према територијалној припадности подносилаца

Обзиром на структуру Босне и Херцеговине, која је састављена од, ентитета Република Српска и Федерација Босне и Херцеговине унутар које је 10 кантона и Брчко Дистрикт, и будући да се на парламентима БиХ, РС, Ф БиХ разматра овај годишњи извјештај о активностима омбудсмена за људска права БиХ, значајно је приказати показатеље о броју жалби подносилаца жалби по њиховој територијалној припадности, иако су ови показатељи релативни, будући да грађани могу подносити жалбе било којој канцеларији, без обзира на боравиште и пребивалиште, укључујући и обраћања грађана који живе у иностранству.

Истицање територијалне припадности жалилаца је значајно, будући да је Институција омбудсмена територијално организована у једну Главну(Бања Лука), три Подручне (Сарајево Мостар и Брчко) и једну Теренску(Ливно) канцеларију и обзиром на територије и сједишта ових Канцеларија.

Најчешће је одређење жалилаца да се обраћају Канцеларији којој су најближа тијела и органи против којих упућују жалбу, а потом Канцеларији којој су најближи својим боравиштима и пребивалиштима.¹⁰

У 2014. години Институцији омбудсмена обратило се 774 грађанина са територије Републике Српске, више за 4 у односу на претходну годину.

Најчешћа обраћања по општинама и градовима су Град Бања Лука 301, Бијељина 56, Приједор 45, Добој 36, Градишка 31, Прњавор 17, Требиње 16, Зворник 17, Фоча 18, Шипово 15, Источно Сарајево 15, Мркоњић-Град 14, Пале и Лакташи по 13, Кнежево и Купрес по 12 обраћања итд, а што се види из Анекса И овог извјештаја.

У 2014. години Институцији омбудсмена обратило се 2.068 грађана са територије Ф БиХ, то је за 2 обраћања више од претходне године.

Најчешћа обраћања по кантонима су из Кантона Сарајево 591 обраћање, Тузланског кантона 376, Кантона 10 обраћања 337, Зеничко-добојског кантона 261, Херцеговачко-Неретванског кантона 225, Унско-санског кантона 139, Средњобосанског кантона 89, Западнохерцеговачког кантона 27 обраћања, Босанско-подрињског кантона 14 обраћања.

Најчешћа обраћања по општинама у Ф БиХ су: Ливно 189, Тузла 181, Град Мостар 177, Сарајево-Центар 175, Зеница 154, Сарајево-Ново Сарајево 120, Сарајево-Нови град 110, Сарајево-Стари град 81, Томиславград 57, Бихаћ 51, Лукавац 51, Дрвар 40, Живинице 35, Вогошћа 35, Гламоч 32, Травник 20 обраћања, што је видљиво из Анекса И овог извјештаја.

У 2014. години Институцији омбудсмена обратило се 93 грађанина са територије Брчко Дистрикта, а то је један више у односу на претходну годину.

¹⁰ Анекс III: Табела: Број жалби по ентитетима, кантонима и општинама подносилаца жалби у 2014 г
Табела: Распоред жалби по ентитетима, кантонима и општинама противне стране у 2014. г.

3.5. Специјални извјештаји у 2014. години.

У 2014. години је сачињен Специјални извјештај о реализацији препорука из Специјалног извјештаја о остваривању права Рома у БиХ¹¹. Овај извјештај садржи свеобухватну анализу извршења и реализације препорука о правима Рома у БиХ. Циљ је да се покаже достигнути ниво остваривања права Рома по препорукама и мјерама из препорука, а који се односе на стање права Рома у областима запошљавања, образовања, здравствене заштите и стамбеног збрињавања. Ова анализа је презентирана бројним органима и институцијама које имају обавезу да проведу мјере и пред којима се остварују права Рома. Из анализе су дате оцјене о дјелимичној имплементацији препорука, као и дјелимичном унапређењу права Рома, и овим Специјалним извјештајем су утврђене додатне препоруке са додатним мјерама.

У овој години је извршена и свеобухватна анализа имплементације препорука из Специјалних извјештаја о улози Центара за социјални рад у заштити права дјеце¹², затим Специјалног извјештаја- Дјеца у конфликтним браковима¹³ и Специјалног извјештаја-Дјеца и слободно вријеме¹⁴. Ове анализе су презентирани институцијама које се баве остваривањем и заштитом права дјеце с циљем да се у потпуности имплементирају препоручене мјере и да се подсјете органи и тијела на потребу континуираног процеса промоције права дјеце и њихове заштите.

Препоруке из ових извјештаја и анализа су упућене надлежним тијелима и органима ради подузимања мјера за спречавање кршења права и мјера за јачање институција у остваривању и заштити права ових група грађана.

3.6. Иницијативе за измјене и допуне закона

У оквиру законодавних активности, усмјерених на унапређење правних прописа на заштити људских права, од Институције омбудсмена упућене су иницијативе надлежним органима и тијелима за измјене и допуне закона у складу са чланом 32 став 4 Закона о омбудсмену за људска права БиХ.

1. Институција омбудсмена поднијела је Парламенту ФБиХ иницијативу¹⁵ за измјену и допуну Закона о раду Ф БиХ и Закона о јавним предузећима БиХ, упућене ради детаљнијег уређивања пријема у радни однос уз регулисање обавезе за тијела и предузећа у којима је власник или оснивач држава. Приједлог је да се пријем у радни однос проводи уз јавно оглашавање. Ова иницијатива је у процедури разматрања.

¹¹ Види Специјални извјештај о остваривању права Рома у БиХ на WEB страници Институције омбудсмена БиХ; www.ombudsmen.gov.ba

¹² Види Специјални извјештај о улози центара за социјални рад у заштити права дјеце на WEB страници Институције омбудсмена БиХ; www.ombudsmen.gov.ba

¹³ Специјални извјештај-Дјеца у кнфликтиним разводима на WEB страници Институције омбудсмена БиХ; www.ombudsmen.gov.ba

¹⁴ Специјални извјештај-Дјеца и слободно вријеме на WEB страници Институције омбудсмена БиХ; www.ombudsmen.gov.ba

¹⁵ Иницијатива у предмету Ж-СА-05-269/14

2. Поднесена је иницијатива Парламенту Ф БиХ¹⁶ за измјене Закона о инспекцијама Ф БиХ, ради права на ефикасан правни лијек и права грађана на обезбјеђење учешћа у поступку. Ова иницијатива је у процедури разматрања.

3. Поднесена је иницијатива Парламенту Ф БиХ¹⁷ за измјене Закона о прекршајима Ф БиХ, ради права на благовремено достављање прекршајних одлука, права на ефикасан правни лијек. Ова иницијатива је у процедури разматрања.

Упућено је надлежним органима 5 препорука¹⁸ за подузимање законодавних активности из области породичних односа, пензијско-инвалидских права, предшколског образовања и васпитања, о полицијским службеницима, бесплатној правној помоћи.

¹⁶ Иницијатива у предмету Ж-СА-05-974/14

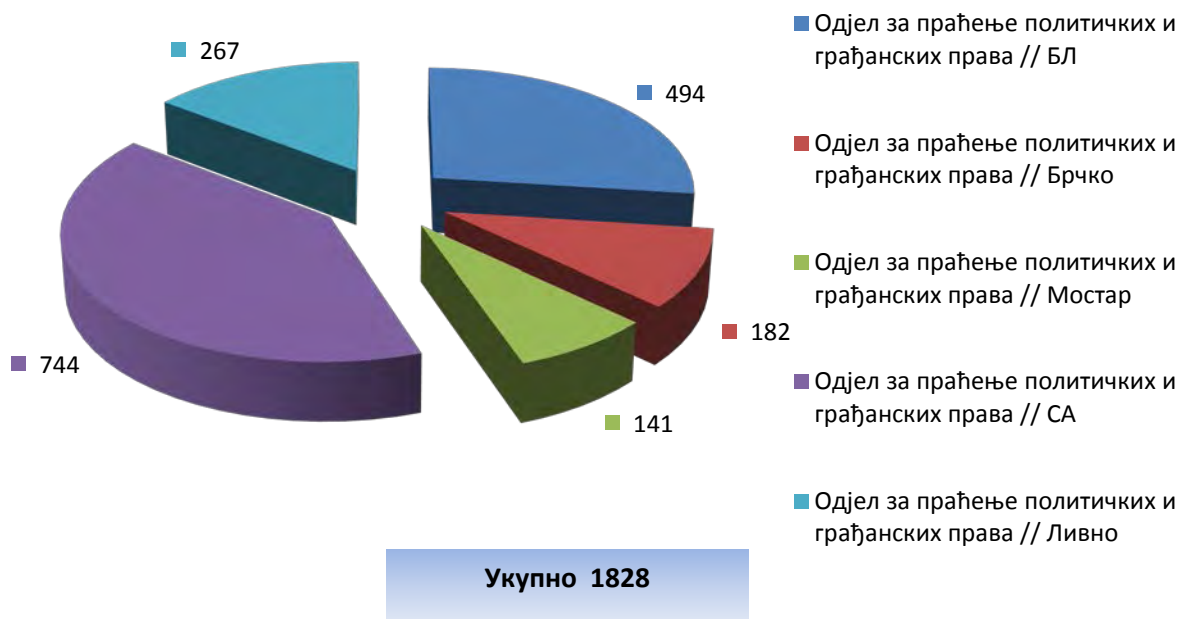
¹⁷ Иницијатива у предмету Ж-СА-05-190/14

¹⁸ Препоруке у предметима Ж-БЛ-01-632/14, Ж-БЛ-04-68/14, Ж-СА-05-958/14, Ж-СА-06-487/14, Ж-СА-06-317/13

ПОГЛАВЉЕ IV. АКТИВНОСТИ ОМБУДСМЕНА У ПОЈЕДИНИМ ОБЛАСТИМА ЉУДСКИХ ПРАВА

4.1. ПОЛИТИЧКА И ГРАЂАНСКА ПРАВА

4.1.1. Запажања и појаве у области грађанских и политичких права

Дијаграм 7. Преглед примљених жалби у Одјелу за праћење политичких и грађанских права у 2014. години по Канцеларијама

У 2014. години примљене су и разматране жалбе према категоријама повреда које се односе на: медије и слободу информисања, приступ информацијама, полицију, правосуђе, предмете имовинско-правне природе, јавне исправе, функционисање управе, ратне штете, владина и министарска именована, тужилаштва, правобранилаштва, те права у вези са изборним правима.

Не може се рећи да је дошло до “уочљиве” промјене статистичких показатеља. Значајан број жалби и даље пристиже, како од грађана тако и од правних лица.

Посматрано по категоријама повреда права, анализа броја примљених жалби, показује, да је, у односу на поједине категорије повреда, дошло до пада броја примљених жалби, а код других, пак, до повећања. Примјера ради, у односу на судове примјетан је благи пад броја примљених жалби, док је код управе дошло до повећања. Овакво стање узроковано је низом фактора као што су: неусклађеност домаћег законодавства са међународним стандардима, неусклађеност законодавства и стања у пракси (сукоб нормативног и стварног), а нарочито сложене административно-управне структуре Босне и Херцеговине, политички фактори (посљедице рата и ратних разарања), економско-социјални фактори (сиромаштво грађана, незапосленост, штрајкови, и др). У коначници, наведени фактори имају за посљедицу одсуство владавине права што је једна од највећих препрека у остваривању људских права.

И даље је присутан тренд да се грађани обраћају Институцији омбудсмена у вези са питањима која су, сходно Закону о омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине, изван надлежности Институције омбудсмена. Подносиоци жалби од Институције омбудсмена у конкретним предметима неријетко траже мериторно одлучивање, бесплатну правну помоћ, доношење одлуке у другом степену, преузимање улоге парничне странке у поступку, подношење тужбе, покретање поступка пред надлежним судовима (парничног, прекршајног и др.).

Специфичност која је запажена, између осталог, је системско кршење људских права од стране исте јавне установе, институције, што указује на уочене слабости менаџмента у руковођењу људским ресурсима јавне установе, институције.

Омбудсмени БиХ исказују забринутост због чињенице да поједини представници органа власти, судови, јавне установе и даље, у појединачним случајевима, крше одредбе Закона о омбудсмену за људска права БиХ и друге релевантне законе, уз потпуни изостанак сарадње појединих представника власти у односу на донесене препоруке, непредузимањем активности непосредно вишег органа у циљу пуне имплементације препорука што за посљедицу има даље кршење људских права и основних слобода грађана.

4.1.2. Статистика жалби грађана

У извјештајном периоду, највећи број примљених жалби регистрован је у области грађанских и политичких права. Укупно је примљено 1.828 жалби, од тога у Канцеларији Сарајево 744 жалбе, Канцеларији Бања Лука 494, Канцеларији Мостар 141, Канцеларији Брчко Дистрикт БиХ 182 те Канцеларији Ливно 267. У односу на 2013. годину (1880), у 2014. години, у области грађанских и политичких права, примљен је мањи број жалби, за 2,77% (52 жалбе).

У раду је укупно било 2.617 жалби. Завршено је 1.812, а остало у раду из ранијих година заједно са жалбама из 2014. године 805 жалби.

Посматрано по категоријама повреда права, жалбе примљене у 2014. години односе се на: медије и слободу информисања 3, приступ информацијама 218, полицију 145, судове 579, имовинско-правне односе 162, јавне исправе 20, управу 517, ратне штете 3, владина и министарска именована 109, тужилаштва 73 и правобранилаштво 1.

Предмети из претходних година код којих није окончан поступак пред Институцијом омбудсмена и који су пренесени у 2015. годину (151), у највећем броју случајева су предмети који се по свом карактеру могу оквалификовати као сложени предмети и односе се на дужину поступка пред судовима и органима управе у Босни и Херцеговини. Проблематика ових предмета, у највећем броју случајева, у вези је са неријешеним имовинско-правним односима. У конкретним случајевима поступци трају низ година, како пред органима управе тако и пред судовима (управни спорови или парнични поступак). Осим тога, у овим предметима примјетно је да подносиоци жалби на одређени начин, сталним поднесцима, обраћањима, посебно у поступцима пред органима управе доприносе непримјереној дужини поступка.

4.1.3. Остварени резултати активности

Од укупног броја 2.617 жалби у раду (2014. и раније године) у овој области права завршено је 1.812 или 69,23% укупног броја жалби. У 2014. години је пристигло 1828 жалби, а завршено је 1174 или 64,22%, док је из ранијих година у раду од 789 жалби ријешено 638 или 80,86%.

Потребно је посебно истаћи присуство добре сарадње у неким од органа власти у Босни и Херцеговини са Институцијом омбудсмена, посебно у неким појединачним предметима у којима је повреда права отклоњена одмах након прелиминарног акта упућеног одговорној страни. Примјери појединачних случајева гдје су у цијелости испоштоване препоруке омбудсмена нису ријетки. Користећи овлаштења законом прописана, омбудсмени БиХ су у рјешавању појединачних жалби примјењивали медијацију па је, у присуству представника Институције омбудсмена, представник власти показао интерес да се предмет одмах ријешити. Неријетко, у предметима везаним за рад судова присуство представника Институције омбудсмена на рочишту допринијело је отклањању повреда по основу члана 6 Европске конвенције. Институција омбудсмена често прима обавјештења подносиоца жалби о отклоњеној повреди. Судови и органи управе у појединачним случајевима показали су ревност и ефикасност у поступању по захтјеву и тражењима Институције омбудсмена. Поједини предмети након акта упућеног од стране Институције омбудсмена, без одлагања су ријешени.

4.1.4. Правосуђе

Опис проблема и запажања стања људских права у области правосуђа

Кршења људских права и основних слобода заштићених чланом 6. Европске Конвенције о заштити људских права и основних слобода у поступцима пред судовима примарно карактеришу извјештајни период 2014. године. Судови су и даље једна од одговорних страна која је од грађана врло често била означена као потенцијални кршилац људских права. У највећем броју случајева, жалбе грађана везане су за функционисање правосуђа, односе се на непримјерену дужину трајања судских поступака пред судовима, недјелотворно провођење судских одлука, жалбе на рад судија ради повреда одредби процесних закона, а посебно начела непристрасности, недоношење судских одлука на начин, и у зато законом прописаним роковима и неуједначеност судске праксе. Поред горе наведеног, грађани у жалбама исказују своје незадовољство радом првостепених судова ради одуговлачења поступка, просљеђивања жалбе на рад другостепеном суду (жалба изјављена на првостепену пресуду другостепеном суду подноси се, путем првостепеног суда). Стање неажурности судова и дуго трајање судских поступака ствара неповјерење грађана у судове и озбиљно отежава грађанима приступ суду. Овакво стање за посљедицу има правну несигурност и представља узрок бројних кршења права грађана на ефикасну судску заштиту.

Спорост у поступцима и одгађање у примјени прописа представља „негацију праведности и посебну врсту незаконитости“. Овакво стање у судовима узроковано је многобројним факторима као што су: недовољна информатизираност система, неадекватна стручна и кадровска попуњеност судова, наслијеђени (нагомилани) списи или, најчешће, у неким случајевима неодговорност у раду. Иако је успостављен ЦМС (Централ Манагемент Систем) којим је осигурано јединство вођења свих предмета у правосудном систему што омогућава хронолошко процесуирање предмета и даље, из непосредног обраћања

грађана произлази да грађани имају висок степен неповјерења према судовима због чега избегавају тражити заштиту права у судском поступку, чак и у случајевима када су судови једини надлежни за рјешавање тих права.

Жалбе примљене у Институцији омбудсмена на рад судова могу се подијелити у двије групе и то:

Жалбе које се односе на рад првостепених судова у поступању по појединачним предметима ради неузимања предмета у рад поступајућег судије, незаказивања рочишта, одуговлачења поступка доношења и достављања пресуде те жалбе на рад другостепених судова у поступку одлучивања по правним лијековима (непримјерена дужина трајања поступка). У писаној кореспонденцији са судовима, непримјерено трајање судског поступка, у највећем броју случајева, судови оправдавају чињеницом да, судови раде и предмете рјешавају према Плану рада и рјешавања заосталих предмета достављеном од ВСТВ БиХ, да имају велики број наслијеђених предмета, новопримљених предмета, да имају недостатак судијског кадра, да је присутна појава честог одсуства судија ради боловања. Примљене одговоре судова, на напријед наведени начин, Институција омбудсмена у појединачним предметима цијенила је у односу на стандарде члана 6. Европске конвенције. Омбудсмени БиХ у оваквим случајевима доносили су препоруке и достављали их судовима на поступање. Међутим, проблем појединачног случаја буде ријешен, али и даље остаје неријешено питање системског отклањања кршења стандарда разумног рока. Посебну забринутост код омбудсмена БиХ стварају жалбе на рад судова у предметима управних спорова у поступцима поврата имовине, односно, provedбе Анекса VII. Непримјерена дужина трајања поступака, избегавање доношења мериторних одлука од стране кантоналних судова, континуирано враћање предмета у рад првостепеним органима (општинским и кантоналним службама за стамбена питања и имовинско-правне послове), примјењујући принцип “пинг-понг” указује и на могућу дискриминацију подносиоца жалбе јер се у највећем броју случајева ради се о интерно расељеним лицима или повратницима.

Жалбе због дужине поступка пред Врховним судом Федерације БиХ и Врховним судом Републике Српске у највећем броју случајева окончане су у фази прелиминарног испитивања навода жалбе. У комуникацији са Институцијом омбудсмена Врховни судови Ф БиХ и РС одговарали су на начин да је прелиминарно био одређен рок у којем ће бити ријешен предмет интересовања подносиоца жалбе.

Жалбе које се односе на неефикасност извршења судских одлука се могу раздвојити у више подгрупа. Прву групу чине жалбе које се односе на немогућност извршења пресуда јер је извршеник општина, кантон или ентитет. Ово извршење судских одлука засновано је на законској основи, јер је, према одредбама Закона о извршном поступку, извршење могуће само на средствима која су предвиђена за ту намјену. Како постоје сталне рестрикције у кориштењу буџетских средстава, та се издвајања за ову намјену у буџетима стално смањују, што доводи у питање правну сигурност грађана. Другу групу чине жалбе грађана који су остварили право на судовима, против Републике Српске и Федерације БиХ, а начин исплате обавеза регулисан је Законом о утврђивању и начину измирења унутрашњих обавеза Ф БиХ и Законом о утврђивању и начину измирења унутрашњег дуга РС. Грађани у својим обраћањима су веома често изражавали незадовољство начином плаћања обвезницама, наводећи незадовољство роковима и другим околностима. Трећу групу чине жалбе према којима грађани не могу остварити своје потраживање због неликвидности предузећа у којима су радили. Четврту групу чине жалбе у вези с

извршењем судских одлука гдје подносиоци жалби припадају посебно рањивим групама, а то су првенствено родитељи који се обраћају због немогућности остварења потраживања на основу неплаћања издржавања од стране другог родитеља.

У случајевима жалби на рад судија ради кршења одредби процесних закона од судије, посебно начела непристраности у вођењу поступака и доношењу судијских одлука Институција омбудсмена је подносиоце жалби упућивала на обраћање Уреду дисциплинског тужиоца који дјелује при Високом судском и тужилачком савјету БиХ како би испитао наводе жалбе. Поступајући у вези са жалбама грађана ради кршења начела непристрасности у вођењу поступка, Институција омбудсмена у оквирима своје надлежности, а и редовних активности, вршила је мониторинг у појединачним предметима. У највећем броју случајева мониторинг је вршен у поступцима уређеним Законом о парничном поступку ФБиХ и РС (право на рад, на имовину, права дјетета, прекршајни поступак и др.). Наводи жалби грађана у појединачним предметима мониторинга односили су се на пристрасност судија на начин давања повлаштеног положаја туженом или тужитељу у поступку изношења доказа, омаловажавања дигнитета тужитеља или тужене на штету једне или друге стране, неодговорног понашања судија и одуговлачења поступка.

Жалбе, везане за кршење одредби Закона о кривичним поступцима, односе се на право обавезне одбране. Подносиоци су у жалбама истицали да адвокати по службеној дужности не заступају њихове интересе адекватно и да поступак траје непримјерено дуго.

Институција омбудсмена и у овом извјештајном периоду примала је жалбе на рад Уставног суда Босне и Херцеговине. Уставни суд Босне и Херцеговине није дио редовног судског система. Утемељен је чланом ИВ Устава Босне и Херцеговине. Као и у другим земљама у којима постоји институција Уставног суда, Уставни суд БиХ дјелује као институционални гарант за заштиту људских права и слобода установљених чланом ИИ Устава и међународним инструментима наведеним у Анексу И Устава Босне и Херцеговине. Омбудсмени БиХ су подузимали низ активности у појединачним жалбама грађана гдје је одговорна страна Уставни суд БиХ.

И даље постоји значајан број пресуда Уставног суда Босне и Херцеговине за које није осигурана примјена, а ради се о пресудама у којима су утврђене повреде људских права. Неизвршавање одлука Уставног суда БиХ санкционисано је чланом 239. Кривичног закона БиХ¹⁹.

Омбудсмени указују да је највећи број предмета против Босне и Херцеговине пред Европским судом за људска права, између осталог, у вези са кршењем члана 6. Европске Конвенције о заштити људских права и основних слобода.

Институција омбудсмена је, поступајући у појединачним жалбама грађана које су у вези са радом судова (повреде стандарда разумног рока), испитивала и наводе жалби грађана у вези са радом главног дисциплинског тужиоца ВСТС. Жалбе грађана на рад главног дисциплинског тужиоца су, у вези са непримјерено дугим трајањем поступака и одлучивања по представкама грађана на рад судија у појединачним предметима. У жалбама грађани истичу да ни након бројних ургенција у дужем временском периоду

¹⁹ „Службени гласник БиХ“ број: 3/03, члан 239. „ Службена особа у институцији БиХ, ентитету или Брчко Дистрикту која одбије да изврши коначну и извршну одлуку Уставног суда БиХ, или спречава њезино извршење, казнит ће се затвором од шест мјесеци до пет година. „

нису примили било какво обавјештење или информацију о току поступка по приговору поднесеном главном дисциплинском тужиоцу на рад судије. Одговори достављени грађанима те Институцији омбудсмена од главног дисциплинског тужиоца су типског садржаја(образац). Не улазећи ни на који начин у меритум донесених одлука главног дисциплинског тужиоца, у вези са провођењем законских процедура, омбудсмени БиХ изражавају забринутост у вези са методологијом и формом доношења одлука главног дисциплинског тужиоца у кореспонденцији са грађанима.

Статистика жалби грађана

У 2014. години укупно је регистровано 579 жалби које се односе на рад судова. У Канцеларији Сарајево 200 жалби, Канцеларији Бања Лука 138, Канцеларији Брчко Дистрикт БиХ 80, Канцеларији Мостар 46, Канцеларији Ливно 115.

У односу на 2013. годину у којој је примљено 606 жалби(27 мање), односно смањен је број регистрованих жалби у овој области за 4,46%.

Анализирајући поднесене жалбе на рад судова статистички показатељи указују на чињеницу да се, и даље, највећи број жалби односи на дужину трајања судског поступка 155, жалбе ради неизвршења пресуда 72, жалбе на рад судија 36, те остале жалбе на рад судова 316 (повреде процесних права, недоношење пресуда, повреде правила о достављању, жалбе на рад ВСТВ-а, главног дисциплинског тужиоца и др.).

У вези са поступањем судова, донесене су укупно 23 препоруке које су укључивале и предмете из ранијих година. Завршене су укупно 593 жалбе, а од тога из 2014. године 408, из ранијих година 185.

Остварени резултати активности

Право на поступак пред судом у разумном року је неодвојиви дио права на правично суђење, онако како је оно дефинисано Међународним пактом о грађанским и политичким правима. Да би се осигурало право на правично суђење, на држави је да своје правосуђе организује на такав начин који ће обезбиједити особама које се налазе под јурисдикцијом те земље, без обзира на њихову финансијску ситуацију или ниво образовања, предвидиве резултате суђења (укључујући ту и вријеме потребно за доношење одлуке) и ефикасне правне лијекове.

Сарадња Институције омбудсмена са судовима у Босни и Херцеговини може се оцијенити позитивном. Међутим, из одговора судова достављених Институцији омбудсмена, и даље се као разлог неажурности наводе чињенице као што су континуирани недостатак стручног особља, неуједначеност логистичке подршке за поједине судове у БиХ, и даље присутан све већи број неријешених комуналних предмета, неажурирани заостали предмети, пристигли нови предмети што у коначници за посљедицу има неразумно одуговлачење судског поступка.

Свакако, да је узрок оваквом стању и људски фактор. Међутим, дужност државе је да обезбиједи судовима, тада а и сада, да испуне захтјеве које им намеће члан 6. став 1. Конвенције. Судови су дио власти, а судије су те који, у име државе, врше судску власт. Иако је судство независно, управо због тога што судски органи обављају један важан дио власти, неопходно је да и они буду предметом контроле. Посебан вид одговорности лежи

на Високом судском и тужилачком вијећу Босне и Херцеговине чији се спектар надлежности односи на поправљање свеукупног стања у правосуђу. Предсједници судова, као први међу једнаким, у складу са законом имају дио одговорности у цјелокупном систему рада и функционисања судова.

Обзиром на предмете које је разматрала или разматра Институција омбудсмена за људска права Босне и Херцеговине, не може се закључити да правосуђе Босне и Херцеговине испуњава, на задовољавајући начин, критерије и стандарде разумног рока из члана 6. Европске конвенције..

Фрагментарност буџета у БиХ сигурно утиче на независност и ефикасност рада правосуђа. Власти Федерације Босне и Херцеговине и Републике Српске одговорне су, прије свега, за стварање материјалних и финансијских предуслова (као и других обавеза у складу са својим надлежностима) којима ће у цјелости подржати ефикасан рад судског система. Усвајањем нових процесних закона у БиХ (кривичних и грађанских), како на нивоу државе, тако и на нивоу ентитета увелико су скраћени рокови за подузимање одређених радњи у поступку. Потребно је нагласити да је у свјетлу прецедента Европског суда, Суд који води поступак, одговоран за кашњења проузрокована радњама учесника у поступку, имајући у виду да напријед поменути закони предвиђају одређене врсте казни за учеснике у поступку, уколико се не придржавају наредби суда.

Појединачни предмети који су били предметом рада пред Институцијом омбудсмена, у највећем броју случајева, односили су се на евентуална кршења одредби ентитетских Закона о парничном поступку. Испитујући наводе жалбе, вршећи мониторинг, омбудсмени БиХ уочили су да, неријетко једна од страна у поступку, а и суд одуговлаче поступак. Странка изостанцима са рочишта за која је упитно да ли су оправдана, свакодневним поднесцима достављајући небитне чињенице, недостављањем налаза вјештака у року одређеном од суда, непредузимањем адекватних мјера од суда према странкама у поступку прописаним законом, лежерним, пристрасним односом судије са једном страном у поступку или вјештаком, непредузимањем адекватних мјера према вјештацима ради непоштовања рокова и др. радњама. У оваквим ситуацијама омбудсмени БиХ су тражили елиминисање кршења ових права, а у коначници су доносили препоруке које су од стране суда биле испоштоване на начин да је повреда била отклоњена.

У области реформе правосуђа БиХ може се рећи да је остварен ограничен напредак. Структурални дијалог о правосуђу, према оцјени омбудсмена БиХ, позитивно се рефлектује на provedбу Стратегије за реформу сектора правде. Институција омбудсмена примала је жалбе кандидата за избор судија и тужитеља. Наводи жалби подносилаца били су у вези са повредама члана 6. и 13. Европске Конвенције односно права на приступ суду и права на правни лијек. У жалбама подносиоци истичу да, Законом о ВСТВ-у БиХ није прописана могућност подношења жалбе, нити покретања судског поступка против одлуке ВСТВ БиХ у процесу избора кандидата на упражњена мјеста судија и тужилаца. Након што су окончани поступци истраге у предмету жалбе, омбудсмени БиХ донијели су препоруку. Правна немогућност подношења жалбе на одлуку ВСТВ БиХ у вези са избором/неизбором кандидата на мјесто судије или тужиоца, према оцјени омбудсмена БиХ представља кршење основних људских права кандидата. У вези с тим, Институција омбудсмена упутила је препоруку Министарству правде БиХ. У свом одговору Министарство правде БиХ обавијестило је Институцију омбудсмена да су урађени

приједлози Закона о измјенама и допунама Закона о ВСТВ БиХ те Закона о судовима на територији БиХ и да нова законска рјешења предвиђају отклањање наведених и других уочених законских рјешења која представљају извор кршења људских права и основних слобода, а што је у духу Структурираног дијалога о правосуђу.

Бесплатна правна помоћ

Одређен напредак постигнут је у области приступа правди (бесплатна правна помоћ) у грађанским и управним поступцима. Са радом су отпочеле и нове агенције (заводи, центри) за пружање бесплатне правне помоћи. Међутим, систем бесплатне правне помоћи и даље није у потпуности регулисан .

Омбудсмени Босне и Херцеговине овом приликом истичу, као позитиван примјер, одређен број органа власти који су донијели Законе о бесплатној правној помоћи и напоре истих на успостави институција и мреже даваоца бесплатне правне помоћи путем којих ће грађани остваривати право на бесплатну правну помоћ.

Омбудсмени Босне и Херцеговине подсјећају органе власти у Босни и Херцеговини (Институције Босне и Херцеговине, кантоне) који ни до данас нису донијели Закон о бесплатној правној помоћи “на обавезе утврђене Уставом Босне и Херцеговине као и чланом 6. Европске конвенције и траже да, у што краћем року Институције власти на нивоу Босне и Херцеговине као и на другим нивоима власти који нису испоштовали обавезу, донесу Закон о пружању бесплатне правне помоћи, на који начин отклањају дискриминацију у остваривању и заштити права грађана.”

Тужилаштво

Запажања и појаве кршења људских права у области тужилаштва

Највећи број примљених жалби на рад тужилаштва односи се на непредузимање активности у вези са поднесеним кривичним пријавама од грађана и правних лица. Поступајући у појединачним предметима, Институција омбудсмена вршила је провјере навода жалби. Предметне жалбе у највећем броју случајева односе се на управне поступке покренуте од грађана ради остваривања и заштите имовинских права. Грађани, ради неажурности, опструкције, и других евентуално незаконитих радњи подносили су кривичне пријаве против овлаштених службених лица. Осим тога жалбе су садржавале и наводе везане за подношење кривичних пријава поднесених ради неизвршења судских одлука, те неуједначености кривичног законодавства. Институција омбудсмена је подузимала активности након примљених жалби.

Статистика жалби грађана

Институција омбудсмена у 2014. Години је примила укупно 73 жалбе на рад тужилаштва. Канцеларија Сарајево примила је 25 жалби грађана, Канцеларија Бања Лука 17, Канцеларија Брчко Дистрикт БиХ 9, Канцеларија Мостар 5, Канцеларија Ливно 17. У 2013. години примљено је 68 жалби, у 2014. години 73, односно 5 или 7,35% жалби више у 2014. години.

Остварени резултати активности

Од свих приспјелих жалби у области грађанских и политичких права издате су двије препоруке.

По једној жалби издата је препорука²⁰, према којој је одговорна страна била тужилаштво, а препорука се односила на покретање кривичног поступка због кривичног дјела избјегавања обавезног издржавања дјетета и неизвршавања судске одлуке.

У области слободе приступа информацијама, препорука је издата по жалби²¹ због недоношења одлуке о захтјеву у складу са Законом о слободи приступа информација.

Одређени број жалби је указивао на потребу бржег доношења јавнотужилачких одлука, по којима су тужилаштва поступила без издавања посебних препорука.

4.1.5. Управа

Запажања и појаве у остваривању људских права у области управе

Анализа жалби примљених у Институцији омбудсмена показала је да грађани као кршиоце права означавају јавну управу (администрацију), примарно указује на чињеницу да због спорости и неефикасности јавне управе, грађани отежано остварују право на једнак приступ јавним службама. Због оваквог стања, грађани путем жалби поднесених Институцији омбудсмена изражавају незадовољство радом јавне управе, те истичу да су „неједнаки пред законом.“

Неефикасност инспекцијских служби, селектирање жалби грађана од стране инспекција према родбинским, пријатељским, страначким и другим везама. Овакво стање посебно је изражено у предметима управног поступка у којем се рјешава о имовинском праву, поступку легализације, издавању дозвола за градњу објеката како за потребе обављања привредних дјелатности тако и за потребе приватних стамбених објеката.

Обавеза јавне управе у извршавању властитих обавеза према грађанима, подразумијева, да се што више приближи грађанима, да гарантује побољшање квалитета рада и то тако што ће водити рачуна да, одлуке које утичу на права или интересе појединаца буду засноване на закону, да садржај таквих одлука буде у складу са законом, да у свом раду поштују принцип једнаког третмана, да избјегавају дискриминацију базирану на националности, полу, етничком поријеклу, религији, хендикепираности и друго, да се према грађанима понашају услужно, коректно и приступачно, да се одлуке по захтјеву или жалби доносе у разумном року, без одлагања са образложењем и правним основом одлуке, да одлуке које могу негативно утицати на права или интересе грађана обавезно садрже упуте о правним лијековима.

Жалбе грађана на рад јавне управе се односе на испољавање нељубазности, неодговарајуће радно вријеме, упућивање странака од једног до другог органа, претјераном формализму, неефикасности у раду, на кршење процесних одредби којим је регулисан управни поступак. У жалбама, грађани исказују незадовољство чињеницом да

²⁰ Препорука П-108/14

²¹ Ж-СА-05-729/14

управни поступци покренути по захтјевима грађана пред органима управе се воде супротно одредбама Закона о управном поступку, на начин недоношења одлука у законским роковима, инсистирањем на достави великог броја непотребне документације, шутње администрације, кршења начела пружања помоћи неугој странци, недоношењем одлука по жалби, дуготрајним поступцима одлучивања у другом степену, честим и по неколико пута (принцип пинг-понг лоптице) враћањем предмета првостепеним органима на поновно одлучивање, погрешној примјени материјалних закона.

Правна заштита од “шутње администрације”, законом је уређена. Анализа жалби примљених у Институцији омбудсмена у којима као кршиоце права грађани означавају администрацију, указује да се они осјећају неједнаки пред законом, да не могу да остваре правичну расправу у разумном року, да усљед спорости администрације отежано остварују право на имовину, дом, једнак приступ јавним службама, право на рад и др. права. У конкретним случајевима, у поступцима истраге, који се проводе на основу жалби или *ex officio*, Институција прима одговоре, изјашњења, углавном у благовременом року. Међутим, та сарадња неријетко се своди на пуку форму, непоштивање процедура прописаних Законом о омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине и Правила поступка Институције омбудсмена за људска права БиХ што ни на који начин не доприноси ефикасној заштити људских права и основних слобода, нити генерално доприноси отклањању повреде.

Посебно је забрињавајућа чињеница да поједине институције испољавају игнорантски однос према Институцији омбудсмена. Највећи број препорука о несарадњи са Институцијом омбудсмена донесен је у случајевима гдје је одговорна страна јавна управа. Реформа јавне управе према оцјени омбудсмена до сада није дала жељене резултате. Расцјепканост и политизирање и даље отежавају стварање професионалне, одговорне, транспарентне и дјелотворне државне службе, утемељене на заслугама и компетентности.

Статистика жалби грађана

Према статистичким показатељима у овој области грађанских и политичких права укупно је регистровано 517 жалби које се односе на рад управе. У Канцеларији Сарајево регистровано је 220 жалби, Канцеларији Бања Лука 162, Канцеларији Брчко Дистрикт БиХ 39, Канцеларији Мостар 7, и Канцеларији Ливно 89 жалби.

У односу на 2013. годину када је регистровано 484 жалбе, у 2014. години је поднесено 517 жалби на рад управе што представља 33 жалбе више, односно повећање броја жалби за 6,82%.

Остварени резултати активности

Завршена је 491 жалба, од тога из 2014. године је завршено 320, а из ранијих година завршена је 171 жалба. У 44 предмета из 2014. г. из области управе донесена је препорука. У извјештајном периоду је донесена укупно 71 препорука из ове области која се односила на све предмете укључујући и предмете пренесене из претходних година.

Треба истаћи значајнији број појединачних случајева добре сарадње органа власти у Босни и Херцеговини са Институцијом омбудсмена, односно у појединачним предметима у којима повреда права буде отклоњена одмах након прелиминарног акта упућеног

одговорној страни, затим успјешних интервенција у току самог поступка, па чак и након телефонске интервенције, а да је формално-правно регистрована жалба у Институцији омбудсмена (први контакт), затим извршењем појединих препорука у пуном капацитету, затим, учињених напора извршне и законодавне власти на доношењу Закона у складу са стандардима људских права и основних слобода, ратификацији међународних докумената којим се обезбјеђује заштита људских права и основних слобода.

Институција омбудсмена вршила је мониторинг и у предметима који се воде пред органима управе. Исход у овим случајевима био је позитиван и то на начин да евентуална кршења људских права током мониторинга бивају отклоњена односно поступак се наставља на начин прописан законом. Запажена су одређена понашања „тешких странака“ које постављају захтјеве пред органе управе на начин да траже заштиту својих права на штету трећих особа, траже приоритетно поступање мимо рокова утврђених законом, достављају и траже поступање по „неоснованим поднесцима“. Институција омбудсмена у предметним случајевима доносила је одлуке којим су жалбе одбачене као неутемељене.

4.1.6. Право на имовину

Право на имовину заштићено је чланом 1. Протокола број 1. уз Конвенцију и даље је врло актуелно у жалбама подносилаца жалби у овој области грађанских и политичких права које су примљене било по основу кршења Анекса ВИИ или се ради о повредама других имовинских права.

Запажања и појаве у остваривању људских права у вези са имплементацијом Анекса VII

Уставом БиХ и уставима ентитета избјеглим и расељеним лицима загарантовано је право на слободан повратак у своје пријератне домове. У свом досадашњем раду, као и свим ранијим извјештајима, Институција омбудсмена, велику пажњу је посветила остваривању права на повратак и одрживи повратак. И даље грађани улажу жалбе које су у вези са Анексом ВИИ из разлога што стране потписнице ни након протеклог времена, нису на својим територијама у пуном капацитету „обезбиједиле политичке, економске и социјалне услове који ће придонијети добровољном повратку и складној реинтеграцији избјеглица и расељених лица“.

Број жалби у вези са заштитом имовинских права по основу Анекса ВИИ значајно је смањен, у односу на раније године, међутим, Комисија за имовинске захтјеве расељених лица и избјеглица (CRPC) није наставила рад на преосталим предметима након истека мандата 2009. године. Из тог разлога још увијек се налази велики број неријешених предмета пред Комисијом и Судом Босне и Херцеговине у поступцима управних спорова у којима су поднесене тужбе против CRPC-а. Још увијек нема поуздане базе података о неријешеним предметима и регистрима имовине.

И даље су присутни колективни центри у којима је збринут одређени број интерно расељених лица. Не може се закључити да је од стране власти уложен додатни напор на рјешавању приступа другим правима повратничкој популацији, као што су социјална заштита, образовање и запошљавање. И даље је присутна дискриминација у погледу приступа запошљавању, права у вези са здравственом заштитом и пензионим правима. Наведена права и даље не прате повратак. Интерно расељена лица и повратници и даље

подносе жалбе везано за нетранспарентно додјелјивање и одабир корисника средстава за обнову и реконструкцију ратом порушених и девестираних објеката. Још увијек није успостављен механизам координације политика за рјешавањем законских празнина које представљају препреку одрживом повратку и локалној реинтеграцији. Оваква појава нарочито је заступљена код повратничке популације у руралним (сеоским) подручјима. Неријетко, проблематика се рјешава појединачно и ад хоц, а што сигурно није у духу Анекса VII Општег оквирног споразума за мир у БиХ.

Запажања и појаве у остваривању људских права у вези са заштитом других имовинских права

Жалбе имовинско-правне природе које су биле и/или разматране у Институцији омбудсмена карактерише кршење стандарда члана 6. Европске конвенције, а у вези са чланом 1. Протокола број 1 уз Конвенцију. У конкретним случајевима жалбени наводи грађана односили су се на непримјерену дужину поступка у појединим случајевима кад се и по више година одлуке органа управе и судова не доносе, непримјерених захтјева за доставом додатне документације на који начин се грађани излажу беспотребном трошку, кршења процесних и материјалних закона, пристрасност у доношењу одлука, неодговорно понашање поступајућег службеника у предмету, незаказивање рочишта, избегавање рјешавања предмета у меритуму и на основу стања у спису, кршење одредби о праву на правни лијек, неефикасне реакције инспекцијских служби, непоступања по представкама грађана и др. Примјери оваквог поступања нарочито су видљиви у предметима из области стамбене политике, премјера и катастра некретнина, изградње некретнина, легализације, бесправне градње, надоградње, остваривања права служности, права приступа јавном путу, узурпације власништва.

Реформа законодавства у области имовинско-правних односа је један од значајних услова за задовољавање стандарда из члана 1 Протокола бр 1. уз Европску конвенцију о људским правима. Значајан је број обраћања грађана на рад катастарских и земљишно-књижних канцеларија, а углавном се односе на нетачне и погрешне податке о некретнинама и ова појава је запажена код повратничке популације.

Статистика жалби грађана

Институција омбудсмена у 2014. години примила је укупно 162 жалбе које се односе на имовинско-правна питања (70 Канцеларија Сарајево, 24 Канцеларија Бања Лука, 13 Канцеларија Брчко, 53 Канцеларија Мостар, 2 Канцеларија Ливно).

У односу на 2013. годину у којој су примљене 154 жалбе дошло је до повећања за 5,19 %.

Издате су препоруке у 5 предмета из 2014. г, односно издато је укупно 16 препорука које се односе на имовинско-правне односе, а које обухватају и предмете из ранијих година.

У 2014. години ријешене су 162 жалбе. Од тога броја примљених у 2014. години ријешено је 80 жалби, а из ранијих година је ријешено 82 жалбе.

Остварени резултати активности

У провођењу Анекса VII Институција омбудсмена је подузимала низ активности које су имале за резултат да су подносиоци жалби остваривали право на додјелу тражених некретнина, право на дозволе за градњу кућа и пратећих објеката. Дошли су до потребне документације за откуп станова, до већег степена транспарентности провођења процедура одабира корисника донаторских средстава, те квалитетног кориштења

средстава обнове и реконструкције, те квалитета изведених радова од стране разних извођача, као и убрзања процеса издавања разне документације, а посебно урбанистичких и грађевинских дозвола.

Честе су жалбе грађана на рад инспекцијских служби ради непредузимања законом прописаних активности и мјера. Након интервенције Институције омбудсмена, подносиоци жалби су добијали обавјештења инспекцијских служби о подузетим активностима и мјерама у појединачним случајевима. Извјештаји о подузетим активностима ових служби су били аргументовани са достављеним информацијама у појединачним случајевима, поднесеним прекршајним пријавама против одговорних лица ради неизвршења инспекцијских рјешења.

У 2014. години је примљен и један број жалби грађана на рад јавних управитеља (одржавање зграда етажних власника) и након издатих препорука, кршења права ових грађана су отклоњена. Запажа се да ове жалбе основано указују на недовољну бригу одржавања зграда етажних власника, а углавном из разлога неодговорног односа у провођењу постојеће законске и друге регулативе у овој области.

4.1.7. Полиција

Запажања и појаве

Полиција грађанима пружа заштиту њихових основних људских права и слобода и заштиту других уставом заштићених вриједности, извршавајући основне дужности на заштити живота, личне сигурности и имовине грађана, а у склопу укупне безбједности осигурава и јавни ред и мир.

Институција омбудсмена је и у овом извјештајном периоду од грађана примила жалбе на рад полиције. Број жалби у односу на претходну годину се повећао. Статусна права полицијских службеника, провођење конкурсных процедура везаних за нова запошљавања у полицији, прекомјерна употреба силе, рад и поступање полиције су карактеристична обраћања грађана.

У 2014. години, као и претходне године, се показује да механизми унутрашње контроле нису дали жељене резултате. Грађани, ради заштите својих права, у случајевима када постоји сумња да су та права нарушена од полиције, користе механизме унутрашње контроле и најчешће се обраћају Јединицама за професионалне стандарде и Одборима унутрашње контроле са којима нису задовољни.

У 2014. години примљен је већи број жалби које се односе на непримјењивање свих законских мјера из Закона о насиљу у породици. Жалбе указују на пропусте полиције за благовремено интервенисање, за непредузимање одговорајућих мјера на спречавању насиља као и на налазе полиције о непостојању насиља.

Статистика жалби грађана

У 2014. години у Институцији омбудсмена за људска права БиХ примљено је 145 жалби које се односе на рад полиције. Од тога 49 жалби је примљено у Канцеларији у Сарајеву, 37 у Канцеларији у Бања Луци, 23 у Канцеларији у Брчком, 10 у Канцеларији у Мостару, 26 у Канцеларији у Ливну. У односу на 2013. годину у којој је примљено 138 жалби дошло је до повећања 5.07%.

Завршене су 144 жалбе.

Остварени резултати активности

За жалбе на рад полиције битно је навести да су полицијски органи један од органа са којима Институција има добру сарадњу. На акте Институције већином одговарају у остављеном року и то са детаљним и исцрпним одговорима.

Указано је да органи унутрашње контроле у веома малом броју случајева, након проведених поступака, утврде одговорност полицијских службеника. Највећи број одлука ових органа је да нису могли утврдити ни основаност ни неоснованост жалби грађана. У тим случајевима, фактички, није ништа утврђено нити подузето и остају отворена питања и наводи жалби грађана. При томе је указано на потребу дјелотворнијег поступања ових органа те и мијењања аката по којима воде поступке што је прихваћено и приступило се нормативном уређивању унутрашње контроле и ревноснијем раду унутрашње контроле, послје чега је за очекивати резултате.

Истражујући и радећи по појединачним жалбама грађана видљиви су бројни случајеви у којима полиција адекватно подузима мјере из своје надлежности, а посебно, када од полиције буду затражени извјештаји и обавјештења о конкретним мјерама на рјешавању одређених случајева у којима се испољава нарушавање јавног реда и мира и заштита лица.

Међутим, представници полиције указивали су на спорост у раду надлежних органа, посебно тужилаштава по поднесеним извјештајима о почињеним кривичним дјелима, спором процесирању и слично.

Значајно је мјесто полиције у примјени Закона о заштити од насиља у породици. Институција омбудсмена непрекидно указује на потребу системског приступа у спречавању и превенцији учесталих и континуираних пријетњи и застрашивања од починилаца насиља што код жртава ствара стални страх због чега и не пријављују случајеве насиља. Тешко се полиција одлучује на подношење захтјева за изрицање заштитних мјера жртвама насиља и поред тога што жртве то редовно траже. Активност се често завршава на прекршајном налогу или извјештају против лица које проводи насиље што често не даје адекватну заштиту. Препоруке у овим случајевима су испоштоване и показују дјелотворност мјера.

Жалбе које подносе запослени у полицијским органима због кршења њихових права, по основу рада, односе се на права на разне накнаде, питања чиновања, напредовања у служби, заснивања радног односа у полицијској служби, повреде конкурсних процедура, и сл. Након провјера навода жалби, у највећем броју случајева предмети су завршавани због неоснованости жалби или због незаинтересованости жалилаца за даљи рад по достави обавјештења тражених од омбудсмена.

Већи број жалби је ријешен у току поступка истраживања по жалбама грађана, а у 7 издатих препорука је поступљено у отклањању кршења права грађана.

4.1.8. Јавне исправе

Запажања и појаве

Државни или други овлаштени органи, у оквиру својих надлежности, у прописаној форми издају јавне исправе грађанима (изводи из матичне књиге рођених, школске свјedoцбе, разна увјерења, изводи из трговачког регистра, изводи из земљишних књига и друге исправе у вези са разним евиденцијама о рођењу, смрти, пребивалишту, боравишту, лична документа) ради остваривања одређених грађанских и других права.

Жалбе грађана на неостваривање права на јавну исправу су присутне, а углавном се односе на дуготрајне и нејасне процедуре издавања јавних исправа, на поступке стицања одређених права и права на јавну исправу и сл.

Статистика жалби грађана

У 2014. години примљено је 20 жалби које се односе на јавне исправе (9 Канцеларија Сарајево, 4 Канцеларија Бања Лука, 4 Канцеларија Брчко, 2 Канцеларија Мостар, 1 Канцеларија Ливно).

Завршено је 16 жалби у 2014. години.

Остварени резултати активности

У раду на наведеним предметима може се закључити да надлежни органи већином након првих захтјева Институције отклањају настали проблем.

У одређеним предметима проблем се ријеши након издавања препоруке.

4.1.9. Изборно право

Политичко право, право бирати и бити биран (активно и пасивно бирачко право) регулисано је Изборним законом Босне и Херцеговине.

Изборни резултати проведених општинских избора 2014. године нису благовремено имплементирани у ентитету Ф БИХ и на нивоу БиХ што је успорило рад законодавних тијела, те успоставу извршне власти.

У коначници, овакво стање одражава се и на стање појединачних људских права и основних слобода у овом дијелу БиХ, на начин да су многи закони, од животне важности за грађане БиХ у законодавним тијелима, стављени на „чекање“.

У ентитету Република Српска, изборни резултати су имплементирани у законским роковима и благовремено се приступило потребном раду и активностима законодавне и извршне власти.

Изборни закон Босне и Херцеговине донесен је 2001. године. Претрпио је низ измјена, међутим, није у потпуности одговорио захтјевима демократских начела и стандарда људских права и основних слобода прописаних међународним документима за заштиту људских права и основних слобода по којим је Босна и Херцеговина обавезна поступати. Изградња демократских структура власти у Босни и Херцеговини је гаранција и предуслов поштовања људских права. Сигурно да је законодавна власт, као доносилац закона, најодговорнија за остваривање људских права, из разлога што недоношењем или доношењем дискриминирајућих и непроводивих закона, производи кршења људских права. У прилог тој тврдњи иде и најблаже речено “спора имплементација” одлуке Европског суда за људска права у случају “Сејдић-Финци”. Из напријед наведене одлуке неспорно произлази да нормативно правни оквир БиХ у датим околностима “сваком грађанину није под једнаким условима омогућио изборно право.”

Због неизвршења пресуде Уставног суда БиХ²² која се односи на оцјену уставности Статута града Мостара грађани Мостара не учествују у изборима већ низ година због чега им је ускраћено право на изборе.

²² У-9/09 од 26.11.2010. године

Учешће жена у парламентима на свим нивоима у БиХ и даље не биљежи значајно повећање у односу на претходне изборе. Узимајући у обзир релевантне показатеље, нужна је темељита анализа изборног законодавства како би се направила квалитетна реформа ове области, а која би приоритетно имала за циљ створити претпоставке за просперитет земље и њених грађана, јачање демократског друштва, а све с циљем одржавања фер, слободних и поштених избора на читавом територију државе Босне и Херцеговине.

4.1.10. Министарска, владина и друга именованја

Институцији омбудсмена за људска права БиХ, као независном тијелу за заштиту људских права, дато је овлаштење преиспитивања процеса именовања који се проводе у складу са одредбама Закона о министарским именовањима, именовањима Савјета министара и другим именовањима у БиХ, Закона о министарским, владиним и другим именовањима Федерације БиХ и Закона о министарским, владиним и другим именовањима Републике Српске²³ (у даљњем тексту: Закон).

У вези са наведеним именовањима, Институција омбудсмена је у 2014. години примила 109 жалби, од којих на процедуру именовања 79, а на пропусте у поступку разрешења 13, док се у 17 случајева није радило о именовањима на која се могу примијенити одредбе Закона.

У процедури преиспитивања поступака именовања, омбудсмени су запазили, да се највећи број жалби односи на именовања кандидата који су на функцији у политичкој странци или имају неку другу припадност политичкој странци, који у смислу Закона о сукобу интереса у органима власти не би могли бити именовани кандидати због тога што су на функцији у политичкој странци или имају неке функционалне положаје у политичким странкама и сл.

Повећан је број жалби везаних за питање владиних и министарских именовања у случају када је кандидат члан политичке странке. То отвара простор за различите праксе с обзиром на чињеницу да, по Закону, препрека именовању је само ако кандидат врши неку функцију у политичкој странци.

Поступајући по приговорима на именовања директора у органима у којима влада, кантонални, градски или општински органи власти имају интерес, омбудсмени су уочили да је и даље присутна пракса различитог поступања у Федерацији БиХ, у зависности од тога у чијој је надлежности регулисани орган. Тако, поједини органи утврђују потребу поштовања процедуре и принципа утврђених Законом, док у другим то није случај, уз образложење да се код именовања директора не ради о регулисаном органу дефинисаном Законом, с обзиром да директоре именује Управни одбор, а не орган власти који само даје своју сагласност на именовање.

Исти је случај и са агенцијама чије се руководство у одређеним случајевима бира у складу са одредбама Закона, док у другим то није случај иако конкретна позиција испуњава кумулативно одређене услове из Закона.

Институција омбудсмена је у извјештајном периоду примила жалбе на поступак разрешења у органима именованим у складу са одредбама Закона иако је Законом о

²³ “Службени гласник БиХ”, број 7/03, “Службене новине ФБиХ”, број 34/03и 65/13, “Службени гласник РС”, број 25/03

измјенама и допунама Закона о министарским, владиним и другим именованима Федерације БиХ²⁴ одредба, која регулише ово питање, брисана уз образложење да је нејасна и темпоралног карактера због чега упућивање жалби на разрјешење сходно одредбама овог Закона више није могуће.

И даље је учестала пракса именовања на краћи период које органи називају *привременим*, а за које не постоји обавеза примјене принципа прописаних Законом. Због тога се грађани често обраћају жалбама на именовање овако изабраних, а чија су овлаштења једнака коначно именованим. Иако Законом утврђени рок на који се именовање на краћи период врши не може бити продужен²⁵, у пракси се законско одређење не поштује па се мандати „привремених” тијела у правилу продужавају.

Омбудсмени даље запажају да су критерији за именовање често уопштени и не односе се на потребе конкретног органа па се тако не узима у обзир дужина радног искуства на пословима из дјелатности регулисаног органа, већи и одговарајући степен стручне спреме сродног занимања. Омбудсмени су, поступајући по једном таквом приговору, изразили сумњу у вези поштовања начела квалитета с обзиром да је у један Надзорни одбор именован виши тренер спортске рекреације док су подносиоци жалби, дипломирани економисти и дипломирани правници, указивали на кршење одредби Закона у вези струке и квалитета, а посебно имајући у виду да са кандидатима није обављен ни интервју нити је сачињена бодовна листа²⁶.

У изборним процедурама, у којима је интервју основни критериј за бодовање кандидата, омбудсмени врло тешко могу утврдити повреду начела „квалитета“ који налаже да изабрани кандидат по својим способностима, искуству и квалитетима мора одговорати потребама позиције на коју се врши именовање. Омбудсмени нису у могућности валоризирати исказане способности и општи утисак кандидата на интервјуу, те могу једино констатовати да изабрани кандидат не посједује боље квалификације за конкретну функцију.

Омбудсмени закључују да је и даље присутно неповјерење грађана према управљачким и надзорним структурама за које сматрају да не посједују потребне квалификације које би осигурале квалитетан рад и управљање већ су именовани са циљем политичке контроле над ресурсима јавних установа и предузећа. Таквом ставу свакако доприноси чињеница да политичке странке јавно износе своје договоре о подјели мјеста у управљачким тијелима привредних друштава и агенција.

Омбудсмени истичу да досљедна примјена Закона може бити основ квалитетног рада и управљања који би осигурао експедитивност, рационалније пословање и бољу контролу у регулисаним органима. Досадашња пракса именовања лица по политичкој припадности, уз занемаривање њихове стручности, у органима који су од посебног друштвеног значаја (у области образовања, здравствене и социјалне заштите) може имати несагледиве посљедице када је у питању остваривање права грађана.

²⁴ “Службене новине ФБиХ” број 65/13

²⁵ Закон БиХ и РС одређује рок од највише 2 мјесеца, док Закон ФБиХ одређује рок од највише 3 мјесеца

²⁶ Ж-СА-05-76/14, Ж-СА-05-104/14

4.1.11. Слобода приступа информацијама

Право на приступ информацијама представља основно људско право, изведено из права на слободу изражавања, утврђено чланом 10. ЕКЉП²⁷. Иако је Босна и Херцеговина 2000. године добила Закон о слободи приступа информацијама (ЗоСПИ), прво на државном нивоу, а затим 2001. године и у оба ентитета²⁸, као важно средство у осигуравању владавине права и доброг управљања, ни након 14. година од почетка његове примјене не можемо говорити о томе да смо осигурали транспарентан рад и отвореност рада органа власти нити о развијеној свијести како грађана, тако и представника власти о нужности функционисања органа власти на начин како то Закон прописује.

У предмету²⁹ у којем подносиатељица жалбе позивајући се на ЗоСПИ тражи достављање информација неопходних за остваривање права из радних односа, након многобројних усмених и писмених обраћања Агенцији и Одбору државне службе за жалбе Ф БиХ, током поступка пред Институцијом омбудсмена достављене су јој тражене информације. Овакво понашање органа у највећем броју жалби које су разматране, показује неспремност органа власти да примјењују ЗоСПИ и да обезбиједе грађанима тражене и неопходне информације, као и на недостатак одговорности за обављање послова из основне дјелатности.

Слична ситуација је и у предметима по жалбама³⁰ гдје на поднесене захтјеве за приступ информацијама није никада одговорено, али је након интервенције омбудсмена по захтјевима поступљено.

Уочено је, такође, да јавни органи приликом поступања по захтјевима за приступ информацијама одлуке доносе супротно прописаној законској форми³¹. Наиме, у наведеним предметима одговорни орган, Тужилаштво кантона Сарајево, је одлуку донијело у форми закључка, а не рјешења како то ЗоСПИ прописује, па је након доношења препорука и налагања отклањања недостатака, поступљено у складу са Законом и препорука је испоштована.

Драстичнији примјер непознавања ЗоСПИ и неадекватне примјене ЗоСПИ је жалба Институцији³² када је Центар за социјални рад Тузла, у случају када је изјављена редовна жалба на рјешење о одбијању захтјева за приступ информацијама, комплетан спис прослиједио Институцији омбудсмена на одлучивање, па је након издате препоруке отклоњено незаконито поступање и поступљено у складу са одредбама Закона.

У предмету³³ у коме је подносиатељица жалбе од Правног факултета Сарајево тражила увид у тест који је радила током испита, захтјев је одбијен само из разлога што је био одређен датум када се може вршити увид у писане испите што указује да се факултет, као јавни орган, није упуштао у одлучивање о меритуму предмета, није проводио ни тест

²⁷ Европска Конвенција о основним људским правима и слободама

²⁸ Закон о слободи приступа информацијама БиХ, Сл. гласник БиХ, број: 28/2000; Закон о измјенама закона о слободи приступа информацијама БиХ, Сл. гласник број: 45/2006, 102/2009, 62/2011, 100/13; Закон о слободи приступа информацијама ФБиХ, Сл. новине ФБиХ, број: 32/2001, Закон о измјенама Закон о слободи приступа информацијама ФБиХ, Сл. новине ФБиХ, број: 48/11, Закон о слободи приступа информацијама РС, Сл. гласник РС, број: 20/2001

²⁹ Ж-СА-05-151/14

³⁰ Ж-ВЛ-05-588/14, Ж-ВЛ-05-693/14, Ж-ЛИ-05-254/14,, Ж-ЛИ-05-256/14, Ж-ЛИ-05-32/14, Ж-ЛИ-05-33/14, Ж-ЛИ-05-299/14, Ж-МО-05-162/14, Ж-МО-05-40/14

³¹ Ж-СА-05-718/14 и Ж-СА-05-729/14

³² Ж-СА-05-193/14

³³ Ж-СА-05-481/14

јавног интереса, нити указао на одлучне чињенице и разлоге због којих је приступ информацијама одбијен. Ради се о очигледном непознавању ЗоСПИ јер факултет сматра да је, објављивањем датума када је било могуће извршити увид у испитне материјале, испоштован члан 56. став 3. Закона о високом образовању Кантона Сарајево.

У жалбама које су подносиле НВО³⁴ у циљу прикупљања информација, а ради провођења одређених истраживања, одговорни орган ФПИО Републике Српске након непоступања по захтјеву и ургенција није информације доставио у складу са чланом 14. ЗоСПИ, односно у форми акта на који се може изјавити редовно правно средство – жалба него је тек након издате препоруке поступио у складу са Законом.

Примјери који указују на непознавање Закона и недоследну примјену ЗоСПИ су и случајеви³⁵ у којима јавни органи траже од подносилаца захтјева да наводе разлоге тражења информације или доказују правни интерес за добијање информација што је изричито забрањено одредбама Закона јер је интенција законодавца била да свакоме омогући приступ траженим информацијама, без ограничења, као и да допринесе транспарентности рада јавних органа и повећању њихове одговорности према грађанима. У предметима³⁶ који су поднесени Институцији омбудсмена се изричито тражи да Институција смањи трошкове копирања или висину накнада прописаних посебним законима за издавање извода или докумената из службених евиденција што указује да грађани или не познају довољно ЗоСПИ или злоупотребљавају закон да би бесплатно добили тражене информације.

Другачији закључак није могућ јер онај који познаје Закон зна и да постоји обавеза плаћања накнада и трошкова, уколико се тражи већи број страница копија информације од броја прописаног Законом.

Током 2014. године разматране су и жалбе³⁷ у којима се траже информације или више њих, а између осталог и информације које садрже одређене податке које јавни органи третирају као заштићене и одбијају давање таквих података. Поновно наглашавамо чињенице које смо износили и у ранијим извјештајима везане за слободу приступа информацијама и питања приступа информацијама уколико те информације садрже неки лични податак.

Закон о слободи приступа информацијама као изузетак за одбијање давања информације дефинише и заштиту права на приватност, а не заштиту личног податка и дозвољава одбијање захтјева тек након што се изврши тест јавног интереса. Наиме, Закон о слободи приступа информацијама утврђује: „да свака особа има право приступа информацијама у највећој могућој мјери у складу са јавним интересом, те да јавна тијела имају одговарајућу обавезу објављивања информације“. Сходно томе, сви јавни органи имају обавезу да примјењују ЗоСПИ на начин како је прописано, све док се евентуално не донесу измјене Закона које ће на другачији начин регулисати поступање јавних органа. Такође, у БиХ се примјењује и Закон о заштити личних података због чега се сваки појединачни случај треба посебно цијенити јер не постоји приоритет у примјени одређеног закона. Право на приступ информацијама, као и право на приватност су заштићени Европском конвенцијом о заштити људских права и темељних слобода тако да мора постојати равнотежа између приступа информацијама и права на приватност.

Анализа примљених жалби указује да су и даље присутне идентичне слабости у примјени ЗоСПИ на које је Институција омбудсмена указивала и у својим ранијим годишњим извјештајима.

³⁴ Ж-СА-05-612/14, Ж-СА-05-613/14

³⁵ Ж-БЛ-05-305/14, Ж-БЛ-05-89/14,

³⁶ Ж-ЛИ-298/14,, Ж-МО-05-171/14

³⁷ Ж-СА-05-592/14, Ж-БЛ-05-741/14, Ж-БЛ-05-742/14, Ж-БЛ-05-749/14, Ж-СА-05-592/14,

Од укупно 218 жалби које су примљене у Институцији омбудсмена, највећи број се односио на неодлучивање у законском року (60 жалби)³⁸, одбијање приступа информацијама (35 жалби)³⁹, а преостали број жалби се односио на све остале ситуације (неприхватљиве и неосоване жалбе, одлуке донесене противно законом прописаној форми, одлуке без образложења, без поуке о правном лијеку и сл.)

У току године донесено је 40 препорука, од којих је 20 реализованих, 3 препоруке нису реализоване, за 6 препорука није достављен одговор о реализацији, а у 11 случајева је са органима остварена сарадња. Ове препоруке су се односиле и на предмете из ранијих година који су пренесени у рад у 2014. г.

Иако су и даље присутни уочени проблеми у примјени Закона о слободи приступа информацијама, постоје и одређени помаци које треба истаћи, а то је првенствено да највећи број јавних органа одмах по пријему захтјева за изјашњење, Институцији омбудсмена достављају изјашњења, да службеници за информисање у случају нејасноћа контактирају Институцију и траже мишљење/савјет на који начин да поступе, али генерална констатација за највећи број јавних органа је да не познају Закон и не знају на који начин да га примјене што указује на потребу перманентне обуке и едукације јавних службеника на свим нивоима власти.

Оно што и даље представља проблем је да јавни органи не дају тражене податке и информације, одбијају захтјеве уз објашњење да би њиховим објављивањем дошло до кршења и грубих повреда Закона о заштити личних података.

Поновно указујемо на околности, изношене и у ранијим извјештајима, да до доношења Закона о заштити личних података, у пракси нису регистровани проблеми везани за примјену ЗоСПИ те уколико је информација садржавала неки лични податак, а који би могао угрозити приватност грађанина, јавни орган је кориштењем теста јавног интереса могао донијети одлуку о изузетку.

Без обзира на овакве одредбе и тест јавног интереса којег су јавни органи дужни проводити, а након разматрања Извјештаја о раду Агенције за заштиту личних података БиХ за 2011. годину, на Представничком дому Парламентарна скупштина Босне и Херцеговине задужила је Савјет министара БиХ да донесе закључак о покретању поступка Измјена и допуна Закона о слободи приступа информацијама у Босни и Херцеговини с циљем усаглашавања са Конвенцијом Вијећа Европе о приступу службеним документима (ЦЕТС 205). Након формирања радне групе, Министарство правде БиХ је сачинило Нацрт измјена и допуна Закона о слободи приступа информацијама на који је достављено више од 200 примједби невладиних организација, али и међународних организација које дјелују на подручју Босне и Херцеговине. Расправа о достављеним примједбама није проведена па је Савјет министара БиХ 06.11.2013. године донио Одлуку о формирању Интерресорне радне групе за израду Нацрта Закона о измјенама и допунама Закона о слободи приступа информацијама у Босни и Херцеговини, број: 251/13, коју је објавио у Службеном гласнику БиХ, број 95 од 09.12.2013 године.

Наведеном Одлуком је Институција омбудсмена за људска права БиХ именована у Интерресорну радну групу са обавезом да са осталим именованим представницима изврши анализу Закона и његове усаглашености те предложи измјене и допуне Закона.

Својим актом, број Ои-К-01/14 од 06.01.2014 године омбудсмени БиХ су обавијестили Савјет министара Босне и Херцеговине, Министарство правде Босне и Херцеговине, Министарство безбједности Босне и Херцеговине и Агенцију за заштиту личних података у БиХ да Институција омбудсмена за људска права БиХ није ресор Савјета министара и да

³⁸ Ж-БЛ-05-28/14, Ж-БЛ-05-115/14, Ж-БЛ-05-151/14, Ж-СА-05-433/14, Ж-МО-05-70/14, Ж-ЛИ-05-143/14, Ж-БР-21405-1714, etc.

³⁹ Ж-БЛ-05-260/14, Ж-БЛ-05-740/14, Ж-МО-05/14, Ж-МО-05-40/14, Ж-СА—05-1086/14, Ж-СА-05-720/14, etc.

као таква не може бити именована у интересорну групу за израду и предлагање Закона, него да је надлежно, ресорно министарство за израду наведеног Закона, Министарство правде БиХ.

Такође су навели да би Институција омбудсмена могла, у складу са Законом о омбудсмену за људска права и мандатом који има, само давати мишљења на утврђене приједлоге Закона, када оцијени да нису уопште или у довољној мјери уграђени усвојени стандарди људских права. Указано је и на питање неспојивости – инкомпатибилности у случајевима потребе давања мишљења на приједлоге Закона у чијој би изради евентуално и учествовала Институција.

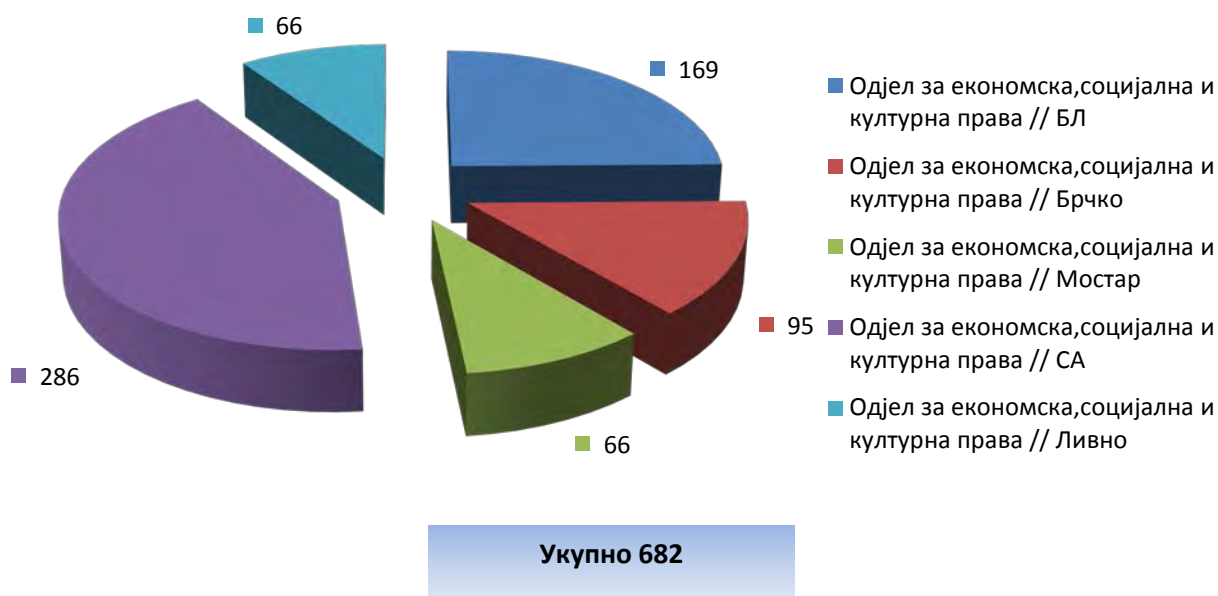
4.2. ЕКОНОМСКО-СОЦИЈАЛНА И КУЛТУРНА ПРАВА

4.2.1. Запажања и појаве у области економско-социјалних и културних права

Запажања су да је и у 2014. години велики број жалби у области економско-социјалних права одмах иза области грађанских и политичких права што је последица тешког економског стања, високог степена незапослености и економских тешкоћа у остваривању социјалних права грађана.

Незнатно је мањи број жалби у односу на претходну годину, а највећи број се односи на област радних односа и област остваривања пензионих права.

Видан је пораст жалби и обраћања грађана везаних за права у образовању, права везана за комуналне услуге и права из здравствене заштите.

Дијаграм 8. Преглед примљених жалби у Одјелу за економска, социјална и културна права у 2014. години по Канцеларијама

4.2.2. Статистика жалби грађана

Током 2014. године примљене су 682 жалбе, а из претходних година је пренесено 326 жалби, и укупно у раду је било 1008 жалби. Од тог укупног броја броја ријешено је 654 жалби, а у раду је остало 354 жалбе. Ријешено је 415 жалби из 2014. године, а у раду је остало још 267 жалби, а из ранијих година је ријешено 239 жалби и остало је 87 жалби из претходних година.

Обзиром на категорију повреда права истичемо да је по основу повреде права из радних односа примљена 291 жалба, право на пензију 155, комуналне услуге 70, социјалну заштиту 65, здравство 58, образовање 33, екологију и заштиту околине 4, ратне штете 3, те 3 жалбе из области јавних прихода.

Након анализе статистичких података, може се констатовати да је у поређењу са претходним извјештајним периодом (2013. г.), у 2014. години примљено 16 жалби мање, а разлика у процентима износи 2,29%.

У односу на укупан број уложених жалби у овој области права, а посматрано по територијалној организацији Институције, видљиво је да је у Подручној канцеларији у Сарајеву примљено 286 жалби, у Главној канцеларији у Бања Луци примљено је 169 жалби, у Подручној канцеларији у Брчком примљено је 95 жалби, у Подручној канцеларији у Мостару 66 жалби, и у Теренској канцеларији у Ливну 66 жалби.

Према структури примљених жалби као и у протеклим извјештајним периодима, гдје је ситуација слична, највећи број жалби примљених током 2014. године односи се на повреде права из области радних односа 291, али у поређењу са 2013. годином у овој години примљено је 27 жалби мање или изражено у процентима мање за 8,49 %. Број жалби којима се указивало на повреде права на пензију износи 155, а током 2013. године је примљено 176 жалби, дакле број жалби који се односи на наведену област се смањио за 21 или за 11,93 %. Међутим, у овом извјештајном периоду биљежи се пораст жалби по основу повреде права на образовање (33) у односу на претходну годину (27). Такође, може се истаћи да је током извјештајног периода дошло до повећања жалби које се односе на комуналне услуге (70) у односу на број жалби из претходне године (66), те повреде права из области здравствене заштите који је повећан за 34 или 88 % односно примљено је 58 жалби у односу на прошлу годину када су примљене 43 жалбе. Што се тиче осталих повреда права из ове области, у погледу броја примљених жалби, не евидентирају се значајнија одступања у поређењу са примљеним жалбама у претходној извјештајној години.

Жалбе поднесене због повреде права из радних односа су најзаступљенија категорија у структури повреда права. Ријешено је 157 жалби, а 108 жалби је ријешено из ранијих година што укупно представља број од 265 ријешених жалби. По основу повреда права на пензију као друге најзаступљеније категорије у структури повреда права из ове области, ријешено је 113 жалби поднесених у 2014. години и 58 жалби из ранијих година што даје укупну бројку од 171 ријешене жалбе.

Поступајући по жалбама из 2014. године издата је препорука у 33 предмета. Обзиром на највећи број жалби које се односе на радне односе, може се констатовати, да се и највећи број предмета са препоруком односи на област из радних односа (21), затим слиједи

предмети из области повреде права на пензију (4), област образовања (2), здравство (2), комуналне услуге (2) и екологија и заштита околине (1).

Од 33 предмета у којима су издате препоруке потпуно су реализоване препоруке у 7 предмета, у 9 предмета је остварена сарадња на реализацији препоруке док у 1 предмету препорука није реализована, а у 16 предмета са издатом препорука још није достављен одговор о њиховој реализацији.

У овој области у 2014. години укључујући и предмете пренесене из ранијих година било је издато 55 препорука (радни односи 29, образовање 3, екологија и заштита околине 1, комуналне услуге 2, здравство 6, социјална заштита 2, пензије 8 и остало 4).

Реализовано је 17, остварена сарадња у 11, нема одговора органа о реализацији у 21 и није реализовано 6 препорука.

4.2.3. Остварени резултати активности

А) Право на рад

У области економских, социјалних и културних права највећи број жалби односи се на кршења права из радног односа. У 2014. години у Институцији омбудсмена примљена је 291 жалба. У овом извјештајном периоду број жалби је смањен у односу на 2013. годину⁴⁰ за 27 предмета или 8,49 %.

Право на рад и права радника имају одлучујућу улогу у остварењу људске сигурности. Зависе од друштвених и економских предиспозиција државе. Право на рад иде много даље од пуког преживљавања због тога што задовољење основних потреба није довољно за повећање економске сигурности људи. Права радника подразумевају обезбјеђивање достојних и пристојних услова рада и треба да штите од изабљивања радника и сваког облика дискриминације на радном мјесту.

Као и претходних година, разлози, због којих се грађани БиХ обраћају Институцији омбудсмена су, углавном, истовјетни и односе се на повреде позитивних законских прописа те се очитују на сљедећи начин: изостанак пријављивања радника на заводе/фондове за пензијско и инвалидско осигурање, а самим тим неуплаћивање доприноса за пензијско, социјално осигурање, здравствено осигурање и осигурање за случај незапослености, неуплаћивање прековременог рада, немогућност измирења потраживања радника након окончања стечајних поступака, а ради недовољне стечајне масе, немогућност реализације права на пензију ради неизмирених потраживања и дуговања које послодавци имају према радницима, немогућност извршења правоснажних судских одлука у радним споровима (исплате заосталих плаћа и потраживања, поврат на посао) ради ликвидације предузећа.

Неке од жалби⁴¹ примљених у Институцији омбудсмена и даље указују на проблем запошљавања, без конкурсних процедура, по основу уговора о раду на одређено вријеме. Такође, наведени случајеви указују и даље на праксу послодаваца да избјегавају закључивање уговора о раду на неодређено вријеме већ прекидају радни однос у трајању од двије седмице како би избјегли запошљавање на неодређено вријеме. У предметима,

⁴⁰ 318 жалби из радних односа

⁴¹ Ж-СА-04-22614, Ж-СА-04-1003/14, Ж-СА-04-832/14., Ж-СА-04-448/14

а након провођења истражних радњи и утврђивања чињеничног стања може се примијетити да подзаконски акти послодаваца у ријетким случајевима прописују обавезу расписивања конкурса. Наведено послодавци правдају чињеницом да Закон о раду Ф БиХ⁴² познаје институт уговора на одређено и неодређено вријеме док децидно не прописује начин и процедуру заснивања радног односа у форми обавезног расписивања јавних огласа. Омбудсмени БиХ су примијетили да је запошљавање без расписивања конкурса често у јавним установама па је у вези са наведеним у току 2014. године Институција омбудсмена упутила двије иницијативе Парламенту Федерације БиХ по жалби⁴³ која се односила на регулисање запошљавања, односно, давања једнаке могућности свим грађанима да аплицирају на радна мјеста у јавним службама.

Тако је у иницијативи⁴⁴ предложена измјена Закона о раду Федерације БиХ на начин да се убудуће радни однос на неодређено вријеме у привредним друштвима, јавим предузећима и јавим установама чији је оснивач Федерација БиХ, кантони, градови и општине, може засновати само у случају када је за наведено радно мјесто објављен јавни оглас. На тај начин Институција омбудсмена је жељела постићи већу транспарентност при запошљавању, а у свјетлу Декларације Међународне организације рада (у даљем тексту: МОР) из 1998. године према којој све државе чланице имају обавезу да поштују, промовишу и остварују начела укидања дискриминације на запослење и занимање, та начела разрађена су у конвенцијама МОР-а број 100 и 101 које од држава чланица, између осталог, траже да осигурају да се политика једнакости примјењује на рад под владином контролом, посебно у грађанској служби и јавним предузећима. Наведена иницијатива налази се пред Одбором за рад и социјалну заштиту Представничког дома Парламента Ф БиХ.

У оквиру иницијативе⁴⁵ коју је издала Институција омбудсмена предложена је измјена Закона о јавним предузећима у Федерацији Босне и Херцеговине на начин да се у недопуштене активности уврсти пријем лица у радни однос на неодређено вријеме безведеног јавног огласа. Наведена иницијатива се налази пред Представничким домом Парламента Ф БиХ.

Може се поменути и жалба⁴⁶ у којем је Институција омбудсмена издала мишљење у којем је Федерално министарство правде позвано да размотри потребу за доношењем упутстава или других врста подзаконских аката које би за циљ имале постизање избалансираниог односа између жена чувара и мушкараца чувара у установама за извршење кривичних санкција.

Као и протеклих година, велики број жалби се односио на конкурсне процедуре у којима жалиоци указују на нетранспарентност запошљавања, незаконитости процедура, недефинисаност критерија запошљавања и фаворизовање већ запослених кандидата. У неким од жалби указује се и на спорост конкурсних процедура и недостављање правовремених информација од стране органа. Као једна од тих жалби, може се издвојити жалба⁴⁷ према којој је жалитељица рјешењем министра Министарства

⁴²“Службене новине Федерације БиХ” број: 43/99, 32/00 и 29/03

⁴³ Ж-СА-05-269/14

⁴⁴ П- 231/14

⁴⁵ П-256/14

⁴⁶ Ж-СА-04-960/14 и П-257/14

⁴⁷ Ж-МО-04-41/14

унутрашњих послова Унско-санског кантона Бихаћ, а након проведене конкурсне процедуре, постављена на радно мјесто стручног сарадника. Против наведеног рјешења била је дозвољена жалба Одбору државне службе за жалбе Ф БиХ. Обзиром на чињеницу да није имала никакву информацију у вези са постављањем на радно мјесто, упутила је ургенцију Агенцији за државну службу Ф БиХ да испоштује рокове и процедуру и доставе рјешење и упуту надлежним у МУП-у УСК-а. Међутим, упркос ургирању није добила информације које се односе на успостављање радно-правног статуса. Након интервенције из Институције омбудсмена у Агенцији за државну службу Федерације БиХ, подносиатељица жалбе започела је са радом у МУП-у УСК.

Још једна од жалби⁴⁸ која указује на одуговлачење конкурсних процедура је и примјер жалиоца који је након провођења конкурсне процедуре у општини Кладањ, по јавном огласу расписаном у јануару 2010. године, рјешењем општинског начелника од јуна 2013. године, постављен за државног службеника на радно мјесто стручног сарадника. У конкретном случају жалилац се обратио ради тога што није ступио у радни однос, иако се у више наврата обраћао општинском начелнику. Након интервенције Институције омбудсмена жалилац је ступио на рад у марту 2014. године. Одуговлачени поступак је трајао више од 4 године.

У одређеним случајевима⁴⁹, а након подузимања истражних радњи Институције омбудсмена, примијећено је да одговорни органи након указаних спорних поступања приликом провођења конкурсних процедура или објаве конкурса за додјелу специјализација у здравственим установама, оглашавају поништавања јавних огласа. Дакле, у конкретном случајевима иницијалним актима Институција омбудсмена је тражила достављање изјашњења на упитна поступања, након чега су одговорни органи самоиницијативно одлучили да пониште расписане конкурсе.

Као једна од занимљивих жалби може се навести жалба⁵⁰ о процедури запошљавања вишег стручног сарадника у Агенцији за полицијску подршку Министарства безбједности БиХ. Наиме, након истражног поступка, Институција омбудсмена је, обзиром на чињеницу да су утврђене извјесне неправилности издала препоруку⁵¹. Препорука је указала на одређене недоследности у поступању органа, међутим означена страна, у коначници није поступила по истој. По наведеној жалби Одбор државне службе за жалбе БиХ није одлучио у корист жалиоца који се, користећи право жалбе, обратио Суду Босне и Херцеговине који је пресудом поништио рјешење Одбора државне службе за жалбе БиХ и предмет вратио на поновни поступак. У мају 2014. године Институција омбудсмена је актом Агенције за полицијску подршку⁵² обавијештена да је жалилац започео са радом почетком маја 2014. године.

Поједине жалбе Институцији омбудсмена указују да жалиоци и даље имају проблема са повратом документације из персоналних досјеа, а која им је потребна ради остваривања права на пензију. У једној жалби⁵³ жалитељица, бивша упосленица Полицијске управе Високо, се обратила због тога што након прекида радног односа, за вријеме избијања

⁴⁸ Ж-СА-04-169/14

⁴⁹ Ж-СА-04-498/14; Ж-СА-04-84/14

⁵⁰ Ж-СА-04-161/13

⁵¹ П-116/13

⁵² Број: 15-3-34-2-626-33/12 од 08.05.2014. године

⁵³ Ж-СА-04-848/14

ратних сукоба, није добила радну књижицу. Након интервенције Институције омбудсмена, те координације између ПУ Високо и Федералног министарства унутрашњих послова, жалитељица је остварила поврат документа. Такође, у жалби⁵⁴ жалилац је након интервенције Институције омбудсмена од Службе за заједничке послове органа и тијела Федерације Босне и Херцеговине успио добити своја документа из персоналног досјеа.

Институција омбудсмена је током 2014. Године примила неколико жалби⁵⁵ бивших радника фабрике Бирач и Алумина из Зворника. Радници су престали са радом, закључена им је радна књижица, међутим, нису им уплаћени доприноси за пензијско и инвалидско осигурање. Приликом обраћања Институцији омбудсмена радници су указали да имају обећања надлежних из Владе Републике Српске и синдиката да ће обавезе бити измирене. Дакле, у конкретном предметима се радило о питањима од животног значаја за жалиоце, обзиром да наведена предузећа више не раде, да бивши радници испуњавају услове за стицање старосних пензије, али како им доприноси из ПИО нису уплаћени, нису могли остварити право на старосну пензију, а већ одређени временски период немају никаква примања. Влада Републике Српске је испунила обећано и наведеним радницима уплатила доприносе из ПИО.

Поступајући по жалби⁵⁶ жалитељице, бивше запосленице Алуминија д. д. Мостар која још увијек није регулисала свој статус, увезивање радног стажа, поврат документације из персоналног досјеа и тим поводом од Институције омбудсмена тражила упуту за остваривање поменутих права, тражено је изјашњење од Владе Ф БиХ. Влада Ф БиХ извјестила је Институцију омбудсмена о активностима Комисије за утврђивање листе запосленика који су били на листи привредног друштва "Алуминиј" д. д. Мостар 31.12.1991. године па је Институција омбудсмена жалитељици доставила информације, комплетну документацију и поучила жалитељицу да се у сврху остваривања права обрати Управи Алуминија д. д. и Синдикату бивших запосленика Алуминија који у координацији са Владом Ф БиХ регулишу неизмирена потраживања радника.

Током рада у 2014. години Институција омбудсмена је регистровала мањи број жалби⁵⁷ у којима жалиоци и даље инсистирају за исплатама отпремнина у складу с чланом (152) 182 Закона о раду РС-а и члана 143 Закона о раду у Ф БиХ. Међутим, према статистичким показатељима, односно примљеним жалбама, евидентно је да су обраћања грађана за реализирање ових потраживања мања.

У неким од жалби, евидентно је да жалиоци указују на то да рјешења надлежних инспекција рада нису проведена у цијелости, односно да нису испоштоване законске процедуре и нису у потпуности искориштени механизми заштите права радника. У том свјетлу, као примјер регистрован у Институцији омбудсмена, може се навести предмет⁵⁸ гдје је жалбом указано на поступање послодавца према радницама у приватној фирми. У конкретном случају Републичка управа за инспекцијске послове РС, Инспекција рада донијела је рјешење којим је послодавцу наложено да отклони недостатке утврђене приликом вршења инспекцијског прегледа, међутим, исто није извршено. Након

⁵⁴ Ж-СА-04-397/14

⁵⁵ Ж-БЛ-05-57/14; Ж-БЛ-05-78/14; Ж-БЛ-05-77/14; Ж-БЛ-05-76/14; Ж-БЛ-05-75/14; Ж-БЛ-04-68/14; Ж-БЛ-05-73/14; Ж-БЛ-05-72/14; Ж-БЛ-05-71/14

⁵⁶ Ж-СА-04-292/14

⁵⁷ Ж-СА-04-726/14; Ж-СА-04-1214/14

⁵⁸ Ж-БЛ-04-509/14

финализирања истражног поступка, Институција омбудсмена је издала препоруку⁵⁹ Инспекцији рада да подузме све мјере и радње предвиђене Законом о инспекцијама РС како би се рјешење Инспекције одмах извршило те да у случају неизвршења наведеног рјешења подузму мјере у складу са законом како би се послодавац санкционисао. Институција омбудсмена је примила одговор Инспекције рада којим се указује да је инспектор рада у наведеном предмету предузео све мјере које су прописане законом, те да је против наведеног послодавца покренут прекршајни поступак издавањем прекршајног налога и покренут поступак принудног извршења рјешења.

У контексту заштите права која произилазе из радних односа у Институцији омбудсмена регистрована је и жалба⁶⁰ на поступање једне од основних школа у Бањој Луци јер, у конкретном случају, није поступљено у складу са рјешењем просвјетног инспектора којим је наложено школи да отклони недостатке у попуни норме жалитељице. Након обраћања Институцији омбудсмена, школа је обавијестила да је поступљено по рјешењу инспекције.

Посебну пажњу о овом извјештају потребно је посветити запошљавању у образовању, односно основним и средњим школама у Ф БиХ. Област запошљавања наставника, секретара школа и другог особља, подробније је дефинисана подзаконским актима, односно правилницима које доносе надлежна министарства образовања у кантонима, а којима се дефинишу критерији и процедура за пријем запосленика. Поред чињенице да се правилници неријетко разликују од кантона до кантона што и није спорно обзиром на уставно уређење државе, ипак, Институција омбудсмена забиљежила је већи број жалби⁶¹ у којима жалиоци указују на спорне одредбе и нелогична рјешења. Као примјери се могу истаћи предмети у којима жалиоци указују на члан 17 став 1 Правилника са критеријима за пријем запосленика у радни однос у предшколским установама, основним и средњим школама као јавним установама на подручју Кантона Сарајево⁶² (у даљем тексту: Правилник). Према поменутом члану “директор установе, након обављеног завршног разговора са кандидатима, врши избор између три најбоље рангирана кандидата са коначне бодовне ранг-листе и уз адекватно образложење доноси Одлуку о избору запосленика. Институција омбудсмена је провела истражне радње према означеним школама, након чега је утврђено да исти дословно тумаче наведену одредбу Правилника и неријетко бирају другог или трећег кандидата што је њихово законско право, међутим, у конкретним случајевима примијећено је да у одлукама о пријему директори довољно или никако не образлажу своју одлуку, односно да изостане адекватно образложење. У неким од предмета евидентираним у Институцији омбудсмена примијећено је да директори након конкурсних процедура одаберу наставнике са мањим бројем бодова и то оне који су прије по различитим основама били запошљавани у школама па из тог разлога вјероватно фаворизовани. Везано за наведену одредбу и њено тумачење Институција омбудсмена се у више наврата обратила Министарству за образовање, науку и младе Кантона Сарајево те издала препоруку.⁶³ Иако је Министарство доставило одговор из којег произлази да је препорука реализирана и да ће се приступити измјенама Правилника при чему ће се препорука узети у обзир, евидентно је да Правилник није мијењан од јануара 2013. године. Наведено се истиче и у овом извјештајном периоду због чињенице да су поновно примљене жалбе са истим правним

⁵⁹ П-216/14

⁶⁰ Ж-БЛ-04-421/14

⁶¹ Ж-СА-04-744/14; Ж-СА-04-956/14; Ж-СА-04-961/14; Ж-СА-04-1061/14; Ж-СА-05-1143/14

⁶² Јануар 2013. године

⁶³ П-284/14

основом. Омбудсмени БиХ закључују да, у конкретном случају, нису подузете активности које ће допринијети отклањању дискриминаторних одредби из Правилника и на тај начин омогућити једнак третман свим кандидатима на јавним конкурсима.

Б) Право на пензију

У области економских, социјалних и културних, права у 2014. години примљено је 155 жалби које се односе на остваривање права на пензију. У односу на претходни извјештајни период може се приметијети да се број жалби смањује, односно примљена је 21 жалба мање или изражено у процентима, евидентирано је смањење за 11,93%.

Као и претходних година, жалбе које се односе на област остваривања права на пензију могу се сврстати у неколико категорија. Најчешће су жалбе које се односе на на дужину поступака након подношења захтјева за остваривање права на пензију⁶⁴. Мањи број жалби се односио на поступање другостепеног органа, односно неодлучивање у роковима о жалбама на рјешења првостепеног органа⁶⁵. Институцији омбудсмена се обраћају и жалиоци који нису задовољни висином одређене пензије, а Институција омбудсмена с тим у вези информише грађане да није у могућности мијењати рјешења управних органа већ се грађани упућују да користе правне лијекове и улажу жалбе другостепеним органима.

Као посебно споре процедуре доношења рјешења о пензионисању су оне које се односе на утврђивање радног стажа, уколико је жалилац остварио исти у другим државама. Дакле, у овим случајевима ријеч је о одређивању сразмјерног дијела пензије који пада на терет различитих носилаца осигурања у складу са споразумима о социјалном осигурању које је БиХ потписала са другим државама. Иако, у конкретним случајевима, постоји обавеза међусобне службене сарадње фондова/завода за пензијско и инвалидско осигурање, поступци могу дуже трајати у зависности од сложености прикупљања документације на темељу које се утврђује радни стаж и уплаћени доприноси. Приликом рада на жалбама које спадају у ову категорију, на основу изјава о сарадњи, Институција омбудсмена је остварила успјешну сарадњу са омбудсменима земаља региона, која је након комуникације са фондовима, резултирала успјешним окончањем предмета и доношењима рјешења⁶⁶.

У одређеним случајевима забиљежена је и спорост надлежних органа у доношењу рјешења након окончања управних спорова покренутих пред другостепеним органима. У једном предмету⁶⁷ издата је препорука⁶⁸ Фонду ПИО РС ради тога што је Фонд упорно одуговлачио са доношењем новог рјешења иако је у предмету донесена и пресуда Округног суда у Бања Луци у мају 2013. године, а којом је поништено рјешење Фонда од фебруара 2012. године и предмет враћен Филијали Бања Лука на поновни поступак и одлучивање. Током рада на жалби упућено је више аката Фонду којима је тражено поступање по пресуди и доношење новог рјешења, међутим, тек након издавања препоруке, Фонд је поступио по траженом и донио рјешења.

⁶⁴ Ж-СА-04-231/14; Ж-БЛ-04-423/14; Ж-БЛ-04-496/14; Ж-БЛ-04-222/14; Ж-МО-04-198/14

⁶⁵ Ж-СА-04-61/14;

⁶⁶ Ж-СА-04-102//14; Ж-СА-04-525/14; Ж-СА-04-58/14

⁶⁷ Ж-БЛ-04-625/13

⁶⁸ П-57/14

У Институцији омбудсмена регистрована је жалба⁶⁹ у којој је жалилац започео поступак остваривања права на старосну пензију током 2001. године, те је захтјев жалиоца три пута “прошао” управне и судске инстанце, а сваки пут управни орган би истовјетно поступио као у претходним случајевима. Жалилац је четврти пут, незадовољан рјешењем директора ФЗ ПИО/МИО покренуо управни спор пред Кантоналним судом у Сарајеву, а Институција омбудсмена је сачинила препоруку⁷⁰ којом је од Кантоналног суда тражила да размотри могућност мериторног рјешавања захтјева жалиоца. Кантонални суд обавјештава Институцију омбудсмена да се предмети рјешавају хронолошки, међутим, када предмет буде узет у рад, поступајући судија ће имати у виду препоруку омбудсмена БиХ.

Кроз примјере са којима се сусретала Институција омбудсмена, остваривање права на пензије неријетко зависи од могућности послодаваца да реализују правоснажне судске одлуке, а чија се нереализација правда тешким економским и финансијским стањем и недовољним буџетским средствима која се додјељују за исплате плата, доприноса и других потраживања из радног односа.⁷¹

Евидентирани су и предмети гдје жалиоци нису задовољни због смањења пензије⁷², а ријеч је о војним пензијама. Међутим, доношењем пресуде Уставног суда Ф БиХ⁷³ утврђено је да Уредба о стицању права на старосну пензију под повољнијим условима припадника бивше Војске Федерације Босне и Херцеговине и државних службеника и намјештеника бившег Федералног министарства одбране⁷⁴ није у складу са Уставом Федерације Босне и Херцеговине из разлога што је Влада Федерације као доносилац наведене уредбе прекорачила своју, Уставом утврђену надлежност, јер је регулисала материју која спада у надлежност Парламента Федерације Босне и Херцеговине. Поступак поновног одређивања висине пензије покренут је по службеној дужности од стране ФЗ ПИО/МИО у смислу Закона о пријевременом повољнијем пензионисању бранилаца одбрамбено-ослободилачког рата⁷⁵, те у складу са наведеним законом на јединствен начин је прописано кориштење пензије.

Као посебна група примљених жалби⁷⁶ су жалбе пензионера из земаља региона, односно Републике Србије и Републике Хрватске, а у којима жалиоци указују на чињеницу да им се сразмјеран дио пензије који пада на терет босанскохерцеговачког носиоца осигурања исплаћује касније у односу на остале пензионере у БиХ. Након покретања истражног поступка и тражења изјашњења од Федералног завода за пензијско и инвалидско осигурање, наставак поступка истраживања Институција омбудсмена сматрала је неоснованим. Из изјашњења произлази да Управни одбор Федералног завода за пензијско и инвалидско осигурање сваки мјесец, у складу са Законом о пензијско и инвалидском осигурању, доноси одлуку о динамици исплате пензија, као и висини пензија, односно, исплатном коефицијенту у текућем мјесецу. Датум почетка исплате пензија, као и сама динамика исплате овиси о прикупљеним средствима од уплаћених доприноса за пензијско и инвалидско осигурање.

⁶⁹ Ж-СА-04-667/14

⁷⁰ П-151/14

⁷¹ Ж-СА-05-1317/13; П-22/14

⁷² Ж-СА-04-135/14

⁷³ У-40/10 од 5. априла 2011. године („Службене новине ФБиХ“, број 34/11)

⁷⁴ „Службене новине ФБиХ“, бр. 75/06, 58/07, 73/07, 89/07 и 31/08

⁷⁵ „Службене новине ФБиХ“ број: 41/13

⁷⁶ Ж-МО-04-122/14; Ж-СА-04-803/14; Ж-СА-04-1195/14

Ц) Комуналне услуге

У области економских, социјалних и културних права забиљежен је већи прилив жалби које се односе на комуналне услуге. Институција омбудсмена је током 2014. године из ове области примила 70 жалби што у односу на претходни извјештајни период, када је примљено 66 жалби, не чини знатну разлику (6,06%).

Приличан број жалби из ове области може се повезати са тешким економским стањем и социјалним приликама у којима се налазе грађани БиХ те високом стопом незапослености, а са друге стране са релативно високим цијенама поједних услуга (у зависности од цијена енергената) и монополским позицијама које задржавају неке од компанија на тржишту БиХ.

Одређени број жалби⁷⁷ због ограничења у законским надлежностима Институције омбудсмена прослијеђен је Институцији омбудсмена за заштиту потрошача у БиХ у Мостару па су те жалбе биле предмет поступања наведеног омбудсмена.

Ради тешког социјалног стања грађани су често у ситуацији да нису у могућности подмиривати своје обавезе за неопходне комуналне услуге па Институција омбудсмена телефонским путем, а и писмено прима жалбе грађана. Међутим, у конкретним случајевима, ријеч је о жалбама гдје већ постоје судске пресуде које утврђују дуговања жалилаца према одређеном јавно-комуналном предузећу. Обично је у тим случајевима ријеч о социјалним категоријама грађана. Међутим, у таквим предметима, обзиром на чињеницу да не може мијењати судске одлуке, Институција омбудсмена приступа затварању предмета⁷⁸.

Д) Социјална заштита

Статистички показатељи указују да је Институција омбудсмена у 2014. у односу на прошлу годину примила незнатно мањи број жалби из области социјалне заштите (65). Тај број у протеклом извјештајном периоду износио је 70 жалби што представља разлику од 5 предмета или смањење за 7, 14 %. Бројчани показатељи и нису слика стварног стања јер неријетко се грађани обраћају непосредно или путем телефона, те након обављеног разговора са особљем Институције омбудсмена, жалбе не буду примљене ради недостатка правног основа. То је обично случај са незапосленим лицима која не раде низ година јер не могу да нађу запослење, међутим ипак не испуњавају услов за сталну социјалну помоћ јер је ријеч о радно способним лицима.

Социјална заштита се конвенционално дефинише као скуп политика које за циљ имају заштиту појединаца и породица од социјалних ризика као што су незапосленост, болест, инвалидитет и биједа, те пружање подршке ради подизања животног стандарда породица и дјеце изложених ризику сиромаштва и социјалне искључености⁷⁹.

⁷⁷ Ж-СА-04-107/14; Ж-СА-04-1342/14

⁷⁸ Ж-ЛИ-04-51/14, П-182/14, Ж-СА-04-290/14, Ж-ЛИ-04-327/14, Ж-ЛИ-04-335/14, П-321/14

⁷⁹ "Системи социјалне заштите осмишљени су на начин да људе штите од ризика повезаних са незапосленошћу, родитељским одговорностима, болести/здравственом заштитом и инвалидитетом, губитком супружника или родитеља, старошћу, стамбеним збрињавањем и социјалном искљученошћу"

Веб страница еуростата:

http://epp.eurostat.ec.europa.eu/statistics_explained/index.php/social_protection_backgrouounds

Држава има директну обавезу да пружи помоћ онима који не могу остварити приступ или очувати основна права као што су: здравствена нега, основни стамбени услови, вода и санитарије, храна, основни облици образовања⁸⁰.

Босна и Херцеговина је ратификовала основне међународне споразуме из области заштите људских права. Међутим, тренутно стање и примјери указују на недоследност између стандарда и постојећег законодавства и праксе који чине систем социјалне заштите, под којим се подразумијева да свако има право на приступ основима социјалним правима, одговарајући степен социјалне заштите, на спречавање социјалног искључивања итд.

У вријеме економских криза када се повећава број незапослених лица, а самим тим и број социјалних случајева, држава треба да осигура најугроженијим дијеловима друштва неопходну социјалну помоћ. Управо је бит социјалне заштите збрињавање најугроженијих категорија друштва. Међутим, у Босни и Херцеговини, у односу на стање у којој се држава налази, недостатак финансијских средстава и непровођење стратегија из ове области, често и најугроженије категорије остају без адекватне помоћи.

Примјер по коме је Институција омбудсмена поступала, а односи се на област социјалне заштите може се навести примјер жалбе⁸¹ у којем је ријеч о лицу које је већ низ година незапослено, има обољење кичме и расељено је лице. У неколико наврата жалитељица се обраћала социјалној служби Општине Илијаш за остваривање права на једнократну новчану помоћ, а у сврху лијечења те се обраћала Служби социјалне заштите Илијаш ради остваривања субвенције за комуналије. Приликом подношења жалбе жалитељица указује да јој није одговорено по посљедњим захтјевима које је упутила надлежним органима. Након проведеног истражног поступка, актом начелника Општине Илијаш, Институција омбудсмена је обавијештена, да су захтјеви жалитељице у потпуности уважени. Из достављеног изјашњења Службе социјалне заштите Илијаш, а поводом захтјева жалитељице за субвенционирање, донешено је рјешење којим се признаје право на субвенционирање трошкова гријања.

У неколико предмета⁸² регистрованих у Канцеларији у Мостару, грађани су се обратили Институцији омбудсмена због изузетно тешког социјалног стања у којем се налазе те су након интервенције Институције омбудсмена добили одлуке о додјели ванредне новчане помоћи за преживљавање.

Честа су и обраћања грађана везана за стамбено збрињавање због деложација из станова које користе па у таквим жалбама⁸³ Институција омбудсмена, у оквиру свога мандата, пружа помоћ грађанима тако што се обраћа надлежним органима у сврху евентуалног проналаска адекватног смјештаја.

⁸⁰ "Право на социјалну сигурност обухвата право на приступ и очување бенефиција било у новчаном облику или у облику робне помоћи, без дискриминације, а како би се осигурала заштита, интер алиа, од (а) недостатка зараде путем рада узрокованог болести, инвалидитетом, мајчинством, повредом на раду, незапосленошћу, старом доби, или смрћу члана породице; (б) недостатка средстава потезних да се омогући приступ здравственој заштити; (ц) недовољне породичне подршке, нарочито за дјецу и одрасле особе које зависе од других" Комитет за економска, социјална и културна права, Општи коментар 19 (Е/Ц.12/ГЦ/19), параграф 2

⁸¹ Ж-СА-04-306/14

⁸² Ж-МО-04-120/14, Ж-МО-04-176/14, Ж-МО-04-203/14 и Ж-МО-04-212/14

⁸³ Ж-СА-05-873/14, Ж-СА-04-535/14, Ж-СА-04-1370/14

Посебну пажњу Институције омбудсмена заслужује жалба⁸⁴ коју је Институција омбудсмена покренула *ex officio*, а односи на се стање и положај жена жртава ратних силовања. Иако је предмет регистрован пред крај 2013. године, током 2014. године бавила се истражним поступцима, прикупљањем документације и података са свих нивоа власти БиХ, а с циљем утврђивања стања ове категорије, првенствено у односу на социјалне накнаде које остварују/не остварују, постојање/вођење јединствене базе података, резултате ревизија статуса жртве, заштити личних података жртава.

За почетак, може се констатовати, да се жртвама ратног силовања у БиХ не поклања довољно пажње, те преживјеле жртве сексуалног насиља у рату нису на адекватан начин третиране унутар законодавства БиХ. Остваривање накнада зависи од доказивања статуса који је сам по себи сложен и мукотрпан процес.

Такође, битно је истаћи, да је током 2013. године сачињен Нацрт програма за жртве ратног силовања, сексуалног злостављања и тортуре и њихових породица из БиХ 2013.-2016. године, на који је Уред за законодавство Савјета министара Босне и Херцеговине доставио позитивно мишљење, уз препоруку да се исти документ на мишљење достави владама ентитета и Влади Брчко Дистрикта. Позитивна мишљења на Нацрт програма доставили су испред Владе Ф БиХ, Федерално министарство здравства, Федерално министарство рада и социјалне политике, Гендер центар Ф БиХ, Влада Брчко Дистрикта, док Влада Републике Српске још увијек није доставила мишљење⁸⁵.

Из акта⁸⁶ Министарства рада и борачко-инвалидске заштите Републике Српске, може се констатовати, да се жене жртве сексуалног насиља у рату не третирају као посебна категорија већ су према Закону о заштити цивилних жртава рата у РС⁸⁷ сврстане у категорију цивилних жртава и остварују права прописана тим законом, под једнаким условима као и остале цивилне жртве рата које су оштећење организма задобиле под другим околностима. У поступку за остваривање права, потребна је медицинска документација о лијечењу које датира најкасније од дана настанка оштећења организма, односно од дана престанка околности под којим је оштећење организма настало, те доказ о околностима под којима је оштећење настало. Према информацијама из акта евидентно је да Министарство располаже евиденцијом свих корисника права по Закону о заштити цивилних жртава рата. Међутим, подаци у бази података, који се односе на околности под којим је задобијено оштећење организма нису у потпуности ажурирани од стране општинских/градских органа управе надлежних за борачко-инвалидску заштиту и заштиту цивилних жртава рата.

Према обавјештењима из акта⁸⁸ Федералног министарства рада и социјалне политике, Законом о измјенама и допунама закона о основама социјалне заштите, заштите цивилних жртава рата и заштите породица са дјецом⁸⁹ у члану 54 дефинисано је: "Посебном категоријом цивилних жртава рата сматрају се лица која су преживјела сексуално злостављање и силовање". Овој категорији жртава утврђено је право на материјалну накнаду названо "мјесечно лично новчано примање" и износи 70% мјесечног

⁸⁴ Ж-СА-04-1236/13

⁸⁵ Информације из акта Министарства за људска права и избјеглице БиХ број: 01-2-37-11-1/14 од 09.01.2014. године

⁸⁶ Број: 16-03/1-56-14/14 од 15.01.2014. године

⁸⁷ „Службени гласник РС“ број: 24/10

⁸⁸ Број: 06-35/4/14 од 08.01.2014. године

⁸⁹ „Службене новине ФБиХ“ број: 39/06

износа личне инвалидине ратних војних инвалида прве групе, односно једнако је износу који припада цивилној жртви рата прве групе. Законске одговорности и надлежности кантона у осигуравању права цивилних жртава рата, у оквиру које су и жртве ратног силовања, су да обезбиједу 30% средстава за исплату материјалних накнада и да обезбиједу следећа права: додаток на дјецу, помоћ у трошковима лијечења и набавци ортопедских помагала, оспособљавање за рад (професионална рехабилитација, преквалификација и доквалификација), приоритетно запошљавање, приоритетно стамбено збрињавање, психолошку и правну помоћ. Кантонима је остављена могућност да прошире овај обим права. Међутим, услед тешке материјалне ситуације, већина кантона углавном не имплементира ова права (изузев неколико кантона који обезбјеђују додаток на дјецу и трошкове у лијечењу и набавци ортопедских помагала). Према информацијама из акта Федералног министарства рада и социјалне политике, након утврђеног статуса, надлежни орган доноси рјешење о признавању права на накнаду – мјесечно лично новчано примање које је у 2013. години износило 586,15 КМ.

Према информацијама из акта⁹⁰ Владе Брчко дистрикта, Одјељења за здравство и остале услуге, права цивилних жртава рата са простора Брчко Дистрикта БиХ садржана су у Одлуци Скупштине Брчко Дистрикта БиХ⁹¹, права по основу сексуалног злостављања и силовања као лица са посебним статусом у складу са чланом 2 тачка а) Одлуке, остварује укупно 23 лица. Сва права прописана Одлуком реализују се у континуитету и у потпуности путем Одјела за здравство и остале услуге, Службе борачко-инвалидске заштите и цивилних жртава рата Брчко Дистрикта на терет средстава издвојених у буџету БД, предвиђених за примјену Одлуке у износу од један милион конвертибилних марака.

Закључно, а обзиром на чињеницу да Босна и Херцеговина није усвојила поменути Нацрт програма 2013.-2016. година, а да смо сада на почетку 2015. године, да је и даље присутна разлика у процедури доказивања статуса жртава између ентитета, да жене жртве сексуалног насиља и злостављања у законодавству РС имају статус цивилних жртава, те да су евидентне разлике у новчаним накнадама које жртве остварују, омбудсмени БиХ констатују, да правима ових лица, није посвећено довољно пажње и да држава у најкраћем року треба подузети мјере које је ће, у коначници, довести до остварења социјалне правде и правичних рјешења.

Е) Здравствена заштита

У 2014. години, из области права на здравствену заштиту, регистровано је 58 жалби. Број жалби, у односу на извјештајни период током 2013. године када су примљене 43 жалбе, је повећан за 15 предмета или изражено у процентима за 34, 88%.

Ову област најбоље је представити кроз неке од предмета према којима је Институција омбудсмена поступала током 2014. године. Као један од примјера, може се истаћи жалба⁹² у којој је препорука⁹³ упућена директорима ЈУ Завод за запошљавање Пале и Фонду здравственог осигурања РС. Наиме, предмет жалбе је немогућност жалитељице да оствари право на здравствену заштиту. Жалитељица је незапослено лице, али и члан једног Управног одбора тако да кад је настојала остварити право на здравствено осигурање, Завод је наводио да није дужан да је осигура јер је она члан одбора те се то, према мишљењу овог органа, може тумачити као радни однос па самим тим према

⁹⁰ Број: 05-1002АН-03/14 од 17.01.2014. године

⁹¹ „Службени гласник БД“ број: 33/12

⁹² Ж-БЛ-04-161/14

⁹³ П-116/14

њиховом мишљењу постоји обавеза Фонда здравственог осигурања да је осигура. С друге стране Фонд чланство у Управном одбору није третирао као радни однос и сматрао је да је жалитељица незапослено лице те да постоји обавеза Завода да је осигура. С тим у вези препорука је упућена означеним органима с циљем посредовања између истих, а ради рјешавања остваривања права на здравствену заштиту. Након тога достављен је одговор на препоруку Завода за запошљавање⁹⁴ у којем је наведено, да је дана 12. 06. 2014. године донесено ново Упутство о вођењу поступка за утврђивање права по основу незапослености, којим је у поглављу II измијењена тачка 1 у смислу да лица која су радно ангажована као одборници, чланови управних и надзорних одбора, лица која су ангажована по уговору о привременим и повременим пословима, чланови задруга, лица која остварују приход од ауторских права и остала лица која су по Закону о доприносима пријављена на све видове осигурања, без заснивања радног односа могу бити пријављена на евиденцију Завода чиме остварују право на здравствено осигурање. Узимајући у обзир ово Упутство, жалитељица се може пријавити на евиденцију незапослених код надлежног бироа према мјесту пребивалишта.

Институцији омбудсмена су се неријетко усмено и писмено обраћали грађани који не остварују право на здравствену заштиту због чињенице, да њихови послодавци не врше редовне уплате за здравствено осигурање. У вези са наведеним питањем занимљиво је истаћи чињеницу везану за члан 87 став 5⁹⁵ Закона о здравственом осигурању Ф БиХ⁹⁶. Наведени члан, пресудом Уставног суда Ф БиХ⁹⁷ која је донијета на сједници од 14.10. 2014. године, није усаглашен са Уставом Ф БиХ. У наведеној пресуди се истиче да “приступ исказан у члану 87. став 5. оспореног Закона којим се право кориштења здравствене заштите које је обустављено након што осигураник није уплатио допринос (изузев хитне медицинске заштите) и начин на који се то право поновно успоставља подмирењем свих доспјелих, а неисплаћених средстава Кантоналном заводу здравственог осигурања по оцјени Уставног суда Федерације није у складу са Уставом Федерације Босне и Херцеговине. Условљавање реализације права на здравствену заштиту исплатом доспјелих новчаних потраживања из облигационог односа, што у суштини представља допринос за здравствену заштиту, кориштењем повлаштеног положаја који има Кантонални завод здравственог осигурања у овој облигацији, не само да је угрожено право на здравствену заштиту већ и право на једнакост странака пред законом. Од стране самог Кантоналног завода здравственог осигурања уочена је неодрживост и овако исказаног опредјељења. Кантонални завод здравственог осигурања је Упутством број 01-37-976/11 од 24.05.2011. године прихватио обавезу да обезбиједи здравствену заштиту свим лицима без обзира на исплату неисплаћених новчаних средстава уколико корисник то право стиче по другом основу. Наплата доспјелих износа осигурања је као дуг стављена у надлежност поступања надлежне Пореске управе и на тај начин је јасно одвојено питање евентуалног дуга и реализације права на здравствену заштиту.”

Институција омбудсмена прима и жалбе⁹⁸ грађана у којима истичу примједбе на рад, квалитет здравствене заштите и пружање услуга од стране здравствених радника и доктора. Поступајући по тим жалбама, Институција омбудсмена, првенствено упућује странке да искористе механизме које имају на располагању у складу са Законом о

⁹⁴ број: УП-1563-ЖЕ-1/14 од 16. 06. 2014. године

⁹⁵ „Право кориштења здравствене заштите у цјелости успостављања се даном подмирења свих доспјелих, а неисплаћених средстава Кантоналном заводу осигурања кантоналном заводу осигурања сагласно одредбама Закона о облигационим односима“

⁹⁶ „Службене новине ФБиХ“ број: 90/97, 7/02, 70/08 и 48/11

⁹⁷ Пресуду објављена у Службеним новинама ФБиХ број: 100/14, страна 44

⁹⁸ Ж-СА-04-1013/14; Ж-СА-04-1364/14

правима, обавезама и одговорностима пацијената⁹⁹. Такође, по пријему жалбе, Институција омбудсмена се обраћа управи јавних здравствених установа да утврди, да ли је пријава на рад здравственог радника узета у обзир од стране директора установе, те које је радње исти подузео с циљем преиспитивања упућених примједби и евентуалног подузимања санкција, уколико се испостави да је примједба основана. Грађани обично имају примједбе на рад и поступање медицинског особља истичући да исти професионално и етично не обављају свој посао и не пружају адекватну здравствену заштиту пацијентима у датим ситуацијама. Регистрована је и жалба грађанина који сматра да му се оспорава прописивање лијекова са есенцијалне листе. Међутим, у конкретном случају, истражним поступком је утврђено да се предметни лијек не налази више на есенцијалној листи у Средњобосанском кантону.

Институција омбудсмена је одлучила по службеној дужности отворити предмет¹⁰⁰ у вези са регулацијом и уређењем примарне здравствене заштите у Босанском Грахову¹⁰¹. Предмет је отворен с циљем сагледавања права на највиши могући ниво остваривања здравствене заштите по основу Међународног пакта о економским, социјалним и културним правима, федералних и кантоналних закона који уређују ту област, те стратегија и стандарда примарне здравствене заштите. Наведени предмет је отворен с обзиром да информације прикупљене у току истраге могу на основу овог појединачног случаја указати на шире индикаторе угрожености у области здравства.

Као специфична може се навести и жалба¹⁰² у којој је жалилац са пребивалиштем у Републици Хрватској, остварио право на старосну пензију 2007. године као корисник Фонда за пензијско и инвалидско осигурање Републике Српске из разлога што је на територију тог ентитета живио и радио прије ратних догађаја. Током 2009. године жалилац је пребачен на Федерални завод за пензијско и инвалидско осигурање. Међутим, жалилац је тврдио како није могао остваривати право на здравствено осигурање јер му нису уплаћени доприноси. Након истражног поступка, утврђено је, да је област пензијско-инвалидског и здравственог осигурања регулисана ентитетским законима и законима БД. Евидентан је проблем жалиоца и неколицине сличних случајева који имају пребивалиште ван Босне и Херцеговине. Према информацијама из акта надлежног Министарства цивилних послова БиХ¹⁰³, Министарство је, још од 2008. године, иницирало изналагање начина за превазилажење ситуације у којој се нашао жалилац, као и сличних ситуација, али до данас нису предложена одговарајућа рјешења у регуларним процедурама, прихватљива за све надлежне институције у Босни и Херцеговини. Према информацијама из Завода здравственог осигурања и реосигурања Федерације БиХ, у конкретном случају, ријеч је о предмету који спада у категорију неријешених предмета ради тзв. "сукоба надлежности" између ентитета у Босни и Херцеговини, док Фонд здравственог осигурања РС сматра да се "сукоб надлежности" не односи на тај фонд, да исти врши пријављивање, у складу са споразумом, свих корисника пензије тог фонда, са пребивалиштем у иностранству, о чему су упознати и органи за везу држава уговорница, који и наводе да у поступку примјене споразума немају проблема по овом питању са Фондом здравственог осигурања РС. Завод здравственог осигурања и

⁹⁹ "Службене новине Федерације БиХ", број 40/10

¹⁰⁰ Ж-СА-04-987/14

¹⁰¹ Тренутно је у Општини Босанско Грахово отворена амбуланта Дома здравља у Дрвару, те је Општина Босанско Грахово једина општина у Кантону 10 која нема дом здравља него се примарна здравствена заштита остварује у наведеној амбуланти

¹⁰² Ж-СА-04-1010/14

¹⁰³ Акт број: 07-12-1973-АТО/14 од 27.11.2014.године

реосигурања ФБиХ сматра да је суштина овог проблема што се не може утврдити надлежни носилац за обезбјеђење здравствене заштите пензионера Федерације БиХ који су радни стаж и пребивалиште имали на подручју Републике Српске и који су се преселили на подручје Републике Хрватске, односно Републике Србије.

Наиме, у складу са Законом о здравственом осигурању¹⁰⁴, обавезник подношења пријаве на обавезно здравствено осигурање пензионера, а самим тим обавезник уплате доприноса за здравствену заштиту пензионера је оно правно лице које врши исплату пензије кориснику пензије. Пријава на здравствено осигурање и уплата доприноса врши се према заводу здравственог осигурања посљедњег пребивалишта пензионера. Већина таквих пензионера није имала посљедње пребивалиште на подручју Ф БиХ већ на подручју Републике Српске, одакле су преселили у Републику Хрватску, односно Републику Србију. Како се право на здравствено осигурање у Ф БиХ остварује у оквиру кантона, односно кантоналних завода здравственог осигурања, а у конкретном случају, жалилац није имао пребивалиште ни у једном од кантона није могуће одредити који је кантонални завод надлежан издати образац.

Ф) Право на образовање

Током 2014. године, Институција омбудсмена је из области образовања регистровала 33 жалбе. У односу на извјештајни период из 2013. године када је примљено 27 жалби, забиљежено је незнатно повећање за 6 предмета или за 22,22%.

Институција омбудсмена поступа по жалбама које се односе на све нивое образовања. Да би се осигурало потпуно уживање права на образовање, власти морају осигурати доступност и приступачност образовним институцијама, као и прихватљивост и прилагодљивост образовног система. Поред надлежних министарстава из области образовања, бројне институције у смислу агенција за стандарде образовања, педагошких завода и просвјетних инспекција, баве се имплементацијом, провођењем и заштитом права из области образовања.

Квалитет образовања зависи од наставног кадра и уско је повезан са запошљавањем наставника у васпитно-образованим установама, а што је и истакнуто у дијелу овог извјештаја који се односи на конкурсне процедуре и запошљавање.

Као примјер, може се навести и жалба¹⁰⁵ примљена по поднеску којег је у име жалиоца поднијела организација Транспаренцу Интернационал БиХ. Жалба се односи на јавни конкурс који је проведен од ЈУ “Дјечије обданиште “ Живинице на којем је, умјесто одгајатеља, изабран кандидат који је професор босанског језика и књижевности. До овог је дошло јер је у Закону о предшколском васпитању и образовању ТК предвиђено да различите програме предшколског васпитања и образовања у јавним и приватним предшколским установама реализују одгајатељи и стручни сарадници различитих профила (педагози, специјални педагози, психолози, љекари, социјални радници и лица са завршеним факултетом друштвених наука) с високом стручном спремом или еквивалентом и положеним стручним испитом. Наведени члан није у сагласности са Оквирним законом БиХ. У конкретном случају, издата је препорука¹⁰⁶ Министарству образовања, науке, културе и спорта Тузланског кантона да подуму све мјере како би се

¹⁰⁴ Службене новине Федерације БиХ број: 37/99,02/07

¹⁰⁵ Ж-БЛ-04-596/14

¹⁰⁶ П-288/14

наведени члан Закона о предшколском одгоју и образовању ТК ускладио са Оквирним законом БиХ, на коју, још увијек није достављен одговор.

Институција омбудсмена је разматрала и жалбе које се односе на конкурсне процедуре за додјеле стипендија. У жалби¹⁰⁷ се жалитељица обратила у име своје кћерке зато што није благовремено добила одговор из Министарства образовања, науке, културе и спорта ХНК на приговор на Одлуку о додјели стипендија и субвенција смјештаја у студентски дом за академску 2013./2014. годину. У конкретном случају успостављена је сарадња са надлежним Министарством које је доставило изјашњење по којим је критеријима кћерка жалитељице остварила бодове у складу са подзаконским актом, а из чега произлази да број бодова није био довољан да се оствари право на стипендију. У конкретном случају жалба ради неоснованости није прихваћена.

Жалба¹⁰⁸ жалитељице која је истакла примједбу на поступање Медицинског факултета у Сарајеву, а поводом поврата школарине. Наиме, према релевантим законским одредбама „студент који плаћа школарину, у одређеној студијској години показао добар успјех, односно положио све испите из те године и постигао просјечну оцјену најмање осам може добити јавно финансирано мјесто за наставак студија на том циклусу и то у складу са статутом и могућностима организационе јединице/високошколске установе“. Након истражног поступка утврђено је да наведени факултет није био у могућности извршити поврат школарине за 2013./2014. годину, међутим да је жалитељица на основу свог високог просјека, ослобођена од уплате школарине самофинансирајућег студија за 2014./2015. годину.

4.3. ПРАВА ДЈЕЦЕ

4.3.1. О значају остваривања права дјеце у БиХ

Заговарати, промовисати и штити дјечија права у Босни и Херцеговини није нимало једноставан задатак, посебно у вријеме када је економска криза тешко погодила и дјецу. Све економске мјере погађају дјецу, посредно или непосредно, али је штетан утицај неких могуће умањити или уклонити док друге трајно и непоправљиво погоршавају положај дјетета. Дјеца и њихова права, нажалост, нису приоритет у Босни и Херцеговини и доносиоци одлука, себи, приликом доношења одлука, не постављају питања: Да ли ће овом одлуком било које дијете бити дискриминисано? Да ли ова одлука узима у обзир најбољи интерес дјетета? Да ли је право дјетета на развој обухваћено овом одлуком? Да ли су дјеца имала могућност да изразе своје мишљење и да ли је оно узето у обзир?

Настојања омбудсмена су да промовишу права дјетета и да потакну све друштвене актере да још активније дјелују како би свако дијете, без икакве дискриминације, имало услове за достојанствен живот и развој потенцијала, а заштита њихових права била још ефикаснија. Несумњиво је направљен помак у остваривању права дјеце у посљедњих 25 година колико је прошло од доношења и усвајања Конвенције о правима дјетета, али још увијек постоје озбиљни и бројни проблеми. У разгранатом систему норми међународног права, дијете има посебно мјесто, али без обзира на протек времена од доношења Конвенције и данас није лако заговорницима дјечијих права да обавезе државе буду проведене у дјело. Свако заговарање представља процес и подразумијева вријеме, а дјеца не би требало и не могу да чекају. Ми, одрасли, бисмо требали припремити дјецу

¹⁰⁷ Ж-МО-04-43/14

¹⁰⁸ Ж-СА-04-988/14

да, учењем о својим правима, буду свјесни својих одговорности и дужности као грађани у заштити права других, односно требамо их припремити за цјеложивотно учење, мобилност и живот и рад у толерантном демократском друштву. Независне институције за људска права су важан механизам за унапређење и обезбјеђење провођења Конвенције о правима дјетета и према мишљењу УН Комитета за права дјетета оснивање оваквих тијела јесте и обавеза државе. Мада су и одраслим лицима и дјеци подједнако потребне институције за људска права, постоје и додатна оправдања за поклањање посебне пажње правима дјетета. Наиме, развојне способности дјеце чине их посебно изложеним кршењу људских права. Мишљења дјеце се ријетко узимају у обзир, а дјеца се итекако сусрећу са бројним проблемима, те је приступ дјеце организацијама и институцијама које би могле да пруже дјечију заштиту поприлично ограничен.

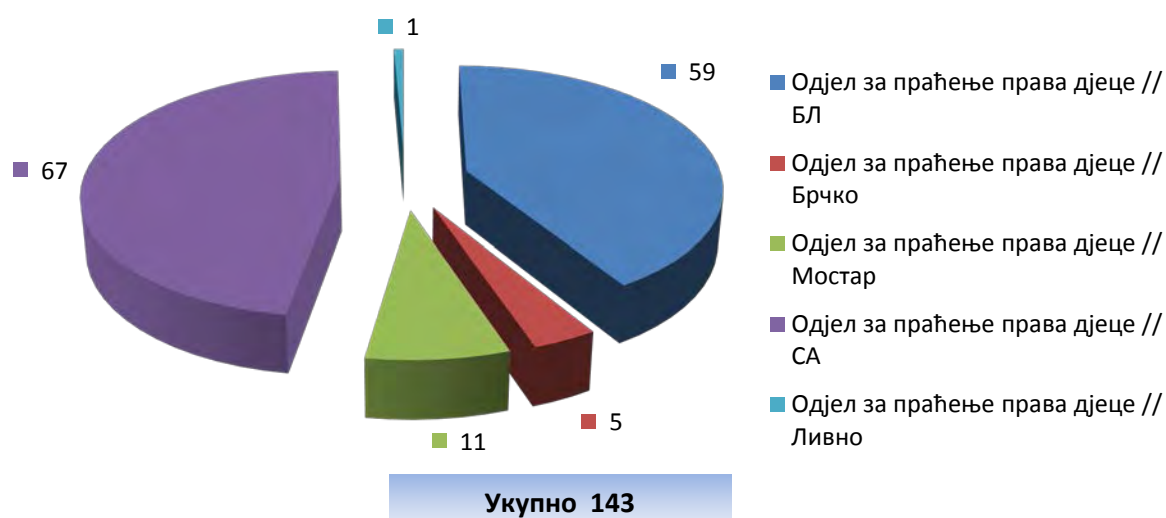
Током 2014. године омбудсмени су предузели читав низ активности, настојећи испунити своју промотивну улогу о значају права дјетета у нашем друштву. Омбудсмени и Save the Children су 03. и 04.11. 2014. године заједно организовали велику глобалну међународну конференцију у Сарајеву под називом „Права дјетета – од појма до примјене“ којој су присуствовали представници бројних земаља читавог свијета. Том приликом се разговарало и дискутовало о улогама институција за заштиту људских права у заштити права дјетета. Веома је важно нагласити да су, поред учесника конференције и бројних уважених домаћих званичника, конференцији присуствовала и активно учествовала дјеца из региона/Србије, Црне Горе/ и Босне и Херцеговине. На конференцији је свакако истакнут значај Конвенције о правима дјетета и њеним протоколима, али су омбудсмени итекако свјесни и потешкоћа са којима се сусрећу земље свијета у провођењу одредби Конвенције у пракси, па тако и Босна и Херцеговина.

Особље Институције омбудсмена с циљем истицања значаја остваривања права дјеце, обавило је разговоре са дјецом која раде при невладиним организацијама на подручју читаве БИХ и које су чланице Мреже под називом „Снажнији глас за дјецу“. Мрежа је већ годинама стални партнер омбудсмена и заиста је за сваку похвалу што при Мрежи ради 10 група дјеце која активно учествују у бројним пројектима, састају се, раде, заједно осмишљавају активности, издају саопштења, упозоравају итд. Са представницима дјечијих група обављени су разговори крајем 2014. године, а исти ће бити настављени и током 2015. године. У овом дијелу извјештаја истичемо важност партиципације дјеце и колико је значајно да дјеца буду упозната са надлежностима и мандатом омбудсмена и да знају своја права и обавезе. Током 2014. године истичу се и посјете ученика Средње стројарске школе Фауста Вранчића, Средње машинско-саобраћајне школе, Средње туристичко-угоститељске школе, Средње економске и угоститељско-туристичке школе, Средње текстилне и пољопривредне школе и Средње грађевинске школе, све из Мостара Подручној канцеларији Институције омбудсмена у Мостару.

Током Међународне недјеље дјетета у 2014. години, представници Институције омбудсмена присуствовали су округлом столу у организацији СОС Дјечија села БиХ и Министарства за рад, социјалну политику, расељена лица и избјеглице Кантона Сарајево, под називом „Породично збрињавање дјеце без родитељског старања“. Активно учешће је узето и на конференцији „Смјернице за алтернативно збрињавање дјеце као водич за деинституционализацију дјечије заштите у БиХ“ коју организују Федерално министарство рада и социјалне политике, Save the Children, СОС Дјечија села БиХ и Hope and Homes for Children. Значајно је споменути да је уз помоћ Save the Children урађена „Анализа провођења Смјерница УН за алтернативно старање о дјечију у земљама Западног Балкана“ и анализа представља веома значајан документ. Када су у питању дјеца без родитељског старања и/или дјеца којој пријети губитак родитељског старања, омбудсмени указују на непостојање статистичких података и на бројне проблеме у овој области. Прије свега,

према процјенама неких невладиних организација¹⁰⁹, цијени се да је од 3 до 4 хиљаде дјеце у нашој држави без родитељског старања или без адекватног родитељског старања. Од тога 1/3 дјеце је у установама па омбудсмени констатују да процес деинституционализације и трансформације великих установа тече веома споро. Омбудсмени су током Међународне недјеље дјетета разговарали са представницима Савјета ученика ОШ „Вук Стефановић Караџић“ у Турјаку, општина Градишка. Циљ разговора са дјецом јесте препознати њихове проблеме и потребе и покушај да се Институција омбудсмена у већој мјери „приближи“ дјецу. Састанак је одржан у форми сједнице тек формираног Савјета ученика.

4.3.2. Запажања у остваривању права дјеце

Дијаграм 9. Преглед примљених жалби у Одјелу за праћење права дјеце у 2014. години по Канцеларијама

Током 2014. године, у Одјелу за праћење права дјеце примљене су 143 жалбе, а омбудсмени су на овај изјављени број жалби издали 11 препорука. Важно је истаћи да се, посредно, и у другим областима права, омбудсмени баве кршењима или угрожавањима права дјетета. Оно што треба истаћи јесте да се омбудсменима изузетно ријетко обраћају дјеца што свакако указује на чињеницу да је потребно много више напора подузимати на промоцији права дјетета, Институције омбудсмена и оснаживати и потицати дјецу да преузму активније улоге у својим срединама-школи, породици итд. Као и ранијих година, жалбе подносе родитељи дјеце који претпостављају да увијек знају шта је то најбољи интерес дјетета. Родитељи дјеце се жале на судове и тужилаштва, најчешће због дуготрајности поступака поводом бракоразводних парница и одлучивања по кривичним пријавама због избјегавања издржавања или насиља у породици. Надаље, родитељи су често незадовољни радом центара за социјални рад, наводећи да су пристрасни, непрофесионални, необјективни, да не поштују рокове прописане законом итд. И даље се одређен број жалби односи на рад предшколских и школских установа, као и на проблеме дјеце у остваривању права на здравствену заштиту. Мањи број предмета се, с обзиром на искуства из претходних година, односио на кршење права дјетета на приватност од стране медија. Највећи број жалби у области права дјетета забиљежен је у Канцеларији Сарајево 67, потом Канцеларији Бања Лука 59 жалби, у

¹⁰⁹ СОС Дјечја села Босне и Херцеговине и Home and Hopes for Children

Подручној канцеларији у Мостару 11, у Подручној канцеларији у Брчком 5 жалби, а у Теренској канцеларији Ливно регистрована је 1 жалба.

4.3.3. Остварени резултати у заштити права дјецe

Одјел за праћење права дјецe је, за разлику од осталих Одјела, захваљујући сарадњи са међународном организацијом Save the Children израдио више специјалних извјештаја у области права дјетета који су резултирали препорукама према свим нивоима власти у БИХ. Међутим, након свеобухватних анализа, упућене препоруке и њихова реализација подразумијевају вријеме и системске промјене па омбудсмени користе прилику да истакну да се активности омбудсмeна не завршавају израдом специјалних извјештаја и упућивањем препорука него се и даље настављају активности с циљем заговарања реализације препорука омбудсмeна, цијенећи прије свега, најбољи интерес дјецe.

Специјални извјештај - Млади и дјецa у сукобу са законом, сачињен је током 2012. године, а у 2013. години и у 2014. години, омбудсмени су подузимали додатне активности како би се унаприједила права дјецe и младих у сукобу са законом. С тим у вези, желимо да истакнемо да су многе препоруке из овог Специјалног извјештаја реализоване, али и даље постоји потреба надлежних органа да се у будућности рјешавају проблеми ове категорије дјецe. Нпр. омбудсмени ће и током 2015. године инсистирати од Владе Републике Српске/Министарства правде да се у објекту у којем је смјештен Васпитно-поправни дом при КПЗ Бања Лука поправе услови у којем бораве дјецa¹¹⁰.

Препоруке из **Специјалног извјештаја - Дјецa и медији и кршење права дјетета на приватност**¹¹¹, нису реализоване и омбудсмени користе прилику да укажу надлежним властима да је неопходно радити на успостављању ефикаснијих механизма у заштити права дјетета у области принтаних и онлајн медија.

Такође, омбудсмени нису задовољни реализацијом препорука из **Специјалног извјештаја - Дјецa у конфликтним разводима**¹¹² обзиром да одређени помаци постоје, али још увијек треба радити на изналагању ефикаснијих механизма како би се спријечила и санкционисала кршења права дјецe у судским и управним поступцима. Ради се о поступцима у којима се, између осталог, одлучује о правима дјецe и то од покушаја мирeња/поступка посредовања пред органима старатељства, преко питања у вези са одржавањем личних односа/контаката дјетета са родитељем са којим не живи, до бракоразводних парница и поступака извршења правоснажних пресуда у дијелу који се односи на издржавање дјецe код надлежних судова.

Руководећи се резултатима истраживања из **Специјалног извјештаја - Улога центара за социјални рад у заштити права дјетета**¹¹³, омбудсмени као и ранијих година, указују надлежним органима да је неопходно јачати капацитете центара за социјални рад. Омбудсмени су веома свјесни свих потешкоћа са којима се центри сусрећу, иако су у поступцима истраживања у Институцији омбудсмeна тзв. „одговорна страна“ чији рад преиспитујемо и надзиремо. ЦСР за највећи проблем имају финансирање јер се установе социјалне заштите доживљавају као установе „које само троше“. Све ово се несумњиво

¹¹⁰ Број предмета Ж-БЛ-01-592/14

¹¹¹ Сачињен 2012. године

¹¹² Сачињен током 2013. године

¹¹³ Сачињен током 2013. године

одражава на обим и квалитет услуга које пружају ЦСР, а самим тим и онемогућава задовољавање потреба корисника. ЦСР имају и проблем са стручним особљем, посебно у малим општинама. Омбудсмени опет изражавају своју забринутост због оптерећености стручних радника у ЦСР административним послом што мора имати за посљедицу смањен број, разноврсност, али и квалитет услуга, али наглашавају и да, уважавајући резултате истраживања, у великом броју ЦСР ради особље које није ангажирано на стручним пословима. Препоруке омбудсмена из овог извјештаја нису реализоване.

4.3.4. Забринутости о остваривању права дјецe

Поред већ истакнутих планираних активности омбудсмена за 2015. годину, омбудсмени ће кроз активности Одјела за праћење права дјецe настојати да подузму и додатне напоре у области заштите дјецe од сексуалног насиља које је, не само присутно већ и у порасту, при томе посебно имајући у виду да држава има обавезу да усклади своје кривично законодавство са Конвенцијом Савјета Европе о заштити дјецe од сексуалног искориштавања и сексуалне злоупотребе (Ланзароте конвенција). То би подразумијевало обавезу државе да подузима додатне напоре са циљем превенције (образовање за дјецу), пружање веће подршке жртвама, измјене материјалних кривичних прописа (нпр. одређивање и повећање добне границе испод које је забрањено имати сексуалне односе са дјететом), увођење корпоративне одговорности, успостављање регистра педофила, односно евидентирање и похрањивање податкака о осуђеним лицима.

Омбудсмени поздрављају напоре надлежних органа што је у децембру мјесецу 2013. године почео са радом Савјет за дјецу БИХ, али истовремено изражавају забринутост што су се чланови Савјета током 2014. године само два пута састали и што је, ради функционисања овог савјетодавног тијела, изостала адекватна финансијска подршка надлежних органа.

Током 2014. године били смо свјedoци тежих кршења права дјетета, обзиром да је забиљежено неколико случајева физичког насиља над дјецом који су резултирали смрћу дјецe. Осим праћења у медијима, у појединим случајевима, омбудсмени су покретали поступке по службеној дужности¹¹⁴. Просто се намеће закључак да је у Босни и Херцеговини и даље у великој мјери присутан проблем насиља у породици. Дефинитивно постоје бројни проблеми у превенцији и дјеловању надлежних с циљем заштите жртве насиља у породицама, посебно у оним случајевима када се ради о дјеци предшколског узраста која нису укључена у предшколско васпитање и образовање и гдје је, заправо, највећи проблем откривање и идентификација проблема насиља у породици. Омбудсмени наглашавају да у оваквим случајевима кршења права дјецe првенствено постоји одговорност родитеља, али и надлежни органи, односно држава мора континуирано радити на проналажењу ефикасних механизма који ће насиље над дјецом свести на најмању могућу мјеру, а уколико се и десе, родитеље и/или остале починиоце што оштрије и строжије кривично санкционисати. Омбудсмени, такође, оправдано постављају питање одговорности и друштвене заједнице у случајевима насиља у породици.

Омбудсмени користе прилику да истакну своју велику забринутост, с обзиром да су у 2012. години извршили свеобухватну анализу здравствене заштите дјецe у Босни и

¹¹⁴ Ж-СА-01-245/14

Херцеговини, као и да су препоруке упућене надлежним органима почетком 2013. године, али поводом издатих препорука надлежни органи се нису изјаснили. У овој области потребно је подузети додатне напоре како би се стање и право дјеце на здравствену заштиту унаприједило, односно прије свега законодавство ускладило са Конвенцијом о правима дјетета.

Партиципација дјеце је, итекако, важна у свакодневном раду институција за заштиту људских права и учешће дјеце се једноставно намеће као стандард у раду сваке ове институције. С тим у вези, обзиром да Одјел ради од 2009. године, да су кроз заједничку сарадњу са Save the Children, ојачани капацитети Одјела, омбудсмени ће се у наредном периоду стратешки определијелити и радити на креирању рада Одјела који ће подразумијевати и активно учешће дјеце.

4.4. ПРАВА ЛИЦА СА ИНВАЛИДИТЕТОМ

4.4.1. Запажања и појаве у остваривању права лица са инвалидитетом

Иако је Босна и Херцеговина прихватила низ међународних докумената, а од 2010. године је и потписница УН Конвенције о правима особа са инвалидитетом која обавезује државу да успостави стандарде и правила за доступност јавних институција и приватних објеката намијењених за јавну употребу, рокове и постепени напредак ка њиховом уклањању, а затим и надгледање примјене ових правила те увођење санкција за њихово непридржавање. Регистроване жалбе у Институцији омбудсмена БиХ указују да ова категорија грађана има велике проблеме који се мултиплицирају јер евидентирани проблем приступачности се рефлектира на остваривање свих других права почев од образовања, здравствене и социјалне заштите, приватног и породичног живота, социјалне укључености, приступа изборном процесу и сл.

Највећи број жалби које су примљене односиле су се на: проблем приступачности¹¹⁵, кашњења исплате накнада по основу инвалидности¹¹⁶, неисплаћивање накнада и штета досуђених правомоћном судском одлуком¹¹⁷, дужину трајања поступка одлучивања по жалби пред другостепеним органом, право на социјалну заштиту, остваривање права на здравствену заштиту, заштита особа са инвалидитетом од свих видова дискриминације као и других права по основу инвалидности¹¹⁸.

Жалбе указују и даље на понашање ресорних министарстава, органа и доносиоца закона и одлука, које због неусклађености са УН Конвенцијом о правима лица са инвалидитетом и због уског тумачења позитивних прописа имају за посљедицу занемаривање најбољег интереса особа са инвалидитетом и кршења њихових права.

Осигурање приступачности је и даље стални задатак и обавеза органа власти на свим нивоима државе јер је Босна и Херцеговина тек започела активности на имплементацији Конвенције УН о правима особа са инвалидитетом.

Сталан, актуелан проблем, назначен и у ранијим извјештајима односи се на рад Института за медицинско вјештачење здравственог стања у Ф БиХ.

¹¹⁵ Ж-БЛ-02-507/13

¹¹⁶ Ж-МО-02-10/14,

¹¹⁷ Ж-МО-02-124/14, Ж-Са-02-71/12, Ж-Са-02-1284/11, Ж-МО-02-198/14,

¹¹⁸ Ж-МО-02-202/14, Ж-МО-02-209/14, Ж-МО-02-68/14,

Током 2014. године по службеној дужности Институција омбудсмена за људска права Босне и Херцеговине отворила је предмет¹¹⁹ са циљем утврђивања чињеница које указују на кршење права особа обољелих од карцинома дојке, а у вези са тражењем мишљења Парламента ФБИХ о потреби усклађивања Листе инвалидитета са међународном листом инвалидитета.

Институција омбудсмена је сматрала оправданим вођење поступка.

У поступку који је вођен указано је и на елементе дискриминације особа(жена) обољелих од карцинома дојке, која је вишеструка јер је доношењем Упутства о примјени Листе инвалидитета, умјесто да се постигне једноставнија и лакша примјена Листе инвалидитета, у потпуности је укинут проценат инвалидности што представља кршење права из здравствене заштите, али и кршење права из социјалне заштите.

Због свега наведеног, Институција омбудсмена за људска права БиХ је донијела препоруку бр. П-154/14 којом је Институту за медицинско вјештачење здравственог стања препоручила да одмах прекине са примјеном Упутства за примјену Листе инвалидитета као апсолутно ништавог акта и да примјењује Листу инвалидитета која је донесена у законској процедури од надлежног органа и у складу је са међународним стандардима. Федералном министарству рада и социјалне политике Ф БиХ издата је препорука да, обзиром на законска овлаштења и обавезу осигурања владавине права у области социјалне заштите промптно подузме мјере надзора према Институту у дијелу који се односи на осигурање законитости поступања и отклањање дискриминације, а Влади Ф БиХ као оснивачу да подузме мјере како би вратила дјеловање Института у законске оквире, те осигурала хумано и законито поступање према грађанима, уз пуно уважавање њиховог дигнитета и зауставила дискриминаторна понашања. Донесена препорука још није реализирана и у току је праћење њене реализације.

Желимо указати и на проблем непостојања институција, Института или Комисије која би вршила процјену мирнодопских инвалида, дјеце са потешкоћама у развоју, жена обољелих од карцинома, дјеце и старијих особа са урођеним инвалидитетом у Републици Српској¹²⁰ на који је указала Коалиција „Колоси“ Бијељина. Ове особе су дискриминисане у односу на цивилне жртве рата и ратне војне инвалиде код којих се оцјена инвалидности врши на војно-љекарској комисији. При Фонду ПИО РС постоји комисија која врши оцјену преостале радне способности или инвалидско пензионисање, али која нема овлаштења да издаје рјешења о инвалидности. Ово има за посљедицу да наведене особе не уживају никаква права, нити бенефиције јер немају доказе о степену инвалидитета па умјесто да држава осигура механизме њихове заштите, они падају на терет и бригу породица.

У предметима Савеза слијепих Републике Српске и инвалида из Требиња¹²¹ истиче се да им није адекватно ријешен статус да мјесечно добијају минимална средства за преживљавање и да су њихове породице на рубу сиромаштва. Такође се наводи да примања не прате раст трошкова живота као и да су, примјеном новог Закона о социјалној заштити Републике Српске, слијепе особе знатно оштећене у односу на друге инвалиде јер су им мање накнаде што указује на неравноправан третман односно дискриминацију. Истичу да им нису призната сва права по основу инвалидности и зато траже повластице у унутрашњем путничком саобраћају тј. да се њихово кретање осигура уз помоћ пса водича и да се ослободе обавезе плаћања РТВ таксе.

¹¹⁹ Ж-СА-02-851/14

¹²⁰ Састанак организације My Rights са представницима Коалиција удружења особа са инвалидитетом одржан 22.12.2014. године са Институцијом омбудсмена

¹²¹ Ж-МО-02-4/14, . Ж-МО-02-5/14

Сличан захтјев је био предмет разматрања по жалби¹²² у којој је издата препорука бр. П-25/14 у погледу подузимања активности на повећању броја паса - водича у БиХ (тренутно их има само два) у коме је Федерално министарства рада и социјалне политике одговорило да су из контаката са удружењима која окупљају слијепа и слабовидна лица сазнали да удружења нису толико заинтересирани за повећање броја паса – водича јер им је већа потреба осигурања машина за Брајево писмо, принтера за Брајево писмо и сл. Из чињеница прикупљених током рада на предмету јасно се може закључити у каквом материјалном стању живе слијепа и слабовидна лица као и да немају новаца за набавку паса – водича чија обука кошта 12.000,00 евра, а посебно немају средства за храну таквих паса.

Питања која су предмет разматраних жалби односе се и на провођење конкурсне процедуре код запошљавања¹²³ у којем Комисија за пријем кандидата није у обзир узела чињеницу да се ради о особи са инвалидитетом 100% прве категорије инвалидности, а примљен је кандидат по родбинским везама. При томе забрињава чињеница да одговорни орган – БХ Телецом Институцији доставља закључак о одбијању да се изјасни јер сматра да нису орган власти и немају обавезу да се изјашњавају на акте Институције омбудсмена. Разматрана је и жалба која се односила на поступак остваривања права на инвалидску пензију¹²⁴ у којој су као одговорни органи означени Федерални завод за пензијско и инвалидско осигурање (ФЗ ПИО) и Институт за медицинско вјештачење здравственог стања Сарајево (Институт). Након два проведена управна поступка и вођења два управна спора, ФЗ ПИО/МИО није донио одлуку о остваривању права јер Институт није преиспитао Налаз, оцјену и мишљење из разлога што подносилац жалбе није уплатио трошкове за медицинско вјештачење. Како је утврђено да је подносилац жалбе током вођења поступка од 2008. године три пута био обавезан да плати трошкове вјештачења, омбудсмени су издали препоруку број: 254/14 којом су изразили забринутост због чињенице се ради о кршењу права жалилаца на одлучивање у разумном року како од стране Института тако и од стране ФЗ ПИО те да поступак остваривања права на инвалидску пензију траје дужи од 6 година.

Такође, препоруком је указано на појаву тзв. „пинг-понг-а“, односно неоправдану активност судова који два пута укида одлуку и враћа на поновни управни поступак, умјесто да управну ствар ријеши у меритуму или обавезе нижестепени орган на хитно поступање.

И даље се уочава огромно незадовољство грађана радом и нетранспарентношћу рада Института, рада једног љекара умјесто Комисије, плаћања трошкова, дужине трајања поступка и др. Ове чињенице и примједбе су истицане и у ранијим Годишњим извјештајима о раду Институције омбудсмена БиХ за 2012. и 2013. годину¹²⁵.

4.4.2. Статистика жалби грађана у овој области

У односу на укупан број предмета који су били у раду, на кршења права особа са инвалидитетом односи се 117 жалби од којих је пренесено из ранијих година 46 жалби, а током 2014. године примљена је укупно 71 жалба.

Током 2014. године укупно је ријешено 66 жалби, а остала је неријешена 51 жалба, од чега 16 неријешених из ранијих година и 35 неријешених жалби из 2014. године.

¹²² Ж-СА-04-1059/13

¹²³ Ж-СА-04-1376/14

¹²⁴ Ж-СА-04-660/13

¹²⁵ www.ombudsmen.gov.ba

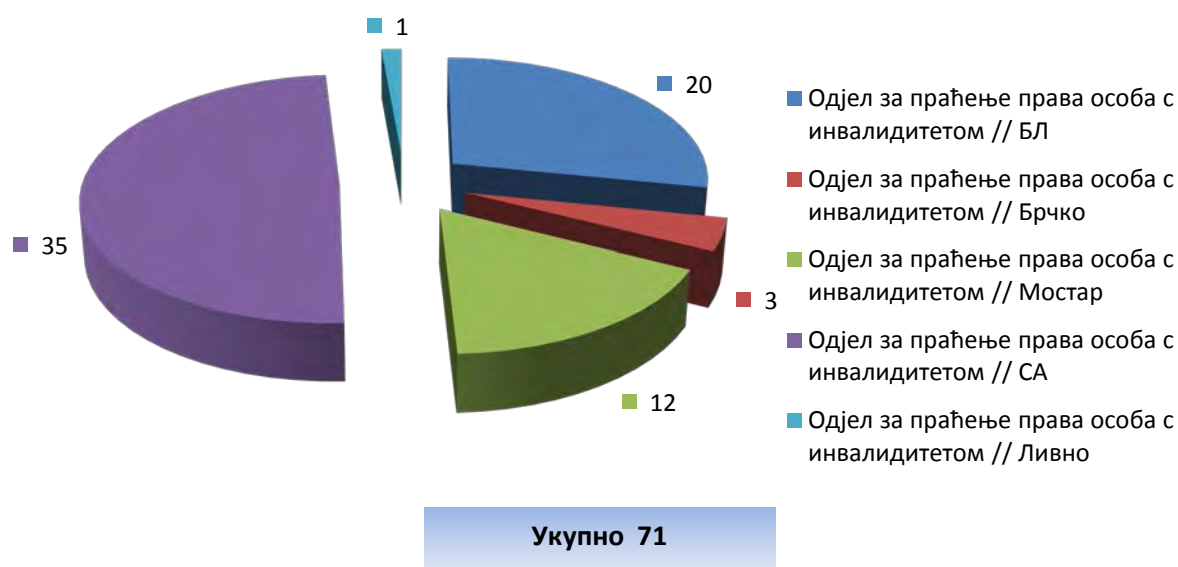
Р.бр.	Начин окончања	Жалбе 2014.	Жалбе из ранијих година	Укупно
1	У току интервенције омбудсмена	8	10	18
2	Препоруком омбудсмена	1	4	5
3	Незаинтересованост странке за даље вођење поступка	10	6	16
4	Неприхватљива жалба	4	3	7
5	На други начин	12	7	19
6	Ненадлежност и уступање предмета надлежном органу	0	0	0
7	Прослијеђен другој Канцеларији омбудсмена	0	0	0
8	Специјалним извјештајем	0	0	0
9	Поновљен поступак	1	0	1
10	Укупно	36	30	66

Табела 6. Приказ поступања омбудсмена по жалбама у Одјелу за праћење права особа с инвалидитетом према начину окончања предмета

Од 117 жалби које су биле у раду, у току 2014. године завршено је укупно 66 жалби, при чему је завршено 30 жалби из ранијих година, а 36 жалби из 2014.

У 2014. години издато је укупно 9 препорука, од чега су 2 препоруке реализоване, у 3 случаја са одговорним органима је успостављена сарадња, а у 4 случаја није достављен одговор о реализацији препоруке или није истекао рок за достављање одговора.

Поредећи број предмета/жалби које су примљене током 2014. године може се констатовати да је у односу на 2013. годину дошло до смањења броја жалби за 5,33%.

Дијаграм 10. Преглед примљених жалби у Одјелу за праћење права особа с инвалидитетом у 2014. години по Канцеларијама

4.4.3. Остварени резултати активности

Иако се у извјештају износе статистички подаци везани за примљени број жалби које су рјешаване, већ је и раније напоменуто, да су проблеми лица са инвалидитетом мултиплицирани због чега ни број разматраних жалби не може бити тачан. Ово истичемо зато што је веома тешко кроз креирану базу података евидентирати свако кршење права особе са инвалидитетом јер ако жалбени наводи указују на кршење права из образовања, здравства, социјалне заштите и сл. те жалбе се разматрају у оквиру посебних одјела који третирају наведене области.

Генерално се може констатовати да је Босна и Херцеговина тек започела активности на примјени УН Конвенције о правима особа са инвалидитетом, да су помаци минимални, али да је очигледно да је ова категорија становништва дискриминисана у односу на друге грађане.

Због наведеног, али и чињенице да су због природе инвалидитета најчешће и изолирани, највећи број таквих особа ни не познаје своја основна права па и не тражи њихову заштиту.

Примједбе и незадовољство грађана указују да Инспекција при Министарству за питања бораца и инвалида одбрамбено-ослободилачког рата Ф БиХ која је одузела права већем броју инвалида, нема мандат за те радње јер њен ангажман не спада у надлежност инспекцијских служби. Грађани /инвалидне особе су прошле дуге, исцрпљујуће, законом прописане (редовне) поступке да остваре права по основу инвалидности и да добију одговарајућа рјешења, а та инспекција је по посебној процедури одлучила да ове особе буду обесправљене.

Генералне примједбе цивилних жртава рата су да, у правилу, касне исплате њихових мјесечних накнада у ХНК, иако је за ову категорију грађана, Федерација БиХ сваког мјесеца слала новац на вријеме. Застој наступа у органима ХНК па грађани сумњају да се та средства исплаћују у друге сврхе, на штету особа са инвалидитетом.

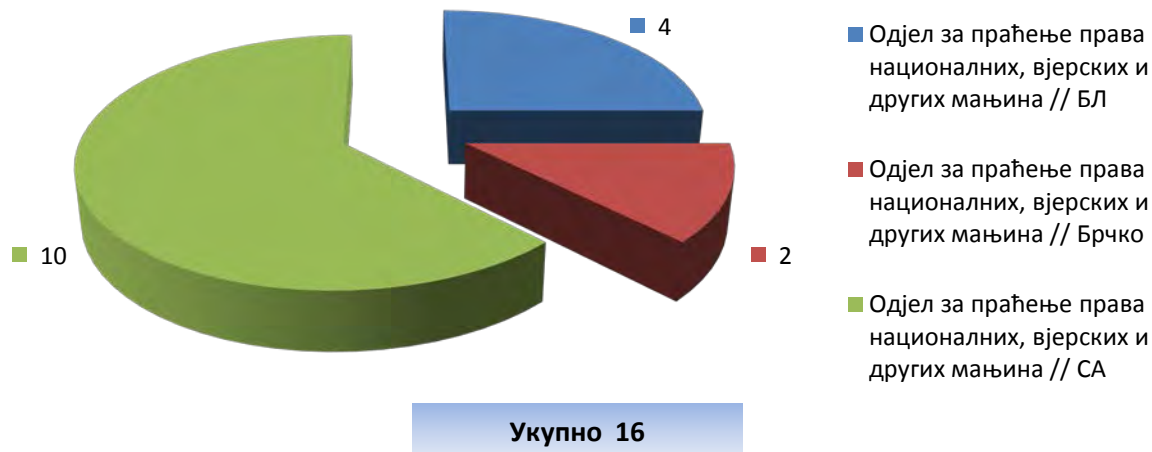
Омбудсмени су кроз своје активности наглашавали да посљедице несавјесног поступања трећих лица у поступцима пред домаћим државним органима не могу сносити појединци, него да државни органи треба да подуму одговарајуће мјере ради превенције, али и мјере ради отклањања посљедица несавјесног понашања трећих лица и да обезбиједи доступност свих права која држава гарантује. С тим у вези, наглашена је и потреба едуцирања свих грађана, али и запосленика институција власти као и нужност подизања свијести свих о правима особа са инвалидитетом, обавезама државе у вези са тим правима што би требало да је дио свакодневних активности, али и медијских оглашавања.

Почетком 2013. године Босна и Херцеговина је послала свој Иницијални извјештај о примјени Конвенције о правима особа с инвалидитетом УН Комитету за права особа с инвалидитетом.

Током 2014. године је разматран Универзални периодични извјештај (УПР) о стању људских права у БиХ и том приликом је донесен велики број препорука држави, међу њима и оних које се односе на уочена кршења права лица са инвалидитетом, које је држава обавезна размотрити и благовремено дати своје одговоре, најкасније на 28. сједници Савјета за људска права у марту 2015. године.

4.5. ПРАВА НАЦИОНАЛНИХ, ВЈЕРСКИХ И ДРУГИХ МАЊИНА

4.5.1. Запажања и појаве у области права националних, вјерских и других мањина

Дијаграм 11. Преглед примљених жалби у Одјелу за праћење права националних, вјерских и других мањина у 2014. години по Канцеларијама

У 2014. години, у области права националних, вјерских и других мањина, забиљежен је пораст броја жалби у односу на 2013. годину, који бројчано није значајан, али је примјетан, обзиром да указује да припадници мањина препознају Институцију омбудсмена као институцију којој се могу обратити у вези питања која препознају као кршење или ограничавање њихових права и слобода.

Наведени пораст можемо сагледати као посљедицу двије значајне активности које је Институција омбудсмена проводила у 2014. години. Прва је везана за израду Специјалног извјештаја о положају Рома у Босни и Херцеговини који је реализован уз помоћ Мисије OSCE-а у Босни и Херцеговини, а на којој су осим запосленика Институције омбудсмена, радили и консултанти које је ангажовала Мисија OSCE-а у Босни и Херцеговини¹²⁶. У склопу тог извјештаја, осим успостављања контакта великог броја организација цивилног друштва које окупљају или представљају ромску популацију, Институција омбудсмена је одржала презентације истог у више градова у Босни и Херцеговини¹²⁷. Друга активност, која је допринијела већем броју контаката са представницима мањина је пројекат који је уз подршку Европске комисије у Босни и Херцеговини реализовала Minority Rights Group International, Кућа људских права и Српско грађанско вијеће, у склопу којег су успостављени контакти са различитим организацијама које окупљају и представљају мањине у Босни и Херцеговини, те је на основу информација прикупљених тим путем, Институција омбудсмена у току 2014. године отворила четири ex officio предмета¹²⁸.

За претпоставити је, да ће напријед наведене активности дати веће показатеље у 2015. години у виду пораста броја жалби. Повећан број жалби, бит ће значајан из више разлога:

¹²⁶ Наведени извјештај може се пронаћи на веб-страници Институције омбудсмена.

¹²⁷ Између осталог презентације тог извјештаја одржане су у Сарајеву, Бања Луци, Тузли, Зеници, Витезу, Бихаћу, Градишци и Приједору.

¹²⁸ Ради се о предметима регистрованима под бројем: Ж-СА-03-263/14, Ж-СА-03-264/14, Ж-СА-05-265/14 и Ж-СА-03-1160/14

као први, знак већег повјерења у рад Институције омбудсмена, други, повећана могућност да се након проведене истраге у предмету дјелује према тијелима власти у сврху отклањања повреда. Свакако, жалбе у којима Институција омбудсмена не утврди повреду права могу бити добар индикатор начина на који посебно рањиве групе перципирају своја права, те како приступити у отклањању повреда права или разлога због којих се одређене чињенице интерпретирају као кршења права.

Наиме, жалбе упућене Институцији омбудсмена, морамо схватити и ставити у контекст много шири од жалбе као правног лијека у поступцима који се воде пред тијелима власти и притужбе и молбе коју појединац упућује тијелу власти у жељи да се отклони одређени проблем с којим се суочава. Жалба, упућена Институцији омбудсмена, омогућава грађанима, да проблеме, с којима се суочавају у свакодневном животу, ставе у правни контекст, односно на Институцији омбудсмена је да субјективни осјећај ускраћивања права размотри објективно у свјетлу права и слобода загарантованих законом, уставом и другим међународним документима. Стога, и жалбе, за које Институција омбудсмена утврди да су неосноване и неприхватљиве могу бити индикатор ширих проблема са којима се суочавају грађани (сиромаштво, незапосленост, осјећај немоћи и немогућности да утјечу на процесе у заједници у којој живе), а посебно рањиве и маргинализоване групе.

4.5.2. Статистика жалби грађана

У 2014. години примљено је 16 жалби. Од тога је завршено 8 жалби. Издате су 2 препоруке од којих је је по једној остварена сарадња, а друга није реализована.

Примљен је већи број жалби које се односе на права припадника вјерских мањина¹²⁹ у односу на раније године. Поступајући у тим предметима Институција омбудсмена издала је једну препоруку и једно мишљење.

4.5.3. Остварени резултати активности

У односу на раније године, смањен је број жалби које можемо сврстати у политичка права, а које су у претходним годинама биле изразито заступљене¹³⁰. Тако је, у 2014. години, примљена једна жалба која са односи на избор чланова Савјета националних мањина Босне и Херцеговине¹³¹.

Највећи број жалби које су регистроване у 2014. години односе се на остваривање права припадника ромске националне мањине што је потпуно разумљиво, узимајући у обзир њену бројност, а посебно чињеницу, у коме положају се налази највећи број припадника ромске националне мањине.

Области, на које је указано у жалбама, одражавају проблеме с којима се свакодневно суочавају Роми: почевши од стамбеног збрињавања¹³², запошљавања¹³³, социјалне

¹²⁹ Предмети регистровани под бројем: Ж-БЛ-03-138/14, Ж-СА-03-473/14 и Ж-СА-03-547/14

¹³⁰ Наведене жалбе првостепену су се односиле на избор и функционисање савјетодавних тијела која постоје при законодавним тијелима на различитим нивоима власти у Босни и Херцеговини или статуте јединица локалне самоуправе, а у вези мјеста предвиђеног за националне мањине у складу са одредбама Изборног закона Босне и Херцеговине.

¹³¹ Жалба регистрована под бројем Ж-СА-03-562/14.

¹³² Жалбе регистроване под бројем: Ж-БЛ-03-26/14, Ж-СА-03-264/14, Ж-СА-03-575/14 и Ж-СА-03-1160/14

¹³³ Жалбе регистроване под бројем: Ж-БР-03-171/14 и Ж-БЛ-03-393/14

заштите¹³⁴, проблема везаних за неуређену инфраструктуру¹³⁵. Питање инфраструктуре намеће се као све значајније питање, посебно у случајевима који се односе на насеља у којима живе Роми или у којима чине већинско становништво, одсуство уређене инфраструктуре (водоводне и канализационе мреже, приступа електричној енергији, путној инфраструктури, уличној расвјети) није искључиво само питање квалитета живота у тим насељима, него се често од саме те популације херципира као одвојеност и искљученост у односу на остале грађане. Рјешавање тог питања представља изазов и потребу да се у наредном периоду много ради на нивоу јединица локалне самоуправе које су првенствено задужене за рјешавање тог питања.

Осим наведених предмета, Институција омбудсмена је у току 2014. године, на основу информација из медија и других извора, отворила *ex officio* предмете, који су се односили на трговину људима¹³⁶, као и образовање¹³⁷.

Институција омбудсмена у 2014. години, као и претходних година, регистровала је одређен број жалби које су упутили припадници националних мањина, а који су регистровани као предмети код других одјела¹³⁸. Институција омбудсмена поступа и проводи истрагу и у тим предметима и настоји промовисати заштиту људских права. Тако је у предмету Ж-МО-05-71714 упућена препорука која се односи на рјешавање одређених питања с којима се суочава ромска популација на подручју општине Јабланица.

Исто тако, у 2014. години, на основу информација које су преносили медији или различите веб-странице, контактиран је у предмету Ж-СА-05-393/14 одређен број јединица локалне самоуправе, а у вези графита којима се испољава мржња и нетрпељивости, како према мањинама, тако и према другим групама. У току рада на предмету, јединице локалне самоуправе су или одмах приступиле уклањању таквих графита или су навели да ће то учинити првом могућом приликом.

У току 2014. године, Институција омбудсмена је учествовала и у другим активностима, између осталог, у радној групи која је учествовала у изради Антидискриминацијског програма за основне школе у Кантону Сарајево, а чији је носилац била "Кали Сара-Ромски информациони центар". О наведеном програму као позитивном примјеру, излагано је и у склопу регионалне конференције "Инклузивно образовање без дискриминације" у склопу Декаде укључења Рома.

У 2015. години ће се наставити са активностима започетим у 2014. години те размотрити и иницирати друге, а у сврху промовисања и заштите права националних, вјерских и других мањина.

4.6. ПРАВА ПРИТВОРЕНИХ/ЗАТВОРЕНИХ ЛИЦА

4.6.1. Значај и разлози за сузбијање тортуре

Људско достојанство, право на неприкосновеност физичког и психичког интегритета и забрана мучења, нечовјечног или понижавајућег поступања или кажњавања,

¹³⁴ Жалба регистрована под бројем: Ж-БЛ-03-270/14

¹³⁵ Жалбе регистроване под бројем: Ж-СА-03-263/14, Ж-СА-03-928/14 и Ж-БР-03-282/14

¹³⁶ Жалба регистрована под бројем Ж-СА-03-1201/14

¹³⁷ Жалба регистрована под бројем Ж-СА-03-1257/14

¹³⁸ Као примјер тога можемо навести предмете регистриране под бројем: Ж-МО-05-71/14 и Ж-МО-04-110/14.

загарантовани су Уставом БиХ, бројним законима као и значајним конвенцијама које је БиХ ратификовала. Међутим, у широј јавности, недостаје јасна свијест да та основна људска права припадају сваком грађанину, па и оном ко је ухапшен, притворен или осуђен, тражилац азила или илегални имигрант као и свим особама са менталним сметњама или ометеним у развоју.

Залагање за поштовање међународних стандарда у БиХ уобичајено се доживљава као нешто наметнуто и као прихватање правила која су непримјенљива на овом простору. Мишљења о посебностима традиције и специфичностима навика на овом простору, доводе до схватања о потреби непримјерено оштре казнене политике, па и до схватања оправданости злостављања.

Охрабрује утисак, да у органима власти, који су надлежни за поступање према лицима лишеним слободе, преовлађује свијест о нужности искорјењивања злостављања.

Ипак, појединачни случајеви злостављања лица лишених слободе јасно указују да су у великој мјери посљедица недостатка система унутар затворских установа, који је тако устројен да не представља довољну препреку за случајеве тортуре и других сурових, нељудских или понижавајућих казни и поступака, откривање тих појава, провођења дјелотворне истраге и утврђивања одговорних за њен настанак.

У том смислу, надлежни органи, требају унаприједити своје поступање у борби против некажњивости за тортуру.

4.6.2. Запажања и појаве у области заштите права притвореника /затвореника

Дијаграм 12. Преглед примљених жалби у Одјелу за праћење права притвореника / затвореника у 2014. години по Канцларијама

Метод и начин на који се људи држе у затворским и притворским објектима сматра се фундаменталним мјерилом у развоју модерног демократског друштва заснованог на владавини права и заштити људских права.

Затворски систем у БиХ карактерише фрагментарност, како у смислу организацијске структуре, тако и у смислу законодавног оквира који га регулише. Извршење кривично

правних санкција распоређено је између три нивоа власти у надлежности Министарства правде БиХ и министарстава правде у ентитетима и Правосудне комисије Дистрикта Брчко.

Ратификацијом Опционог протокола уз УН Конвенцију против тортуре и других сурових, нељудских и понижавајућих поступака или казни у октобру 2008. године, у Босни и Херцеговини су подузете мјере и активности за успоставу Националног превентивног механизма (НПМ) за спречавање тортуре. Међутим, иако свјесни значаја успостављања НПМ-а, у Босни и Херцеговини још увијек није дошло до његове потпуне успоставе и поред уложених напора од домаћих органа и тијела, обзиром да је у периоду од 2009.-2013. године одржано више округлих столова и тематских конференција с циљем потпуног успостављања Независног механизма за превенцију тортуре у складу са члановима 17. до 23. ОРСАТ-а (чл. 2.,11. и 16.).

Тренутно су у току законодавне активности на успостављању НПМ-а као механизма који се ставља у мандат Институцији омбудсмена БиХ. У складу са закључком Савјета министара БиХ сачињен је Закон о допунама Закона о омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине којим је регулисана успостава Националног превентивног механизма као засебног одјела при Институцији омбудсмена за људска права БиХ. Приједлог Закона о допунама Закона о омбудсмену за људска права БиХ утврдио је Савјет министара БиХ у априлу 2014. године и исти је прослијеђен у парламентарну процедуру БиХ.

Омбудсмени су регистровали жалбу¹³⁹ групе осуђених лица из Казнено-поправног завода Бусовача и поводом жалбе, а како би испитали њену основаност, омбудсмени су дана 06.03.2014. године, обавили ненајављену посјету Казнено-поправном заводу Бусовача. Осим службених података који недвосмислено указују на претрпаност Завода, током посјете је непосредним опажањем уочена претрпаност. Наиме, утврђено је да је број затвореника знатно већи у односу на просторне могућности будући да је у собама величине 20 м² смјештено по 6 затвореника на двоспратним креветима (са два лежаја). Установљено је да су услови у којима осуђеници бораве јако лоши, у собама нема стола ни столица, осуђене особе на поду, испод кревета држе обућу заједно са кесама хране и сокова. Стационар, кантина и самице се користе за смјештај осуђеника, а хигијену просторија је јако тешко одржавати због броја осуђеника. Уочено је да, у већем броју прегледаних просторија, осуђеници држе отворене прозоре, иако је на дан посјете било хладно, како би се донекле ублажила загушљивост простора. Обзиром на услове смјештаја заправо је изненађујуће да овдје нема већих ексцеса, немира, па чак ни незадовољства. Затечена службена лица наведено објашњавају као посљедицу недостатка смјештајног простора.

Наведеном посјетом утврђено је да је претрпаност Казнено-поправног завода Бусовача велики проблем, будући да је ова установа капацитета 88 мјеста, а тренутно затворску казну издржава 112 затвореника. Омбудсмени уважавају чињеницу да се у оваквим условима управа Завода сусреће са великим потешкоћама по питању организације и одговарајућег управљања, међутим, не могу прихватити чињеницу смјештаја затвореника у скученим и нехигијенски условима; непрекидан недостатак приватности (чак и кад се користи тоалет); смањене активности изван ћелије; преоптерећеност здравствених служби; неодговарајуће распоређивање појединих затвореника због чега процјена ризика постаје готово немогућа. Осим тога, већи је и ризик од пријетњи и насиља што, уз

¹³⁹ Предмет: Ж-СА-07-211/14

изнесене пријетње побуном, може да учини вршење надзора изузетно тешким, ако не и немогућим.

Неприхватљиво је увијек истицати и свеprisутни проблем недостатка новца, а недовољно чинити по питању организације и одговарајућег управљања. Ово истичемо јер Завод посједује новоизграђени павиљон који би могао примити 70 осуђених лица, али исти није стављен у функцију због недостатка особља.

Полазећи од изнијетих оцјена да су услови, у којима затвореници у Казнено-поправном заводу Бусовача издржавају затворску казну, испод сваког људског достојанства, а у циљу отклањања уочених слабости и неправилности те спречавања даљег кршења права затвореника, омбудсмени за људска права Босне и Херцеговине су донијели Препоруку Министарству правде Федерације БиХ и директору КПЗ Бусовача:

1. Да без одлагања подузму све потребне мјере у циљу побољшања квалитета живота затвореника што, прије свега, значи обезбјеђење довољно животног простора по затворенику, обезбјеђење освјетљења, гријања, провјетравања, приступа питкој води, као и одржавање ових просторија у задовољавајућем стању и испуњавање захтјева затворске хигијене;
2. Да се обезбиједи боравак у самици за само једну особу, а не четири како је до сада био случај;
3. Да се обезбиједи потребна новчана средстава за пријем нових затворских службеника на који начин ће се омогућити да се стави у функцију већ изграђени нови објекат капацитета 70 мјеста;
4. Да се упозоре надлежни судови да до стварања напријед наведених услова не издају путне акте за издржавање казне затвора у КПЗ-у Бусовача;

У вези реализације дате препоруке дана 07.4.2014. године Општински суд у Зеници је примио допис КПЗ-а Бусовача са посебним акцентом да судови максимално користе могућност упућивања осуђеника у друге заводе у којима има мјеста док се не донесе одговарајуће рјешење на постојећи проблем у заводу. Истакнуто је да је у 2013. години овај суд упутио 2 лица на издржавање казне затвора, 5 лица је спроведено на издржавање путем Судске полиције и 1 лице из одјељења притвора пребачено на издржавање казне затвора. У 2014. години суд је само 1 лице упутио јер је претходно био примљен од стране упутног акта Суда БиХ. Од укупно 9 примљених лица у КПЗ Бусовача само 4 лица су још увијек на издржавању казни.

Иначе, у Општинском суду Зеница тренутно 220 осуђених лица чека на издржавање казне затвора.

Да би се ријешила ситуација преоптерећења предметима услед немогућности упућивања лица у КПЗ Бусовача, овај суд се свака два мјесеца обраћа Федералном министарству правде за обезбјеђење слободних смјештајних капацитета у другим заводима у којима има слободних мјеста, тако да је 2013/2014. године највише лица упућено у КПЗ Зеница.

Омбудсмени су става да лица која се налазе у затвору не престају бити људским бићима. С тим у вези омбудсмени подсјећају да поступање према затвореницима са аспекта људских права подразумијева човјечно поступање и поштовање људског достојанства те очување тјелесног и душевног здравља затвореника водећи при томе рачуна да се одржи потребан ред и дисциплина.

Омбудсмени сматрају да треба поново нагласити да је претрпаност одавно престала бити искључиви, организацијски проблем затворске установе већ се ради о проблему који власти систематски морају рјешавати.

Искуства бројних земаља доказују да изградња нових затвора и повећање капацитета не рјешава проблем претрпаности већ је неопходно поступати у складу са препорукама Савјета Европе, дакле, у што већој мјери афирмисати изрицање алтернативних казни као што су: рад за опште добро, електронске нарукнице, декриминализација одређених кажњивих понашања. С тим у вези омбудсмени су нарочиту пажњу посветили анализи примјене института условног отпуста затвореника у Ф БиХ јер се, по наводима осуђеника, даје само у изузетним случајевима и то привилегованим особама.

Омбудсмени су дана 15.04.2014. године обавили и ненајављену посјету Казнено-поправном заводу Бијељина. Том приликом, жалбом се обратила група осуђених лица истичући своје незадовољство у погледу здравствене заштите, тврдећи да заводски лекар све тегобе и болести лијечи са 2-3 таблете; од 6 сати ујутро до 14 сати не смију ући у собе; не могу ступити у контакт са Институцијом омбудсмена јер Управа не дозвољава телефонско звање, а жалбе поштом се не просљеђују; осуђенички савјет је састављен од осуђених лица која уживају наклоност управе па исти не ради у интересу свих осуђеника (савјет није изабран слободним избором осуђеника); стража према осуђеницима често употребљава физичку силу; посјете се обављају суботом и недјељом у просторији која је потпуно неадекватна па су осуђеници и посјетиоци присиљени стајати; вешерај се не користи; цијене производа у кантини веће су него на тржишту; собе су претрпане, а простор за шетњу прекратак.

На захтјев омбудсмена, директор Завода наводи да је немогућност боравка осуђеника у спаваоницама регулисана кућним редом; просторија за посјете јесте безусловна па ће дио средстава предвиђен за нови затвор бити преусмјерен на њену адаптацију; у Заводу постоји генерални мањак простора обзиром да се ради о згради ненамјенског типа; простор за шетњу је мали, али се такав дефицит надокнађује бројем сати које осуђеници могу проводити вани; осуђеници се одводе и на Голо брдо на фудбалско игралиште; чланове осуђеничког савјета бирају осуђеници у складу са правилима о избору (нефомална група осуђеника не може бити у савјету као ни осуђеници у Ц групи); Завод посједује само једну машину за прање веша, али је вешерај комплетиран и очекује се да ће се почети користити до половине године.

Директор истиче да су даљи радови на изградњи новог објекта Казнено-поправног завода Бијељина у Патковачи стопирани због повлачења средстава из ИПА фондова, па је наставак изградње неизвјестан.

Омбудсмени су забринуте чињеницом да је простор за посјете потпуно неадекватан па су осуђеници и посјетиоци присиљени стајати за вријеме посјете. Ово је важно зато што би се на одржавању доброг контакта са породицом и вањским свијетом требала придавати велика важност и гдје би водећи принцип требао бити унапређивање оваквих контаката.

Уочено да жалбе које осуђена лица упућују омбудсменима (из казнено-поправних завода у Републици Српској) достављају у отвореним ковертама, на што су омбудсмени реаговали у смислу да се тајност писмених пошиљки мора обезбиједити, нарочито када је ријеч о комуникацији са државним институцијама за људска права због чега управа мора да гарантује ово право, а контролу могућих злоупотреба да осмисли на други начин.

Омбудсмени су донијели препоруку Министарству правде Републике Српске и директору КПЗ Бијељина да без одлагања подузму све потребне мјере у циљу побољшања квалитета живота осуђеника, да се обезбиједи адекватан простор намијењен за посјете осуђеницима; да се по сваком пријављеном случају употребе физичке силе према осуђеницима од стране затворских службеника проведе истражни поступак, а починиоци адекватно санкционишу; да се обезбиједи тајност писмених пошиљки, а не у отвореним ковертама како је то до сада био случај.

Поводом дате препоруке Министарство правде Републике Српске је доставило изјашњење у којем се, између осталог, истиче да се могу сложити са констатацијом да у КПЗ-у Бијељина постоји проблем недостатка простора за адекватну организацију живота и рада у просторијама гдје бораве осуђена лица. Смјештајни капацитет износи 58 мјеста од чега је на дан посјете у установи боравило 46 осуђених лица. Овом приликом се наглашава да је Министарство правде РС у периоду од последњих неколико година уложило много напора и финансијских средстава на проширењу и адаптацији укупних капацитета у КПЗ Добој, Бања Лука и Фоча (Одјељење са посебним режимом) док је у КПЗ-у Требиње у току реновирање капацитета за смјештај осуђених лица.

Када се ради о КПЗ Бијељина, предвиђено је да се ова установа измјести на нову локацију (бивша касарна Голо брдо), гдје радови на изградњи трају од 2009. године што представља основни разлог због којег у току последњих неколико година нису улагана значајнија финансијска средства за адаптацију и проширење постојећег простора за осуђена лица. Но, и поред постојећих недостатака инспекција Министарства правде није констатовала непоштовање закона од стране управе установе када је у питању третман према осуђеним лицима.

Тачни су и наводи да простор за боравак на отвореном није сасвим адекватан но и поред тога управа улаже напоре да омогући осуђеницима бављење спортским активностима на другој локацији (простор новог затвора у изградњи) те увођење садржаја за слободно вријеме у установи.

По питању хигијене сигурно је да се може учинити више напора да буду обезбијеђени сви потребни услови за то. Што се тиче посјета присутан је проблем недостатка простора те је сигурно да се осуђеницима могу понудити посјете већи број дана у седмици, а оним осуђеницима који су смјештени на полуотвореном одјелу – економији могу се одобрити посјете у том простору. У поступку за оцјену оправданости употребе средстава принуде руководиоца службе обезбјеђења дужан је да у року од 72 сата од добијања извјештаја о употреби средстава принуде, проведе поступак, донесе закључак о оправданости и достави га руководиоцу Установе при чему, по потреби, припрема извјештај о почињеном кривичном дјелу, прекршају или дисциплинском прекршају.

Омбудсмени су разматрали и жалбу групе притворених лица који мјеру притвора издржавају у Притворској јединици Завода за извршење кривичних санкција Министарства правде БиХ. Подносиоци жалбе наводе да се налазе у наведеној Притворској јединици у објекту у коме постоје четири просторије (А, Б, Ц, Д) у којима су притвореници до сада годинама примали посјете. Између просторија Ц и Д постоји стаклена преграда са телефоном којим се може остварити комуникација између просторија.

Све до маја мјесеца 2014. године, када је управа донијела спорну одлуку, која је и предмет жалбе, притвореници су посјете примали у једној од четири просторије и били у

истој просторији са лицима која су их дошла посјетити. У односу на поједине притворенике и посејтиоце суд је по процјени могао, а и јесте одређивао да у просторији буде присутан и заводски службеник. Спорном одлуком директор је прописао да се посјете породице, родбине и пријатеља од тог тренутка одвијају искључиво у просторијама Ц и Д, на начин да је притвореник у једној, а посјетиоци у другој просторији. Истичу да им је тиме онемогућено да их могу посјетити и у хуманим условима комуницирати њихова дјеца. Неколико пута су имали ситуацију да мала дјеца која не могу разумјети о чему се ради плачу и траже да им приђу што је немогуће због стаклене преграде па су се посјете морале прекидати прије него што стварно и почну. Очигледно је да оваква ситуација представља трауму за дјецу. Из тог разлога се већи број притвореника заједничким писменим поднеском обратио управи да им барем за дјецу, дозволе нормалну посјету. Били су ускраћени за било какав одговор све док у знак протеста нису одбили ручак, а све у циљу да скрену пажњу на овај проблем. Неколико притвореника је тада ступило у штрајк глађу. Овакво понашање управе сматрају повредом својих темељних људских права загарантованих, између осталих, и Европским затворским правилима.

Омбудсмени су посјетили Притворску јединицу Министарства правде БиХ и обавили разговор са притвореним лицима. Након тражења омбудсмена, в.д. управник Притворске јединице је истакао да је управник завода, користећи међународне стандарде у погледу ограничења, дужан константно пратити сигурносна стања, као и ублажити режим породичних посјета када на то укажу стварне чињенице и околности, односно јавни ред и мир у Заводу. Примјењујући наведена ограничења, управник Завода је констатовао да је дошло до потпуне контроле свих сигурносних разлога и ризика па је закључио да се може ублажити режим породичних посјета.

Управник Притворске јединице је обавијестио омбудсмене да је донио нову Наредбу којом се „одобрава обављање посјета дјеце притворених лица два пута мјесечно у просторијама А и Б уз надзор овлаштеног заводског службеника у трајању од сат времена“.

Квалитет пружања здравствене заштите најчешће је узрокован организацијским проблемима, а један од највећих је непопуњеност и недостатак здравствених радника и обезбјеђење здравствене заштите на друге начине, према Европским затворским правилима¹⁴⁰, у неким казнено-поправним заводима (осим КПЗ Бања Лука, КПЗ Зеница, КПЗ Тузла и КПЗ Бијељина у којима је осигуран стандард здравствене заштите) што за посљедицу има појаву да лица лишена слободе немају обезбијеђене адекватне и благовремене медицинске прегледе и изложени су неоправданом чекању прегледа и захвата што доводи до кршења права ових особа.

Омбудсмени су посебну пажњу посветили квалитету исхране, хигијенским условима у којима се спрема и сервира. Посебно је квалитетно успостављен стандард исхране у КПЗ-у Кула, али нису уочена значајнија одступања ни у осталим установама. Посвећена је пажња стандарду питке воде и истраживању стања у КПЗ-у Орашје по жалби особа ове установе, као и других установа и утврђени су одговарајући стандарди.

Омбудсмени су запазили да је остваривање права осуђених/притворених лица на посјете чланова породице и адвоката у већини установа на задовољавајућем нивоу. Међутим, обављање посјета је различито па је у неким установама за вријеме посјете обавезно присуство страже што отвара питање критерија за рестрикцију комуникација и посјета као и прилагођавања просторија за посјет дјеце овим лицима.

¹⁴⁰ Европска затворска правила, дио III-Здравство.

Такође се запажа да, у пракси, није довољно заживјело правило могућности изласка из затвора, уз спровођење или без истог ради болести члана породице или хуманитарних разлога, а због страха од бјекства као и ограничених финансијских средстава.

Запажа се да су казнено-поправне установе организовале затвореницима обављање вјерских обреда, као и посјед књига и литературе које се односе на њихова вјеровања.¹⁴¹

Омбудсмени су запазили да су жалбени механизми у установама неефикасни и неправедни и да су различити, почевши од евиденција жалби директору, мобилних рапорта, па до директних комуникација које се уопште и неевидентирају, при чему се крше права ових особа на прописани поступак и обавјештења по њиховим жалбама.

Запажено је, да у неким установама, постигнут напредак у радно-активном ангажману особа лишених слободе (КПЗ Бијељина, КПЗ Бусовача, КПЗ Добој, КПЗ Бихаћ, КПЗ Тузла) у односу на ранији период. Посебно је забрињавајући недостатак радног ангажмана у КПЗ-у Сарајево и КПТ-у Мостар као и смањеног ангажмана у зимском периоду у другим установама због ангажовања на сезонским пословима. Генерално, постоје мање могућности за радно-окупациону терапију него што су потребе особа лишених слободе, што има последице на подношење депривација осуђеничке средине, а као крајњи резултат неостваривање потпуног програма третмана особа лишених слободе.

У свим институцијама за извршење кривичних санкција запажа се недостатак особља у односу на број осуђених лица. Посебно је забрињавајуће стање у области преваспитне службе и третмана, а што доводи у питање циљ који се жели остварити извршењем кривичне санкције. У неким установама нема правника, социјалног радника, педагога. Проблем представља и чињеница да се мали број радно-ангажованог стручног кадра у установама, у односу на број осуђеника рефлектира на немогућност квалитетног рада са осуђеним лицем и доводи често до „професионалног сагоријевања“ особља.

Нажалост, у области едукације, а посебно супервизије особља у установама, нису направљени значајнији помаци. Особље у установама има дјелимичну подршку ресорних министарстава, која и сама имају проблем недостатка стручног кадра. Ситуација је додатно усложњена финансијским ограничењима и рестрикцијама тако да се врше смањења свих трошкова унутар буџета установа.

Запажено је да, по Закону о извршењу кривичних санкција, програм стручне обуке радника казнено-поправних установа се обавља у Заводима на основу годишњег плана и програма обуке и то, из области међународних инструмената и стандарда људских права, посебно Европске конвенције о људским правима, Европске конвенције о спречавању мучења, нехуманог или понижавајућег поступања или кажњавања, као и Европских затворских правила.

Имајући у виду сва наведена запажања, као и податке до којих се дошло у испитним поступцима по жалбама и редовним посјетама ових установа, може се закључити да још увијек постоји доста простора за јачање заштите права особа лишених слободе, иако током 2014. године нису утврђена поступања која представљају тортуру, утврђено је да постоје повреде права ових особа у поступањима према њима и представљају нељудско и понижавајуће поступање.

¹⁴¹ Европско затворско правило 29.1 и 29.2

4.6.3. Статистика жалби грађана у области заштите права притвореника /затвореника

У 2014. години је примљена 161 жалба особа које су због лишења слободе смјештене у 15 казнено-поправних установа у БиХ. У односу на 2013. годину, у којој је примљена 141 жалба, то је за 14% више. Из ранијих година је пренесена у рад у 2014. годину 91 жалба. Укупно у раду у 2014. години је било 252 жалбе.

У 2014. години је од укупног броја жалби у раду завршено 165 или 65,4% и незавршених је остало укупно 87 жалби.

Анализа структуре жалби показује да се највећи број жалби (94) односи на жалбе на незадовољавајуће услове смјештаја, третман осуђених особа, на неки вид злостављања и некоректног понашања особља установа, насиље од стране других затвореника, затим, везано за посјете породица, премјештаја у другу установу док се 36 жалби односило на ускраћивање ванзаводских погодности, 29 на здравствену заштиту и хигијенске услове и 2 на помиловања.

Највећи број примљених жалби је из КПЗ Зеница у којем се налази и највећи број затвореника.

4.6.4. Остварени резултати активности

По примљеним жалбама, како би истражили њихову основаност, обављене су ненајављене посјете казнено-поправним установама¹⁴² ради обиласка простора боравка особа лишених слободе, обављања разговора са особама лишеним слободе, увида у службену документацију, разговора са руководиоцима и особљем ових установа.

Омбудсмени цијене да је континуиран пораст жалби ових особа условљен, између осталог, честим посјетама и обиласцима ових установа затворског система, због веће информисаности особа лишених слободе и овлаштењима Институције омбудсмена због чега је Институција омбудсмена штампала и брошуру.

Посебне активности Институције омбудсмена су биле на разним скуповима заједно са представницима затворских установа гдје је била прилика да се анализирају стандарди остваривања права особа лишених слободе и укажу на добре и лоше примјере установа до којих се дошло радом по жалбама и резултатима најављених и ненајављених посјета.

Одржани су и бројни састанци са представницима затворских установа с циљем анализирања стања права особа лишених слободе, анализе provedивости издатих препорука, а посебно препорука и мјера из специјалног извјештаја о правима особа лишених слободе.

Провођењем препорука и мјера Институције омбудсмена дошло је до значајног побољшања услова за квалитетнији живот у КПЗ Бусовача и мјера на елиминисању претрпаности у овом затвору.

¹⁴² Посјете КПЗ-у Зеница 2, КПЗ-у Фоча 2, КПЗ-у Сарајево 2, Притворској јединици Суда БиХ 1, КПЗ-у Бусовача 1, КПЗ-у Бијељина 1. КПЗ-у Бањалука 1, КПЗ-у Мостар

Такође, у КПЗ Бијељина су мјере и препоруке резултирале побољшањем услова за посјете овим лицима, побољшању хигијенских и општих животних услова ових лица, затим ажурирању евиденција унутрашњих поступака и пожуривању на завршетку нових објеката ове установе.

У притворској јединици Завода за извршење кривичних санкција је провођењем препорука и мјера ријешено питање посјета породица и родбине лица лишених слободе овој установи.

4.7.ЕЛИМИНАЦИЈА СВИХ ОБЛИКА ДИСКРИМИНАЦИЈЕ

4.7.1. Краћи осврт на елиминацију дискриминације

Закон о забрани дискриминације Босне и Херцеговине одредио је Институцији омбудсмена БиХ статус “централне институције надлежне за заштиту од дискриминације” и у ту сврху предвиђа оснивање и рад посебног одјела са искључивим задатком разматрања предмета наводне дискриминације коју је починило било које правно или физичко лице и у било којој области живота.

Закон предвиђа надлежности омбудсмена, од промотивних активности, преко истраживања у области дискриминације до поступања по жалбама појединаца који тврде да су жртве дискриминације и преузимања активне улоге у прекршајним поступцима за заштиту од дискриминације. У том смислу, законске надлежности омбудсмена БиХ у области заштите од дискриминације у великој мјери прате међународне стандарде релевантне за рад тијела за заштиту једнакости.

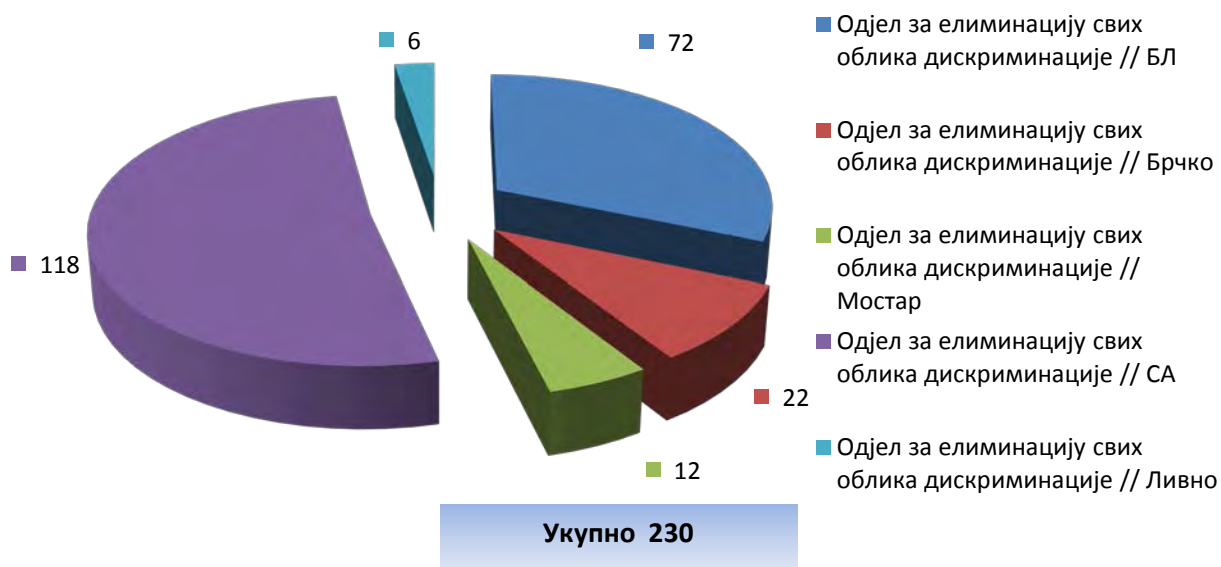
Радам на појединачним жалбама или у поступцима истраживања по службеној дужности, омбудсмени настоје да укажу на значај што досљедније примјене забране дискриминације садржане у међународним конвенцијама и домаћем законодавству као и на значај усклађивања домаћег законодавства с међународним стандардима људских права. У препорукама и осталим одлукама указује се одговорним институцијама и службама на факторе који онемогућавају равноправан третман према свим грађанима БиХ и предлажу одговарајуће мјере за ефикасну правну интервенцију усмјерену на заштиту права грађана.

У току 2014. године, у Одјелу за елиминацију свих облика дискриминације регистровано је укупно 230 жалби. Ово представља повећање броја жалби за 32 предмета или 16,16% у односу на претходну, 2013. годину, када је било регистровано 198 жалби.

Према процјенама омбудсмена овај податак и даље не представља стварни приказ обима дискриминације јер и даље постоје непријављени случајеви због генералног неповјерења грађана у институције као и због страха од евентуалних негативних посљедица по статус жртава.

Највећи број жалби односи се на мобинг, као посебан облик дискриминације на радном мјесту (69), слиједе жалбе на дискриминацију на основу друштвеног положаја и пола (25), дискриминацију на основу етничке припадности (22), дискриминацију на основу националног или социјалног поријекла (19) и дискриминацију на основу образовања (12).

Од укупно регистрованих 230 предмета дискриминације 118 је регистровано у Подручној канцеларији Сарајево, 72 у Главној канцеларији у Бања Луци, 22 у Подручној канцеларији у Брчко Дистрикту, 12 у Подручној канцеларији у Мостару и 6 у Теренској канцеларији у Ливну. Статистике ове врсте имају само симболичан значај јер било које лице, из било којег подручја у Босни и Херцеговини, може да изјави жалбу Канцеларији омбудсмена према сопственом нахођењу.

Дијаграм 13. Преглед примљених жалби у Одјелу за за елиминацију свих облика дискриминације у 2014. години по Канцеларијама

У 2014. години су издате 42 препоруке.

Од тога броја је реализовано 17 препорука, дјелимично реализована 1 препорука и остварена сарадња на реализацији у 11 препорука што је укупно 29 или 69% прихваћених препорука, а нереализоване су 4 препоруке. На 9 препорука нису достављени одговори о реализацији што је укупно 13 или 31% нереализованих препорука.

Статус жалби из 2014. г. са донесеном препоруком	Дјелимично реализована	Нема одговора	Није реализована	Остварена сарадња	Реализована	Укупно
Одјел за елиминацију свих облика дискриминације	1	9	4	11	17	42

Табела 7. Приказ броја жалби из 2014. г. у којима су донесене препоруке са њиховом реализацијом у Одјелу за елиминацију свих облика дискриминације

Институција омбудсмена, према члану 7. Став (2) тачка ф. Закона о забрани дискриминације, обавезна је да изради посебан извјештај о својим активностима које се односе на примјену наведеног закона. У оквиру тог извјештаја дати су детаљни показатељи активности Одјела.

Наведен је и посебан Извјештај о дискриминацији у 2014. години је у прилогу Годишњег извјештаја о активностима Институције омбудсмена у 2014. години.

ПОГЛАВЉЕ V. САРАДЊА СА ОРГАНИМА И ИНСТИТУЦИЈАМА

5.1. Сарадња са институцијама и организацијама у БиХ

Омбудсмени су у 2014. години сарађивали са низом институција и организација у БиХ са циљем промовисања људских права и изграђивања свијести о потреби превенирања њиховог кршења.

Сарадња са институцијама и организацијама у БиХ подразумијева, с једне стране, сарадњу неопходну у раду по жалбама грађана и заштите људских права онако како је то дефинисано Законом о омбудсмену за људска права БиХ, а с друге стране, сарадњу у промовисању људских права и стварању услова за њихово остваривање, како је то дефинисано и Законом и Стратегијом дјеловања Институције омбудсмена.

У поступцима по жалбама грађана и мјерама по тим жалбама Закон обавезује органе власти на сарадњу са Институцијом у смислу пружања помоћи у истрази и вршењу контроле, омогућавања приступа и провјери тражених информација, обављања непосредних разговора и разматрање потребних списа и докумената.

Ову сарадњу у 2014. години омбудсмени оцјењују задовољавајућом, али истичу потребу да се она подигне на још виши ниво ради постизања ефикасног и правовременог рјешавања жалби грађана. То би повећало број ријешених жалби чије рјешавање зна каснити због спорих и неблаговремених достављања тражених изјашњења и документације од институција и органа власти.

Сарадња органа власти је посебно значајна у односу на усвајање и реализацију препорука по жалбама грађана које омбудсмени упућују институцијама и органима за подузимање мјера на отклањању кршења људских права.

Препорукама су предложене мјере за отклањање кршења људских права у 355 или 23 % жалби у којима је утврђено кршење људска права.

Важно је истаћи да је у 1.239 или 40% завршених жалби отклоњено кршење људских права у току поступка истраживања. То указује на позитиван тренд и да је много више случајева у којима је исказана одговорност за отклањање кршења права, у односу на случајеве када није прихваћена одговорност за отклањање кршења права. У посебном табеларном додатку овог извјештаја могу се видјети ови примјери, који говоре о прихваћеним и неприхваћеним препорукама.

О броју препорука које нису прихваћене, у складу са Законом о омбудсмену за људска права БиХ, обавијештени су непосредно виши органи и тијела ради подузимања мјера за реализацију препорука, а случајеви када нису прихваћене препоруке ни након тога, наведени су у овом Годишњем извјештају, по коме би парламенти, као и претходне године, требали да подуму мјере према кршиоцима људских права.

У смислу промовисања и стварања бољих услова на заштити људских права, и у 2014. години, омбудсмени су радили на повећању и интензивирању сарадње са парламентима и њиховим тијелима. Обављане су расправе о Годишњем и Специјалним извјештајима, а

везано за разматрање анализа и процјена учесталости кршења људских права. Разматране су и конкретне препоруке упућене органима и институцијама, затим је заједно праћена реализација препорука те су разматрани услови за функционисање Институције омбудсмена.

Као и претходних година, и у 2014 години, омбудсмени су због чињенице да у локалним заједницама грађани, у највећем броју остварују своја права, посјетили општине; Приједор, Градишку, Дрвар, Витез, Зеницу, Тузлу, Бихаћ, Сарајево, Бања Луку, Травник, Требиње, Грахово, Гламоч, Тузлу, Градишку, Нови Град, Невесиње, Берковиће, Б.Петровац, Рогатицу, Равно и Ливно.

Том приликом су вођени разговори о остваривању људских права у области запошљавања, повратка избјеглица и расељених лица, здравствене и социјалне заштите, функционисања управе, права националних мањина, случајева дискриминације и сл.

Поред наведеног, као облици могуће сарадње, кориштени су и консултативни састанци, посебно са извршним органима власти, а највише о реализацији препорука, достављању извјештаја и одговора по жалбама грађана и прикупљању података за израду специјалних извјештаја.

Значајан вид сарадње остварен је учешћем омбудсмена на бројним скуповима по разним темама из области људских права, те са министарствима, органима и тијелима, а у вези са пружањем бесплатне правне помоћи, права дјетце, права инвалида, права пензионера, права националних мањина, права затвореника/притвореника и др.

У области заштите од дискриминације, посебно је остваривана сарадња са органима власти, гендер центрима, организацијама цивилног друштва с циљем упознавања са дјеловањем Одјела за елиминисање свих облика дискриминације. Рађена је анализа појава дискриминације, промовисања права у области равноправности полова, права националних, вјерских и других мањина и др.

Посебно се истиче сарадња остварена са једним бројем факултета и школа, са којима су потписани и акти о сарадњи са Институцијом омбудсмена, с циљем упознавања младих са људским правима, актуелним мјерама на заштити, те стицања практичних знања у остваривању и заштити људских права.

Сарадња са институцијама, органима и организацијама у БиХ остваривана је са циљем и ефикаснијег функционисања Институције омбудсмена, постизања веће ажурности у поступцима по индивидуалним жалбама грађана и остваривања већег професионализма у поступањима у заштити и остваривању људских права.

5.2. Сарадња са међународним организацијама и институцијама

У 2014. години Институција омбудсмена је сарађивала са међународним организацијама и институцијама као међународним системом заштите људских права са циљем размјене информација о раду Институције и стању људских права.

Овакви облици сарадње су се показали корисним, не само за размјену информација, већ и за боље стратешко планирање у области људских права, а посебно када су периодични и континуирани.

У току године са Делегацијом Европске уније остварена је сарадња у правцу анализирања стања људских права, посебно у области економских, социјалних и културних права и фокусом на социјално стање, запошљавање и стандард живота грађана.

У 2014. години, једна од значајних, је сарадња Институције омбудсмена БиХ са Мисијом OSCE-а у БиХ. Ова сарадња се у 2014. оперативно односила на подизање свијести у мањим, локалним срединама о раду Институције омбудсмена и механизмима заштите људских права који су грађанима на располагању, и у том контексту уз подршку и организацију OSCE, Институција је била присутна током године у општинама Босанско Грахово (10 посјета), општина Дрвар (10 посјета), општина Гламоч (6 посјета) и општина Томиславград (2 посјете). Паралелно са овом активношћу и разговорима са грађанима и представницима власти организована су и три округла стола у Босанском Грахову, Гламочу и Томиславграду, те су посјећене општине Травник, Требиње, Бихаћ и Приједор. За вријеме тих посјета је било прилике да се грађани, представници власти и НВО-а упознају са мандатима Институције, стањем људских права, а посебно оних који се односе на забрану дискриминације.

У склопу активности које су биле везане за права Рома и њихову интеграцију у локалним срединама у сарадњи са Мисијом OSCE-а у БиХ одржано је 6 округлих столова у градовима: Приједор, Витез, Зеница, Тузла, Бихаћ и Градишка, на којима је промовисан Специјални извјештај о положају Рома у БиХ и препоруке које су омбудсмени БиХ дали за унапређење положаја Рома.

Омбудсмени БиХ су препознали и потребу свеобухватног сагледавања имплементације Анекса VII Дејтонског мировног споразума, и у том смислу уз подршку OSCE-а ангажован је правни савјетник који је од средине године почео да одржава састанке са расељеним лицима и повратничком популацијом и прикупља релевантне информације везане за ова права. Овакви састанци су одржани у : Новом Граду, Берковићима, Невесињу, Приједору, Босанском Петровцу, Рогатици, Равном, Дрвару и Ливну.

Сарадња са представницима OSCE/ODHIR се односила на упознавање са Пројектом међународних стандарда и унапређење стратегије за борбу против тероризма, затим, о правима жена и равноправности полова.

Сарадња са УН тијелима, у Босни и Херцеговини, се наставила у 2014. години и то на питањима права дјете (UNICEF), права жена и равноправности полова (UNWOMEN), консултације везано за УПР поднесак и права Рома (UNDP).

Карактеристично је истаћи да су Институцију омбудсмена посјетили бројни представници напријед наведених међународних организација и институција.

Сарадња се наставила са сталним партнером Институције Омбудсмена за људска права, Save the Children и то највише у сегменту заговарања и имплементације препорука које су везане за права дјете из Специјалних извјештаја **Улога центара за социјални рад у заштити права дјетета и Дјеча у конфликтним разводима** који су заједно реализовани. Други видови сарадње се огледали кроз пружање подршке Одјелу за праћење права дјете у њиховим активностима на терену и у школама као и партнерству и организацији глобалне коференције “Права дјетета од појма до примјене” у новембру мјесецу.

Институција је имала неколико радних састанака са представницима Амбасаде Сједињених Америчких Држава, амбасаде Канаде, USAID-а, представницима Амбасаде

Краљевине Холандије, Норвешког савјета за избјеглице и ЕУ у БиХ. Са Амбасадом Сједињених америчких држава у БиХ, током 2014. године, успјешно је реализован пројекат стажирања младих приправника у Институцији омбудсмена БиХ који су, осим прилике да се млади људи упознају са активностима које Институција подузима на заштити и промоцији људских права, помогли у јачању капацитета Институције и ефективнијег рада на жалбама грађана.

У контексту међународне сарадње са регионалним и међународним механизмима заштите људских права, Институција омбудсмена као институција за заштиту људских права акредитована је у статус А и узела је активно учешће унутар мрежа тијела за заштиту људских права, чија је чланица.

Паралелно са овим активностима, у оквиру својих могућности, Институција је партиципирала на скуповима глобалног нивоа и важности на којима се говорило о сарадњи глобалних и регионалних тијела за заштиту људских права, достигнућима у примјени развојних циљева права жена, сексуалног насиља у сукобима.

Институција је узела учешће у најважнијем догађају на међународном плану када су тијела за заштиту људских права у питању, а то је 27. годишњи састанак Међународног координационог комитета институција за промоцију и заштиту људских права (ICC) Главна тема састанка је била "Улога превенције у промоцији и заштити људских права" у чему значајно доприносе Институције за заштиту људских права, и неизоставна улога државе која треба да јача мандат и капацитет ових институција.

Дакле, када говоримо о успостави добрих и оперативних контаката на међународном нивоу и током 2014. године Институција је потврдила своје опредјељење ширег приступа и партнерског дјеловања у интересу заштите људских права грађана БиХ.

Регионална сарадња

Имајући у виду да је Институција омбудсмена БиХ потписница Сарајевске изјаве о сарадњи заједно са земљама Југоисточне Европе, регионална сарадња је посебно важна у активностима које Институција планира и реализује.

Тако је у фебруару мјесецу уз подршку Регионалног Савјета за сарадњу (RCC) и Централно Европске иницијативе (CEI) одржана конференција у Љубљани на којој су омбудсмени Словеније, Хрватске, Босне и Херцеговине, Србије, Црне Горе, Албаније, Косова* и Македоније позвали власти својих земаља да покажу већу бригу, сензибилитет и досљедност у рјешавању питања из области економских и социјалних права грађана јер је непоштовање тих права највећа пријетња људским правима у цјелини.

Интерес за подржавање регионалне сарадње омбудсмена CEI-RCC су препознали кроз пројекат "Унапређење сарадње у Југоисточној Европи путем активности за јачање Савјета за регионалну сарадњу". На завршној конференцији у марту у Сарајеву, сумирали су се постигнути резултати у имплементацији пројекта и отворио простор за презентацију будућих планова, посебно у свјетлу нове стратегије Регионалног савјета за сарадњу „Југоисточна Европа 2020 - радна мјеста и просперитет у европској перспективи“. Закључено је да регионална сарадња нуди могућности убрзане европске перспективе и приступ фондовима који су намијењени њеном јачању.

Теме и активности које су биле релевантне за Регију у 2014. су: права мањина са посебним нагласком на Роме и припаднике LGBT заједнице, говор мржње, дискриминација, слобода приступа информацијама, борба против корупције и улога омбудсмена, борба против тортуре и оснаживање превентивних механизма успостављених у складу са Опционим протоколом Конвенције против тортуре. У том контексту Институција је дала свој допринос и учествовала у раду конференција и радионица на којима се размјењивала регионална пракса и усвајали одређени закључци који су имали за циљ унапређење заштите права у овим областима.

У оквиру дјеловања Мреже омбудсмена за дјецу Југоисточне Европе (CRONSEE) особље Одјела за праћење права дјете Институције омбудсмена за људска права Босне и Херцеговине, угостило је особље омбудсмена Албаније. Ова студијска посјета имала је за циљ оснажити дјеловање омбудсмена Албаније у области заштите права дјете кроз размјену искустава и примјере добре праксе.

Институцију омбудсмена БиХ је посјетила и Повјереница за заштиту равноправности Републике Србије. Током посјете повјеренице закључено је да постоји простор за јачање регионалне сарадње и размјену искустава ове двије институције у области борбе против свих облика дискриминације коју у будућности треба и конкретизовати.

Догађаји које је Институција организовала

И ове године пригодним активностима Институција омбудсмена за људска права БиХ је обиљежила "Недјељу дјетета", традиционални међународни догађај који има за циљ усмјерити пажњу одраслих на потребе и права дјетета, посебно положај дјетета у заједници у којој живи, расте и развија се. У оквиру обиљежавања „Недјеље дјетета“, 7. октобра у Бања Луци организован је округли сто на тему реализације препорука Институције омбудсмена из Специјалног извјештаја “Дјеца у конфликтним разводима. Циљ истраживања „Дјеца у конфликтним разводима“ био је да се кроз заједничку сарадњу са надлежним органима препознају и утврде разлози и узроци који доводе до кршења права дјете у судским и управним поступцима. У овим поступцима се, између осталог, одлучује о правима дјете и то од покушаја миренења, преко питања у вези са одржавањем личних контаката дјетета са родитељем са којим не живи, до бракоразводних парница и поступака извршења правоснажних пресуда у дијелу који се односи на издржавање дјете, код надлежних судова.

У поводу 25. годишњице од усвајања Конвенције УН о правима дјетета, 3. до 4. новембра у Сарајеву, уз подршку Save the Children, организована је глобална конференција под називом “Права дјетета - од појма до примјене”, на којој су присуствовали омбудсмени за дјецу, представници институција омбудсмена и заговорници права дјетета из 23 земље из цијелог свијета, укључујући и земље Европе, Јужне Америке, Азије и Африке. Теме које су се обрађивале на конференцији укључивале су, између осталог, улогу неовисних националних институција за заштиту људских права у заштити и промоцији права дјетета, дискусију о различитим моделима институција омбудсмена за дјецу, и моделима сарадње омбудсмена за дјецу и невладиних организација, као и начини комуникације омбудсмена за дјецу са дјецом као њиховим крајњим корисницима.

Институција омбудсмена за људска права у Босни и Херцеговини и Европска комисија за борбу против расизма и нетолеранције (ECRI) 19. новембра заједнички су организовали округли стол на тему активности провођења препорука из извјештаја ECRI-ја о Босни и

Херцеговини објављеног 2011. и релевантних закључака објављених 2014. године. Циљ скупа је био да се на позитиван начин допринесе дебати у Босни и Херцеговини о борби против расне дискриминације и нетолеранције.

Међународни дан људских права Институција омбудсмена за људска права обиљежила је организацијом заједничког догађаја у Парламентарној скупштини БиХ, са Министарством за људска права и избјеглице, а уз подршку Мисије OSCE-а у БиХ, који се односио на презентацију реализације препорука омбудсмена БиХ везано за остваривање права Рома у БиХ и промоцију Нацрта стратешке платформе за побољшање положаја националних мањина у БиХ.

5.3. Сарадња са јавношћу и медијима

Омбудсмени су, како претходних, тако и у 2014. години, сарађивали с медијима с циљем промоције људских права и креирања свијести о потреби превенције њиховог кршења, те информисања грађана о механизмима заштите њихових права кроз рад омбудсмена.

Ову сарадњу могуће је посматрати кроз информисање јавности о степену поштовања људских права, али исто тако и добијања сазнања о кршењу људских права путем медијског извјештавања.

Ова сазнања су у одређеном броју случајева послужила као основ за отварање предмета по службеној дужности с циљем испитивања тачности навода и подузимања активности у складу с мандатом ове институције на отклањању евентуалних кршења права.

У том смислу неоспоран је допринос медија у скретању пажње јавности, али и саме институције на случајеве који би у супротном остали незапажени да их се управо медији нису дотакли, изнијели и прозвали одговорне.

Омбудсмени оцјењују да је тренутно у БиХ тешка ситуација када је у питању положај медија и новинара. Стога, у интересу јавности, омбудсмени позивају да се заустави тренд нарушавања слободе медија у Босни и Херцеговини, и новинарима у БиХ, у складу са постојећим законима и међународним стандардима, омогући право на рад. Имајући у виду да је степен слободе изражавања у једном друштву индикатор његове отворености, нивоа демократије и поштовања људских права, омбудсмени очекују да власт обезбиједи окружење које ће погодовати слободи изражавања и медија.

По предметима који су у овој и претходних година, углавном, били везани за радно-правни статус новинара или захтјев за мониторинг судских процеса у којима су једна од страна у поступку сами новинари, у институцији је поступано у оквиру надлежности Одјела за економско-социјална питања.

У односу на 2013. Годину у 2014. години забиљежен је незнатан пад укупне активности по питању давања изјава за медије што је могуће тумачити смањеним интересом медија за активности институције, али исто тако и чињеницом да је ријеч о изборној години те да су ова и друга дешавања у значајнијој мјери заузимала медијски простор. Ипак, ова чињеница намеће обавезу интензивнијег дјеловања омбудсмена према медијима у циљу пласирања информација од значаја за заштиту људских права.

У 2014. години Институција омбудсмена је одговорила на 110 захтјева медија, не укључујући изјаве које су омбудсмени и њихови помоћници дали за медије приликом учешћа на скуповима у земљи и иностранству, прес- конференцијама, као и информације пласиране путем саопштења за јавност и објављене на веб-страници институције.

Ове активности су подразумијевале гостовање у радиоемисијама и тв-емисијама, изјаве пред камером и телефонске изјаве или достављање одговора у писаној форми за штампане и електронске медије.

Дијаграм 14. Процентуални преглед захтјева медија по областима људских права

Анализа показује да се највећи број захтјева медија у 2014., као и претходних година, односио на област заштите права дјетета(27), а у незнатно мањој мјери на дискриминацију (23).

Изражен интерес јавности у области заштите права дјетета потакнут је многобројним проблемима у остваривању права дјеце у БиХ и може се приписати актуелним дешавањима у вези с правом на образовање, вршњачким насиљем, насиљем у породици, опасностима које дјецу вребају на интернету, експлоатацијом дјеце итд.

Поред одговора на медијске упите, омбудсмени су благовремено информисали јавност о активностима из области права дјеце.

Висок проценат удјела захтјева који се односе на дискриминацију, с једне стране говори о позитивном помаку у смислу информисања јавности о Закону о забрани дискриминације и надлежностима омбудсмена, као и појачаног сензибилитета у погледу постојања заштите од дискриминације, док с друге стране указује на озбиљне проблеме који су присутни у друштву, а тичу се мобинга, дискриминације на основу друштвеног положаја и пола као и других облика дискриминације.

Када говоримо о изјавама које су омбудсмени и њихови помоћници дали за медије у оквиру ове теме, посебна пажња придана је правима LGBT популације, те мобингу као једном од облика дискриминације. Такође, током 2014. године настављене су активности на промоцији Закона о забрани дискриминације кроз учешће представника институције у радиоемисијама и тв-емисијама.

Медији су показали значајан интерес за активности институције, сазнања до којих су омбудсмени дошли поступајући по жалбама грађана и мјера које су подузели на отклањању утврђених кршења њихових права као и осталих показатеља којима се оцјењује опште стање људских права у БиХ. У том смислу одговорено је на 18 захтјева медија.

Поред наведеног, омбудсмени су информисали јавност о посјетама локалним заједницама како би грађанима олакшали приступ механизмима за заштиту људских права те приближили улогу и функцију ове Институције. Током ових посјета разговарано је о људским правима везаним за запошљавање, повратак, здравствену и социјалну заштиту, функционирање управе, права националних мањина, и др.

Област грађанских и политичких права (13) подразумијевала је давање одговора у вези са функционисањем правосуђа, управе, као и слободе приступа информацијама, имовинско-правним односима, владиним и министарским именованима и сл.

У нешто мањој мјери захтјеви медија односили су се на економско-социјална права грађана (10). У оквиру ове области третиране су теме из домена социјалне заштите, као и права из радног односа и др.

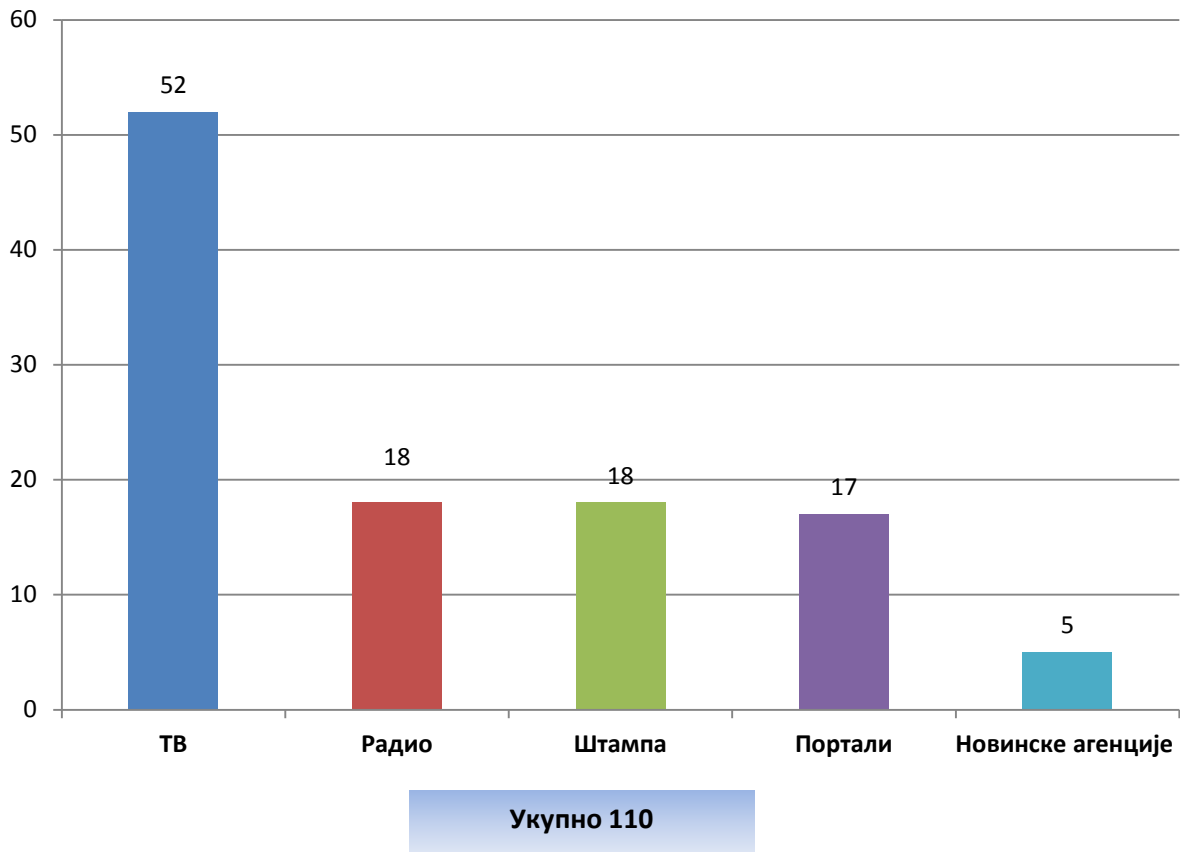
У односу на 2013. годину, дошло је до повећања броја захтјева који су се односили на права особа с инвалидитетом (7) и права националних, вјерских и других мањина (6) што је и даље изузетно низак ниво заступљености и указује на потребу веће медијске промоције поштовања права ових категорија становништва.

Имајући ово у виду, омбудсмени су, у сарадњи с Мисијом OSCE у БиХ, подузели су низ медијских иступа у оквиру праћења реализације препорука из Специјалног извјештаја о положају Рома у БиХ.

Циљ је био указати јавности на проблеме са којима се данас сусрећу Роми у БиХ, те на важност примјене препорука омбудсмена о поштовању права Рома. Ово је посебно важно због начина на који је јавност путем медија упозната с овим проблемима, а што доприноси не само уклањању предрасуда, већ и посвећивању довољно пажње проблемима с којима се суочавају рањиве категорије становништва.

Омбудсмени су, такође, указали на забрињавајуће стање људских права особа с инвалидитетом у Босни и Херцеговини због кршења права у свим областима, те посебно актуелизирани проблем архитектонских баријера и указали на потребу подузимања дјелотворних и одговарајућих мјера које би олакшале особама с инвалидитетом потпуно уживање права и њихово пуно укључивање и учешће у заједници.

У односу на 2013, у 2014. години питања која су се односила на тему права притвореника /затвореника заступљена су у истој мјери, и била су шест пута предмет обраћања медијских кућа овој Институцији.

Дијаграм 15. Медијски интерес за рад Институције омбудсмена БиХ с обзиром на врсту медија

Као што је видљиво из графикана, убједљиво највећи удио (47%) од укупног броја иступа у медијима, омбудсмени и њихови помоћници остварили су у телевизијским програмима (52), након чега слиједе изјаве за радиостанице (18) и штампане медије (18).

У односу на 2013. годину, посматрајући удио у укупном броју изјава за медије, дошло је до повећаног прилива захтјева од стране портала (17), док су новинске агенције упутиле значајно мањи број захтјева (5).

Када је ријеч о медијима који су извјештавали о раду омбудсмена у претходној години, посебан интерес показала је БХРТ у чијем програму су представници Институције остварили убједљиво највећи број гостовања. У значајној мјери интерес су показали и Нават ТВ, РТВ ФБиХ, Радио Слободна Европа и друге медијске куће.

Не треба занемарити ни допринос локалних медија који су показали интерес за представљање и промоцију активности Институције током посјета омбудсмена локалним заједницама, чиме су несумњиво допринијели информисању грађана о могућностима обраћања овој Институцији, те осталим релевантним питањима из области заштите људских права. У том смислу посебно се истакла РТВ УСК.

Као и претходних година, у 2014. години тежиште медијске сарадње било је на Канцеларијама у Бања Луци и Сарајеву што указује на потребу снажнијег ангажмана на промоцији активности Подручних канцеларија у Мостару, Ливну и Брчко Дистрикту.

У току 2014. године Институција омбудсмена БиХ организовала је прес-конференције које су пратиле догађаје на обиљежавању Међународног дана људских права и глобалне иницијативе „Људска права 365 дана у години“, конференцију “Права дјетета - од појма до примјене” којој су присуствовали омбудсмени за дјецу, представници институција омбудсмена и заговорници права дјетета из 23 земље из цијелог свијета, као и округлог стола на тему активности провођења препорука из извјештаја Европске комисија за борбу против расизма и нетолеранције (ECRI) о Босни и Херцеговини, те друге активности ове Институције.

Теме о којима је разговарано укључиле су, између осталог, улогу независних националних институција за заштиту људских права у заштити и промоцији права дјетета, унапређење положаја националних мањина у Босни и Херцеговини, законодавни и институционални оквир за борбу против расизма и расне дискриминације, борбу против говора мржње и недискриминаторно образовање као инструмент друштвене интеграције и др.

У истом периоду омбудсмени су у форми саопштења за јавност информисали грађане о активностима Институције значајним за остваривање њихових права као што је нпр. успостављање уредовних дана у Дрвару. На исти начин омбудсмени су се огласили поводом обиљежавања значајних датума из области људских права у БиХ, износећи при томе оцјену постојећег стања и приједлоге за унапређење. Омбудсмени су, такође, издали саопштења којима су осудили нападе на LGBT популацију у Сарајеву и Бања Луци, позвали на отворен и транспарентан процес радног ангажовања у школама, спречавање експлоатације дјете, те актуелизирали остале теме које су разматране са становишта заштите и унапређења људских права.

У циљу информисања јавности о текућим догађајима и актуелностима у овој Институцији, интернетска презентација www.омбудсмен.гов.ба редовно је ажурирана с новим вијестима, препорукама омбудсмена и документима, као што су извештаји, истраживања и публикације Институције, те промотивни видеоматеријали. Посјетиоцима је омогућено да преузму образац жалбе, те пронађу остале релевантне информације о активностима Институције.

У току 2014. године, на овој интернетској презентацији објављено је 77 појединачних информација, а посјећена је 25.706 пута и укупно је погледана 97.691 страница са садржајима. Те посјете остварило је 16.070 различитих посјетилаца који су се у просјеку задржавали 3 минуте и 16 секунди на интернетској презентацији.

Највише посјета било је из Босне и Херцеговине, слиједе Србија и Хрватска, а значајан број посјета забиљежен је из САД-а, Њемачке, Аустрије, Словеније, Француске, Холандије, Белгије, итд.

Будући да је једна од кључних активности Институције усмјерена на подизање свијести грађана о њиховим правима и о постојању механизма и институција које стају у њихову заштиту када су угрожени на било који начин, омбудсмени су, између осталог, настојали да кроз учешће у промотивним активностима, те дистрибуцију промотивног материјала допринесу афирмацији права угрожених категорија.

Сарадња с медијима у 2014, као и претходних година, настављена је кроз организацију округлих столова, учешће представника Институције на скуповима посвећеним питањима из области медијских слобода, те редовним контактима с медијским кућама.

5.4. Сарадња са цивилним друштвом

Сарадња са организацијама цивилног друштва (ОЦД) у 2014. години је остала на истом нивоу као и у 2013. години са одређеним искорацима кад су у питању шире консултације са ОЦД и у том смислу нема значајнијих промјена када говоримо о достигнутом нивоу сарадње и организацијама са којима Институција омбудсмена најчешће сарађује.

Како би сагледали резултате ове сарадње Институција омбудсмена за људска права је 3. децембра 2014. у згради Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине организовала консултативни састанак са представницима ОЦД са подручја читаве Босне и Херцеговине. На позив Институције се одазвало 25 организација.

Консултације су одржане са циљем прикупљања приоритета из области у којима ОЦД и омбудсмен БиХ могу у будућности заједнички дјеловати и који ће бити уврштени у Стратегију Институције омбудсмена за људска права за период 2015.-2020.

Током 2014. године издвојило се неколико области сарадње са НВО, прије свега ради се о области дискриминације и посебном мандату који Институција омбудсмена има у складу са Законом о дискриминацији у БиХ. Сарадња се огледала у учешћу у конференцијама, стручним скуповима и промотивним активностима у којима се шира јавност упознавала са мандатом и нивоом имплементације овог закона. Посебна пажња у овом контексту, посвећена је правима мањина као сто су Роми и припадници LGBT популације, говору мржње, а акценат је стављен и на ефикасније укључивање цивилног друштва у борбу против дискриминације. Организације са којима је Институција сарађивала у овој области су: Minority Rights Group (MRGI), Кућа људских права Сарајево, Српско грађанско вијеће, Сарајевски отворени центар, Аналитика. У неколико наврата омбудсмени БиХ најоштрије су осудили нападе на удружења која окупљају LGBT активисте, и тако дали подршку овим удружењима, истичући право на слободу изражавања и окупљања без обзира на њихову сексуалну оријентацију.

Друга област сарадње је везана за имплементацију Закона о слободи приступа информацијама у БиХ, прије свега у области заговарања отворене владе, активне транспарентности и пуне имплементације овог закона.

Омбудсмени БиХ перманентно указују на важност обезбјеђивања приступа информацијама у Босни и Херцеговини и примјењивања теста јавног интереса у процесу одлучивања јавних органа по захтјевима Закона о слободи приступа информацијама (ЗосПИ), имајући у виду да у односу на претходне године, у Босни и Херцеговини није дошло до суштинског помака у области слободе приступа информацијама. Као најчешћи проблеми наведени су неажурност у достављању информација, затим у достављању у форми која је прописана законом чиме се грађанима ускраћује право жалбе, непотпуни одговори и велики број одбијајућих рјешења. У том смислу, са циљем подизања нивоа свијести јавних органа и грађана о адекватној примјени ЗОСПИ-а, у сарадњи са Transparency International и Фонда за Отворено друштво, представници Институције су узели учешће у низу активности посвећених овим проблемима организованим током 2014.

Када говоримо о правима особа са инвалидитетом, омбудсмени су одржали консултацијски састанак са коалицијама особа са инвалидитетом коју окупља организација My Right и дефинисали нека од подручја за активности као: усклађивање законодавства са Конвенцијом, заговарања програма индивидуалних потреба особа са инвалидитетом,

квалитетног образовања ових особа, приступачности јавним објектима и партиципације ових особа у друштву.

Посебну сензибилност и у 2014. години Институција је посвећивала сарадњи са ОЦД које се баве заштитом и промоцијом права дјецe која су све чешће жртве насиља у породици, изложена експлоатацији и раду на улици. Организације партнери чије је активности Институција подржала су неформална коалиција Снажнији глас за дјецу и СОС Дјечија села за дјецу без родитељског старања.

Одређену сарадњу Институција је остварила када су у питању права заштите пацијената са Фондацијом Центра за јавно право, са организацијом Траил на промоцији права жртава и организацијом “Удружене жене” кад је у питању превенција и борба против насиља над женама и насиља у породици.

Ипак двије значајне активности се издвајају када је у питању сарадња са цивилним друштвом, једна је потписивање Споразума о сарадњи у циљу унапређења система бесплатне правне помоћи у Кантону Сарајево који је иницирала Фондација Локалне демократије, а који је још потписан од стране представника Општинског суда у Сарајеву, Кантоналног завода за пружање бесплатне правне помоћи, ЈУ “Кантоналног центар за социјални рад”, Општине Стари Град, Општине Вогошћа, Општине Илиџа, Општине Илијаш и Општине Трново. Сврха поменутог Споразума је успостављање заједничке сарадње и координације пружаоца бесплатне правне помоћи како би грађани Кантона Сарајево имали ефикаснију и квалитетнију заштиту у остваривању својих права. Сарадња се темељи на пракси договореног дјеловања, размјени информација које се односе на садржај уговореног партнерства и, према потреби, информација које су везане за све остале активности у домену заштите и промоције права маргинализованих грађана у којем би заједно дјеловали и на један здрав начин омогућили већи степен приступа правди и правосуђу за кориснике услуга.

А друга значајна активност је координација активности када је у питању партиципација и извјештавање у процесу подношења УПР извјештаја Босне и Херцеговине који је иницирала Асоцијација за демократске иницијативе (АДИ) и Центар за људска права у Сарајеву у име Мреже правде у БиХ. Мрежа правде у Босни и Херцеговини је неформална мрежа 64 невладине организације формирана у јануару 2010. године како би пружала подршку развоју ефикасног, неовисног и одговорног правосудног система у циљу ефикасније заштите људских права и успостављању владавине права у Босни и Херцеговини. Ова координација је допринијела размјени информација и бољој припреми извјештаја у сјени од стране невладиног сектора и самосталног поднеска Институције омбудсмена за људска права БиХ.

У складу са својим капацитетима и могућностима Институција омбудсмена је током 2014. године проводила и одређене едукативне активности, те наставила активност посјете основним и средњим школама, сарадњу са факултетима и омладинским организацијама, као консултативни састанак између Иницијативе младих за људска права и Институције омбудсмена, обиљежавања Међународне недеље толеранције школа Града Мостара, учешћем на научним скуповима организованим од факултета, универзитета и сл.

ПОГЛАВЉЕ VI. ФУНКЦИОНИСАЊЕ ИНСТИТУЦИЈЕ ОМБУДСМЕНА

6.1. Увод

У 2014. години нису обезбијеђена средства за отварање планираних Подручних и Теренских канцеларија Институције омбудсмена које су биле планиране и за који је исказан интерес локалних заједница. Тај интерес за отварање Канцеларија или уредовних дана је и даље исказан, и у овој години, од општина, Бихаћ, Требиње, Бијељина, Травник, Грахово, Дрвар, Добој. Недостајала су потребна средства за запошљавање особља, као и потребне опреме за рад, иако су локалне заједнице спремне уступити простор за канцеларије.

Проблем већег присуства на терену ради што непосреднијих контаката са грађанима и органима власти, рјешаван је, као и претходне године, већим непосредним присуством и посјетама омбудсмена и сарадника на терену у многим општинама.

У току године, организовани су уредовни дани у општинама Грахово и Дрвар уз помоћ ОЕБС-а, а настављена је пракса, из претходне године, редовних уредовних дана у Тузли, која је настављена уз помоћ општине, UNDP-а и ОЕБС-а

6.2. Особље

У Институцији омбудсмена је у 2014. години је било запослено 56 особа. У односу на претходне године смањен је број запослених за 5 особа.

Није било финансијских услова за попуњавање радних мјеста три помоћника омбудсмена у Главној канцеларији Бања Лука, те Подручним канцеларијама Сарајево и Мостар гдје су позиције остале упразњене одласком претходног особља.

Непопуњеност ових радних мјеста помоћника омбудсмена у значајној мјери се рефлектује на квалитет и функционисање Институције, будући да су предвиђена мјеста за особе са већим радним искуством и познавањем људских права, а истовремено су и руководиоци три одјела.

6.3. Смјештај и техничка опремљеност Институције

Осим сталних покушаја омбудсмена да се изнађе трајно рјешење за смјештај Главне канцеларије у Бањој Луци и Подручних канцеларија у Сарајеву, Мостару и Ливну, и у 2014. години, Институција је радила у изнајмљеним просторима, осим Брчком, што је имало за посљедицу значајно издвајање средстава из буџета за плаћање закупа.

Од 2010. године, Институција омбудсмена није набављала опрему и возила. Постоји потреба за тим набавкама, а посебно за набавком возила која су дотрајала и изискују велике трошкове одржавања у исправном стању.

Такође је неопходно обнављање електронске опреме због старости и дотрајалости, а која такође ствара додатне трошкове за одржавање у исправном стању, а неопходна је одржавање квалитетног нивоа информативног система са којим се служи.

6.4. Буџет и финансије

Институција омбудсмена у 2014. години је функционисала у оквиру средстава одобрених буџетом, а која нису била довољна, те је Савјет министара БиХ за 2014. годину, на крају године, по захтјеву Институције, одобрио накнадна средства из резерве буџета БиХ у износу од 32.200 КМ како би у финансијској години биле измирене финансијске обавезе.

У периоду од 2009. године буџетска средства за функционисање Институције омбудсмена била су умањивана што је утицало на план и рад Институције и отежавало нормално функционисање у свим сегментима рада и нису уважавани захтјеви за буџетским средствима иако су за то постојали и законски и оправдани разлози као што је то по Закону о забрани дискриминације, као што су то посебни послови у области владиних, министарских и других именовања, послови у области слободе приступа информацијама и другим.

Ревизијски извјештаји су сваке године били позитивни што је указивало на рационално и законито извршење буџета и трошење буџетских средстава.

6.5. Статус Институције

Статус и ефикасност Институције омбудсмена као механизма за заштиту људских права, а посебно питање независности, подложно је провјерама у оквиру процеса реакредитације, коју обавља Међународни комитет институција за промовисање и заштиту људских права (ICC)

У процесу акредитације и реакредитације обавеза је да се докаже да Институција омбудсмена функционише као независно тијело, а у складу са Париским принципима и међународним стандардима којима се утврђује статус Институције.

Париски принципи и међународни стандарди су инструменти који обавезују Институције омбудсмена за заштиту људских права да дјелују у складу са тим принципима, а истовремено обавезују институције власти да подузимају мјере за успостављање тијела за заштиту људских права и омогућавају функционисање у складу са Париским принципима и међународним стандардима.

Поткомитет за акредитацију и Међународни комитет институција за промовисање и заштиту људских права акредитовали су 2010. године Институцију омбудсмена БиХ у статус „А“, уз препоруке да је потребно обезбиједити финансијску независност и финансијску обезбијеђеност за функционисање Институције омбудсмена БиХ. У 2015. години је потребно обновити акредитацију што подразумева испуњеност наведених препорука које у овом моменту нису испуњене.

С циљем реализације препорука за потпуну финансијску независност и финансијску обезбијеђеност за функционисање подузимане су активности од Институције омбудсмена у смислу обавјештавања надлежног парламента и његових тијела и органа за питања финансија, зашто је добијена подршка за имплементацију препорука, и у току је процес измјена и допуна законске регулативе, али споро тече.

ПОГЛАВЉЕ VII. ТАБЕЛАРНИ ПРИКАЗ ПРЕПОРУКА

Број препоруке	Број жалбе	Упућен органу	Повреда права	Датум издавања препоруке	Реализација	Примљен одговор
П-1/14	Ж-СА-06-788/13	КЛИНИЧКИ ЦЕНТАР УНИВЕРЗИТЕТА У САРАЈЕВУ УПРАВНИ ОДБОР	01 - ДИСКРИМИНАЦИЈА	6.1.2014.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-2/14	Ж-СА-06-737/13	МИНИСТАРСТВО ПРИВРЕДЕ КАНТОНА САРАЈЕВО Н/Р МИНИСТРА, КАНТОНАЛНА УПРАВА ЗА ШУМАРСТВО САРАЈЕВО	01 - ДИСКРИМИНАЦИЈА -- 01-03 - МОБИНГ	6.1.2014.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-3/14	Ж-СА-02-467/13	ФЕДЕРАЛНО МИНИСТАРСТВО РАДА И СОЦИЈАЛНЕ ПОЛИТИКЕ САРАЈЕВО, МИНИСТАРСТВО ЗА РАД РАСЕЉЕНА ЛИЦА И ИЗБЈЕГЛИЦЕ КС САРАЈЕВО	12 - ОСОБЕ СА ИНВАЛИДИТЕТОМ	6.1.2014.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-4/14	Ж-СА-05-1153/13	ФЕДЕРАЛНА УПРАВА ЗА ГЕОДЕТСКЕ И ИМОВИНСКО-ПРАВНЕ ПОСЛОВЕ САРАЈЕВО	19 - УПРАВА	6.1.2014.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-5/14	Ж-СА-05-938/13	ОПШТИНА НОВИ ГРАД САРАЈЕВО	15 - ИМОВИНСКО-ПРАВНИ ОДНОСИ	7.1.2014.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-6/14	Ж-СА-05-934/13	ОПШТИНА ЗЕНИЦА Н/Р НАЧЕЛНИКА, ЈАВНО ПРЕДУЗЕЋЕ "ПАРКИНЗИ" ЗЕНИЦА	15 – ИМОВИНСКО-ПРАВНИ ОДНОСИ	28.1.2014.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-7/14	Ж-СА-04-1295/13	КАНТОН САРАЈЕВО, МИНИСТАРСТВО ПРИВРЕДЕ	19 - УПРАВА	16.1.2014.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-8/14	Ж-СА-05-1107/13	КАНТОНАЛНИ СУД У САРАЈЕВУ	19 - УПРАВА	3.2.2014.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-9/14	Ж-СА-05-95/14	КАНТОНАЛНИ СУД У САРАЈЕВУ	09 - СУДОВИ -- 09-2 - ДУЖИНА ТРАЈАЊА ПОСТУПКА (ЧЛАН 6)	3.2.2014.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-10/14	Ж-БЛ-05-691/13	МИНИСТАРСТВО ОБРАЗОВАЊА, НАУКЕ, КУЛТУРЕ И СПОРТА УСК БИХАЋ	19 - УПРАВА	14.2.2014.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-11/14	Ж-БЛ-05-585/13	ОКРУЖНИ СУД ИСТОЧНО САРАЈЕВО	09 - СУДОВИ -- 09-3 - ИЗВРШЕЊЕ ПРЕСУДА	13.2.2014.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-12/14	Ж-БЛ-04-540/13	ОПШТИНА КНЕЖЕВО	10 - РАДНИ ОДНОСИ	17.2.2014.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-13/14	Ж-БЛ-04-291/13	МИНИСТАРСТВО ОБРАЗОВАЊА, НАУКЕ, КУЛТУРЕ И СПОРТА УСК БИХАЋ	11 - ОБРАЗОВАЊЕ	17.2.2014.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ

П-14/14	Ж-БЛ-05-560/13	ГРАД ТРЕБИЊЕ, АДМИНИСТРАТИВНА СЛУЖБА ЈУ "ДОМ ОМЛАДИНЕ" ТРЕБИЊЕ	22 - ВЛАДИНА И МИНИСТАРСКА ИМЕНОВАЊА	17.2.2014.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-15/14	Ж-БЛ-05-784/13	МУП РС ЦЕНТАР ЈАВНЕ БЕЗБЈЕДНОСТИ БАЊА ЛУКА, ГРАД БАЊА ЛУКА, ОДЈЕЉЕЊЕ ЗА ОПШТУ УПРАВУ МАТИЧНА КАНЦЕЛАРИЈА БРОНЗАНИ МАЈДАН	19 - УПРАВА	17.2.2014.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-16/14	Ж-БЛ-05-718/13	СКУПШТИНА ОПШТИНЕ ЗВОРНИК	22 - ВЛАДИНА И МИНИСТАРСКА ИМЕНОВАЊА	17.2.2014.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-17/14	Ж-ЛИ-04-237/13	ФЕДЕРАЛНО МИНИСТАРСТВО ПРАВДЕ, УПРАВНА ИНСПЕКЦИЈА ФБИХ САРАЈЕВО	25 - ПЕНЗИЈЕ	17.2.2014.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-18/14	Ж-МО-01-155/13	РАДИО-ТЕЛЕВИЗИЈА ФБИХ Н/Р ГЛАВНОГ ДИРЕКТОРА	13 - ПРАВА ДЈЕТЕТА	17.2.2014.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	НЕ
П-19/14	Ж-ЛИ-05-186/13	ОПШТИНА ЛИВНО, СЛУЖБА ЗА ГОСПОДАРСТВО И ИНСПЕКЦИЈСКЕ ПОСЛОВЕ ЛИВНО	19 - УПРАВА	18.2.2014.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-20/14	Ж-СА-06-506/13	МИНИСТАРСТВО КОМУНИКАЦИЈА И ПРОМЕТА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ САРАЈЕВО Н/Р МИНИСТРА	01 - ДИСКРИМИНАЦИЈА -- 01-03 - МОБИНГ	18.2.2014.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-21/14	Ж-СА-04-145/14	АГЕНЦИЈА ЗА ДРЖАВНУ СЛУЖБУ БИХ, ОДЈЕЉЕЊЕ АГЕНЦИЈЕ КАНТОН 10 И УНСКО - САНСКИ КАНТОН Н/Р ДИРЕКТОРА ЛИВНО	10 - РАДНИ ОДНОСИ	18.2.2014.	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-22/14	Ж-СА-04-1317/13	УНСКО-САНСКИ КАНТОН МИНИСТАРСТВО ОБРАЗОВАЊА, НАУКЕ, КУЛТУРЕ И СПОРТА Н/Р МИНИСТРА БИХАЋ, ЈУ ОШ "ФАДИЛ БИЛАЛ" ШУМАТАЦ Н/Р ДИРЕКТОРА ВЕЛИКА КЛАДУША	23 - ЗДРАВСТВО	18.2.2014.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-23/14	Ж-СА-05-944/13	ФЕДЕРАЛНО МИНИСТАРСТВО ПРОМЕТА И КОМУНИКАЦИЈА МОСТАР	03 - ПРИСТУП ИНФОРМАЦИЈАМА	18.2.2014.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-24/14	Ж-СА-04-994/13	САВЈЕТ МИНИСТРА БИХ, МИНИСТАРСТВО ЦИВИЛНИХ ПОСЛОВА САРАЈЕВО, ВЛАДА ФЕДЕРАЦИЈЕ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ МИНИСТАРСТВО КУЛТУРЕ И СПОРТА САРАЈЕВО ВЛАДА КАНТОНА САРАЈЕВО МИНИСТАРСТВО КУЛТУРЕ И СПОРТА САРАЈЕВО	23 - ЗДРАВСТВО	18.2.2014.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА

П-25/14	Ж-СА-04-1059/13	ФЕДЕРАЛНО МИНИСТАРСТВО РАДА И СОЦИЈАЛНЕ ПОЛИТИКЕ САРАЈЕВО, МИНИСТАРСТВО ЗДРАВЉА И СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ РС БАЊА ЛУКА ВЛАДА БРЧКО ДИСТРИКТА БИХ БРЧКО, ЦЕНТАР ЗА ОБУКУ ПАСА ЗА ОТКРИВАЊЕ МИНА У БИХ САРАЈЕВО	24 - СОЦИЈАЛНА ЗАШТИТА	18.2.2014.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-26/14	Ж-СА-06-895/12	ЈУ "ЦЕНТАР ЗА СПОРТ И РЕКРЕАЦИЈУ" САРАЈЕВО, УПРАВНИ ОДБОР	01 - ДИСКРИМИНАЦИЈА -- 01-03 - МОБИЊГ	18.2.2014.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-27/14	Ж-СА-05-1273/13	ЈП ЕЛЕКТРОПРИВРЕДА БИХ ДД САРАЈЕВО, ЗАВИСНО ДРУШТВО РМУ БРЕЗА ДОО БРЕЗА	03 - ПРИСТУП ИНФОРМАЦИЈАМА -- 03-2 - ОДБИЈАЊЕ ПРИСТУПА ИНФОРМАЦИЈАМА	19.2.2014.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-28/14	Ж-СА-05-17/14	ОПШТИНА ГРАЧАНИЦА - СЛУЖБА ЗА УПРАВУ, ДРУШТВЕНЕ ДЈЕЛАТНОСТИ БОРАЧКО-ИНВАЛИДСКУ ЗАШТИТУ И ЗАЈЕДНИЧКЕ ПОСЛОВЕ, СЛУЖБА ЗА ПОДУЗЕТНИШТВО, ЛОКАЛНИ РАЗВОЈ И ФИНАНСИЈЕ - Н/Р НАЧЕЛНИКА	03 - ПРИСТУП ИНФОРМАЦИЈАМА	19.2.2014.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-29/14	Ж-СА-05-428/13	УНИВЕРЗИТЕТ У ТУЗЛИ	03 - ПРИСТУП ИНФОРМАЦИЈАМА	19.2.2014.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-30/14	Ж-СА-05-519/13	МИНИСТАРСТВО СТАМБЕНЕ ПОЛИТИКЕ КАНТОНА САРАЈЕВО, УПРАВА ЗА СТАМБЕНА ПИТАЊА	19 - УПРАВА	19.2.2014.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-31/14	Ж-СА-05-1345/13	РАДИО - ТЕЛЕВИЗИЈА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ САРАЈЕВО Н/Р ДИРЕКТОРА	03 - ПРИСТУП ИНФОРМАЦИЈАМА	19.2.2014.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-32/14	Ж-СА-05-158/14	МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ПОСЛОВА КАНТОНА САРАЈЕВО Н/Р МИНИСТРА	03 - ПРИСТУП ИНФОРМАЦИЈАМА	19.2.2014.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-33/14	Ж-СА-05-1350/13	ФЕДЕРАЛНО МИНИСТАРСТВО ФИНАНСИЈА САРАЈЕВО Н/Р МИНИСТРА	03 - ПРИСТУП ИНФОРМАЦИЈАМА -- 03-1 - НЕОДЛУЧИВАЊЕ У ЗАКОНСКОМ РОКУ	19.2.2014.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-34/14	Ж-СА-05-1240/13	УПРАВНИ ОДБОР ФОНДА ЗА ЗАШТИТУ ОКОЛИНЕ ФБИХ САРАЈЕВО	22 - ВЛАДИНА И МИНИСТАРСКА ИМЕНОВАЊА	26.2.2014.	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-35/14	Ж-СА-05-868/13	МИНИСТАРСТВО ЗДРАВСТВА КАНТОНА САРАЈЕВО	03 - ПРИСТУП ИНФОРМАЦИЈАМА	12.2.2014.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА

П-36/14	Ж-БЛ-05-845/13	МИНИСТАРСТВО РАДА И БОРАЧКО-ИНВАЛИДСКЕ ЗАШТИТЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ БАЊА ЛУКА	19 - УПРАВА	10.3.2014.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-37/14	Ж-БЛ-06-365/12	ОПШТИНА ЗЕНИЦА, СЛУЖБА ЗА ОПШТУ УПРАВУ И СТАМБЕНЕ ПОСЛОВЕ, МИНИСТАРСТВО ЗА ПРОСТОРНО УРЕЂЕЊЕ, ПРОМЕТ И КОМУНИКАЦИЈЕ И ЗАШТИТУ ОКОЛИНЕ ЗДК ЗЕНИЦА	01 - ДИСКРИМИНАЦИЈА -- 01-14 - НА ОСНОВУ ПОЛИТИЧКОГ ИЛИ ДРУГОГ УВЈЕРЕЊА	10.3.2014.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-38/14	Ж-БЛ-06-115/14	РАДИО ТЕЛЕВИЗИЈА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ БАЊА ЛУКА	01 - ДИСКРИМИНАЦИЈА -- 01-03 - МОБИНГ	10.3.2014.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-39/14	Ж-СА-06-34/14	АГЕНЦИЈА ЗА ДРЖАВНУ СЛУЖБУ ФЕДЕРАЦИЈЕ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ САРАЈЕВО, ФЕДЕРАЛНО МИНИСТАРСТВО РАДА И СОЦИЈАЛНЕ ПОЛИТИКЕ САРАЈЕВО	10 - РАДНИ ОДНОСИ	11.3.2014.	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-40/14	Ж-СА-05-193/14	ЈУ ЦЕНТАР ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД ТУЗЛА	19 - УПРАВА	12.3.2014.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-41/14	Ж-СА-05-1367/12	КАНТОНАЛНИ СУД САРАЈЕВО	09 - СУДОВИ -- 09-2 - ДУЖИНА ТРАЈАЊА ПОСТУПКА (ЧЛАН 6)	12.3.2014.	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-42/14	Ж-СА-05-1064/13	ОПШТИНА ДОЊИ ВАКУФ, ОПШТИНСКО ВИЈЕЋЕ	22 - ВЛАДИНА И МИНИСТАРСКА ИМЕНОВАЊА	12.3.2014.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-43/14	Ж-МО-01-156/13	ДОМ ЗДРАВЉА МОСТАР Н/Р ДИРЕКТОРА	13 - ПРАВА ДЈЕТЕТА	12.3.2014.	РЕАЛИЗОВАНА	НЕ
П-44/14	Ж-СА-05-1136/13	САВЈЕТ МИНИСТАРА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ, МИНИСТАРСТВО КОМУНИКАЦИЈА И ПРОМЕТА САРАЈЕВО	19 - УПРАВА	13.3.2014.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-45/14	Ж-БЛ-01-803/13	ОПШТИНА КОТОР-ВАРОШ, ЦЕНТАР ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД КОТОР-ВАРОШ	13 - ПРАВА ДЈЕТЕТА	13.3.2014.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-46/14	Ж-СА-05-898/13	ВЛАДА ПОСАВСКОГ КАНТОНА ОРАШЈЕ	22 - ВЛАДИНА И МИНИСТАРСКА ИМЕНОВАЊА	14.3.2014.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-47/14	Ж-БЛ-04-694/13	МИНИСТАРСТВО ОБРАЗОВАЊА, НАУКЕ, КУЛТУРЕ И СПОРТА УСК, ЈУ МЈЕШОВИТА СРЕДЊА ШКОЛА БИХАЋ	10 - РАДНИ ОДНОСИ	17.3.2014.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-48/14	Ж-СА-01-1282/13	ОПШТИНА БАНОВИЋИ, ЈУ ЦЕНТАР ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД	13 - ПРАВА ДЈЕТЕТА	21.3.2014.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-49/14	Ж-СА-05-749/13	ФЕДЕРАЛНО МИНИСТАРСТВО ФИНАНСИЈА САРАЈЕВО	09 - СУДОВИ	18.6.2014.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА

П-50/14	Ж-СА-05-540/13, Ж-СА-05-541/13, Ж-СА-05-542/13, Ж-СА-05-543/13, Ж-СА-05-544/13, Ж-СА-05-545/13	ВЛАДА КАНТОНА САРАЈЕВО, МИНИСТАРСТВО ПРОСТОРНОГ УРЕЂЕЊА И ЗАШТИТЕ ОКОЛИНЕ КАНТОНА САРАЈЕВО	22 - ВЛАДИНА И МИНИСТАРСКА ИМЕНОВАЊА	21.3.2014.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-51/14	Ж-СА-07-211/14	ФЕДЕРАЛНО МИНИСТАРСТВО ПРАВДЕ Н/Р МИНИСТРА, КАЗНЕНО-ПОПРАВНИ ЗАВОД ПОЛУОТВОРЕНОГ ТИПА БУСОВАЧА Н/Р ДИРЕКТОРА	07 - ЗАТВОРИ	21.3.2014.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-52/14	Ж-СА-05-766/13	ОПШТИНСКИ СУД У САРАЈЕВУ	09 - СУДОВИ -- 09-2 - ДУЖИНА ТРАЈАЊА ПОСТУПКА (ЧЛАН 6)		РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-53/14	Ж-СА-05-1225/13	ОПШТИНА НОВИ ГРАД САРАЈЕВО	19 - УПРАВА	8.5.2014.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-54/14	Ж-ЛИ-06-34/14	ЈП ЕЛЕКТРОПРИВРЕДА ХЗ ХБ ДД МОСТАР	01 - ДИСКРИМИНАЦИЈА -- 01-16 - НА ОСНОВУ ЧЛАНСТВА У СИНДИКАТУ ИЛИ ДРУГОМ УДРУЖЕЊУ	2.4.2014.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-55/14	Ж-СА-04-1020/13	УНИВЕРЗИТЕТ У САРАЈЕВУ, ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ САРАЈЕВО	01 - ДИСКРИМИНАЦИЈА	7.4.2014.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-56/14	Ж-БЛ-05-124/14	ТОПЛАНА АД ПРИЈЕДОР Н/Р ЧЛАНОВА НАДЗОРНОГ ОДБОРА	22 - ВЛАДИНА И МИНИСТАРСКА ИМЕНОВАЊА	7.4.2014.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-57/14	Ж-БЛ-04-625/13	ФОНД ЗА ПЕНЗИЈСКО И ИНВАЛИДСКО ОСИГУРАЊЕ РС, ОДЈЕЉЕЊЕ ЗА РЈЕШАВАЊЕ У ПРВОМ СТЕПЕНУ БАЊА ЛУКА	25 - ПЕНЗИЈЕ	7.4.2014.	РЕАЛИЗОВАНА	НЕ
П-58/14	Ж-БЛ-05-638/13	АДМИНИСТРАТИВНА СЛУЖБА ГРАДА БАЊА ЛУКА, ОДЈЕЉЕЊЕ ЗА ПРОСТОРНО УРЕЂЕЊЕ	19 - УПРАВА	7.4.2014.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-59/14	Ж-СА-02-127/14	КАНТОНАЛНИ СУД У САРАЈЕВУ, ОДЈЕЉЕЊЕ ЗА УПРАВНЕ ПОСЛОВЕ САРАЈЕВО	12 - ОСОБЕ СА ИНВАЛИДИТЕТОМ	7.4.2014.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-60/14	Ж-СА-05-438/13	ФЕДЕРАЛНА УПРАВА ЗА ГЕОДЕТСКЕ И ИМОВИНСКО-ПРАВНЕ ПОСЛОВЕ ФЕДЕРАЛНИ ИНСПЕКТОРАТ ЗА КАТАСТАР САРАЈЕВО	15 – ИМОВИНСКО-ПРАВНИ ОДНОСИ	7.4.2014.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-61/14	Ж-СА-04-204/14	ЈАВНА ЗДРАВСТВЕНА УСТАНОВА УНИВЕРЗИТЕТСКИ КЛИНИЧКИ ЦЕНТАР ТУЗЛА	23 - ЗДРАВСТВО	7.4.2014.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-62/14	Ж-СА-05-68/14	МИНИСТАРСТВО ЗА ЉУДСКА ПРАВА И ИЗБЈЕГЛИЦЕ БИХ САРАЈЕВО	03 - ПРИСТУП ИНФОРМАЦИЈАМА	7.4.2014.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА

П-63/14	Ж-БЛ-04-99/14	ЈУ ДЈЕЧЈИ ВРТИЋ "НАША РАДОСТ" ПРЊАВОР	10 - РАДНИ ОДНОСИ	7.4.2014.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-64/14	Ж-СА-05-104/14, Ж-СА-05-76/14	ОПШТИНА ВИТЕЗ ОПЋИНСКО ВИЈЕЋЕ Н/Р ПРЕДСЈЕДАВАЈУЋЕГ	22 - ВЛАДИНА И МИНИСТАРСКА ИМЕНОВАЊА	7.4.2014.	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	НЕ
П-65/14	Ж-БЛ-05-512/13	ОПШТИНА ЈАЈЦЕ ОПШТИНСКО ВИЈЕЋЕ	22 - ВЛАДИНА И МИНИСТАРСКА ИМЕНОВАЊА	7.4.2014.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-66/14	Ж-БЛ-05-815/13	МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ПОСЛОВА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ БАЊА ЛУКА	05 - ПОЛИЦИЈА	8.4.2014.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-67/14	Ж-БЛ-01-797/13	ВЛАДА УНСКО-САНСКОГ КАНТОНА, МИНИСТАРСТВО ОБРАЗОВАЊА, НАУКЕ, КУЛТУРЕ И СПОРТА, ПЕДАГОШКИ ЗАВОД БИХАЋ, ЈУ ГИМНАЗИЈА ЦАЗИН	13 - ПРАВА ДЈЕТЕТА	8.4.2014.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-68/14	Ж-БЛ-06-192/14	МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ПОСЛОВА КАНТОНА 10 ЛИВНО	01 - ДИСКРИМИНАЦИЈА -- 01-12 - НА ОСНОВУ НАЦИОНАЛНОГ ИЛИ СОЦИЈАЛНОГ ПОРИЈЕКЛА	8.4.2014.	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-69/14	Ж-СА-06-317/14	СКУПШТИНА КАНТОНА САРАЈЕВО	01 - ДИСКРИМИНАЦИЈА -- 01-18 - НА ОСНОВУ ДРУШТВЕНОГ ПОЛОЖАЈА И ПОЛА	8.4.2014.	РЕАЛИЗИРАНА	ДА
П-70/14	Ж-СА-05-961/13	ОПШТИНА ЦЕНТАР САРАЈЕВО, СЛУЖБА ЗА ИНСПЕКЦИЈСКЕ ПОСЛОВЕ Н/Р НАЧЕЛНИКА ОПШТИНЕ	15 – ИМОВИНСКО-ПРАВНИ ОДНОСИ	8.4.2014.	НИЈЕ РЕАЛИЗИРАНА	ДА
П-71/14	Ж-СА-05-25/14	ФЕДЕРАЛНО МИНИСТАРСТВО ПРАВДЕ САРАЈЕВО Н/Р МИНИСТРА, Н/Р СЛУЖБЕНИКА ЗА ИНФОРМИСАЊЕ	19 - УПРАВА	8.4.2014.	РЕАЛИЗИРАНА	ДА
П-72/14	Ж-СА-05-1242/13	КАНТОНАЛНИ СУД У САРАЈЕВУ Н/Р ПРЕДСЈЕДНИК СУДА	09 - СУДОВИ	8.4.2014.	РЕАЛИЗИРАНА	ДА
П-73/14	Ж-СА-05-220/14	ВЛАДА ФЕДЕРАЦИЈЕ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ САРАЈЕВО Н/Р ПРЕМИЈЕРА	19 - УПРАВА	8.4.2014.	РЕАЛИЗИРАНА	ДА
П-74/14	Ж-СА-05-109/14	ВЛАДА ФЕДЕРАЦИЈЕ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ САРАЈЕВО Н/Р ПРЕМИЈЕРА	19 - УПРАВА	8.4.2014.	РЕАЛИЗИРАНА	ДА
П-75/14	Ж-СА-06-992/13	МИНИСТАРСТВО ЗА ОБРАЗОВАЊЕ, НАУКУ И МЛАДЕ КАНТОНА САРАЈЕВО	01 - ДИСКРИМИНАЦИЈА	8.4.2014.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-76/14	Ж-СА-05-1301/13	ГРАД МОСТАР, ГРАДСКА УПРАВА, ОДЈЕЛ ЗА УРБАНИЗАМ И ГРАЂЕЊЕ Н/Р ГРАДОНАЧЕЛНИКА	19 - УПРАВА	8.4.2014.	РЕАЛИЗИРАНА	ДА

П-77/14	Ж-СА-06-1331/13	МИНИСТАРСТВО ПРОМЕТА И КОМУНИКАЦИЈА ФБИХ Н/Р МИНИСТРА МОСТАР	01 - ДИСКРИМИНАЦИЈА -- 01-03 - МОБИНГ	8.4.2014.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-78/14	Ж-СА-05-1385/13	ОПШТИНА ТРАВНИК, ОПШТИНСКИ НАЧЕЛНИК	22 - ВЛАДИНА И МИНИСТАРСКА ИМЕНОВАЊА	8.4.2014.	НИЈЕ РЕАЛИЗИРАНА	ДА
П-79/14	Ж-СА-05-1304/13	МИНИСТАРСТВО ЗДРАВЉА И СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ РС БАЊА ЛУКА, МИНИСТАРСТВО ПОРОДИЦЕ, ОМЛАДИНЕ И СПОРТА БАЊА ЛУКА, ГРАД БИЈЕЉИНА ЈУ ЦЕНТАР ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД БИЈЕЉИНА	16 - НАСИЉЕ	8.4.2014.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-80/14	Ж-СА-04-1012/12	ТУЗЛАНСКИ КАНТОН, МИНИСТАРСТВО ОБРАЗОВАЊА, НАУКЕ, КУЛТУРЕ И СПОРТА, СЛУЖБА ЗА ПРОСТОРНО УРЕЂЕЊЕ ТУЗЛА	10 - РАДНИ ОДНОСИ	8.4.2014.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-81/14	Ж-СА-05-262/14	КАНТОНАЛНИ СУД У САРАЈЕВУ	09 - СУДОВИ	9.4.2014.	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-82/14	Ж-ЛИ-05-26/14	ФЕДЕРАЛНА УПРАВА ЗА ГЕОДЕТСКЕ И ИМОВИНСКО-ПРАВНЕ ПОСЛОВЕ САРАЈЕВО	03 - ПРИСТУП ИНФОРМАЦИЈАМА -- 03-1 - НЕОДЛУЧИВАЊЕ У ЗАКОНСКОМ РОКУ	14.5.2014.	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-83/14	Ж-СА-06-187/14, Ж-СА- 06-318/14	МИНИСТАРСТВО БЕЗБЈЕДНОСТИ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ, ГРАНИЧНА ПОЛИЦИЈА	01 - ДИСКРИМИНАЦИЈА -- 01-11 - НА ОСНОВУ ЕТНИЧКЕ ПРИПАДНОСТИ	15.4.2014.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-84/14	Ж-СА-06-280/14	КЛИНИЧКИ ЦЕНТАР УНИВЕРЗИТЕТА У САРАЈЕВУ	01 - ДИСКРИМИНАЦИЈА -- 01-03 - МОБИНГ	18.4.2014.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-85/14	Ж-СА-04-366/14	ФЕДЕРАЛНО МИНИСТАРСТВО ЗА ПИТАЊА БОРАЦА И ИНВАЛИДА ОДМБРАМБЕНО- ОСЛОДОДИЛАЧКОГ РАТА Н/Р МИНИСТРА НА ЗНАЊЕ: ВЛАДА ФБИХ Н/Р ПРЕМИЈЕРА	10 - РАДНИ ОДНОСИ	28.4.2014.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-86/14	Ж-ЛИ-05-55/14	ОПШТИНА ЛИВНО, ОПШТИНСКИ НАЧЕЛНИК	22 - ВЛАДИНА И МИНИСТАРСКА ИМЕНОВАЊА	14.5.2014.	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-87/14	Ж-ЛИ-05-48/14	ШГД "ХЕРЦЕГБОСАНСКЕ ШУМЕ" ДОО КУПРЕС	22 - ВЛАДИНА И МИНИСТАРСКА ИМЕНОВАЊА	3.6.2014.	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-88/14	Ж-ЛИ-05-259/13	ОПШТИНА КУПРЕС, СЛУЖБА ЗА ОПШТУ УПРАВУ, ДРУШТВЕНЕ ДЈЕЛАТНОСТИ И ИМОВИНСКО-ПРАВНЕ ПОСЛОВЕ	19 - УПРАВА	14.5.2014.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-89/14	Ж-БЛ-05-674/13	ЦЕНТАР ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД БИХАЋ	19 - УПРАВА	15.5.2014.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА

П-90/14	Ж-БЛ-05-188/14	ЈУ ОШ "ДОСИТЕЈ ОБРАДОВИЋ" КНЕЖЕВО	03 - ПРИСТУП ИНФОРМАЦИЈАМА -- 03-1 - НЕОДЛУЧИВАЊЕ У ЗАКОНСКОМ РОКУ	15.5.2014.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-91/14	Ж-БЛ-05-125/14	СКУПШТИНА ОПШТИНЕ РУДО	22 - ВЛАДИНА И МИНИСТАРСКА ИМЕНОВАЊА	15.5.2014.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-92/14	Ж-БЛ-05-110/14	ГРАД БИЈЕЉИНА, ГРАДСКА УПРАВА ГРАДА БИЈЕЉИНА, ОДЈЕЉЕЊЕ ЗА ПРОСТОРНО УРЕЂЕЊЕ	03 - ПРИСТУП ИНФОРМАЦИЈАМА -- 03-2 - ОДБИЈАЊЕ ПРИСТУПА ИНФОРМАЦИЈАМА	21.5.2014.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-93/14	Ж-БЛ-02-507/13	ОПШТИНА ЛУКАВАЦ Н/Р ОПШТИНСКОГ НАЧЕЛНИКА, Н/Р ПРЕДСЈЕДНИКУ ОПШТИНСКОГ ВИЈЕЋА	12 - ОСОБЕ СА ИНВАЛИДИТЕТОМ	21.5.2014.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-94/14	Ж-БЛ-04-866/13	ФОНД ПИО РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ ФИЛИЈАЛА БАЊАЛУКА	25 - ПЕНЗИЈЕ	19.5.2014.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-95/14	Ж-БЛ-06-216/14	АГЕНЦИЈА ЗА БАНКАРСТВО РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ	01 - ДИСКРИМИНАЦИЈА	19.5.2014.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-96/14	Ж-БЛ-06-209/14	МИНИСТАРСТВО ОБРАЗОВАЊА, НАУКЕ, КУЛТУРЕ И СПОРТА ТУЗЛАНСКОГ КАНТОНА	01 - ДИСКРИМИНАЦИЈА -- 01-03 - МОБИНГ	19.5.2014.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-97/14	Ж-БЛ-06-164/14	ЈУ ОШ "ПЕТАР КОЧИЋ" МРКОЊИЋ-ГРАД	01 - ДИСКРИМИНАЦИЈА -- 01-03 - МОБИНГ	22.5.2014.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-98/14	Ж-БЛ-04-253/14, Ж-БЛ- 06-190/14, Ж-БЛ-06- 292/14	СРЕДЊОШКОЛСКИ ДОМ БАЊА ЛУКА Н/Р ПРЕДСЈЕДНИКА УПРАВНОГ ОДБОРА, Н/Р ПЕДАГОШКОГ ВИЈЕЋА	01 - ДИСКРИМИНАЦИЈА -- 01-01 - УЗНЕМИРАВАЊЕ И 10 - РАДНИ ОДНОСИ	19.5.2014.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-99/14	Ж-БЛ-06-568/13	УПРАВНИ ОДБОР ТРИГЛАВ ОСИГУРАЊА	01 - ДИСКРИМИНАЦИЈА -- 01-03 - МОБИНГ	19.5.2014.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-100/14	Ж-БЛ-01-158/14	МИНИСТАРСТВО ПРОСВЈЕТЕ И КУЛТУРЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ БАЊА ЛУКА	13 - ПРАВА ДЈЕТЕТА	20.5.2014.	ДЈЕЛИМИЧНО РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-101/14	Ж-БЛ-01-56/14	ЦЕНТАР ЗА ПРЕДШКОЛСКО ВАСПИТАЊЕ И ОБРАЗОВАЊЕ БАЊА ЛУКА	13 - ПРАВА ДЈЕТЕТА	23.5.2014.	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-102/14	Ж-СА-06-199/13	АГЕНЦИЈА ЗА ПРИВАТИЗАЦИЈУ У БОСАНСКО- ПОДРИЊСКОМ КАНТОНУ УПРАВНИ ОДБОР ГОРАЖДЕ	01 - ДИСКРИМИНАЦИЈА -- 01-03 - МОБИНГ	20.5.2014.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-103/14	Ж-СА-05-138/14	ОПШТИНА ТРАВНИК, СЛУЖБА ЗА ИНСПЕКЦИЈСКИ НАДЗОР	03 - ПРИСТУП ИНФОРМАЦИЈАМА	8.4.2014.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-104/14	Ж-БЛ-05-45/14	КП „ВОДОВОД“ АД СРБАЦ, НАДЗОРНИ ОДБОР ОПШТИНА СРБАЦ	22 - ВЛАДИНА И МИНИСТАРСКА ИМЕНОВАЊА	20.5.2014.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ

П-105/14	Ж-МО-04-137/12	ГРАД МОСТАР Н/Р ГРАДОНАЧЕЛНИКА	24 - СОЦИЈАЛНА ЗАШТИТА	22.5.2014.	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-106/14	Ж-МО-05-162/12	ФЕДЕРАЛНО ПРАВОБРАНИЛАШТВО САРАЈЕВО	15 – ИМОВИНСКО-ПРАВНИ ОДНОСИ	22.5.2014.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-107/14	Ж-МО-04-189/12	МИНИСТАРСТВО ОБРАЗОВАЊА, ЗНАНОСТИ, КУЛТУРЕ И СПОРТА ЗХК Н/Р МИНИСТРА	10 - РАДНИ ОДНОСИ	22.5.2014.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-108/14	Ж-СА-05-371/14	КАНТОН САРАЈЕВО, КАНТОНАЛНО ТУЖИЛАШТВО	26 - ТУЖИЛАШТВА	26.5.2014.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-109/14	Ж-СА-02-225/14	МИНИСТАРСТВО ОБРАНЕ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ Н/Р МИНИСТРА УЛ. ХАМДИЈЕ КРЕШЕВЉАКОВИЋА БРОЈ 98, 71 000 САРАЈЕВО, ЖАЛБЕНИ САВЈЕТ ПРИ САВЈЕТУ МИНИСТРА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ Н/Р ПРЕДСЈЕДАВАЈУЋЕГ ВИЈЕЋА	12 - ОСОБЕ СА ИНВАЛИДИТЕТОМ	27.5.2014.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-110/14	Ж-СА-04-457/14	ФЕДЕРАЛНА УПРАВА ПОЛИЦИЈЕ Н/Р ДИРЕКТОРА САРАЈЕВО	10 - РАДНИ ОДНОСИ	27.5.2014.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-111/14	Ж-СА-05-86/14	КАНТОНАЛНИ СУД У САРАЈЕВУ	19 - УПРАВА	27.5.2014.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-112/14	Ж-СА-05-353/14	ФЕДЕРАЛНО МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ПОСЛОВА Н/Р МИНИСТРА, Н/Р ДИРЕКТОРА ФЕДЕРАЛНЕ УПРАВЕ ПОЛИЦИЈЕ, Н/Р НАЧЕЛНИКА ЈЕДИНИЦЕ ЗА ПРОФЕСИОНАЛНЕ СТАНДАРДЕ	05 - ПОЛИЦИЈА	27.5.2014.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-113/14	Ж-ЛИ-05-109/14	ОПШТИНА ДРВАР, ОПШТИНСКИ НАЧЕЛНИК	19 - УПРАВА	9.6.2014.	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	НЕ
П-114/14	Ж-ЛИ-05-46/14	ОПШТИНА ДРВАР, ОПШТИНСКИ НАЧЕЛНИКА	19 - УПРАВА	9.6.2014.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-115/14	Ж-ЛИ-05-166/13	ОПШТИНСКИ СУД ЛИВНО	09 - СУДОВИ -- 09-2 - ДУЖИНА ТРАЈАЊА ПОСТУПКА (ЧЛАН 6)	9.6.2014.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-116/14	Ж-БЛ-04-161/14	ЈУ ЗАВОД ЗА ЗАПОШЊАВАЊЕ ПАЛЕ, ФОНД ЗДРАВСТВЕНОГ ОСИГУРАЊА БАЊА ЛУКА	23 - ЗДРАВСТВО	10.6.2014.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-117/14	Ж-БЛ-04-127/14, Ж-БЛ-04-867/13	КАНТОНАЛНО МИНИСТАРСТВО ОБРАЗОВАЊА, НАУКЕ, КУЛТУРЕ И СПОРТА БИХАЋ, ИНСПЕКЦИЈА ЗА ПРЕДШКОЛСКО И ОСНОВНО ОБРАЗОВАЊЕ БИХАЋ	10 - РАДНИ ОДНОСИ	10.6.2014.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-118/14	Ж-БЛ-05-863/13	ЗАВОД ЗА МЕДИЦИНУ РАДА И СПОРТА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ, ИНСТИТУТ ЗА МЕДИЦИНСКО ВЈЕШТАЧЕЊЕ САРАЈЕВО, З. КАНТОНАЛНА БОЛНИЦА ЗЕНИЦА	05 - ПОЛИЦИЈА	12.6.2014.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА

П-119/14	Ж-БЛ-05-46/14, Ж-БЛ-05-47/14	ОПШТИНА УГЉЕВИК	19 - УПРАВА	10.6.2014	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-120/14	Ж-БЛ-05-344/14	КАНТОНАЛНА МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ПОСЛОВА, МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ПОСЛОВА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ, ЈАВНИ РЕГИСТАР БРЧКО ДИСТРИКТА БИХ	19 - УПРАВА	11.6.2014.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-121/14	Ж-БЛ-06-178/14	ФЕДЕРАЛНИ ЗАВОД ПИО / МИО САРАЈЕВО	01 - ДИСКРИМИНАЦИЈА -- 01-03 – МОБИНГ	11.6.2014.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-122/14	Ж-БЛ-05-733/13	ОПШТИНА МРКОЊИЋ-ГРАД РЕПУБЛИЧКА УПРАВА ЗА ГЕОДЕТСКЕ И ИМОВИНСКО-ПРАВНЕ ПОСЛОВЕ РС	19 – УПРАВА	10.6.2014.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-123/14	Ж-БЛ-01-865/13	ОШ "ВУК СТЕФАНОВИЋ КАРАЏИЋ" ВИШЕГРАД	13 - ПРАВА ДЈЕТЕТА	10.6.2014.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-124/14	Ж-БЛ-01-642/13	ЈУ ГИМНАЗИЈА "ФИЛИП ВИШЊИЋ" БИЈЕЉИНА	13 - ПРАВА ДЈЕТЕТА	10.6.2014.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-125/14	Ж-БЛ-01-749/13	ЈУ ГИМНАЗИЈА "ФИЛИП ВИШЊИЋ" БИЈЕЉИНА	13 - ПРАВА ДЈЕТЕТА	12.6.2014.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-126/14	Ж-БЛ-04-68/14	ФЕДЕРАЛНО МИНИСТАРСТВО РАДА И СОЦИЈАЛНЕ ПОЛИТИКЕ САРАЈЕВО	25 – ПЕНЗИЈЕ	10.6.2014.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-127/14	Ж-БЛ-02-116/14	САВЈЕТ МИНИСТРА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ	12 - ОСОБЕ СА ИНВАЛИДИТЕТОМ	11.6.2014.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-128/14	Ж-СА-05-1242/13	КАНТОНАЛНИ СУД У САРАЈЕВУ Н/Р ПРЕДСЈЕДНИКА СУДА	09 – СУДОВИ	11.6.2014.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-129/14	Ж-СА-06-442/14	ДИРЕКЦИЈА ЗА КООРДИНАЦИЈУ ПОЛИЦИЈСКИХ ТИЈЕЛА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ САРАЈЕВО	01 - ДИСКРИМИНАЦИЈА -- 01-01 - УЗНЕМИРАВАЊЕ	12.6.2014.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-130/14	Ж-СА-06-179/14	ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ УНИВЕРЗИТЕТА У САРАЈЕВУ	01 - ДИСКРИМИНАЦИЈА -- 01-03 – МОБИНГ	13.6.2014.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-131/14	Ж-СА-05-481/14	УНИВЕРЗИТЕТ У САРАЈЕВУ ПРАВНИ ФАКУЛТЕТ У САРАЈЕВУ	03 - ПРИСТУП ИНФОРМАЦИЈАМА	13.6.2014.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-132/14	Ж-СА-05-954/13	ОПШТИНА ЦЕНТАР САРАЈЕВО, КАБИНЕТ ОПШТИНСКОГ НАЧЕЛНИКА, ИНСПЕКЦИЈА	19 – УПРАВА	13.6.2014.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-133/14	Ж-СА-05-1333/13	МИНИСТАРСТВО ФИНАНСИЈА СБК/КСБ ТРАВНИК	03 - ПРИСТУП ИНФОРМАЦИЈАМА -- 03-1 - НЕОДЛУЧИВАЊЕ У ЗАКОНСКОМ РОКУ	13.6.2014.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА

П-134/14	Ж-СА-05-198/14	САВЈЕТ МИНИСТРА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ САРАЈЕВО, ВЛАДА ФЕДЕРАЦИЈЕ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ САРАЈЕВО, ВЛАДА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ БАЊА ЛУКА	19 – УПРАВА	16.6.2014.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-135/14	Ж-БЛ-06-350/14	ЖАЛБЕНО ВИЈЕЋЕ САВЈЕТА МИНИСТРА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ	01 - ДИСКРИМИНАЦИЈА -- 01-17 - НА ОСНОВУ ОБРАЗОВАЊА	17.6.2014.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-136/14	Ж-СА-06-511/14	МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ПОСЛОВА БОСАНСКО-ПОДРИЊСКОГ КАНТОНА, УПРАВА ПОЛИЦИЈЕ ГОРАЖДЕ Н/Р ПОЛИЦИЈСКОГ КОМЕСАРА ГОРАЖДЕ, МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ПОСЛОВА БОСАНСКО-ПОДРИЊСКОГ КАНТОНА Н/Р МИНИСТРА ГОРАЖДЕ	01 - ДИСКРИМИНАЦИЈА -- 01-18 - НА ОСНОВУ ДРУШТВЕНОГ ПОЛОЖАЈА И ПОЛА	18.6.2014.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-137/14	Ж-МО-04-36/13	МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ПОСЛОВА ЗХК Н/Р МИНИСТРА	10 - РАДНИ ОДНОСИ	21.7.2014.	РЕАЛИЗИРАНА	ДА
П-138/14	Ж-МО-05-83/13	ФЕДЕРАЛНО МИНИСТАРСТВО ПРАВДЕ САРАЈЕВО, УПРАВНИ ИНСПЕКТОРАТ Н/Р ГЛАВНОГ УПРАВНОГ ИНСПЕКТОРА	15 – ИМОВИНСКО-ПРАВНИ ОДНОСИ	21.7.2014.	РЕАЛИЗИРАНА	ДА
П-139/14	Ж-МО-01-20/14	МИНИСТАРСТВО ОБРАЗОВАЊА, НАУКЕ, КУЛТУРЕ И СПОРТА ХНК Н/Р МИНИСТРА, Г. ЗЛАТКО ХАЏИОМЕРОВИЋ	13 - ПРАВА ДЈЕТЕТА	21.7.2014.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-140/14	Ж-БЛ-03-138/14	МИНИСТАРСТВО ПРОСВЈЕТЕ И КУЛТУРЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ БАЊА ЛУКА, РЕПУБЛИЧКИ ПЕДАГОШКИ ЗАВОД РС, КАТИХЕТСКИ ОДБОР СПЦ БИЈЕЉИНА, МЕЂУРЕЛИГИЈСКО ВИЈЕЋЕ У БОСНИ И ХЕРЦЕГОВИНИ САРАЈЕВО	04 - ВЈЕРСКЕ СЛОБОДЕ / РЕЛИГИЈА	24.7.2014.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-141/14	Ж-БЛ-05-294/14	КАЗНЕНО-ПОПРАВНИ ЗАВОД БИХАЋ	03 - ПРИСТУП ИНФОРМАЦИЈАМА -- 03-2 - ОДБИЈАЊЕ ПРИСТУПА ИНФОРМАЦИЈАМА	2.7.2014.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-142/14	Ж-БЛ-05-703/13	ГРАД ДОБОЈ, КАБИНЕТ ГРАДОНАЧЕЛНИКА, МИНИСТАРСТВО УПРАВЕ И ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ УПРАВНА ИНСПЕКЦИЈА БАЊА ЛУКА	19 – УПРАВА	11.7.2014.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-143/14	Ж-БЛ-05-247/14	ОПШТИНА КНЕЖЕВО	19 – УПРАВА	29.7.2014.	РЕАЛИЗИРАНА	ДА

П-144/14	Ж-БЛ-06-139/14	ЈУ ЦЕНТАР ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД ТУЗЛА	01 - ДИСКРИМИНАЦИЈА -- 01-11 - НА ОСНОВУ ЕТНИЧКЕ ПРИПАДНОСТИ	29.7.2014.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-145/14	Ж-БЛ-05-307/14	ОКРУЖНИ СУД БАЊА ЛУКА	09 - СУДОВИ -- 09-2 - ДУЖИНА ТРАЈАЊА ПОСТУПКА (ЧЛАН 6)	29.7.2014.	РЕАЛИЗИРАНА	НЕ
П-146/14	Ж-БР-05-274/13	ОПШТИНА ЖИВИНИЦЕ	15 - ИМОВИНСКО ПРАВНИ	29.7.2014.	НИЈЕ РЕАЛИЗИРАНА	ДА
П-147/14	Ж-БЛ-05-179/14, Ж-БЛ-05-184/14	ОПШТИНА ШИПОВО	03 - ПРИСТУП ИНФОРМАЦИЈАМА -- 03-2 - ОДБИЈАЊЕ ПРИСТУПА ИНФОРМАЦИЈАМА	29.7.2014.	РЕАЛИЗИРАНА	ДА
П-148/14	Ж-СА-05-564/14	ВИСОКО СУДСКО И ТУЖИЛАЧКО ВИЈЕЋЕ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ САРАЈЕВО Н/Р ПРЕДСЈЕДНИКА	03 - ПРИСТУП ИНФОРМАЦИЈАМА	4.8.2014.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-149/14	Ж-СА-05-36/14	ФЕДЕРАЛНА УПРАВА ЗА ГЕОДЕТСКЕ И ИМОВИНСКО-ПРАВНЕ ПОСЛОВЕ Н/Р ДИРЕКТОРА	19 - УПРАВА	29.7.2014.	РЕАЛИЗИРАНА	ДА
П-150/14	Ж-СА-05-374/14	ОПШТИНА НОВИ ГРАД САРАЈЕВО Н/Р НАЧЕЛНИКА	19 - УПРАВА	30.7.2014.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-151/14	Ж-СА-04-667/14	КАНТОНАЛНИ СУД У САРАЈЕВУ	25 - ПЕНЗИЈЕ	31.7.2014.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-152/14	Ж-СА-05-552/14	МИНИСТАРСТВО СТАМБЕНЕ ПОЛИТИКЕ, УПРАВА ЗА СТАМБЕНА ПИТАЊА КАНТОНА САРАЈЕВО	19 - УПРАВА	31.7.2014.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-153/14	Ж-БЛ-06-401/14	ЕЛЕКТРОПРИВРЕДА РЕПУБЛИКЕ СПРСКЕ ТРЕБИЊЕ	01 - ДИСКРИМИНАЦИЈА -- 01-18 - НА ОСНОВУ ДРУШТВЕНОГ ПОЛОЖАЈА И ПОЛА	1.8.2014.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-154/14	Ж-СА-02-851/14	ИНСТИТУТ ЗА МЕДИЦИНСКО ВЈЕШТАЧЕЊЕ ЗДРАВСТВЕНОГ СТАЊА ФБИХ САРАЈЕВО Н/Р ДИРЕКТОРА, ФЕДЕРАЛНО МИНИСТАРСТВО РАДА И СОЦИЈАЛНЕ ПОЛИТИКЕ САРАЈЕВО Н/Р МИНИСТРА, ВЛАДА ФБИХ Н/Р ПРЕМИЈЕРА	12 - ОСОБЕ СА ИНВАЛИДИТЕТОМ	6.8.2014.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-155/14	Ж-ЛИ-05-169/14	ГИМНАЗИЈА ЛИВНО, ШКОЛСКИ ОДБОР	22 - ВЛАДИНА И МИНИСТАРСКА ИМЕНОВАЊА	11.8.2014.	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-156/14	Ж-БЛ-06-178/14	КАНТОНАЛНИ СУД САРАЈЕВО	01 - ДИСКРИМИНАЦИЈА -- 01-03 - МОБИНГ	26.8.2014.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА

П-157/14	Ж-СА-05-1388/13	ЈУ ЦЕНТАР ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД ЗАВИДОВИЋИ, УПРАВНИ ОДБОР, ОПШТИНА ЗАВИДОВИЋИ, ОПШТИНСКИ НАЧЕЛНИК	22 - ВЛАДИНА И МИНИСТАРСКА ИМЕНОВАЊА	27.8.2014.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-158/14	Ж-СА-05-74/14	ВЛАДА ЗЕНИЧКО-ДОБОЈСКОГ КАНТОНА Н/Р ПРЕМИЈЕРА	19 - УПРАВА	27.8.2014.	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-159/14	Ж-СА-01-870/13	ЈУ ДОМ ЗДРАВЉА ГОРЊИ ВАКУФ – УСКОПЉЕ	13 - ПРАВА ДЈЕТЕТА	27.8.2014.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-160/14	Ж-СА-05-343/14	КАНТОНАЛНИ СУД У САРАЈЕВУ	09 - СУДОВИ	27.8.2014.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-161/14	Ж-БР-05-341/11	ОПШТИНСКИ СУД У ТУЗЛИ	09 - СУДОВИ	12.9.2014.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-162/14	Ж-БР-04-366/13	ОПШТИНА ТУЗЛА, КАБИНЕТ НАЧЕЛНИКА	10 - РАДНИ ОДНОСИ	12.9.2014.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-163/14	Ж-БР-05-211/13	ОПШТИНСКИ СУД У ТУЗЛИ	09 - СУДОВИ -- 09-3 - ИЗВРШЕЊЕ ПРЕСУДА	12.9.2014.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-164/14	Ж-БР-05-198/13	ВЛАДА ТУЗЛАНСКОГ КАНТОНА, МИНИСТАРСТВО ЗДРАВСТВА	03 - ПРИСТУП ИНФОРМАЦИЈАМА -- 03-1 - НЕОДЛУЧИВАЊЕ У ЗАКОНСКОМ РОКУ	12.9.2014.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-165/14	Ж-БР-04-221/13	МИНИСТАРСТВО РАДА И БОРАЧКО-ИНВАЛИДСКЕ ЗАШТИТЕ РС, КОМИСИЈА ЗА ИМПЛЕМЕНТАЦИЈУ ЧЛАНА 182.(152.) ЗАКОНА О РАДУ РС	10 - РАДНИ ОДНОСИ	12.9.2014.	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-166/14	Ж-БР-05-439/11	МИНИСТАРСТВО РАДА И БОРАЧКО-ИНВАЛИДСКЕ ЗАШТИТЕ, РС КОМИСИЈА ЗА ИМПЛЕМЕНТАЦИЈУ ЧЛАНА 182.(152.) ЗАКОНА О РАДУ	19 – УПРАВА	12.9.2014.	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-167/14	Ж-БР-05-438/11	МИНИСТАРСТВО РАДА И БОРАЧКО-ИНВАЛИДСКЕ ЗАШТИТЕ, РС КОМИСИЈА ЗА ИМПЛЕМЕНТАЦИЈУ ЧЛАНА 182.(152.) ЗАКОНА О РАДУ РС	19 – УПРАВА	12.9.2014.	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-168/14	Ж-БЛ-05-113/14	УПРАВА ЗА ИНДИРЕКТНО ОПОРЕЗИВАЊЕ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ	19 – УПРАВА	11.9.2014.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-169/14	Ж-БЛ-05-276/14	ЦЕНТАР ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД ТЕСЛИЋ	19 – УПРАВА	11.9.2014.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-170/14	Ж-БЛ-05-501/14, Ж-БЛ-07-435/14	МИНИСТАРСТВО ПРАВДЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ	09 - СУДОВИ -- 09-3 - ИЗВРШЕЊЕ ПРЕСУДА	12.9.2014.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА

П-171/14	Ж-БЛ-05-182/14	РЕПУБЛИЧКА УПРАВА ЗА ГЕОДЕТСКЕ И ИМОВИНСКО-ПРАВНЕ ПОСЛОВЕ, ПОДРУЧНА ЈЕДИНИЦА ШИПОВО	03 - ПРИСТУП ИНФОРМАЦИЈАМА -- 03-2 - ОДБИЈАЊЕ ПРИСТУПА ИНФОРМАЦИЈАМА	11.9.2014.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-172/14	Ж-БЛ-01-173/14	МИНИСТАРСТВО ОБРАЗОВАЊА, НАУКЕ, КУЛТУРЕ И СПОРТА УНСКО-САНСКИ КАНТОН БИХАЋ	13 - ПРАВА ДЈЕТЕТА	11.9.2014.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-173/14	Ж-СА-05-243/14, Ж-СА-05-244/14	КАНТОН САРАЈЕВО, МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ПОСЛОВА Н/Р МИНИСТРА	05 – ПОЛИЦИЈА	11.9.2014.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-174/14	Ж-СА-06-804/13	КЛИНИЧКИ ЦЕНТАР УНИВЕРЗИТЕТА У САРАЈЕВУ Н/Р ГЕНЕРАЛНОГ ДИРЕКТОРА	01 - ДИСКРИМИНАЦИЈА -- 01-03 - МОБИНГ	15.9.2014.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-175/14	Ж-СА-05-1332/13	ПАРЛАМЕНТ ФЕДЕРАЦИЈЕ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ САРАЈЕВО	19 – УПРАВА	11.9.2014.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-176/14	Ж-БЛ-06-40/14	МИНИСТАРСТВО ПРОСВЈЕТЕ И КУЛТУРЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ БАЊА ЛУКА	01 - ДИСКРИМИНАЦИЈА -- 01-17 - НА ОСНОВУ ОБРАЗОВАЊА	11.9.2014.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-177/14	Ж-БЛ-06-55/14	ОПШТИНА ЈАЈЦЕ, ЈП ЕЛЕКТРОПРИВРЕДА ХРВАТСКЕ ЗАЈЕДНИЦЕ ХЕРЦЕГ-БОСНЕ ДД МОСТАР	01 - ДИСКРИМИНАЦИЈА -- 01-11 - НА ОСНОВУ ЕТНИЧКЕ ПРИПАДНОСТИ	16.9.2014.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-178/14	Ж-СА-05-872/13,	ФЕДЕРАЛНО МИНИСТАРСТВО ПРАВДЕ, УПРАВНА ИНСПЕКЦИЈА САРАЈЕВО Н/Р МИНИСТРА	15 – ИМОВИНСКО-ПРАВНИ ОДНОСИ	15.9.2014	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-179/14	Ж-СА-05-718/14, Ж-СА-05-729/14	КАНТОНАЛНО ТУЖИЛАШТВО КАНТОНА САРАЈЕВО Н/Р ГЛАВНЕ КАНТОНАЛНЕ ТУЖИТЕЉИЦЕ	03 - ПРИСТУП ИНФОРМАЦИЈАМА -- 03-2 - ОДБИЈАЊЕ ПРИСТУПА ИНФОРМАЦИЈАМА	12.9.2014.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-180/14	Ж-СА-05-613/14	ФЕДЕРАЛНИ ЗАВОД ЗА ПЕНЗИЈСКО И ИНВАЛИДСКО ОСИГУРАЊЕ МОСТАР Н/Р ДИРЕКТОРА	03 - ПРИСТУП ИНФОРМАЦИЈАМА	12.9.2014.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-181/14	Ж-СА-05-612/14	ФОНД ЗДРАВСТВЕНОГ ОСИГУРАЊА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ БАЊА ЛУКА Н/Р ДИРЕКТОРА	03 - ПРИСТУП ИНФОРМАЦИЈАМА	12.9.2014.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-182/14	Ж-СА-04-290/14	КП "ВОДОВОД И КАНАЛИЗАЦИЈА" АД ИСТОЧНО САРАЈЕВО	21 - КОМУНАЛНЕ УСЛУГЕ	12.9.2014.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-183/14	Ж-СА-05-402/14	ФЕДЕРАЛНО МИНИСТАРСТВО ПРАВДЕ, УПРАВНА ИНСПЕКЦИЈА САРАЈЕВО	19 – УПРАВА	12.9.2014.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА

П-184/14	Ж-СА-05-734/14	ОПШТИНА ЖЕПЧЕ, ОПШТИНСКИ НАЧЕЛНИК, СЛУЖБА ЗА ГРАДИТЕЉСТВО И ПРОСТОРНО УРЕЂЕЊЕ, ГРАЂЕВИНСКИ ИНСПЕКТОР ЖЕПЧЕ	19 – УПРАВА	12.9.2014.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-185/14	Ж-СА-03-473/14	ВЛАДА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ, МИНИСТАРСТВО ПРОСВЈЕТЕ И КУЛТУРЕ БАЊА ЛУКА	04 - ВЈЕРСКЕ СЛОБОДЕ / РЕЛИГИЈА	12.9.2014.	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-186/14	Ж-СА-05-573/12	ЗЕНИЧКО-ДОБОЈСКИ КАНТОН, ОПШТИНА ЗЕНИЦА, СЛУЖБА ЗА ОПШТУ УПРАВУ И СТАМБЕНЕ ПОСЛОВЕ	03 - ПРИСТУП ИНФОРМАЦИЈАМА -- 03-1 - НЕОДЛУЧИВАЊЕ У ЗАКОНСКОМ РОКУ	12.9.2014.	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	НЕ
П-187/14	Ж-СА-05-1177/13	ОСНОВНИ СУД У БАЊА ЛУЦИ Н/Р ПРЕДСЈЕДНИКА СУДА, ОКРУЖНИ СУД У БАЊА ЛУЦИ Н/Р ПРЕДСЈЕДНИКА СУДА, ВИШИ ПРИВРЕДНИ СУД У БАЊА ЛУЦИ Н/Р ПРЕДСЈЕДНИКА СУДА	09 – СУДОВИ	12.9.2014.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-188/14	Ж-МО-05-87/14	ОПШТИНСКИ СУД МОСТАР Н/Р ПРЕДСЈЕДНИКА	09 – СУДОВИ	12.9.2014.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-189/14	Ж-МО-04-101/14, Ж-МО-04-111/14, Ж-МО-04-117/14	ВЛАДА ХНК Н/Р ПРЕМИЈЕРА МОСТАР	10 - РАДНИ ОДНОСИ	12.9.2014.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-190/14	Ж-СА-05-974/14	ПАРЛАМЕНТ ФЕДЕРАЦИЈЕ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ САРАЈЕВО	19 – УПРАВА	16.9.2014.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-191/14	Ж-БЛ-05-753/13	ВЛАДА ФЕДЕРАЦИЈЕ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ САРАЈЕВО	19 – УПРАВА	16.9.2014.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-192/14	Ж-БЛ-06-357/14	МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ПОСЛОВА ТУЗЛАНСКИ КАНТОН	01 - ДИСКРИМИНАЦИЈА -- 01-12 - НА ОСНОВУ НАЦИОНАЛНОГ ИЛИ СОЦИЈАЛНОГ ПОРИЈЕКЛА	16.9.2014.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-193/14	Ж-БЛ-05-174/14	ЦЕНТАР ЈАВНЕ БЕЗБЈЕДНОСТИ ПРИЈЕДОР	03 - ПРИСТУП ИНФОРМАЦИЈАМА -- 03-2 - ОДБИЈАЊЕ ПРИСТУПА ИНФОРМАЦИЈАМА	17.9.2014.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-194/14	Ж-БЛ-05-822/13	ВЛАДА УСК Н/Р ПРЕМИЈЕРА, МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ПОСЛОВА УСК Н/Р МИНИСТРА БИХАЋ	05 - ПОЛИЦИЈА	16.9.2014.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-195/14	Ж-БЛ-05-304/14	ОКРУЖНО ТУЖИЛАШТВО БАЊА ЛУКА	03 - ПРИСТУП ИНФОРМАЦИЈАМА -- 03-1 - НЕОДЛУЧИВАЊЕ У ЗАКОНСКОМ РОКУ	16.9.2014.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА

П-196/14	Ж-БЛ-05-422/14	МИНИСТАРСТВО ЗДРАВЉА И СОЦИЈАЛНЕ ПОЛИТИКЕ РС БАЊА ЛУКА	22 - ВЛАДИНА И МИНИСТАРСКА ИМЕНОВАЊА	16.9.2014.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-197/14	Ж-БЛ-04-409/14	КАЗНЕНО-ПОПРАВНИ ЗАВОД ФОЧА, МИНИСТАРСТВО ПРАВДЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ БАЊА ЛУКА	25 – ПЕНЗИЈЕ	16.9.2014.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-198/14	Ж-БР-05-367/13	ОПШТИНА ТУЗЛА	03 - ПРИСТУП ИНФОРМАЦИЈАМА -- 03-1 - НЕОДЛУЧИВАЊЕ У ЗАКОНСКОМ РОКУ	20.10.2014.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-199/14	Ж-БР-01-48/14	ЦЕНТАР ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД ТУЗЛА	13 - ПРАВА ДЈЕТЕТА	20.10.2014.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-200/14	Ж-БР-05-414/14	ОПШТИНА ТУЗЛА, СЛУЖБА ЗА ПРОСТОРНО УРЕЂЕЊЕ И ЗАШТИТУ ОКОЛИНЕ	19 – УПРАВА	20.10.2014.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-201/14	Ж-БР-05-165/13	ЈП ЗА КОМУНАЛНЕ И ЗАНАТСКЕ УСЛУГЕ "РАД" ЛУКАВАЦ, ОПШТИНА ЛУКАВАЦ, СЛУЖБА ЗА ИНСПЕКЦИЈСКЕ ПОСЛОВ, КОМУНАЛНА ИНСПЕКЦИЈА	19 – УПРАВА	20.10.2014.	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-202/14	Ж-БР-05-125/14, Ж-БР-05-127/14	ПОЛИЦИЈА БРЧКО ДИСТРИКТА БИХ	05 - ПОЛИЦИЈА	20.10.2014.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-203/14	Ж-БР-05-106/11	ОПШТИНА ГРАЧАНИЦА, СЛУЖБА ЗА ПРОСТОРНО УРЕЂЕЊЕ, ГЕОДЕТСКЕ И ИМОВИНСКО-ПРАВНЕ ПОСЛОВЕ, ОДЈЕЛ ЗА ИНСПЕКЦИЈЕ, ФЕДЕРАЛНА УПРАВА ЗА ГЕОДЕТСКЕ И ИМОВИНСКО-ПРАВНЕ ПОСЛОВЕ	19 – УПРАВА	20.10.2014.	ДЈЕЛИМИЧНО РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-204/14	Ж-БР-05-164/14	ОПШТИНСКИ СУД У ЛУКАВЦУ	09 - СУДОВИ -- 09-3 - ИЗВРШЕЊЕ ПРЕСУДА	20.10.2014.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-205/14	Ж-БР-05-171/13	ПОЛИЦИЈА БРЧКО ДИСТРИКТА БИХ	05 - ПОЛИЦИЈА	20.10.2014.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-206/14	Ж-БР-05-260/13	МУП ТК, ПОЛИЦИЈСКА СТАНИЦА СРЕБРЕНИК, КАНТОНАЛНО ТУЖИЛАШТВО ТК	05 - ПОЛИЦИЈА	20.10.2014.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-207/14	Ж-БР-05-154/14	МУП КАНТОНА САРАЈЕВО, ПОЛИЦИЈСКА СТАНИЦА НОВО САРАЈЕВО, ПОЛИЦИЈА БРЧКО ДИСТРИКТА БИХ	05 - ПОЛИЦИЈА	20.10.2014.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-208/14	Ж-БР-05-169/12	АДВОКАТСКА КОМОРА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ БАЊА ЛУКА	03 - ПРИСТУП ИНФОРМАЦИЈАМА	20.10.2014.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-209/14	Ж-БР-05-292/11	ОПШТИНА КАЛЕСИЈА Н/Р НАЧЕЛНИКА ОПШТИНЕ	19 - УПРАВА	20.10.2014.	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	ДА

П-210/14	Ж-БР-04-84/13	ФЕДЕРАЛНО МИНИСТАРСТВО ПРАВДЕ САРАЈЕВО Н/Р МИНИСТРА, УПРАВНА ИНСПЕКЦИЈА	10 - РАДНИ ОДНОСИ	20.10.2014.	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-211/14	Ж-БР-02-202/13	МИНИСТАРСТВО ЗА РАД, СОЦИЈАЛНУ ПОЛИТИКУ И ПОВРАТАК ТК, ЦЕНТАР ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД ЖИВИНИЦЕ	12 - ОСОБЕ СА ИНВАЛИДИТЕТОМ	20.10.2014.	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-212/14	Ж-БР-05-170/13	ЈУ ОСНОВНА МУЗИЧКА ШКОЛА ТУЗЛА	10 - РАДНИ ОДНОСИ	20.10.2014.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-213/14	Ж-БР-04-59/14	ОПШТИНА СРЕБРЕНИЦА, НАЧЕЛНИК ОПШТИНЕ, ОДЈЕЉЕЊЕ ЗА ПРОСТОРНО УРЕЂЕЊЕ И СТАМБЕНО КОМУНАЛНЕ ПОСЛОВЕ, ЕКОЛОШКИ ИНСПЕКТОР	14 - ЕКОЛОГИЈА ЗАШТИТА ОКОЛИНЕ	20.10.2014.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-214/14	Ж-БР-05-187/13	ОПШТИНА ЛУКАВАЦ, ЦЕНТАР ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД, МУП ТК, ПОЛИЦИЈСКА СТАНИЦА ЛУКАВАЦ	05 - ПОЛИЦИЈА	20.10.2014.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-215/14	Ж-БЛ-05-618/14	МИНИСТАРСТВО УПРАВЕ И ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ БАЊА ЛУКА	19 - УПРАВА	23.11.2014.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-216/14	Ж-БЛ-04-509/14	РЕПУБЛИЧКА УПРАВА ЗА ИНСПЕКЦИЈСКЕ ПОСЛОВЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ, СЕКТОР ИНСПЕКЦИЈА РАДА И ЗАШТИТЕ НА РАДУ ОДЈЕЉЕЊЕ БАЊА ЛУКА	10 - РАДНИ ОДНОСИ	23.10.2014.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-217/14	Ж-СА-05-477/14	ВЛАДА ФЕДЕРАЦИЈЕ БИХ САРАЈЕВО	22 - ВЛАДИНА И МИНИСТАРСКА ИМЕНОВАЊА	27.10.2014.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-218/14	Ж-МО-04-111/13	МИНИСТАРСТВО ЗДРАВСТВА, РАДА И СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ ХНК Н/Р МИНИСТРА	23 - ЗДРАВСТВО	27.10.2014.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-219/14	Ж-МО-04-164/13	МИНИСТАРСТВО ОБРАЗОВАЊА, НАУКЕ, КУЛТУРЕ И СПОРТА ХНК Н/Р МИНИСТРА	10 - РАДНИ ОДНОСИ	27.10.2014.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-220/14	Ж-МО-05-53/14	ОПШТИНСКИ СУД У МОСТАРУ Н/Р ПРЕДСЈЕДНИКА СУДА	09 – СУДОВИ	27.10.2014.	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-221/14	Ж-СА-04-769/14	КАНТОН САРАЈЕВО, МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ПОСЛОВА Н/Р МИНИСТРА	10 - РАДНИ ОДНОСИ	31.10.2014.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-222/14	Ж-СА-01-1039/14	КАНТОНАЛНИ СУД У САРАЈЕВУ Н/Р ПРЕДСЈЕДНИКА СУДА	13 - ПРАВА ДЈЕТЕТА	29.10.2014.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-223/14	Ж-СА-05-657/14	ДРЖАВНА АГЕНЦИЈА ЗА ИСТРАГЕ И ЗАШТИТУ БИХ, РЕГИОНАЛНИ УРЕД ТУЗЛА Н/Р НАЧЕЛНИКА	01 - ДИСКРИМИНАЦИЈА -- 01-03 - МОБИЊГ	29.10.2014.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА

П-224/14	Ж-СА-06-817/14	ДРУГОСТЕПЕНА ДИСЦИПЛИНСКА КОМИСИЈА ЗА ОРГАНЕ УПРАВЕ У ФБИХ Н/Р ПРЕДСЈЕДНИКА ДРУГОСТЕПЕНЕ ДИСЦИПЛИНСКЕ КОМИСИЈЕ, КАЗНЕНО-ПОПРАВНИ ЗАВОД ПОЛУОТВОРЕНОГ ТИПА САРАЈЕВО Н/Р ДИРЕКТОРА, Н/Р ЗАМЈЕНИКА ДИРЕКТОРА, ФЕДЕРАЛНО МИНИСТАРСТВО ПРАВДЕ Н/Р МИНИСТРА	01 - ДИСКРИМИНАЦИЈА -- 01-03 - МОБИНГ	29.10.2014.	ДЈЕЛИМИЧНО РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-225/14	Ж-СА-05-23/14	КАНТОНАЛНА УПРАВА ЗА ИНСПЕКЦИЈСКЕ ПОСЛОВЕ УНСКО-САНСКОГ КАНТОНА Н/Р ГЛАВНОГ КАНТОНАЛНОГ ИНСПЕКТОРА	19 – УПРАВА	29.10.2014.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-226/14	Ж-СА-06-890/14	ФЕДЕРАЛНО МИНИСТАРСТВО ЗА ПИТАЊА БОРАЦА И ИНВАЛИДА ОДБРАМБЕНО-ОСЛОДОДИЛАЧКОГ РАТА САРАЈЕВО Н/Р МИНИСТРА	01 - ДИСКРИМИНАЦИЈА -- 01-12 - НА ОСНОВУ НАЦИОНАЛНОГ ИЛИ СОЦИЈАЛНОГ ПОРИЈЕКЛА	29.10.2014.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-227/14	Ж-СА-04-685/14	УНИВЕРЗИТЕТ У БИХАЋУ Н/Р РЕКТОРА, ВЛАДА УНСКО-САНСКОГ КАНТОНА, СКУПШТИНА УНСКО-САНСКОГ КАНТОНА	10 - РАДНИ ОДНОСИ	30.10.2014.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-228/14	Ж-СА-05-645/14	ЈП „ГРИЈАЊЕ“ ДОО ЗЕНИЦА	03 - ПРИСТУП ИНФОРМАЦИЈАМА	30.10.2014.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-229/14	Ж-СА-05-1362/13	ЦЕНТРАЛНА ИЗБОРНА КОМИСИЈА БИХ САРАЈЕВО	03 - ПРИСТУП ИНФОРМАЦИЈАМА	30.10.2014.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-230/14	Ж-СА-05-1297/13	КАНТОНАЛНИ СУД У САРАЈЕВУ	19 - УПРАВА	31.10.2014.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-231/14	Ж-СА-05-269/14,	ПАРЛАМЕНТ ФЕДЕРАЦИЈЕ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ САРАЈЕВО Н/Р ПРЕДСЈЕДАВАЈУЋЕГ ПРЕДСТАВНИЧКОГ ДОМА, ВЛАДА Ф БИХ	09 - СУДОВИ -- 09-2 - ДУЖИНА ТРАЈАЊА ПОСТУПКА (ЧЛАН 6)	19.5.2014	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	НЕ
П-232/14	Ж-БЛ-05-423/14	ИНСПЕКТОРАТ ЗА УНУТРАШЊУ КОНТРОЛУ, МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ПОСЛОВА РС БАЊА ЛУКА	05 - ПОЛИЦИЈА	11.11.2014.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-233/14	Ж-БЛ-05-467/14	ОПШТИНА СРБАЦ, СКУПШТИНА ОПШТИНЕ СРБАЦ	19 - УПРАВА	11.11.2014.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-234/14	Ж-БЛ-05-639/13	АДМИНИСТРАТИВНА СЛУЖБА ОПШТИНЕ ДЕРВЕНТА, СКУПШТИНА ОПШТИНЕ ДЕРВЕНТА	15 – ИМОВИНСКО-ПРАВНИ ОДНОСИ	11.11.2014.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-235/14	Ж-БЛ-04-440/14	ВЛАДА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ МИНИСТАРСТВО ФИНАНСИЈА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ БАЊА ЛУКА	03 - ПРИСТУП ИНФОРМАЦИЈАМА	11.11.2014.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА

П-236/14	Ж-БЛ-05-472/14	ОДБОР ДРЖАВНЕ СЛУЖБЕ ЗА ЖАЛБЕ ФБИХ	19 - УПРАВА	6.11.2014.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-237/14	Ж-БЛ-06-640/14	ПЕКАРА „ФЈОЛА“ ГРАДИШКА	01 - ДИСКРИМИНАЦИЈА -- 01-18 - НА ОСНОВУ ДРУШТВЕНОГ ПОЛОЖАЈА И ПОЛА	6.11.2014.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-238/14	Ж-БЛ-05-477/14	СКУПШТИНА ОПШТИНЕ СОКОЛАЦ	22 - ВЛАДИНА И МИНИСТАРСКА ИМЕНОВАЊА	6.11.2014.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-239/14	Ж-БЛ-05-572/14	ГРАД БАЊА ЛУКА, ОДЈЕЉЕЊЕ ЗА КОМУНАЛНЕ И СТАМБЕНЕ ПОСЛОВЕ И ПОСЛОВЕ САОБРАЋАЈА, ОДЈЕЉЕЊЕ ЗА ИНСПЕКЦИЈСКЕ ПОСЛОВЕ, УРБАНИСТИЧКО-ГРАЂЕВИНСКА ИНСПЕКЦИЈА, ОДЈЕЉЕЊЕ ЗА ФИНАНСИЈСКЕ ПОСЛОВЕ	19 - УПРАВА	6.11.2014.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-240/14	Ж-БЛ-05-284/14	ОПШТИНА ВОГОШЋА, СЛУЖБА ЗА УРБАНИЗАМ, ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ, ГРАЂЕЊЕ, ИМОВИНСКО-ПРАВНЕ И СТАМБЕНЕ ПОСЛОВЕ УРБАНИСТИЧКО-ГРАЂЕВИНСКА ИНСПЕКЦИЈА	19 - УПРАВА	6.11.2014.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-241/14	Ж-БЛ-05-383/14	ОПШТИНА ТРАВНИК, МИНИСТАРСТВО ПРОСТОРНОГ УРЕЂЕЊА, ГРАЂЕЊА, ЗАШТИТЕ ОКОЛИНЕ, ПОВРАТКА И СТАМБЕНИХ ПОСЛОВА ТРАВНИК	15 – ИМОВИНСКО-ПРАВНИ ОДНОСИ	6.11.2014.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-242/14	Ж-БР-05-76/14	ОПШТИНА ЛУКАВАЦ, ОПШТИНСКИ НАЧЕЛНИК, ЈУ "РТВ ЛУКАВАЦ"	22 - ВЛАДИНА И МИНИСТАРСКА ИМЕНОВАЊА	8.12.2014.	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-243/14	Ж-БР-04-81/13	ПОРЕЗНА УПРАВА ФБИХ, КАНТОНАЛНИ ПОРЕЗНИ УРЕД ТУЗЛА, ФЕДЕРАЛНИ ЗАВОД ЗА ПЕНЗИЈСКО И ИНВАЛИДСКО ОСИГУРАЊЕ МОСТАР, КАНТОНАЛНО АДМИНИСТРАТИВНА СЛУЖБА ТУЗЛА	10 - РАДНИ ОДНОСИ	8.12.2014.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-244/14	Ж-БР-04-360/11	ФЕДЕРАЛНИ ЗАВОД ЗА ПЕНЗИЈСКО И ИНВАЛИДСКО ОСИГУРАЊЕ МОСТАР, КАНТОНАЛНО АДМИНИСТРАТИВНА СЛУЖБА ТУЗЛА	25 - ПЕНЗИЈЕ	8.12.2014.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ

П-245/14	Ж-БР-04-235/13, Ж-БР-04-236/13	ЈП ЕЛЕКТРОПРИВРЕДА БИХ ДД САРАЈЕВО, ЗАВИСНО ДРУШТВО РУДНИК МРКОГ УГЉА „БУРЂЕВИК“ ДОО, ФЕДЕРАЛНА УПРАВА ЗА ИНСПЕКЦИЈСКЕ ПОСЛОВЕ САРАЈЕВО, СКУПШТИНА ТК НА ЗНАЊЕ	10 - РАДНИ ОДНОСИ	8.12.2014.	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-246/14	Ж-БР-05-83/14	ОПШТИНА ЛУКАВАЦ, ОПШТИНСКИ НАЧЕЛНИК	22 - ВЛАДИНА И МИНИСТАРСКА ИМЕНОВАЊА	8.12.2014.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-247/14	Ж-БР-04-110/14	ПРИВРЕДНА КОМОРА БРЧКО ДИСТРИКТА БИХ, ЗАВОД ЗА ЗАПОШЉАВАЊЕ БРЧКО ДИСТРИКТА БИХ	10 - РАДНИ ОДНОСИ	8.12.2014.	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-248/14	Ж-БР-05-70/13	МИНИСТАРСТВО ФИНАНСИЈА РС, ПОРЕСКА УПРАВА, ПОДРУЧНИ ЦЕНТАР БИЈЕЉИНА, ФОНД ЗА ПЕНЗИЈСКО И ИНВАЛИДСКО ОСИГУРАЊЕ РС БИЈЕЉИНА	19 - УПРАВА	8.12.2014.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-249/14	Ж-СА-06-947/14	ОПШТИНА СТАРИ ГРАД САРАЈЕВО Н/Р ОПШТИНСКОГ НАЧЕЛНИКА	01 - ДИСКРИМИНАЦИЈА -- 01-18 - НА ОСНОВУ ДРУШТВЕНОГ ПОЛОЖАЈА И ПОЛА	28.11.2014.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-250/14	Ж-СА-04-979/14	ОПШТИНСКИ СУД У САРАЈЕВУ	10 - РАДНИ ОДНОСИ	28.11.2014.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-251/14	Ж-СА-06-665/14, Ж-СА-06-843/14	ОСНОВНА ШКОЛА „САФВЕТ-БЕГ БАШАГИЋ“ САРАЈЕВО	01 - ДИСКРИМИНАЦИЈА -- 01-03 - МОБИНГ И 01-17 - НА ОСНОВУ ОБРАЗОВАЊА	1.12.2014.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-252/14	Ж-СА-05-517/14	ОПШТИНА ВОГОШЋА Н/Р НАЧЕЛНИКА	03 - ПРИСТУП ИНФОРМАЦИЈАМА	1.12.2014.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-253/14	Ж-СА-05-923/14	ФЕДЕРАЛНА УПРАВА ЗА ИНСПЕКЦИЈСКЕ ПОСЛОВЕ С А Р А Ј Е В О Н/Р ДИРЕКТОРА	03 - ПРИСТУП ИНФОРМАЦИЈАМА	1.12.2014.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-254/14	Ж-СА-04-660/13	ФЕДЕРАЛНИ ЗАВОД ЗА ПЕНЗИЈСКО И ИНВАЛИДСКО ОСИГУРАЊЕ САРАЈЕВО Н/Р ДИРЕКТОРА, ИНСТИТУТ ЗА МЕДИЦИНСКО ВЈЕШТАЧЕЊЕ ЗДРАВСТВЕНОГ СТАЊА ФБИХ САРАЈЕВО Н/Р ДИРЕКТОРА	23 - ЗДРАВСТВО	1.12.2014.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-255/14	Ж-СА-05-1052/14	МИНИСТАРСТВО ОДБРАНЕ БИХ САРАЈЕВО Н/Р МИНИСТРА, ЖАЛБЕНО ВИЈЕЋЕ ПРИ ВИЈЕЋУ МИНИСТРА БИХ САРАЈЕВО	03 - ПРИСТУП ИНФОРМАЦИЈАМА	1.12.2014.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА

П-256/14	Ж-СА-05-269/14	ПАРЛАМЕНТ ФЕДЕРАЦИЈЕ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ САРАЈЕВО Н/Р ПРЕДСЈЕДАВАЈУЋЕГ ПРЕДСТАВНИЧКОГ ДОМА	09 - СУДОВИ -- 09-2 - ДУЖИНА ТРАЈАЊА ПОСТУПКА (ЧЛАН 6)	1.12.2014.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-257/14	Ж-СА-04-960/14	ФЕДЕРАЛНО МИНИСТАРСТВО ПРАВДЕ САРАЈЕВО	10 - РАДНИ ОДНОСИ	1.12.2014.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-258/14	Ж-СА-06-487/14	ПАРЛАМЕНТАРНА СКУПШТИНА БИХ САРАЈЕВО	01 - ДИСКРИМИНАЦИЈА	1.12.2014.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-259/14	Ж-СА-05-43/14	ФЕДЕРАЛНА УПРАВА ЗА ИНПЕКЦИЈСКЕ ПОСЛОВЕ САРАЈЕВО, ГРАД МОСТАР	19 - УПРАВА	1.12.2014.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-260/14	Ж-СА-06-1009/14, Ж-СА-06-1042/14, Ж-СА-06-1043/14, Ж-СА-06-1044/14, Ж-СА-06-1073/14, Ж-СА-06-944/14	МИНИСТАРСТВО ОБРАЗОВАЊА, НАУКЕ, КУЛТУРЕ И СПОРТА ТУЗЛАНСКОГ КАНТОНА ТУЗЛА	01 - ДИСКРИМИНАЦИЈА	1.12.2014.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-261/14	Ж-БЛ-05-130/14	ГРАД БАЊА ЛУКА, СКУПШТИНА ГРАДА БАЊА ЛУКЕ	22 - ВЛАДИНА И МИНИСТАРСКА ИМЕНОВАЊА	1.12.2014.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-262/14	Ж-БЛ-05-220/14	ЦЕНТАР ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД ДЕРВЕНТА, ОСНОВНИ СУД ДЕРВЕНТА	19 - УПРАВА	1.12.2014.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-263/14	Ж-БЛ-05-244/14	МИНИСТАРСТВО РАСЕЉЕНИХ ЛИЦА И ИЗБЈЕГЛИЦА ФБИХ САРАЈЕВО НА ЗНАЊЕ: МИНИСТАРСТВО ЗА ЉУДСКА ПРАВА И ИЗБЈЕГЛИЦЕ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ САРАЈЕВО	19 - УПРАВА	1.12.2014.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-264/14	Ж-БЛ-05-531/14	ВЛАДА УНСКО – САНСКОГ КАНТОНА	22 - ВЛАДИНА И МИНИСТАРСКА ИМЕНОВАЊА	1.12.2014.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-265/14	Ж-СА-02-1284/11	МИНИСТАРСТВО РАДА И БОРАЧКО-ИНВАЛИДСКЕ ЗАШТИТЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ, ОДЈЕЉЕЊЕ БИЛЕЋА Н/Р НАЧЕЛНИКА ОДЈЕЉЕЊА	12 - ОСОБЕ СА ИНВАЛИДИТЕТОМ	4.12.2014.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-266/14	Ж-БЛ-05-638/14	ЈЗУ „СВЕТИ АПОСТОЛ ЛУКА“ ДОБОЈ	19 - УПРАВА	3.12.2014.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-267/14	Ж-БЛ-05-707/14	АГЕНЦИЈА ЗА ДРЖАВНУ УПРАВУ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ БАЊА ЛУКА	22 - ВЛАДИНА И МИНИСТАРСКА ИМЕНОВАЊА	3.12.2014.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-268/14	Ж-БЛ-05-305/14	ЗАВОД ЗА ЗАПОШЉАВАЊЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ БАЊА ЛУКА	03 - ПРИСТУП ИНФОРМАЦИЈАМА -- 03-1 - НЕОДЛУЧИВАЊЕ У ЗАКОНСКОМ РОКУ	2.12.2014.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА

П-269/14	Ж-БЛ-05-633/14	ГРАД БАЊА ЛУКА ОДЈЕЉЕЊЕ ЗА БОРАЧКО-ИНВАЛИДСКУ ЗАШТИТУ	19 - УПРАВА	2.12.2014.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-270/14	Ж-БЛ-05-465/14	ОПШТИНА СРБАЦ, МИНИСТАРСТВО УПРАВЕ И ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ БАЊА ЛУКА	19 - УПРАВА	2.12.2014.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-271/14	Ж-БЛ-05-397/14	РЕПУБЛИЧКА УПРАВА ЗА ГЕОДЕТСКЕ И ИМОВИНСКО-ПРАВНЕ ПОСЛОВЕ, ПОДРУЧНА ЈЕДИНИЦА БАЊАЛУКА	19 - УПРАВА	10.12.2014.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-272/14	Ж-СА-05-1049/14	ФЕДЕРАЛНО МИНИСТАРСТВО ПРОМЕТА И КОМУНИКАЦИЈА САРАЈЕВО	03 - ПРИСТУП ИНФОРМАЦИЈАМА -- 03-1 - НЕОДЛУЧИВАЊЕ У ЗАКОНСКОМ РОКУ		РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-273/14	Ж-МО-06-67/14	КАЗНЕНО-ПОПРАВНИ ЗАВОД ПОЛУОТВОРЕНОГ ТИПА МОСТАР	01 - ДИСКРИМИНАЦИЈА -- 01-13 - НА ОСНОВУ ВЕЗЕ СА НАЦИОНАЛНОМ МАЊИНОМ	3.12.2014.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-274/14	Ж-МО-05-71/14	ОШТИНА ЈАБЛАНИЦА	15 – ИМОВИНСКО-ПРАВНИ ОДНОСИ	4.12.2014.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-275/14	Ж-БЛ-01-592/14	ВЛАДА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ, МИНИСТАРСТВО ПРАВДЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ БАЊА ЛУКА	13 - ПРАВА ДЈЕТЕТА	8.12.2014.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-276/14	Ж-БЛ-04-421/14	ЖЕЉЕЗНИЦЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ АД ДОБОЈ ГРАД ПРИЈЕДОР	15 – ИМОВИНСКО-ПРАВНИ ОДНОСИ	8.12.2014.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-277/14	Ж-БЛ-04-557/14	ОПШТИНА ДОБОЈ ИСТОК	10 - РАДНИ ОДНОСИ	8.12.2014.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-278/14	Ж-БЛ-05-359/14	ОПШТИНСКО ВИЈЕЋЕ ОПШТИНЕ БОСАНСКА КРУПА	22 - ВЛАДИНА И МИНИСТАРСКА ИМЕНОВАЊА	8.12.2014.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-279/14	Ж-ЛИ-05-243/14	ОПШТИНА БУГОЈНО	19 - УПРАВА	5.12.2014.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-280/14	Ж-СА-05-841/14	ОПШТИНА ТРАВНИК Н/Р НАЧЕЛНИКА ОПШТИНЕ	03 - ПРИСТУП ИНФОРМАЦИЈАМА	4.12.2014.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-281/14	Ж-СА-06-934/14	МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ПОСЛОВА КАНТОНА САРАЈЕВО, УПРАВА ПОЛИЦИЈЕ Н/Р ПОЛИЦИЈСКОГ КОМЕСАРА	01 - ДИСКРИМИНАЦИЈА -- 01-03 - МОБИНГ	11.12.2014.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-282/14	Ж-СА-05-842/14, Ж-СА-05-921/14, Ж-СА-05-926/14	ВЛАДА ФЕДЕРАЦИЈЕ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ САРАЈЕВО	22 - ВЛАДИНА И МИНИСТАРСКА ИМЕНОВАЊА	11.12.2014.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-283/14	Ж-СА-04-789/14	ТУЗЛАНСКИ КАНТОН, МИНИСТАРСТВО ОБРАЗОВАЊА, НАУКЕ, КУЛТУРЕ И СПОРТА	11 - ОБРАЗОВАЊЕ	11.12.2014.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ

П-284/14	Ж-СА-04-1061/14	КАНТОН САРАЈЕВО, МИНИСТАРСТВО ЗА ОБРАЗОВАЊЕ, НАУКУ И МЛАДЕ	10 - РАДНИ ОДНОСИ	11.12.2014.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-285/14	Ж-СА-04-929/14	ФОНД ЗА ПЕНЗИЈСКО И ИНВАЛИДСКО ОСИГУРАЊЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ ФИЛИЈАЛА БАЊА ЛУКА	25 - ПЕНЗИЈЕ	11.12.2014.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-286/14	Ж-СА-06-1176/13	УНИВЕРЗИТЕТСКО КЛИНИЧКИ ЦЕНТАР САРАЈЕВО	01 - ДИСКРИМИНАЦИЈА -- 01-18 - НА ОСНОВУ ДРУШТВЕНОГ ПОЛОЖАЈА И ПОЛА	11.12.2014.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-287/14	Ж-СА-05-763/13	ПОСАВСКИ КАНТОН, ВЛАДА ПК Н/Р ПРЕДСЈЕДНИКА	19 - УПРАВА	11.12.2014.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-288/14	Ж-БЛ-04-596/14	МИНИСТАРСТВО ОБРАЗОВАЊА, НАУКЕ, КУЛТУРЕ И СПОРТА ТУЗЛАНСКОГ КАНТОНА	11 - ОБРАЗОВАЊЕ	12.12.2014.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-289/14	Ж-БЛ-05-605/14	МИНИСТАРСТВО ЗА ИЗБЈЕГЛИЦЕ И РАСЕЉЕНА ЛИЦА РС, ОДСЈЕК БАЊА ЛУКА	19 - УПРАВА	11.12.2014.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-290/14	Ж-СА-05-275/14	ОПШТИНА ЗЕНИЦА, СЛУЖБА ЗА ОПШТУ УПРАВУ И СТАМБЕНЕ ПОСЛОВЕ ЗЕНИЦА Н/Р ПОМОЋНИКА НАЧЕЛНИКА	19 - УПРАВА	12.12.2014.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-291/14	Ж-СА-05-894/14	ОПШТИНСКИ СУД У САРАЈЕВУ САРАЈЕВО Н/Р ПРЕДСЈЕДНИКА СУДА	09 - СУДОВИ	12.12.2014.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-292/14	Ж-СА-05-596/13	ВИСОКО СУДСКО И ТУЖИЛАЧКО ВИЈЕЋЕ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ САРАЈЕВО	03 - ПРИСТУП ИНФОРМАЦИЈАМА	12.12.2014.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-293/14	Ж-СА-04-1398/12, Ж-СА-04-791/14	КЛИНИЧКИ ЦЕНТАР УНИВЕРЗИТЕТА У САРАЈЕВУ Н/Р ГЕНЕРАЛНОГ ДИРЕКТОРА	10 - РАДНИ ОДНОСИ	12.12.2014.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-294/14	Ж-ЛИ-05-274/14,	ОПШТИНА ЛИВНО, ОПШТИНСКИ НАЧЕЛНИК	19 - УПРАВА	16.12.2014	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-295/14	Ж-БЛ-01-699/14	УНСКО – САНСКИ КАНТОН, МИНИСТАРСТВО ОБРАЗОВАЊА, НАУКЕ, КУЛТУРЕ И СПОРТА, ОПШТИНА ВЕЛИКА КЛАДУША	13 - ПРАВА ДЈЕТЕТА	16.12.2014.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-296/14	Ж-БЛ-04-399/14	УНСКО – САНСКИ КАНТОН, МИНИСТАРСТВО ОБРАЗОВАЊА, НАУКЕ, КУЛТУРЕ И СПОРТА	10 - РАДНИ ОДНОСИ	16.12.2014.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-297/14	Ж-БЛ-05-711/14	ГРАД БАЊА ЛУКА, ОДЈЕЉЕЊЕ КОМУНАЛНЕ ПОЛИЦИЈЕ, ЦЕНТАР ЈАВНЕ БЕЗБЈЕДНОСТИ БАЊА ЛУКА	19 - УПРАВА	17.12.2014.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-298/14	Ж-СА-06-471/14	ГРАНИЧНА ПОЛИЦИЈА БИХ САРАЈЕВО	01 - ДИСКРИМИНАЦИЈА -- 01-09 - НА ОСНОВУ ЈЕЗИКА	17.12.2014.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ

П-299/14	Ж-СА-05-200/14	ВРХОВНИ СУД РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ БАЊА ЛУКА	09 - СУДОВИ	17.12.2014.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-300/14	Ж-СА-05-798/13	ОПШТИНА ЦЕНТАР САРАЈЕВО, ОПШТИНСКИ НАЧЕЛНИК	19 - УПРАВА	17.12.2014.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-301/14	Ж-СА-05-969/14	ОПШТИНА КЛАДАЊ Н/Р ОПШТИНСКОГ НАЧЕЛНИКА К	15 – ИМОВИНСКО-ПРАВНИ ОДНОСИ	17.12.2014.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-302/14	Ж-СА-01-1163/14	МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ПОСЛОВА ТУЗЛАНСКОГ КАНТОНА, АГЕНЦИЈА ЗА ИДЕНТИФИКАЦИЈСКЕ ДОКУМЕНТЕ, ЕВИДЕНЦИЈУ И РАЗМЈЕНУ ПОДАТАКА БИХ БАЊА ЛУКА, МИНИСТАРСТВО ЦИВИЛНИХ ПОСЛОВА БИХ САРАЈЕВО	13 - ПРАВА ДЈЕТЕТА	17.12.2014.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-303/14	Ж-СА-05-1095/14	КЈП "САРАЈЕВО-ШУМЕ" ДОО САРАЈЕВО НАДЗОРНИ ОДБОР, СКУПШТИНА ПРЕДУЗЕЋА	22 - ВЛАДИНА И МИНИСТАРСКА ИМЕНОВАЊА	17.12.2014.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-304/14	Ж-СА-05-864/14	ОПШТИНА ГРАДАЧАЦ, ОПШТИНСКО ВИЈЕЋЕ, ОПШТИНСКИ НАЧЕЛНИК	22 - ВЛАДИНА И МИНИСТАРСКА ИМЕНОВАЊА	17.12.2014.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-305/14	Ж-СА-05-196/14	ЈП "РЕГ-ДЕП" ДОО БИХАЋ, СКУПШТИНА ПРЕДУЗЕЋА	22 - ВЛАДИНА И МИНИСТАРСКА ИМЕНОВАЊА	17.12.2014.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-306/14	Ж-СА-05-958/14	МИНИСТАРСТВО ОБРАЗОВАЊА, НАУКЕ, КУЛТУРЕ И СПОРТА ТУЗЛАНСКОГ КАНТОНА	22 - ВЛАДИНА И МИНИСТАРСКА ИМЕНОВАЊА	17.12.2014.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-307/14	Ж-СА-05-684/14	КАНТОНАЛНИ СУД У САРАЈЕВУ Н/Р ПРЕДСЈЕДНИКА СУДА	09 - СУДОВИ	1.12.2014.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-308/14	Ж-БР-05-235/14	ЈЗУ ДОМ ЗДРАВЉА КАЛЕСИЈА	19 - УПРАВА	23.12.2014.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-309/14	Ж-БР-05-163/14, Ж-БР-05-165/14	СКУПШТИНА БРЧКО ДИСТРИКТА БИХ, ВЛАДА БРЧКО ДИСТРИКТА БИХ	15 – ИМОВИНСКО-ПРАВНИ ОДНОСИ И 19 - УПРАВА	23.12.2014.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-310/14	Ж-БР-05-282/11	МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ПОСЛОВА ТУЗЛАНСКОГ КАНТОНА, ПОЛИЦИЈСКА УПРАВА ЛУКАВАЦ, ОПШТИНА ЛУКАВАЦ, САВЈЕТ ЗА БЕЗБЈЕДНОСТ САОБРАЋАЈА ОПШТИНЕ ЛУКАВАЦ, СЛУЖБА ЗА ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ И ОБНОВУ И КОМУНАЛНЕ ДЈЕЛАТНОСТИ	05 - ПОЛИЦИЈА	23.12.2014.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ

П-311/14	Ж-БР-05-344/11	ГРАД ТУЗЛА, СЛУЖБА ЗА КОМУНАЛНЕ ПОСЛОВЕ, ИЗГРАДЊУ И ПОСЛОВЕ МЈЕСНИХ ЗАЈЕДНИЦА, СЛУЖБА ЗА ИНСПЕКЦИЈСКЕ ПОСЛОВЕ, ИНСПЕКТОРАТ УРБАНИСТИЧКО-ГРАЂЕВИНСКЕ ИНСПЕКЦИЈЕ	15 – ИМОВИНСКО-ПРАВНИ ОДНОСИ	23.12.2014.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-312/14	Ж-БР-02-434/11	МИНИСТАРСТВО ЗА ПРОСТОРНО УРЕЂЕЊЕ, ГРАЂЕВИНАРСТВО И ЕКОЛОГИЈУ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ БАЊА ЛУКА	12 - ОСОБЕ СА ИНВАЛИДИТЕТОМ	23.12.2014.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-313/14	Ж-БР-05-175/12	ОПШТИНА БАНОВИЋИ, СЛУЖБА ЗА ПРОСТОРНО УРЕЂЕЊЕ, СТАМБЕНО КОМУНАЛНЕ ПОСЛОВЕ	15 – ИМОВИНСКО-ПРАВНИ ОДНОСИ	23.12.2014.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-314/14	Ж-БР-01-206/14	ОПШТИНА ОЏАК, ЦЕНТАР ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД	13 - ПРАВА ДЈЕТЕТА	23.12.2014.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-315/14	Ж-БР-05-173/13	ВЛАДА ПОСАВСКОГ КАНТОНА ОРАШЈЕ	03 - ПРИСТУП ИНФОРМАЦИЈАМА	23.12.2014.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-316/14	Ж-БР-05-174/11	ГРАД ТУЗЛА	22 - ВЛАДИНА И МИНИСТАРСКА ИМЕНОВАЊА	23.12.2014.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-317/14	Ж-ЛИ-05-269/14	ЈП ЕЛЕКТРОПРИВРЕДА ХЗХБ МОСТАР, ОПСКРБА ЕЛЕКТРИЧНОМ ЕНЕРГИЈОМ, ПОСЛОВНИЦА ДРВАР	19 – УПРАВА	23.12.2014.	РЕАЛИЗОВАНА	НЕ
П-318/14	Ж-ЛИ-04-325/14	ОСНОВНА ШКОЛА "ФРА ЛОВРО КАРАУЛА" ЛИВНО, ШКОЛСКИ ОДБОР	10 - РАДНИ ОДНОСИ	23.12.2014.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-319/14	Ж-СА-05-874/14	СКУПШТИНА КАНТОНА САРАЈЕВО, ВЛАДА КАНТОНА САРАЈЕВО	19 – УПРАВА	23.12.2014.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-320/14	Ж-БЛ-01-672/14	ЈАВНА УСТАНОВА „ДЈЕЧЈИ ВРТИЋ“ НОВИ ТРАВНИК	13 - ПРАВА ДЈЕТЕТА	30.12.2014.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-321/14	Ж-ЛИ-04-335/14	ЈП "КОМУНАЛАЦ" ДРВАР	21 - КОМУНАЛНЕ УСЛУГЕ	30.12.2014.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-322/14	Ж-СА-07-425/14	МИНИСТАРСТВО ПРАВДЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ Н/Р МИНИСТРА, КАЗНЕНО-ПОПРАВНИ ЗАВОД ЗАТВОРЕНОГ ТИПА БИЈЕЉИНА Н/Р ДИРЕКТОРА	07 – ЗАТВОРИ	23.4.2014.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-323/14	Ж-БЛ-06-553/14	МИНИСТАРСТВО ОБРАЗОВАЊА, НАУКЕ И ОМЛАДИНЕ КАНТОНА САРАЈЕВО	01 - ДИСКРИМИНАЦИЈА -- 01-18 - НА ОСНОВУ ДРУШТВЕНОГ ПОЛОЖАЈА И ПОЛА	30.12.2014.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-324/14	Ж-БЛ-06-743/14	ЈУ ДОМ ЗА ДЈЕЦУ И ОМЛАДИНУ БЕЗ РОДИТЕЉСКОГ СТАРАЊА „РАДА ВРАЊЕШЕВИЋ“ БАЊА ЛУКА	01 - ДИСКРИМИНАЦИЈА -- 01-03 - МОБИНГ	30.12.2014.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ

П-325/14	Ж-СА-05-1100/14	ОПШТИНА ИЛИЏА СЛУЖБА ЗА ИМОВИНСКО-ПРАВНЕ, СТАМБЕНЕ, ГЕОДЕТСКЕ ПОСЛОВЕ И КАТАСТАР НЕКРЕТНИНА ИЛИЏА	19 – УПРАВА	31.12.2014.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-326/14	Ж-СА-05-984/14	МИНИСТАРСТВО СТАМБЕНЕ ПОЛИТИКЕ КАНТОНА САРАЈЕВО, УПРАВА ЗА СТАМБЕНА ПИТАЊА САРАЈЕВО	03 - ПРИСТУП ИНФОРМАЦИЈАМА	31.12.2014.	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	ДА

АНЕКС I – ПРЕГЛЕД БУЏЕТА ЗА 2014.

0304 Институција омбудсмена за људска права Босне и Херцеговине

Образац 2.

ЗБИРНИ ПРЕГЛЕД
расхода буџета по економским категоријама
за период извјештавања: од 1.1. до 31.12.2014.

Ред.број	Врста расхода	Економски код	Одобрено буџетом за текућу годину	Измјене, ребаланс, преструкт, резерва (+,-)	Кориговани буџет (4+,-5)	Реализовано у текућем периоду	Реализовано у претходној години	Индекс (7/6)
1	2	3	4	5	6	7	8	9
I	Текући издаци		2.388.000	62.959	2.450.959	2.380.015	2.513.093	98,61
1.	Бруто плате и накнаде	611100	1.665.000	61.724	1.726.724	1.702.693	1.707.978	98,61
2.	Накнаде трошкова запослених	611200	182.000	2.180	184.180	177.752	169.741	96,51
3.	Путни трошкови	613100	69.000	-6.000	63.000	55.341	88.493	87,84
4.	Издаци за телефонске и ПТТ услуге	613200	50.000	8.000	58.000	52.026	59.670	89,70
5.	Издаци за енергију и комуналне услуге	613300	21.000	-1.000	20.000	15.013	19.175	75,07
6.	Набавка материјала	613400	44.000	1.000	45.000	41.071	35.769	91,27
7.	Издаци за услуге превоза и горива	613500	35.000	-10.000	25.000	22.752	28.361	91,01
8.	Издаци за закупнину	613600	252.000	-4.000	248.000	247.047	246.733	99,62
9.	Издаци за текуће одржавање	613700	23.000	12.055	35.055	26.213	32.217	74,78
10.	Издаци за обезбјеђење	613800	7.000	1.000	8.000	6.403	6.364	80,04
11.	Уговорене и друге посебне услуге	613900	40.000	-2.000	38.000	33.704	118.592	88,69
II	Капитални издаци		5.000	4.000	9.000	7.432	0	
1.	Набавка земљишта	821100	0	0	0	0	0	
2.	Набавка зграда	821200	0	0	0	0	0	

3.	Набавка опреме	821300	5.000	4.000	9.000	7.432	0	1
4.	Набавка осталих сталних средстава	821400	0	0	0	0	0	
5.	Набавка средстава у облику права	821500	0	0	0	0	0	
6.	Реконструкција и инвестицијско одржавање	821600	0	0	0	0	0	
III	Текући грантови		0	0	0	0	0	
1.	Грантови другим нивоима власти	614100	0	0	0	0	0	
2.	Грантови појединцима	614200	0	0	0	0	0	
3.	Грантови непрофитним организацијама	614300	0	0	0	0	0	
4	Грантови у иностранство	614700	0	0	0	0	0	
IV	Капитални грантови		0	0	0	0	0	
1.	Капитални грантови другим нивоима власти	615100	0	0	0	0	0	
2.	Капитални грантови појединцима и непрофитним организацијама	615200	0	0	0	0	0	
V	Издаци за камате и остале накнаде		0	0	0	0	0	
1.	Камате на позајмице примљене кроз државу	616100	0	0	0	0	0	
2.	Издаци за иностране камате	616200	0	0	0	0	0	
3.	Камате на домаће позајмљивање	616300	0	0	0	0	0	
4.	Остале накнаде везане за позајмљивање	616400	0	0	0	0	0	
СВЕ УКУПНО (I+II+III+IV+V):			2.393.000	66.959	2.459.959	2.387.447	2.513.093	0,97

АНЕКС II. ПРЕГЛЕД ОБАВЕЗА ПО ЗАКОНУ О СЛОБОДИ ПРИСТУПА ИНФОРМАЦИЈАМА

1. Јавни органи на нивоу БиХ који су испунили обавезу именовања Службеника за информисање и доставили Водич и Индекс регистар у складу са чланом 19 и 20 ЗОСПИ

Р.бр.	Име институције	Р.бр.	Име институције
1	Агенција за полицијску подршку	37	Институт за стандардизацију БиХ
2	Агенција за државну службу БиХ	38	Комисија за концесије
3	Агенција за форензичка испитивања	39	Комисија за очување националних споменика БиХ
4	Агенција за идентификацијска документа, евиденцију и размјену података БиХ	40	Комисија за уклањање мина
5	Агенција за јавне набавке и Уред за разматрање жалби БиХ	41	Конкурентнијски савјет БиХ
6	Агенција за лијекове и медицинска средства	42	Министарство цивилних послова
7	Агенција за надзор над тржиштем БиХ	43	Министарство финансија и трезора БиХ
8	Агенција за обезбјеђење депозита БиХ	44	Министарство комуникација и промета
9	Агенција за обезбјеђење у БиХ	45	Министарство одбране БиХ
10	Агенција за поштански промет БиХ	46	Министарство правде БиХ
11	Агенција за предшколско, основно и средње образовање	47	Министарство безбједности БиХ
12	Агенција за превенцију корупције и координацију борбе против корупције	48	Министарство вањске трговине и економских односа БиХ
13	Агенција за рад и запошљавање БиХ	49	Министарство вањских послова
14	Агенција за развој високог образовања и осигурање квалитета БиХ	50	Министарство вањских послова
15	Агенција за безбједност хране БиХ	51	Министарство за људска права и избјеглице БиХ
16	Агенција за статистику БиХ	52	Обавјештајно-безбједносна агенција БиХ
17	Агенција за школовање и стручно усавршавање кадрова	53	Одбор државне службе за жалбе
18	Агенција за унапређење иностраних инвестиција	54	Парламентарна скупштина БиХ
19	Агенција за заштиту личних података БиХ	55	Правобранилаштво БиХ
20	Архив БиХ	56	Регулаторна агенција за комуникације БиХ
21	Центар за информисање и признавање докумената из подручја високог образовања	57	Секретаријат Предсједништва БиХ
22	Центар за уклањање мина	58	Служба за послове са странцима
23	Централна банка БиХ	59	Служба за заједничке послове институција БиХ
24	Централна изборна комисија БиХ	60	Суд Босне и Херцеговине
25	Дирекција за цивилно зракопловство БиХ-БХДЦА	61	Тужилаштво Босне и Херцеговине
26	Дирекција за економско планирање БиХ	62	Управа Босне и Херцеговине за заштиту здравља и биља
27	Дирекција за европске интеграције	63	Управа за индиректно опорезивање
28	Државна агенција за истраге и заштиту	64	Уред координатора за реформу јавне управе
29	Државна регулативна агенција за радијацијску и нуклеарну безбједност	65	Уред за ревизију финансијског пословања Институција БиХ
30	Државна регулаторна комисија за електричну енергију	66	Уред за ветеринарство БиХ
31	Електропривреда БиХ	67	Уставни суд БиХ
32	Фонд за повратак	68	Вањскотрговинска/Спољнотрговинска комора БиХ
33	Гранична полиција БиХ	69	Вијеће министара, Уред за законодавство*

34	Институција омбудсмена за заштиту потрошача у БиХ	70	Савјет министара БиХ, Генерални секретаријат
35	Институт за акредитирање БиХ	71	Високи судски и тужилачки савјет
36	Институт за интелектуално власништво БиХ		

2. Јавни органи на нивоу БиХ који су током 2014. достављали статистичке податке у складу са чланом 20 ЗОСПИ

Р.бр.	Име институције	Р.бр.	Име институције
1	Агенција за државну службу БиХ	17	Министарство комуникација и промета БиХ
2	Агенција за идентификациона документа, евиденцију и размјену података БиХ	18	Министарство одбране БиХ
3	Агенција за јавне набавке БиХ	19	Министарство правде БиХ
4	Агенција за надзор над тржиштем БиХ	20	Министарство спољне трговина И економских односа БиХ
5	Агенција за безбједност хране	21	Министарство вањских послова
6	Агенција за осигурање у БиХ	22	Парламентарна скупштина БиХ-Секретаријат
7	Агенција за рад и запошљавање БиХ	23	Предсједништва БиХ Секретаријат
8	Агенција за развој високог образовања, и осигурање квалитета БиХ	24	Служба за послове са странцима
9	Агенција за превенцију корупције и координацију борбе против корупције	25	Уред координатора за реформу јавне управе
10	Центар за информирање и признавање докумената из подручја/области високог образовања	26	Уред за разматрање жалби БиХ
11	Централна банка БиХ	27	Уставни суд БиХ
12	Дирекција за цивилно зракопловство БиХ-БХДЦА	28	Вијеће министара БиХ, Генерални секретаријат
13	Дирекција за економско планирање	29	Високи судски и тужилачки савјет
14	Дирекција за европске интеграције		
15	Фонд за повратак БиХ		
16	Министарство финансија и трезора БиХ		

Када говоримо о достављању статистичких података јавних органа на државном нивоу, у односу на 2013. годину, Институција омбудсмена за људска права биљежи 29 јавних органа који редовно испуњавају своју обавезу. Током 2013. ову обавезу је испуњавало 26 јавних органа.

3. Јавни органи на нивоу Ф БиХ који су током 2014. достављали статистичке податке у складу са ЗОСПИ

Р.бр.	Ниво ентитета	Р.бр.	Ниво Кантона	Р.бр.	Ниво општине
1	Федерални хидрометеоролошки завод	1	Кантонални суд у Тузли	1	Општина Босанско Грахово
2	Комисија за вриједносне хартије Федерације БиХ	2	Кантонално тужилаштво Кантона Сарајево	2	Општина Дрвар
3	Министарство унутрашњих послова Ф БиХ	3	Кантонално тужилаштво ЗДК	3	Општина Фоча-Устиколина
4	Парламент Федерације БиХ – Уред за односе с јавношћу	4	Министарство правде и управе Кантона Сарајево	4	Општина Грачаница
5	Тужилаштво Ф БиХ	5	Министарство унутрашњих послова Кантона Сарајево	5	Општина Хаџићи
6	Врховни суд Федерације БиХ	6	Министарство за правосуђе и управу Зеничко-добојског кантона	6	Општина Илијаш
		7	Олимпијски Базен Отока	7	Општина Какањ
		8	Универзитет у Тузли	8	Општина Кључ
		9		9	Општина Лукавац
		10		10	Општина Сапна
				11	Општина Стари Град

У 2014. години шест јавних органа на нивоу ФБИХ је редовно испуњавало своју обавезу достављања статистичких података, док је у 2013. години то радило 8 јавних органа. На нивоу кантона Ф БиХ у 2014. години ову обавезу је испунило 8 јавних органа, док су у 2013. години ти показатељи били већи и ову обавезу је испуњавало 15 јавних органа. Када говоримо о општинама у Ф БиХ, статистичке податке у 2014. години редовно је достављало 11 општина, док је у 2013. години ову обавезу испуњавало 14 општина.

4. Јавни органи на нивоу Републике Српске који су током 2014. достављали статистичке податке у складу са ЗОСПИ

Р.Бр.	Ниво ентитета	Р.Бр.	Ниво округа	Р.Бр.	Ниво општине
1	Фонд за пензијско и инвалидско осигурање Републике Српске	1	Окружни привредни суд Добој	1	Општина Милићи
2	Републичко Тужилаштво	2	Окружно тужилаштво Источно Сарајево	2	Општина Прњавор
		3	Окружно тужилаштво Требиње	3	Општина Рудо
				4	Општина Соколац
				5	Општина Угљевик
				6	Основни суд у Теслићу

На нивоу ентитета Републике Српске 2 јавна органа у 2014, као и у 2013. су испуњавала своју обавезу доставе статистичких података, а на нивоу општина 6 јавних органа у односу на 2013. годину када их је било 7.

Током 2014. године сљедећи јавни органи су испунили обавезу доставе Рјешења о службенику за информисање, Водича и Индекс Регистра.

1. Главна служба за ревизију јавног сектора Републике Српске (Водич, Индекс Регистра)
2. Републичко тужилаштво РС (Водич)
3. Агенција за квалитет и акредитацију у здравству у Ф БиХ (Рјешење о службенику за информисање)
4. Уред Владе Унско-санског кантона (Рјешење о службенику за информисање)
5. Дирекција регионалних цеста УСК-а (Рјешење о службенику за информисање)
6. Окружни суд у Бања Луци (Рјешење о службенику за информисање)
7. Општински суд у Завидовићима (Рјешење о службенику за информисање)
8. Јавна установа Болница Травник (Рјешење о службенику за информисање)
9. Јавна установа Завод за васпитање мушке дјеце и омладине-Сарајево (Рјешење о службенику за информисање, Водич, Индекс Регистра)
10. Универзитет у Тузли (Рјешење о службенику за информисање, Водич, Индекс Регистра)

АНЕКС III. ТАБЕЛАРНИ ПРИКАЗ СТАТИСТИЧКИХ ПОДАТАКА

Канцеларија / Врста контакта	Писмени контакт	Непосредни контакт	Телефонски контакт	Укупно контакти канцеларија	Писмене жалбе	Укупно обраћања грађана
Бања Лука	30	339	1470	1839	835	2674
Брчко	32	471	900	1403	309	1712
Мостар	18	680	1125	1823	243	2066
Сарајево	17	420	1357	1794	1403	3197
Ливно	186	1169	1833	3188	341	3529
Укупно	283	3079	6685	10047	3131	13178

Табела првих контаката и писмених жалби грађана која даје укупан број обраћања у 2014. г.

Назив одјела	Број жалби
УКУПНО	3131
01 - Одјел за праћење права дјете // БЛ	59
01 - Одјел за праћење права дјете // Брчко	5
01 - Одјел за праћење права дјете // Ливно	1
01 - Одјел за праћење права дјете // Мостар	11
01 - Одјел за праћење права дјете // СА	67
01 - Одјел за праћење права дјете	143
02 - Одјел за праћење права особа са инвалидитетом // БЛ	20
02 - Одјел за праћење права особа са инвалидитетом // Брчко	3
02 - Одјел за праћење права особа са инвалидитетом // Ливно	1
02 - Одјел за праћење права особа са инвалидитетом // Мостар	12
02 - Одјел за праћење права особа са инвалидитетом // СА	35
02 - Одјел за праћење права особа са инвалидитетом	71
03 - Одјел за праћење права националних, вјерских и других мањина // БЛ	4
03 - Одјел за праћење права националних, вјерских и других мањина // Брчко	2
03 - Одјел за праћење права националних, вјерских и других мањина // СА	10
03 - Одјел за праћење права националних, вјерских и других мањина	16
04 - Одјел за економска, социјална и културна права // БЛ	169
04 - Одјел за економска, социјална и културна права // Брчко	95
04 - Одјел за економска, социјална и културна права // Ливно	66
04 - Одјел за економска, социјална и културна права // Мостар	66
04 - Одјел за економска, социјална и културна права // СА	286
04 - Одјел за економска, социјална и културна питања	682
05 - Одјел за праћење политичких и грађанских права // БЛ	494
05 - Одјел за праћење политичких и грађанских права // Брчко	182
05 - Одјел за праћење политичких и грађанских права // Ливно	267
05 - Одјел за праћење политичких и грађанских права // Мостар	141
05 - Одјел за праћење политичких и грађанских права // СА	744
05 - Одјел за праћење политичких и грађанских права	1828
06 - Одјел за елиминацију свих облика дискриминације // БЛ	72
06 - Одјел за елиминацију свих облика дискриминације // Брчко	22
06 - Одјел за елиминацију свих облика дискриминације // Ливно	6
06 - Одјел за елиминацију свих облика дискриминације // Мостар	12
06 - Одјел за елиминацију свих облика дискриминације // СА	118
06 - Одјел за елиминацију свих облика дискриминације	230
07 - Одјел за праћење права притвореника / затвореника // БЛ	17
07 - Одјел за праћење права притвореника / затвореника // Мостар	1
07 - Одјел за праћење права притвореника / затвореника // СА	143
07 - Одјел за праћење права притвореника / затвореника	161

Број жалби по одјелима 2014.

ОДЈЕЛ	Примљено у 2014.	А/А из 2014.	Остало у раду из 2014.	Пренесено из ранијих година	А/А из ранијих година	Остало у раду из ранијих година
01 - Одјел за праћење права дјецe	143	77	66	130	103	27
02 - Одјел за праћење права особа са инвалидитетом	71	36	35	46	30	16
03 - Одјел за праћење права националних, вјерских и других мањина	16	8	8	6	4	2
04 - Одјел за економска, социјална и културна питања	682	415	267	326	239	87
05 - Одјел за праћење политичких и грађанских права	1828	1174	654	789	638	151
06 - Одјел за елиминацију свих облика дискриминације	230	120	110	153	82	71
07 - Одјел за праћење права притвореника / Затвореника	161	87	74	91	78	13
УКУПНО	3131	1917	1214	1541	1174	367

ОДЈЕЛ	Укупно рађено у 2014.	Укупно завршено	Остало у раду из ранијих заједно са 2014.
01 - Одјел за праћење права дјецe	273	180	93
02 - Одјел за праћење права особа са инвалидитетом	117	66	51
03 - Одјел за праћење права националних, вјерских и других мањина	22	12	10
04 - Одјел за економска, социјална и културна питања	1008	654	354
05 - Одјел за праћење политичких и грађанских права	2617	1812	805
06 - Одјел за елиминацију свих облика дискриминације	383	202	181
07 - Одјел за праћење права притвореника / затвореника	252	165	87
УКУПНО	4672	3091	1581

Поређење са примањем по одјелима по годинама

ОДЈЕЛ	Примљено у 2014.	Примљено 2013.	Разлика 2014.- 2013.	Процент разлике у %	
01 - Одјел за праћење права дјецe	143	165	-22	-13,33	смањење
02 - Одјел за праћење права особа са инвалидитетом	71	75	-4	-5,33	смањење
03 - Одјел за праћење права националних, вјерских и других мањина	16	13	3	23,08	повећање
04 - Одјел за економска, социјална и културна питања	682	698	-16	-2,29	смањење
05 - Одјел за праћење политичких и грађанских права	1828	1880	-52	-2,77	смањење
06 - Одјел за елиминацију свих облика дискриминације	230	198	32	16,16	повећање
07 - Одјел за праћење права притвореника / затвореника	161	141	20	14,18	повећање
УКУПНО	3131	3170	-39	-1,23	смањење

Одјел	Број
01 - Одјел за праћење права дјеце // СА	67
02 - Одјел за праћење права особа са инвалидитетом // СА	35
03 - Одјел за праћење права националних, вјерских и других мањина // СА	10
04 - Одјел за економска, социјална и културна права // СА	286
05 - Одјел за праћење политичких и грађанских права // СА	744
06 - Одјел за елиминацију свих облика дискриминације // СА	118
07 - Одјел за праћење права притвореника / затвореника // СА	143
Укупан број жалби Сарајево	1403
01 - Одјел за праћење права дјеце // БЛ	59
02 - Одјел за праћење права особа са инвалидитетом // БЛ	20
03 - Одјел за праћење права националних, вјерских и других мањина // БЛ	4
04 - Одјел за економска, социјална и културна права // БЛ	169
05 - Одјел за праћење политичких и грађанских права // БЛ	494
06 - Одјел за елиминацију свих облика дискриминације // БЛ	72
07 - Одјел за праћење права притвореника / затвореника // БЛ	17
Укупан број жалби Бања Лука	835
01 - Одјел за праћење права дјеце // Брчко	5
02 - Одјел за праћење права особа са инвалидитетом // Брчко	3
03 - Одјел за праћење права националних, вјерских и других мањина // Брчко	2
04 - Одјел за економска, социјална и културна права // Брчко	95
05 - Одјел за праћење политичких и грађанских права // Брчко	182
06 - Одјел за елиминацију свих облика дискриминације // Брчко	22
Укупан број жалби Брчко	309
01 - Одјел за праћење права дјеце // Мостар	11
02 - Одјел за праћење права особа са инвалидитетом // Мостар	12
04 - Одјел за економска, социјална и културна права // Мостар	66
05 - Одјел за праћење политичких и грађанских права // Мостар	141
06 - Одјел за елиминацију свих облика дискриминације // Мостар	12
07 - Одјел за праћење права притвореника / затвореника // Мостар	1
Укупан број жалби Мостар	243
01 - Одјел за праћење права дјеце // Ливно	1
02 - Одјел за праћење права особа са инвалидитетом // Ливно	1
04 - Одјел за економска, социјална и културна права // Ливно	66
05 - Одјел за праћење политичких и грађанских права // Ливно	267
06 - Одјел за елиминацију свих облика дискриминације // Ливно	6
Укупан број жалби Ливно	341
Укупан број жалби у Институцији	3131

Број жалби по Канцеларијама у 2014.

КАНЦЕЛАРИЈЕ	Примљено у 2014.	А/А из 2014.	Остало у раду из 2014.	Пренесено из ранијих година	А/А из ранијих година	Остало у раду из ранијих година
Канцеларија Сарајево	1403	798	605	834	618	216
Канцеларија Бања Лука	835	571	264	248	207	41
Канцеларија Брчко	309	167	142	253	180	73
Канцеларија Мостар	243	131	112	122	93	29
Канцеларија Ливно	341	250	91	84	76	8
УКУПНО	3131	1917	1214	1541	1174	367
КАНЦЕЛАРИЈЕ	Укупно рађено у 2014.	Укупно завршено	Остало у раду из ранијих заједно са 2014.			
Канцеларија Сарајево	2237	1416	821			
Канцеларија Бања Лука	1083	778	305			
Канцеларија Брчко	562	347	215			
Канцеларија Мостар	365	224	141			
Канцеларија Ливно	425	326	99			
УКУПНО	4672	3091	1581			
Поређење са примањем по канцеларијама по годинама						
КАНЦЕЛАРИЈЕ	Примљено у 2014.	Примљено 2013.	Разлика 2014.-2013.	Процент разлике у %		
Канцеларија Сарајево	1403	1391	12	0,86	повећање	
Канцеларија Бања Лука	835	876	-41	-4,68	смањење	
Канцеларија Брчко	309	380	-71	-18,68	смањење	
Канцеларија Мостар	243	216	27	12,50	повећање	
Канцеларија Ливно	341	307	34	11,07	повећање	
УКУПНО	3131	3170	-39	-1,23	смањење	

Повреде права	Примљено у 2014.	Примљено 2013.	Разлика 2014.-2013.	Разлика у %	
01 - Дискриминација	232	195	37	18,97	повећање
02 - Медији и слобода информисања	3	2	1	50,00	повећање
03 - Приступ информацијама	218	228	-10	-4,39	смањење
04 - Вјерске слободе / религија	6	2	4	200,00	повећање
05 - Полиција	145	138	7	5,07	повећање
06 - Јавни приходи	3	3	0	0,00	без промјене
07 - Затвори	160	139	21	15,11	повећање
08 - Равноправност полова	0	0	0	0,00	без промјене
09 - Судови	579	606	-27	-4,46	смањење
10 - Радни односи	291	318	-27	-8,49	смањење
11 - Образовање	33	27	6	22,22	повећање
12 - Особе са инвалидитетом	66	73	-7	-9,59	смањење
13 - Права дјетета	144	166	-22	-13,25	смањење
14 - Екологија заштита околине	4	6	-2	-33,33	смањење
15 – Имовинско-правни односи	162	154	8	5,19	повећање
16 – Насиље	2	6	-4	-66,67	смањење
17 - Јавне исправе	20	29	-9	-31,03	смањење
18 – Мањине	12	11	1	9,09	повећање
19 – Управа	517	484	33	6,82	повећање
20 - Ратне штете	3	10	-7	-70,00	смањење
21 - Комуналне услуге	70	66	4	6,06	повећање
22 - Владина и министарска именованја	109	144	-35	-24,31	смањење
23 – Здравство	58	43	15	34,88	повећање
24 - Социјална заштита	65	70	-5	-7,14	смањење
25 – Пензије	155	176	-21	-11,93	смањење
26 – Тужилаштва	73	68	5	7,35	повећање
27 – Правобранилаштва	1	6	-5	-83,33	смањење
УКУПНО	3131	3170	-39	-1,23	смањење

Поређење примљених жалби по повредама права 2014. – 2013.

Повреда права	Поткатегија	Број жалби
01 – Дискриминација	00 – Остало	42
01 – Дискриминација	01-01 – Узнемиравање	4
01 – Дискриминација	01-03 – Мобинг	69
01 – Дискриминација	01-04 – Сегрегација	1
01 – Дискриминација	01-06 - Подстицање на дискриминацију	2
01 – Дискриминација	01-09 - На основу језика	5
01 – Дискриминација	01-10 - На основу вјере	2
01 – Дискриминација	01-11 - На основу етничке припадности	22
01 – Дискриминација	01-12 - На основу националног или социјалног поријекла	19
01 – Дискриминација	01-13 - На основу везе са националном мањином	3
01 – Дискриминација	01-14 - На основу политичког или другог увјерења	5
01 – Дискриминација	01-15 - На основу имовног стања	4
01 – Дискриминација	01-16 - На основу чланства у синдикату или другом удружењу	6
01 – Дискриминација	01-17 - На основу образовања	12
01 – Дискриминација	01-18 - На основу друштвеног положаја и пола	25
01 – Дискриминација	01-19 - На основу полног изражавања или оријентације	11
01 – Дискриминација	СУМА	232
02 - Медији и слобода информисања	СУМА	3
03 - Приступ информацијама	00 – Остало	122
03 - Приступ информацијама	03-1 - Неодлучивање у законском року	62
03 - Приступ информацијама	03-2 - Одбијање приступа информацијама	35
03 - Приступ информацијама	03-3 - Право на двостепеност	1
03 - Приступ информацијама	СУМА	218
04 - Вјерске слободе / религија	СУМА	6
05 – Полиција	СУМА	145
06 - Јавни приходи	СУМА	3
07 – Затвори	00 - Остало	133
07 – Затвори	07-1 - Кориштење заводских погодности и посјете	16
07 – Затвори	07-2 - Здравствена заштита и хигијенски услови	9
07 – Затвори	07-4 - Помиловања	2
07 – Затвори	СУМА	160
08 - Равноправност полова	СУМА	0
09 – Судови	00 - Остало	316
09 – Судови	09-1 - Жалбе на рад судија/суткиња	36
09 – Судови	09-2 - Дужина трајања поступка (члан 6)	155
09 – Судови	09-3 - Извршење пресуда	72
09 – Судови	СУМА	579
10 - Радни односи	СУМА	291
11 – Образовање	СУМА	33
12 - Особе са инвалидитетом	СУМА	66
13 - Права дјетета	СУМА	144
14 - Екологија заштита околине	СУМА	4
15 – Имовинско-правни односи	СУМА	162
16 – Насиље	СУМА	2
17 - Јавне исправе	СУМА	20
18 – Мањине	СУМА	12
19 – Управа	СУМА	517

20 - Ратне штете	СУМА	3
21 - Комуналне услуге	СУМА	70
22 - Владина и министарска именована	СУМА	109
23 – Здравство	СУМА	58
24 - Социјална заштита	СУМА	65
25 – Пензије	СУМА	155
26 – Тужилаштва	СУМА	73
27 – Правобранилаштва	СУМА	1
СУМА	СУМА	3131

Број жалби примљених по поткатегоријама у 2014. г.

Број жалби по повредама права по канцеларијама у 2014. г.

Канцеларија	Повреде права	Број жалби
Сарајево	01 - Дискриминација	119
Сарајево	02 - Медији и слобода информисања	1
Сарајево	03 - Приступ информацијама	123
Сарајево	04 - Вјерске слободе / религија	5
Сарајево	05 - Полиција	49
Сарајево	06 - Јавни приходи	3
Сарајево	07 - Затвори	143
Сарајево	09 - Судови	200
Сарајево	10 - Радни односи	129
Сарајево	11 - Образовање	15
Сарајево	12 - Особе са инвалидитетом	33
Сарајево	13 - Права дјетета	68
Сарајево	14 - Екологија заштита околине	3
Сарајево	15 – Имовинско-правни односи	70
Сарајево	16 – Насиље	2
Сарајево	17 - Јавне исправе	9
Сарајево	18 – Мањине	7
Сарајево	19 – Управа	220
Сарајево	20 - Ратне штете	3
Сарајево	21 - Комуналне услуге	38
Сарајево	22 - Владина и министарска именована	42
Сарајево	23 – Здравство	25
Сарајево	24 - Социјална заштита	15
Сарајево	25 – Пензије	55
Сарајево	26 – Тужилаштва	25
Сарајево	27 – Правобранилаштва	1
	УКУПНО Сарајево	1403

Канцеларија	Повреде права	Број жалби
Бања Лука	01 – Дискриминација	72
Бања Лука	02 - Медији и слобода информисања	1
Бања Лука	03 - Приступ информацијама	66
Бања Лука	04 - Вјерске слободе / религија	1
Бања Лука	05 – Полиција	37
Бања Лука	07 – Затвори	16
Бања Лука	09 – Судови	138
Бања Лука	10 - Радни односи	67
Бања Лука	11 – Образовање	6
Бања Лука	12 - Особе са инвалидитетом	19
Бања Лука	13 - Права дјетета	59
Бања Лука	15 – Имовинско-правни односи	24
Бања Лука	17 - Јавне исправе	4
Бања Лука	18 – Мањине	3
Бања Лука	19 – Управа	162
Бања Лука	21 - Комуналне услуге	17
Бања Лука	22 - Владина и министарска именованја	47
Бања Лука	23 – Здравство	12
Бања Лука	24 - Социјална заштита	14
Бања Лука	25 – Пензије	53
Бања Лука	26 – Тужилаштва	17
	УКУПНО Бања Лука	835

Канцеларија	Повреде права	Број жалби
Брчко	01 – Дискриминација	23
Брчко	03 - Приступ информацијама	7
Брчко	05 – Полиција	23
Брчко	09 – Судови	80
Брчко	10 - Радни односи	24
Брчко	11 – Образовање	6
Брчко	12 - Особе са инвалидитетом	2
Брчко	13 - Права дјетета	5
Брчко	14 - Екологија заштита околине	1
Брчко	15 – Имовинско-правни односи	13
Брчко	17 - Јавне исправе	4
Брчко	18 – Мањине	2
Брчко	19 – Управа	39
Брчко	21 - Комуналне услуге	8
Брчко	22 - Владина и министарска именованја	7
Брчко	23 – Здравство	13
Брчко	24 - Социјална заштита	23
Брчко	25 – Пензије	20
Брчко	26 – Тужилаштва	9
	УКУПНО Брчко	309

Канцеларија	Повреде права	Број жалби
Мостар	01 – Дискриминација	12
Мостар	03 - Приступ информацијама	14
Мостар	05 – Полиција	10
Мостар	07 – Затвори	1
Мостар	09 – Судови	46
Мостар	10 - Радни односи	42
Мостар	11 – Образовање	4
Мостар	12 - Особе са инвалидитетом	12
Мостар	13 - Права дјетета	11
Мостар	15 –Имовинско-правни односи	53
Мостар	17 - Јавне исправе	2
Мостар	19 – Управа	7
Мостар	22 - Владина и министарска именованја	5
Мостар	23 – Здравство	2
Мостар	24 - Социјална заштита	8
Мостар	25 – Пензије	9
Мостар	26 – Тужилаштва	5
	УКУПНО Мостар	243

Канцеларија	Повреде права	Број жалби
Ливно	01 - Дискриминација	6
Ливно	02 - Медији и слобода информисања	1
Ливно	03 - Приступ информацијама	8
Ливно	05 - Полиција	26
Ливно	09 - Судови	115
Ливно	10 - Радни односи	29
Ливно	11 - Образовање	2
Ливно	13 - Права дјетета	1
Ливно	15 – Имовинско-правни односи	2
Ливно	17 - Јавне исправе	1
Ливно	19 – Управа	89
Ливно	21 - Комуналне услуге	7
Ливно	22 - Владина и министарска именованја	8
Ливно	23 – Здравство	6
Ливно	24 - Социјална заштита	5
Ливно	25 – Пензије	18
Ливно	26 – Тужилаштва	17
	УКУПНО Ливно	341

Број жалби по ентитетима и општинама подносилаца жалбе 2014.			
Ентитет	Кантон	Општина	Број жалби
Ф БиХ	Босанско-подрињски кантон	Горажде	12
Ф БиХ	Босанско-подрињски кантон	Пале - Прача	2
Ф БиХ	Босанско-подрињски кантон	УКУПНО	14
Ф БиХ	Херцеговачко-неретвански кантон	Чапљина	15
Ф БиХ	Херцеговачко-неретвански кантон	Читлук	7
Ф БиХ	Херцеговачко-неретвански кантон	Град Мостар	177
Ф БиХ	Херцеговачко-неретвански кантон	Јабланица	9
Ф БиХ	Херцеговачко-неретвански кантон	Коњиц	8
Ф БиХ	Херцеговачко-неретвански кантон	Неум	6
Ф БиХ	Херцеговачко-неретвански кантон	Прозор	2
Ф БиХ	Херцеговачко-неретвански кантон	Столац	1
Ф БиХ	Херцеговачко-неретвански кантон	УКУПНО	225
Ф БиХ	Кантон бр. 10	Босанско Грахово	18
Ф БиХ	Кантон бр. 10	Дрвар	40
Ф БиХ	Кантон бр. 10	Гламоч	32
Ф БиХ	Кантон бр. 10	Купрес	1
Ф БиХ	Кантон бр. 10	Ливно	189
Ф БиХ	Кантон бр. 10	Томиславград	57
Ф БиХ	Кантон бр. 10	УКУПНО	337
Ф БиХ	Кантон Сарајево	Хаџићи	13
Ф БиХ	Кантон Сарајево	Илиџа	43
Ф БиХ	Кантон Сарајево	Илијаш	11
Ф БиХ	Кантон Сарајево	Сарајево - Центар	175
Ф БиХ	Кантон Сарајево	Сарајево-Нови Град	110
Ф БиХ	Кантон Сарајево	Сарајево-Ново Сарајево	120
Ф БиХ	Кантон Сарајево	Сарајево-Стари Град	81
Ф БиХ	Кантон Сарајево	Трново	3
Ф БиХ	Кантон Сарајево	Вогошћа	35
Ф БиХ	Кантон Сарајево	УКУПНО	591
Ф БиХ	Посавски кантон	Оџак	2
Ф БиХ	Посавски кантон	Орашје	7
Ф БиХ	Посавски кантон	УКУПНО	9
Ф БиХ	Средњобосански кантон	Бугојно	14
Ф БиХ	Средњобосански кантон	Бусовача	4
Ф БиХ	Средњобосански кантон	Доњи Вакуф	5
Ф БиХ	Средњобосански кантон	Фојница	5
Ф БиХ	Средњобосански кантон	Горњи Вакуф - Ускопље	4
Ф БиХ	Средњобосански кантон	Јајце	14
Ф БиХ	Средњобосански кантон	Кисељак	6
Ф БиХ	Средњобосански кантон	Нови Травник	6
Ф БиХ	Средњобосански кантон	Травник	20
Ф БиХ	Средњобосански кантон	Витез	11
Ф БиХ	Средњобосански кантон	УКУПНО	89
Ф БиХ	Тузлански кантон	Бановићи	18
Ф БиХ	Тузлански кантон	Челић	2
Ф БиХ	Тузлански кантон	Добој-Исток	3
Ф БиХ	Тузлански кантон	Грачаница	14
Ф БиХ	Тузлански кантон	Градачац	18
Ф БиХ	Тузлански кантон	Калесија	15
Ф БиХ	Тузлански кантон	Кладањ	9
Ф БиХ	Тузлански кантон	Лукавац	51
Ф БиХ	Тузлански кантон	Сапна	7
Ф БиХ	Тузлански кантон	Сребреник	21
Ф БиХ	Тузлански кантон	Теочак	2

Ф БиХ	Тузлански кантон	Тузла	181
Ф БиХ	Тузлански кантон	Живинице	35
Ф БиХ	Тузлански кантон	УКУПНО	376
Ф БиХ	Унско-сански кантон	Бихаћ	51
Ф БиХ	Унско-сански кантон	Босанска Крупа	14
Ф БиХ	Унско-сански кантон	Босански Петровац	2
Ф БиХ	Унско-сански кантон	Бужим	6
Ф БиХ	Унско-сански кантон	Цазин	22
Ф БиХ	Унско-сански кантон	Кључ	5
Ф БиХ	Унско-сански кантон	Сански Мост	16
Ф БиХ	Унско-сански кантон	Велика Кладуша	23
Ф БиХ	Унско-сански кантон	УКУПНО	139
Ф БиХ	Западнохерцеговачки кантон	Груде	2
Ф БиХ	Западнохерцеговачки кантон	Љубушки	10
Ф БиХ	Западнохерцеговачки кантон	Посуђе	5
Ф БиХ	Западнохерцеговачки кантон	Широки Бријег	10
Ф БиХ	Западнохерцеговачки кантон	УКУПНО	27
Ф БиХ	Зеничко-добојски кантон	Бреза	11
Ф БиХ	Зеничко-добојски кантон	Добој-Југ	5
Ф БиХ	Зеничко-добојски кантон	Какањ	9
Ф БиХ	Зеничко-добојски кантон	Маглај	8
Ф БиХ	Зеничко-добојски кантон	Олово	6
Ф БиХ	Зеничко-добојски кантон	Тешањ	23
Ф БиХ	Зеничко-добојски кантон	Усора	1
Ф БиХ	Зеничко-добојски кантон	Вареш	3
Ф БиХ	Зеничко-добојски кантон	Високо	17
Ф БиХ	Зеничко-добојски кантон	Завидовићи	18
Ф БиХ	Зеничко-добојски кантон	Зеница	154
Ф БиХ	Зеничко-добојски кантон	Жепче	6
Ф БиХ	Зеничко-добојски кантон	УКУПНО	261
Ф БиХ		УКУПНО	2068
РС		Берковићи	1
РС		Бијељина	56
РС		Билећа	3
РС		Босанска Костајница	5
РС		Босански Брод	3
РС		Братунац	2
РС		Чајниче	2
РС		Челинац	6
РС		Дервента	4
РС		Добој	36
РС		Фоча	18
РС		Гацко	3
РС		Град Бања Лука	302
РС		Градишка	31
РС		Источна Илиџа	2
РС		Источни Стари Град	3
РС		Источно Ново Сарајево	15
РС		Језеро	1
РС		Калиновик	1
РС		Кнежево	12
РС		Котор Варош	8
РС		Козарска Дубица	3
РС		Купрес	12
РС		Лакташи	13
РС		Лопаре	5
РС		Љубиње	1

РС		Милићи	2
РС		Модрича	8
РС		Мркоњић Град	14
РС		Невесиње	4
РС		Нови Град	6
РС		Оштра Лука	1
РС		Пале	13
РС		Пелагићево	1
РС		Петрово	1
РС		Приједор	45
РС		Прњавор	17
РС		Рогатица	4
РС		Рудо	1
РС		Соколац	7
РС		Србац	19
РС		Сребреница	3
РС		Шамац	5
РС		Шековићи	2
РС		Шипово	15
РС		Теслић	6
РС		Требиње	16
РС		Угљевик	4
РС		Вишеград	4
РС		Власеница	7
РС		Вуковавље	4
РС		Зворник	17
РС		УКУПНО	774
Брчко Дистрикт		УКУПНО	93
		Нема општине	73
		е-маил	29
		Из иностранства	94
		УКУПНО СВЕ	3131

Распоред жалби по општинама противне стране 2014.			
Ентитет	Кантон	Општина	Број жалби
Ф БиХ	Босанско-подрињски кантон	Фоча - Устикољна	1
Ф БиХ	Босанско-подрињски кантон	Горажде	13
Ф БиХ	Босанско-подрињски кантон	Пале – Прача	1
Ф БиХ	Босанско-подрињски кантон	УКУПНО	15
Ф БиХ	Херцеговачко-неретвански кантон	Чапљина	7
Ф БиХ	Херцеговачко-неретвански кантон	Читлук	3
Ф БиХ	Херцеговачко-неретвански кантон	Град Мостар	223
Ф БиХ	Херцеговачко-неретвански кантон	Јабланица	6
Ф БиХ	Херцеговачко-неретвански кантон	Коњиц	7
Ф БиХ	Херцеговачко-неретвански кантон	Неум	7
Ф БиХ	Херцеговачко-неретвански кантон	Прозор	2
Ф БиХ	Херцеговачко-неретвански кантон	Столац	1
Ф БиХ	Херцеговачко-неретвански кантон	УКУПНО	256
Ф БиХ	Кантон бр. 10	Босанско Грахово	6
Ф БиХ	Кантон бр. 10	Дрвар	34
Ф БиХ	Кантон бр. 10	Гламоч	14
Ф БиХ	Кантон бр. 10	Ливно	216

Ф БиХ	Кантон бр. 10	Томиславград	37
Ф БиХ	Кантон бр. 10	УКУПНО	307
Ф БиХ	Кантон Сарајево	Хацићи	7
Ф БиХ	Кантон Сарајево	Илиџа	20
Ф БиХ	Кантон Сарајево	Илијаш	11
Ф БиХ	Кантон Сарајево	Сарајево – Центар	558
Ф БиХ	Кантон Сарајево	Сарајево-Нови Град	54
Ф БиХ	Кантон Сарајево	Сарајево-Ново Сарајево	95
Ф БиХ	Кантон Сарајево	Сарајево-Стари Град	38
Ф БиХ	Кантон Сарајево	Вогошћа	15
Ф БиХ	Кантон Сарајево	УКУПНО	798
Ф БиХ	Посавски кантон	Оџак	3
Ф БиХ	Посавски кантон	Орашје	5
Ф БиХ	Посавски кантон	УКУПНО	8
Ф БиХ	Средњобосански кантон	Бугојно	16
Ф БиХ	Средњобосански кантон	Бусовача	2
Ф БиХ	Средњобосански кантон	Доњи Вакуф	3
Ф БиХ	Средњобосански кантон	Фојница	1
Ф БиХ	Средњобосански кантон	Горњи Вакуф - Ускопље	2
Ф БиХ	Средњобосански кантон	Јајце	13
Ф БиХ	Средњобосански кантон	Кисељак	8
Ф БиХ	Средњобосански кантон	Нови Травник	7
Ф БиХ	Средњобосански кантон	Травник	33
Ф БиХ	Средњобосански кантон	Витез	6
Ф БиХ	Средњобосански кантон	УКУПНО	91
Ф БиХ	Тузлански кантон	Бановићи	9
Ф БиХ	Тузлански кантон	Добој-Исток	2
Ф БиХ	Тузлански кантон	Грачаница	7
Ф БиХ	Тузлански кантон	Градачац	11
Ф БиХ	Тузлански кантон	Калесија	6
Ф БиХ	Тузлански кантон	Кладањ	6
Ф БиХ	Тузлански кантон	Лукавац	22
Ф БиХ	Тузлански кантон	Сапна	1
Ф БиХ	Тузлански кантон	Сребреник	10
Ф БиХ	Тузлански кантон	Теочак	1
Ф БиХ	Тузлански кантон	Тузла	233
Ф БиХ	Тузлански кантон	Живинице	31
Ф БиХ	Тузлански кантон	УКУПНО	339
Ф БиХ	Унско-сански кантон	Бихаћ	81
Ф БиХ	Унско-сански кантон	Босанска Крупа	14
Ф БиХ	Унско-сански кантон	Босански Петровац	2
Ф БиХ	Унско-сански кантон	Бужим	1
Ф БиХ	Унско-сански кантон	Цазин	14
Ф БиХ	Унско-сански кантон	Кључ	4
Ф БиХ	Унско-сански кантон	Сански Мост	6
Ф БиХ	Унско-сански кантон	Велика Кладуша	14
Ф БиХ	Унско-сански кантон	УКУПНО	136
Ф БиХ	Западнохерцеговачки кантон	Груде	2
Ф БиХ	Западнохерцеговачки кантон	Љубушки	1

Ф БиХ	Западнохерцеговачки кантон	Посушје	3
Ф БиХ	Западнохерцеговачки кантон	Широки Бријег	19
Ф БиХ	Западнохерцеговачки кантон	УКУПНО	25
Ф БиХ	Зеничко-добојски кантон	Бреза	6
Ф БиХ	Зеничко-добојски кантон	Добој-Југ	2
Ф БиХ	Зеничко-добојски кантон	Какањ	8
Ф БиХ	Зеничко-добојски кантон	Маглај	8
Ф БиХ	Зеничко-добојски кантон	Олово	2
Ф БиХ	Зеничко-добојски кантон	Тешањ	12
Ф БиХ	Зеничко-добојски кантон	Вареш	2
Ф БиХ	Зеничко-добојски кантон	Високо	18
Ф БиХ	Зеничко-добојски кантон	Завидовићи	12
Ф БиХ	Зеничко-добојски кантон	Зеница	159
Ф БиХ	Зеничко-добојски кантон	Жепче	7
Ф БиХ	Зеничко-добојски кантон	УКУПНО	236
Ф БиХ	УКУПНО	УКУПНО	2211
РС		Бијељина	51
РС		Билећа	1
РС		Босанска Костајница	4
РС		Босански Брод	2
РС		Братунац	1
РС		Чајниче	1
РС		Челинац	3
РС		Дервента	6
РС		Добој	26
РС		Доњи Жабар	1
РС		Фоча	16
РС		Гацко	1
РС		Град Бања Лука	449
РС		Градишка	20
РС		Источна Илиџа	2
РС		Источни Стари Град	1
РС		Источно Ново Сарајево	13
РС		Језеро	1
РС		Калиновик	1
РС		Кнежево	7
РС		Котор Варош	6
РС		Козарска Дубица	3
РС		Купрес	10
РС		Лакташи	3
РС		Лопаре	3
РС		Милићи	1
РС		Модрича	3
РС		Мркоњић Град	6
РС		Нови Град	3
РС		Ново Горажде	1
РС		Оштра Лука	1
РС		Пале	5
РС		Приједор	20

РС		Прњавор	17
РС		Рогатица	2
РС		Рудо	1
РС		Соколац	6
РС		Србац	7
РС		Сребреница	4
РС		Шамац	4
РС		Шековићи	1
РС		Шипово	9
РС		Теслић	5
РС		Требиње	18
РС		Угљевик	3
РС		Вишеград	4
РС		Власеница	7
РС		Вуковина	3
РС		Зворник	16
РС		УКУПНО	779
Брчко		УКУПНО	68
Дистрикт		Нема општине	68
		Иностранство	5
		УКУПНО	73
	СВЕ	УКУПНО	3131

Број жалби који су завршене по одјелима у 2014. г.

Назив одјела	Жалбе у 2014.	Жалбе из ранијих година	Укупно
01 - Одјел за праћење права дјеце // БЛ	22	29	51
01 - Одјел за праћење права дјеце // Брчко	3	2	5
01 - Одјел за праћење права дјеце // Ливно	1	0	1
01 - Одјел за праћење права дјеце // Мостар	8	5	13
01 - Одјел за праћење права дјеце // СА	43	67	110
Укупно завршено по одјелу	77	103	180
02 - Одјел за праћење права особа са инвалидитетом // БЛ	14	5	19
02 - Одјел за праћење права особа са инвалидитетом // Брчко	1	5	6
02 - Одјел за праћење права особа са инвалидитетом // Ливно	0	1	1
02 - Одјел за праћење права особа са инвалидитетом // Мостар	5	2	7
02 - Одјел за праћење права особа са инвалидитетом // СА	16	17	33
Укупно завршено по одјелу	36	30	66
03 - Одјел за праћење права националних, вјерских и других мањина // БЛ	4	2	6
03 - Одјел за праћење права националних, вјерских и других мањина // Брчко	0	1	1
03 - Одјел за праћење права националних, вјерских и других мањина // СА	4	1	5
Укупно завршено по одјелу	8	4	12
04 - Одјел за економска, социјална и културна права // БЛ	107	34	141
04 - Одјел за економска, социјална и културна права // Брчко	46	50	96
04 - Одјел за економска, социјална и културна права // Ливно	55	10	65
04 - Одјел за економска, социјална и културна права // Мостар	36	24	60
04 - Одјел за економска, социјална и културна права // СА	171	121	292

Укупно завршено по одјелу	415	239	654
05 - Одјел за праћење политичких и грађанских права // БЛ	360	101	461
05 - Одјел за праћење политичких и грађанских права // Брчко	100	113	213
05 - Одјел за праћење политичких и грађанских права // Ливно	190	63	253
05 - Одјел за праћење политичких и грађанских права // Мостар	76	58	134
05 - Одјел за праћење политичких и грађанских права // СА	448	303	751
Укупно завршено по одјелу	1174	638	1812
06 - Одјел за елиминацију свих облика дискриминације // БЛ	48	26	74
06 - Одјел за елиминацију свих облика дискриминације // Брчко	17	9	26
06 - Одјел за елиминацију свих облика дискриминације // Ливно	4	2	6
06 - Одјел за елиминацију свих облика дискриминације // Мостар	5	4	9
06 - Одјел за елиминацију свих облика дискриминације // СА	46	41	87
Укупно завршено по одјелу	120	82	202
07 - Одјел за праћење права притвореника / затвореника // БЛ	16	10	26
07 - Одјел за праћење права притвореника / затвореника // Мостар	1	0	1
07 - Одјел за праћење права притвореника / затвореника // СА	70	68	138
Укупно завршено по одјелу	87	78	165
Укупно завршених	1917	1174	3091

Назив канцеларије	Назив одјела	Жалбе у 2014. г.	Жалбе из ранијих година	Укупно А/А
Сарајево	01 - Одјел за праћење права дјецe // СА	43	67	110
Сарајево	02 - Одјел за праћење права особа са инвалидитетом // СА	16	17	33
Сарајево	03 - Одјел за праћење права националних, вјерских и других мањина // СА	4	1	5
Сарајево	04 - Одјел за економска, социјална и културна права // СА	171	121	292
Сарајево	05 - Одјел за праћење политичких и грађанских права // СА	448	303	751
Сарајево	06 - Одјел за елиминацију свих облика дискриминације // СА	46	41	87
Сарајево	07 - Одјел за праћење права притвореника / затвореника // СА	70	68	138
Укупно ријешених жалби Сарајево		798	618	1416
Бања Лука	01 - Одјел за праћење права дјецe // БЛ	22	29	51
Бања Лука	02 - Одјел за праћење права особа са инвалидитетом // БЛ	14	5	19
Бања Лука	03 - Одјел за праћење права националних, вјерских и других мањина // БЛ	4	2	6
Бања Лука	04 - Одјел за економска, социјална и културна права // БЛ	107	34	141
Бања Лука	05 - Одјел за праћење политичких и грађанских права // БЛ	360	101	461
Бања Лука	06 - Одјел за елиминацију свих облика дискриминације // БЛ	48	26	74
Бања Лука	07 - Одјел за праћење права притвореника / затвореника // БЛ	16	10	26
Укупно ријешених жалби Бања Лука		571	207	778
Брчко	01 - Одјел за праћење права дјецe // Брчко	3	2	5
Брчко	02 - Одјел за праћење права особа са инвалидитетом // Брчко	1	5	6
Брчко	03 - Одјел за праћење права националних, вјерских и других мањина // Брчко	0	1	1
Брчко	04 - Одјел за економска, социјална и културна права // Брчко	46	50	96
Брчко	05 - Одјел за праћење политичких и грађанских права // Брчко	100	113	213
Брчко	06 - Одјел за елиминацију свих облика дискриминације // Брчко	17	9	26
Брчко	07 - Одјел за праћење права притвореника / затвореника // Брчко	0	0	0
Укупно ријешених жалби Брчко		167	180	347
Мостар	01 - Одјел за праћење права дјецe // Мостар	8	5	13
Мостар	02 - Одјел за праћење права особа са инвалидитетом // Мостар	5	2	7
Мостар	03 - Одјел за праћење права националних, вјерских и других мањина //	0	0	0

	Мостар			
Мостар	04 - Одјел за економска, социјална и културна права // Мостар	36	24	60
Мостар	05 - Одјел за праћење политичких и грађанских права // Мостар	76	58	134
Мостар	06 - Одјел за елиминацију свих облика дискриминације // Мостар	5	4	9
Мостар	07 - Одјел за праћење права притвореника / затвореника // Мостар	1	0	1
Укупно ријешених жалби Мостар		131	93	224
Ливно	01 - Одјел за праћење права дјецe // Ливно	1	0	1
Ливно	02 - Одјел за праћење права особа са инвалидитетом // Ливно	0	1	1
Ливно	03 - Одјел за праћење права националних, вјерских и других мањина // Ливно	0	0	0
Ливно	04 - Одјел за економска, социјална и културна права // Ливно	55	10	65
Ливно	05 - Одјел за праћење политичких и грађанских права // Ливно	190	63	253
Ливно	06 - Одјел за елиминацију свих облика дискриминације // Ливно	4	2	6
Ливно	07 - Одјел за праћење права притвореника / затвореника // Ливно	0	0	0
Укупно ријешених жалби Ливно		250	76	326
УКУПНО		1917	1174	3091

Број жалби које су завршене по канцеларијама и одјелима у 2014. г.

Повреда права	Подкатегија	Број жалби у 2014.	Жалбе из ранијих година	Укупно А/А у 2014.
01 - Дискриминација	00 – Остало	12	29	41
01 - Дискриминација	01-01 – Узнемиравање	4	0	4
01 - Дискриминација	01-02 - Полно узнемиравање	0	0	0
01 - Дискриминација	01-03 - Мобинг	40	26	66
01 - Дискриминација	01-04 - Сегрегација	1	0	1
01 - Дискриминација	01-05 - Издавање налога и помагање другима приликом дискриминације	0	1	1
01 - Дискриминација	01-06 - Потцање на дискриминацију	2	0	2
01 - Дискриминација	01-08 - На основу боје коже	0	0	0
01 - Дискриминација	01-09 - На основу језика	1	0	1
01 - Дискриминација	01-10 - На основу вјере	2	0	2

01 - Дискриминација	01-11 - На основу етничке припадности	12	5	17
01 - Дискриминација	01-12 - На основу националног или социјалног поријекла	9	4	13
01 - Дискриминација	01-13 - На основу везе са националном мањином	0	2	2
01 - Дискриминација	01-14 - На основу политичког или другог увјерења	3	2	5
01 - Дискриминација	01-15 - На основу имовног стања	1	0	1
01 - Дискриминација	01-16 - На основу чланства у синдикату или другом удружењу	4	0	4
01 - Дискриминација	01-17 - На основу образовања	9	7	16
01 - Дискриминација	01-18 - На основу друштвеног положаја и пола	15	2	17
01 - Дискриминација	01-19 - На основу полног изражавања или оријентације	8	3	11
01 - Дискриминација	СУМА	123	81	204
02 - Медији и слобода информисања	СУМА	1	0	1
03 - Приступ информацијама	00 - Остало	78	33	111
03 - Приступ информацијама	03-1 - Неодлучивање у законском року	44	17	61
03 - Приступ информацијама	03-2 - Одбијање приступа информацијама	26	7	33
03 - Приступ информацијама	03-3 - Право на двостепеност	1	0	1
03 - Приступ информацијама	СУМА	149	57	206
04 - Вјерске слободе / религија	СУМА	4	1	5
05 - Полиција	СУМА	100	44	144
06 - Јавни приходи	СУМА	2	0	2
07 - Затвори	00 - Остало	75	65	140
07 - Затвори	07-1 - Кориштење заводских погодности и посјете	6	7	13
07 - Затвори	07-2 - Здравствена заштита и хигијенски услови	3	6	9
07 - Затвори	07-3 - Смјештај особа са менталним поремећајима и инвалидитетом	0	0	0
07 - Затвори	07-4 - Помиловања	2	0	2
07 - Затвори	СУМА	86	78	164
08 - Равноправност полова	СУМА	0	1	1
09 - Судови	00 - Остало	211	77	288
09 - Судови	09-1 - Жалбе на рад судија/суткиња	29	7	36
09 - Судови	09-2 - Дужина трајања поступка (члан 6)	117	66	183
09 - Судови	09-3 - Извршење пресуда	51	35	86

09 - Судови	СУМА	408	185	593
10 - Радни односи	СУМА	157	108	265
11 - образовање	СУМА	17	18	35
12 - Особе са инвалидитетом	СУМА	34	28	62
13 - Права дјетета	СУМА	78	96	174
14 - Екологија заштита околине	СУМА	3	4	7
15 – Имовинско-правни односи	СУМА	82	80	162
16 – Насиље	СУМА	1	2	3
17 - Јавне исправе	СУМА	11	5	16
18 – Мањине	СУМА	4	4	8
19 – Управа	СУМА	320	171	491
20 - Ратне штете	СУМА	2	2	4
21 - Комуналне услуге	СУМА	48	19	67
22 - Владина и министарска именована	СУМА	51	63	114
23 – Здравство	СУМА	39	15	54
24 - Социјална заштита	СУМА	37	25	62
25 – Пензије	СУМА	113	58	171
26 – Тужилаштва	СУМА	47	24	71
27 – Правобранилаштва	СУМА	0	5	5
СУМА	СУМА	1917	1174	3091

Број жалби које су завршене по поткатогијама у 2014. г.

Начин окончања	Жалбе у 2014.	Жалбе из ранијих година	Укупно
У току интервенције омбудсмена	706	533	1239
Препоруком омбудсмена	100	186	286
Незаинтерасованост странке за даље вођење поступка	325	143	468
Неприхватљива жалба	519	133	652
На други начин	229	155	384
Ненадлежност и уступање предмета надлежном органу	19	10	29
Прослијеђен другој Канцеларији омбудсмена	16	1	17
Специјалним извјештајем	0	12	12
Поновни поступак	3	1	4
Укупно	1917	1174	3091
САМО ЗА НЕПРИХВАТЉИВЕ ЖАЛБЕ - ПОДКАТЕГОРИЗАЦИЈА	Из 2014.г .	Из ранијих година	
00 – Остало	61	3	
01 - Анонимна жалба	2	0	
02 - Злонамјерна жалба	3	0	
03 - Неоснована жалба	386	121	
04 - Жалба не садржи никакав захтјев	5	1	
05 - Нарушавање легитимних права треће стране	1	0	
06 - Кашњење подносиоца од 1 г. након чињеница, догађаја или одлуке	4	0	
07 - Нису исцрпљена сва правна средства	27	4	
08 - Жалба непотпуна или неразумљива (није накнадно допуњена)	8	1	
09 - Подносилац одустао од жалбе	5	0	
10 - Жалба са већ разматраним чињеницама (дуплирање жалбе)	16	3	
11 - Чињенично стање прије 14. децембра 1995. г.	1	0	
Укупно	519	133	

Број жалби које су завршене према начину окончања у 2014. г.

Број жалби са препорукама по категоријама повреда права и реализацији 2014. г.

Р.бр.	Поведа права	Број жалби са издатом препоруком
1	01 - Дискриминација	42
2	02 - Медији и слобода информисања	0
3	03 - Приступ информацијама	28
4	04 - Вјерске слободе / религија	2
5	05 - Полиција	7
6	06 - Јавни приходи	0
7	07 - Затвори	3
8	08 - Равноправност полова	0
9	09 - Судови	13
10	10 - Радни односи	21
11	11 - Образовање	2
12	12 - Особе са инвалидитетом	4
13	13 - Права дјетета	11
14	14 - Екологија заштита околине	1
15	15 – Имовинско-правни односи	5
16	16 - Насиље	0
17	17 - Јавне исправе	0
18	18 - Мањине	0
19	19 - Управа	44
20	20 - Ратне штете	0
21	21 - Комуналне услуге	2
22	22 - Владина и министарска именованја	24
23	23 - Здравство	2
24	24 - Социјална заштита	0
25	25 - Пензије	4
26	26 - Тужилаштва	1
27	27 - Правобранилаштва	0
28	УКУПНО	216

Дјелимично реализована	4
Нема одговора	52
Није реализована	25
Остварена сарадња	55
Реализована	80
Укупно	216

ОДЈЕЛ	Број жалби из 2014.г. са издатом препоруком
Одјел за праћење политичких и грађанских права	11
Одјел за економска, социјална и културна питања	4
Одјел за праћење права особа с инвалидитетом	2
Одјел за праћење права националних, вјерских и др. мањина	33
Одјел за праћење права притвореника / затвореника	121
Одјел за праћење права дјецe	42
Одјел за елиминацију свих облика дискриминације	3
УКУПНО	216

Број жалби са издатом препоруком по одјелима 2014. г.

Канцеларија	Број жалби из 2014. г. са издатом препоруком
Канцеларија Сарајево	103
Канцеларија Бања Лука	80
Канцеларија Брчко	13
Канцеларија Мостар	8
Канцеларија Ливно	12
Укупно жалби из 2014. г. с препоруком	216

Број жалби са издатом препоруком по канцеларијама 2014. г.

Назив одјела	Дјелимично реализована	Нема одговора	Није реализована	Остварена сарадња	Реализована	Укупно
Одјел за праћење права дјеце	2	4	1	2	2	11
Одјел за праћење права особа са инвалидитетом	0	0	0	3	1	4
Одјел за праћење права националних, вјерских и других мањина	0	0	1	1	0	2
Одјел за економска, социјална и културна питања	1	11	4	10	7	33
Одјел за праћење политичких и грађанских права	0	29	15	27	50	121
Одјел за елиминацију свих облика дискриминације	1	9	4	11	17	42
Одјел за праћење права притвореника / затвореника	0	0	0	2	1	3
Укупно жалби из 2014. г. са препоруком	2	68	16	73	57	216

Реализација препорука у жалбама из 2014. г. по Одјелима

Назив Канцеларије	Дјелимично реализована	Нема одговора	Није реализована	Остварена сарадња	Реализована	Укупно
Канцеларија Сарајево	1	20	8	29	45	103
Канцеларија Бања Лука	1	20	9	22	28	80
Канцеларија Брчко	1	4	2	2	4	13
Канцеларија Мостар	0	6	1	0	1	8
Канцеларија Ливно	1	2	5	2	2	12
Укупно жалби из 2014. г. с препоруком	4	52	25	55	80	216

Реализација препорука у жалбама из 2014. г. по Канцеларијама

ОДЈЕЛ	Број препорука
Одјел за праћење политичких и грађанских права	194
Одјел за економска, социјална и културна питања	55
Одјел за праћење права особа с инвалидитетом	9
Одјел за праћење права националних, вјерских и др. мањина	2
Одјел за праћење права притвореник / затвореника	2
Одјел за праћење права дјеце	20
Одјел за елиминацију свих облика дискриминације	44
УКУПНО	326

Препоруке у 2014. г. по одјелима укључујући и жалбе пренесене из претходних година
(препоруке приказане јединствено без обзира на број предмета које обухватају)

Начин реализације препорука	Број препорука
Реализована	118
Остварена сарадња	79
Дјелимично реализована	4
Нема одговора	86
Није реализована	39
Укупан број жалби са издатом препоруком	326

Препоруке у 2014. г. по реализацији укључујући и жалбе пренесене из претходних година

(препоруке приказане јединствено без обзира на број предмета које обухватају)

Дискриминација	46
Пристап информацијама	40
Вјерске слободе/религија	2
Полиција	12
Затвори	2
Судови	23
Радни односи	30
Образовање	3
Особе са инвалидитетом	9
Права дјетета	20
Екологија и заштита околине	1
Имовинско правни-односи	16
Насиље	1
Управа	71
Комуналне услуге	2
Владина и министарска именовања	31
Здравство	6
Социјална заштита	2
Пензије	8
Тужилаштва	1
Укупно препорука	326

Препоруке у 2014. г. по повредама укључујући и жалбе пренесене из претходних година

(препоруке приказане јединствено без обзира на број предмета које обухватају)

Одговорне стране	Број препорука
Министарства	113
Локалне заједнице-општине	79
Агенције	7
Установе у обл.образовања	23
Установе у обл.социјалне заштите	12
Установе у области здрав.заштите	14
Судови ,тужилаштва, правобранилаштва	35
Затвори	6
Управе и дирекције	14
Јавна предузећа и установе	28
Парламент и владе кантона	21
Остало	10
Укупно препорука	362

Органи којима су упућене препоруке у 2014. г. укључујући и жалбе пренесене из претходних година

(у зависности од врсте повреде препорука се некад шаље на адресе више органа)

Врста активности	Број обраћања
Активности Институције	18
Дискриминација	23
Права дјеце	27
Грађанско-политичка права	13
Економско-социјална права	10
Права притвореника/затвореника	6
Права националних, вјерских и других мањина	6
Права особа с инвалидитетом	7
Укупно	110

Преглед захтјева медија по областима људских права

Врста медија	Број обраћања
ТВ	52
Радио	18
Штампа	18
Портали	17
Новинске агенције	5
Укупно	110

Медијски интерес за рад Институције омбудсмена БиХ с обзиром на врсту медија

**ГОДИШЊИ ИЗВЈЕШТАЈ
О ПОЈАВАМА ДИСКРИМИНАЦИЈЕ
У БОСНИ И ХЕРЦЕГОВИНИ
ЗА 2014. ГОДИНУ**

САДРЖАЈ

УВОД	4
СТАТИСТИКЕ	4
МОБИНГ	8
ДИСКРИМИНАЦИЈА ПО ОСНОВУ СЕКСУАЛНЕ ОРЈЕНТАЦИЈЕ (LGBT)	9
ГОВОР МРЖЊЕ.....	11
СУДСКА ПРАКСА.....	14
ИЛУСТРАТИВНИ ПРИМЈЕРИ	18
АКТИВНОСТИ ПРОМОЦИЈЕ И САРАДЊА СА ИНСТИТУЦИЈАМА.....	21
ЈАЧАЊЕ КАПАЦИТЕТА ЗА ЗАШТИТУ ОД ДИСКРИМИНАЦИЈЕ.....	25
АНЕКС I ПРЕГЛЕД ИЗДАТИХ ПРЕПОРУКА У ОБЛАСТИ ДИСКРИМИНАЦИЈЕ.....	27

УВОД

За разлику од земаља у којима постоје специјализоване институције за заштиту равноправности, Закон о забрани дискриминације Босне и Херцеговине повјерава Институцији омбудсмена БиХ статус “централне институције надлежне за заштиту од дискриминације” и у ту сврху предвиђа оснивање и рад посебног одјела са искључивим задатком разматрања предмета наводне дискриминације коју је починило било које правно или физичко лице и у било којој области живота.

Закон предвиђа широку лепезу надлежности омбудсмена које сежу од промотивних активности, преко истраживања у области дискриминације, до поступања по жалбама појединаца који тврде да су жртве дискриминације и преузимања активне улоге у прекршајним поступцима за заштиту од дискриминације. У том смислу, законске надлежности омбудсмена БиХ у области заштите од дискриминације, у великој мјери, прате међународне стандарде релевантне за рад тијела за заштиту једнакости.

Међутим, за ефикасну борбу против дискриминације није довољно само усвојити законска рјешења усклађена с тим стандардима. Кључно је осигурати ефикасну и правилну примјену Закона која је, у Босни и Херцеговини, тренутно оцијењена слабо, прије свега кроз јачање институција које могу одговорити новом важном задатку антидискриминацијске заштите коју им је Закон повјерио и кроз континуирану подршку њиховим активностима од других кључних актера.

Одјел за елиминацију свих облика дискриминације успостављен је у јануару 2009. године са основним циљем да осигура уједначавање приступа у остваривању и заштити права грађана на читавој територији БиХ и подузима ефикасне мјере с циљем спречавања било којег облика дискриминације. Радом на појединачним жалбама или у поступцима истраживања по службеној дужности, омбудсмени настоје да укажу на значај досљедне примјене забране дискриминације садржане у међународним конвенцијама и домаћем законодавству, као и на значај усклађивања домаћег законодавства с међународним стандардима људских права. У препорукама и осталим одлукама указује се одговорним институцијама и службама на факторе који онемогућавају равноправан законски третман према свим грађанима БиХ и предлажу одговарајуће мјере за ефикасну правну интервенцију усмјерену на заштиту права грађана.

Детаљни подаци о раду Одјела, извјештаји из претходних година, законска регулатива, као и обрасци и упутства за покретање поступка за заштиту од дискриминације, доступни су на www.омбудсмен.гов.ба

СТАТИСТИКЕ

У току 2014. године, у Одјелу за елиминацију свих облика дискриминације регистровано је укупно 230 жалби. Ово представља повећање броја жалби за 32 предмета или 16,16% у односу на претходну, 2013. годину, када је било регистровано 198 жалби. Одјел за елиминацију свих облика дискриминације имао је процентуално највеће повећање броја предмета у поређењу са осталим одјелима у Институцији, ако се изузме Одјел за права националних, вјерских и других мањина, гдје је укупно годишње повећање броја предмета за 3 довело до процентуалног повећања од 23,08%.

Према процјенама омбудсмена, овај податак и даље не представља стваран приказ обима дискриминације јер и даље постоје непријављени случајеви због генералног неповјерења као и због страха од евентуалних негативних посљедица по статус жртава.

Највећи број жалби односи се на мобинг као посебан облик дискриминације на радном мјесту (69), затим слиједе жалбе на дискриминацију на основу друштвеног положаја и пола (25), дискриминацију на основу етничке припадности (22), дискриминацију на основу националног или социјалног поријекла (19) и дискриминацију на основу образовања (12).

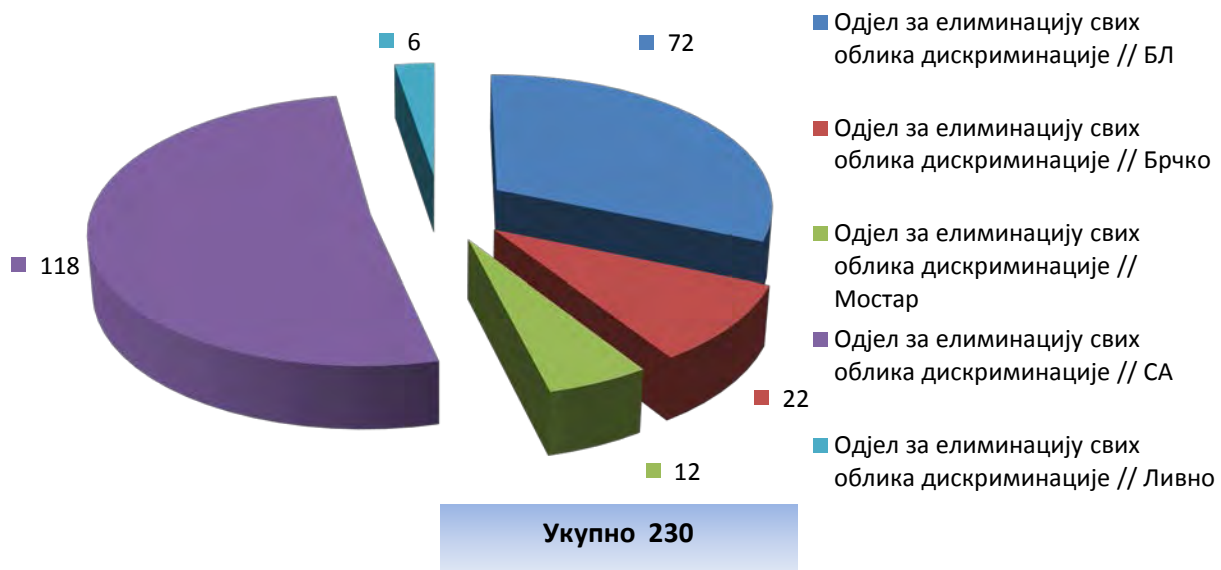
ОБЛИЦИ ДИСКРИМИНАЦИЈЕ / КАНЦЕЛАРИЈЕ	САРАЈЕВО	БАЊА ЛУКА	БРЧКО	МОСТАР	ЛИВНО	УКУПНО
Узнемиравање	1	3	0	0	0	4
Полно узнемиравање	0	0	0	0	0	0
Мобинг	42	16	7	3	1	69
Сегрегација	0	1	0	0	0	1
Издавање налога и помагање другима приликом дискриминације	0	0	0	0	0	0
Потицање на дискриминацију	0	0	2	0	0	2
На основу расе	0	0	0	0	0	0
На основу боје коже	0	0	0	0	0	0
На основу језика	3	1	0	0	1	5
На основу вјере	1	1	0	0	0	2
На основу етничке припадности	11	11	0	0	0	22
На основу националног или социјалног поријекла	11	5	3	0	0	19
На основу везе са националном мањином	0	0	2	1	0	3
На основу политичког или другог увјерења	1	2	0	1	1	5
На основу имовног стања	1	2	0	1	0	4
На основу чланства у синдикату или другом удружењу	1	4	0	0	1	6
На основу образовања	5	5	2	0	0	12
На основу друштвеног положаја и пола	7	10	7	0	1	25
На основу полног изражавања или оријентације	3	8	0	0	0	11
Остало	32	3	0	6	1	42

Табела 1: Приказ примљених жалби по канцеларијама и облицима дискриминације

Од укупно регистрованих 230 предмета дискриминације, 118 је регистровано у Подручној канцеларији Сарајево, 72 у Главној канцеларији Бања Лука, 22 у Подручној канцеларији Брчко, 12 у Подручној канцеларији Мостар и 6 у Теренској канцеларији у Ливну. Статистике ове врсте имају само формалан, али не и индикативан значај јер било које лице, из било којег подручја у Босни и Херцеговини, може да изјави жалбу канцеларији омбудсмена према сопственом нахођењу.

ОДЈЕЛ	Примљено у 2014.
Одјел за елиминацију свих облика дискриминације // БЛ	72
Одјел за елиминацију свих облика дискриминације // Брчко	22
Одјел за елиминацију свих облика дискриминације // Мостар	12
Одјел за елиминацију свих облика дискриминације // СА	118
Одјел за елиминацију свих облика дискриминације // Ливно	6
Одјел за елиминацију свих облика дискриминације	230

Табела 2: Приказ примљених жалби по канцеларијама

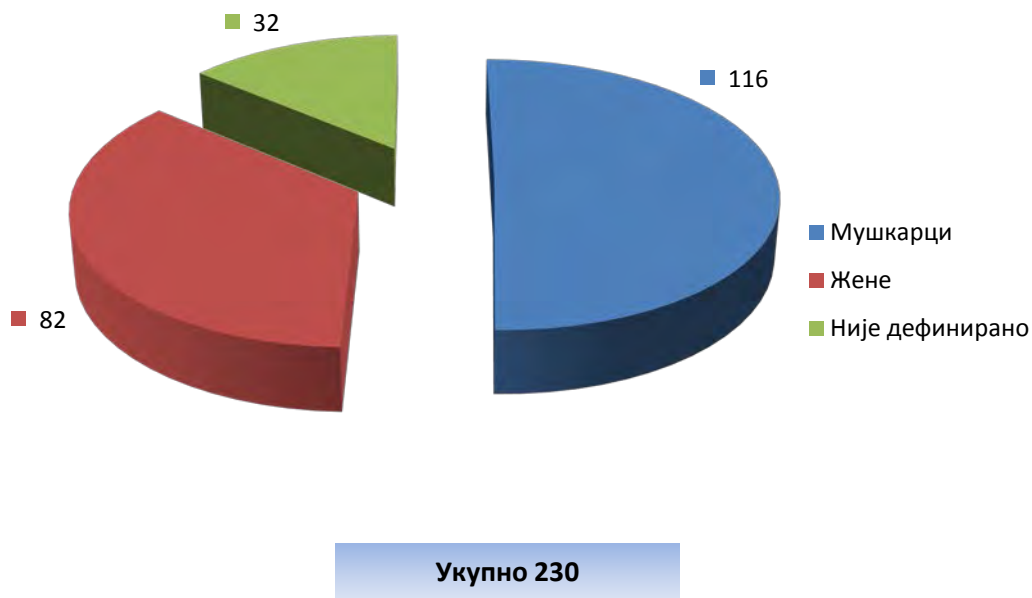

Дијаграм 1: Преглед примљених жалби у Одјелу за елиминацију свих облика дискриминације у 2014. г. по канцеларијама

КАНЦЕЛАРИЈЕ	ПРИМЉЕНЕ	У РАДУ	ЗАВРШЕНЕ
Бања Лука	72	24	48
Брчко	22	5	17
Мостар	12	7	5
Сарајево	118	72	46
Ливно	6	2	4
Укупно у Одјелу	230	104	126

Табела 3: Приказ жалби у Одјелу за елиминацију свих облика дискриминације у 2014. години

Као и претходних година, Институција омбудсмена води статистике и о структури жалби према полу подносиоца жалбе, имајући у виду свој мандат за борбу против дискриминације на основу пола, али и захтјеве различитих органа и организација које се баве равноправношћу између полова. У 2014. години, мушкарци су изјавили 116, а жене 82 жалбе на дискриминацију што у процентима исказано представља 58% напрема 42% у корист мушкараца. Примјетна је блага предност у броју обраћања мушкараца у односу на жене што значи да се жене рјеђе одлучују на покретање поступка за заштиту од дискриминације иако су, барем у једнакој мјери, дискриминисане, нарочито у виду мобинга и других врста дискриминације на радном мјесту. Током 2014. године, у Институцији омбудсмена регистровано је 25 предмета дискриминације на основу друштвеног положаја и пола док је таквих предмета у претходној, 2013. години, било 14. У 32 предмета није дефинисан пол јер се ради о случајевима када Институција омбудсмена отвара предмет по службеној дужности (*ex officio*), када се ради о анонимној жалби и или жалби гдје подносилац изричито наводи да не жели откривање свог идентитета.

Дијаграм 2: Полна структура жалилаца у Одјелу за елиминацију свих облика дискриминације у 2014. г.

У случајевима када у поступку истраге утврди повреду права, Институција омбудсмена издаје препоруку с циљем усвајања мјера и отклањања повреде права.

Анекс VI, члан 5, став 4) Дејтонског мировног споразума прописује обавезу одговорне стране да у остављеном временском року писменим путем обавијести Институцију омбудсмена на који начин ће испоштовати препоруку.

Док је у 2013. години издата препорука у 61 предмету из области дискриминације, у 2014. години укупан број предмета са препоруком износи 42.

За смањење препорука у 2014. у односу на 2013. годину, неопходно је напоменути да је одређени број предмета ријешен у току истраге, било посредовањем, потицањем пријатељског рјешења или подузимањем медијације између страна у спору, било на начин да одговорни јавни орган сам коригује своје поступање након првог обраћања Институције омбудсмена.

Статус жалби из 2014. г. са донесеном препоруком	Дјелимично реализована	Нема одговора	Није реализована	Остварена сарадња	Реализовано	Укупно
Одјел за елиминацију свих облика дискриминације	1	9	4	11	17	42

Непоштовање препорука омбудсмена везаних за повреду Закона о забрани дискриминације повлачи прекршајну одговорност физичких и правних лица, новчане казне до 10.000 КМ, мјере безбједности, забране обављања дјелатности и друге санкције предвиђене законом.

Од усвајања Закона о забрани дискриминације у БиХ прошло је више од 5 година што је добар временски период за анализирање најчешћих појавних облика дискриминације и стварање праксе по питању судске заштите од дискриминације.

У том смислу, омбудсмени примјећују да је константно присутан висок број жалби на мобинг да се редовно појављују жалбе на етничку дискриминацију, али у благо опадајућем броју, али и да се све више предмета отвара по наводима о дискриминацији по основу сексуалне оријентације (LGBT популације) или предметима везаним за говор мржње, иако је број жалби из последње двије категорије готово занемарив у односу на укупан број предмета у Институцији.

МОБИНГ

У Одјелу за елиминацију свих облика дискриминације у 2014. години примљено је 69 жалби које се односе на мобинг што је идентичан број жалби на мобинг из претходне 2013. године.

Иако је број обраћања грађана овој Институцији због мобинга константан, тај број и даље није стварни показатељ стања у БиХ. Институција омбудсмена долази до оваквог закључка на основу свједочења странака и медијских натписа када најчешће на свјетло дана излазе најтеже посљедице мобинга. Чињеница је да има пуно грађана који су данас изложени мобингу, али се не обраћају Институцији нити траже судску заштиту из страха да би у том случају могли остати без посла.

Упоредивши статистике из претходних година, евидентно је да је мобинг у порасту, чему доприноси тешка економска ситуација, висока стопа незапослености, лоше уређено тржиште рада и недостатак капацитета надлежних инспекција. Жртве мобинга су, такође, изложене стресу јер мобинг оставља посљедице по њихово здравље, а уз жалбу Институцији често се прилажу мишљења психолога, психијатара или других стручних лица као и искази свједока. Олакшавајућа околност за жртве мобинга огледа се у чињеници да је терет доказивања на наводном прекршиоцу. У пракси, прекршилац је лице на позицији моћи у односу на жртву и чини све како би оповргао постојање мобинга, позивајући се на своја права која произлазе из разних интерних и општих аката.

Током провођења поступка испитивања основаности жалби, омбудсмени су успјешно сарађивали са послодавцима у јавном и приватном сектору који су благовремено достављали тражена изјашњења и обавијести о стању у предметима, а надлежене инспекције рада су, у сваком случају, поступале по дописима Институције омбудсмена, те предузеле неопходне истражне радње.

Слично, као и у претходном извјештајном периоду, грађани су се Институцији омбудсмена најчешће обраћали због непријатељског окружења на радном мјесту, вријећања и омаловажавања од стране надређених, спречавања напредовања у служби, селективног и непотпуног остваривања права из радног односа у погледу коришћења годишњег одмора, права на стручно усавршавање и накнада за рад.

Најчешће пријављивани облик мобинга је тзв. вертикални мобинг који постоји када претпостављени злоставља једног одређеног радника док се знатно мањи број жалби односи на хоризонтални мобинг, тј. мобинг између радника на једнаком положају у хијерархијској лествици. У сваком случају циљ мобинга је да се запослени присиле да напусте радно мјесто и тако економски још више деградирају.

Означени одговорни органи у својим изјашњењима Институцији омбудсмена, наводили су да су наводи подносилаца жалби неистинити, да се послови понекад обављају у промијењеним условима због специфичности рада, да се стриктно поштују одредбе

Закона о раду и колективних уговора те да су подносиоци жалбе сами допринијели непријатељској атмосфери и окружењу на радном мјесту својим поступцима.

У немалом броју случајева, Институција омбудсмена се обрађала надлежним инспекцијама рада како би се са што већом дозом извјесности утврдило чињенично стање те донијела одговарајућа одлука јер се из непосредног изјашњавања двије супротстављене стране није могло доћи до поузданог закључка о постојању одговорности. Оно што је заједничко за све жртве мобинга је да су посљедице вишеструке. Проблеми и нездрава атмосфера на послу су разлог сталних боловања и повратак на посао је упитан што може довести до добровољног отказа због потпуне исцрпљености или до добивања отказа. Након губитка запослења појављују се нови проблеми у вези са проналажењем новог посла јер мобинг доводи до губитка самопоштовања и губитка социјалне улоге што се одражава и на пословни и на породични живот. Ако се жртва мобинга одлучи на покретање парничног поступка против злостављача, већ осиромашени кућни буџет због губитка посла, боловања, отказа или специјалистичких прегледа додатно се умањује за трошкове адвоката и судске таксе што доводи до још тежег стања жртве.

У периоду извјештавања, Институција омбудсмена је вршила мониторинг раније покренутих суђења за мобинг против послодаваца гдје је у поступку по жалби, другостепени суд отворио поступак расправе и преиначио првостепену пресуду у корист жртве мобинга. Овакав исход говори о већем степену сензибилитета судија за суђења у предметима дискриминације, а нарочито мобинга, што може вратити вјеру у ефикасност правних лијекова који стоје на располагању жртви.

ДИСКРИМИНАЦИЈА ПО ОСНОВУ СЕКСУАЛНЕ ОРЈЕНТАЦИЈЕ (LGBT)

Особе по основу сексуалне оријентације (LGBT особе) се у свакодневном животу сусрећу са стереотипима и предрасудама иако су истополни сексуални односи дозвољени законом, а неравноправан третман LGBT особа изричито забрањен. Положај припадника LGBT популације је тежак јер друштво није спремно да их прихвати као равноправне припаднике заједнице. У случају повреде права, ријетко се одлучују за покретање поступка пред Институцијом омбудсмена или другим надлежним органима, због неповјерења у институције и страха од осуде околине због објелодањивања своје сексуалне оријентације.

Што се тиче конкретних примјера жалбе, Институција омбудсмена имала је у 2014. години 11 регистрованих предмета дискриминације по основу сексуалне оријентације и полног изражавања. Као и претходних година, већина предмета отворена је по службеној дужности или по пријави невладиних организација које се баве заштитом права ове категорије грађана.

У периоду извјештавања, Институцији се у седам наврата обрађала организација Сарајевски отворени центар, а поступак истраживања је проведен по свим тим жалбама. Због повреде одредби Закона о забрани дискриминације БиХ жалба је поднесена против Завода за трансфузијску медицину Републике Српске, а споран је био Упитник за даваоце крви, у којем постоји дискриминација по основу сексуалне оријентације. Заводу је Институција омбудсмена издала препоруку да ревидира спорни упитник, како из њега не би били искључени даваоци само по основу сексуалне оријентације, али је ова медицинска установа на препоруку одговорила ријечима да “из давања крви нису изузете искључиво хомосексуалне особе него све особе ризичног понашања у складу са

Директивом 200/98/ЕЗ Европског парламента и Савјета о утврђивању стандарда квалитете и сигурности за прикупљање, испитивање, прераду, чување и промет људске крви и крвних састојака”.

Због истог вида дискриминације, забране давања крви хомосексуалним особама, жалба је поднесена и након навода на интернет-страници Кантоналне болнице Зеница, а након интервенције омбудсмена, директор зеничке Болнице, потврдио је да је спорна реченица скинута са интернет-странице, али и да се иста никада није интерпретирала у смислу дискриминације било које категорије давалаца.

Сарајевски отворени центар се жалио и због Закона о матичним књигама Брчко Дистрикта БиХ који онемогућава и угрожава остваривање људских права транссексуалних особа које су прошле процес промјене пола. Након истраге, Институција омбудсмена је утврдила да је уписивање података о промјени пола омогућено тако што се упис врши у рубрици “Накнадни уписи и биљешке”, а захтјеви се могу поднијети по стандардној процедури. Осим наведеног утврђено је да у конкретном случају ниједна особа није претрпјела повреду права по наведеним жалбеним основима, нема назнака да је било која особа била дискриминисана спорним правним актима или се није у том смислу обратила Институцији омбудсмена.

Више жалби је поднесено на основу континуирано увредљивог писања портала и магазина САФФ којем је из Институције омбудсмена издата препорука да се јавно извини припадницима хомосексуалне мањине и магистрима Родних студија због навода изнесених у једном од чланака те да у будућем новинарском раду поштује Закон о забрани дискриминације у БиХ. Увредљивим текстовима у магазину САФФ бавио се, осим тога, и Савјет за штампу. Обзиром да магазин САФФ није показао спремност за сарадњу, овај случај несарадње уврштен је у Годишњи извјештај Институције омбудсмена за људска права БиХ који је упућен Парламентарној скупштини БиХ и законодавним тијелима ентитета и Брчко Дистрикта БиХ.

Поводом напада на чланове бањалучког Удружења Квир Активиста 29.03.2014. године, омбудсмени су издали саопштење за јавност којим најоштрије осуђују напад који се десио испред просторија удружења и том приликом је истакнуто да лица другачије сексуалне оријентације уживају сва уставом гарантована права укључујући и заштиту LGBT популације у погледу права на слободу изражавања и окупљања. Поводом наведеног инцидента, омбудсмени су отворили истрагу по службеној дужности и јавно позвали све органе власти да јачају своје капацитете како би благовремено одговорили на све врсте насиља и физичких напада на припаднике LGBT популације. Изјашњење Полицијске станице Центар, Бања Лука, прослијеђено је удружењу на коментар, да би се након прикупљања свих чињеница могла донијети коначна одлука.

У сваком случају, омбудсмени су става да државни органи задужени за одржавање реда имају првенствену обавезу да реагују у оваквим ситуацијама, а судови имају могућност изрицања тежих казни за кривична дјела почињена из мржње. Такођер је битно пронаћи почионице ради одвраћања од будућих напада сличног карактера и слање јасне поруке јавности да је насиље према LGBT популацији неприхватљиво.

У склопу активности сарадње са невладиним организацијама, омбудсмени су разматрали захтјев Сарајевског отвореног центра за изградом Специјалног извјештаја посвећеног правима LGBT популације. Омбудсмени су исказали разумијевање за овакав захтјев, али су га ставили у контекст израде специјалних извјештаја за све угрожене категорије, узимајући у обзир и број појединачних жалби као један од индикатора оправдања за изграду специјалног извјештаја. Омбудсмени наглашавају да ће иницијатива за изграду Специјалног извјештаја о правима LGBT особа бити предмет разматрања код израде стратешких докумената, узимајући у обзир и став законодавних тијела по овом питању.

Признавање права припадника LGBT популације зависи од отворености и спремности друштвене већине да толерише различитост и од политичке воље државних институција и функционера да успоставе ефикасне механизме заштите у случају кршења права. Једна од кључних активности Институције омбудсмена усмјерена је на подизање свијести грађана о њиховим правима и о постојању механизма и институција које стају у њихову заштиту када су угрожени на било који начин.

Иако је подизање свијести грађана веома значајно, није само по себи довољно, јер првенствено се мора подићи свијест институција, а то треба бити перманентан, трајан процес. Оцјена интегритета државних службеника и едукација полиције о дискриминацији LGBT особа требали би бити обавезни дио њиховог обучавања. Градња позитивног амбијента за све обесправљене особе, причање о њиховим проблемима, добар је почетак мијењања свијести друштва, а мијењање свијести ће охрабрити особе из угрожених група да се обрате Институцијама за своју заштиту.

Носиоци јавних функција би требали отвореније иступити у заштити права LGBT популације поводом појединачних инцидената, али и генерално јер живимо и даље у релативно конзервативном друштву у којем је присутан јак утицај вјерских организација. Према сазнањима Институције омбудсмена није било случајева дискриминације по основу сексуалне оријентације који су добили судски епилог. Стога је на јавним властима обавеза да осигурају истинско функционисање удружења и политичких партија чак и онда када љуте или вријеђају особе које се противе законитим идејама и захтјевима које удружење или партија настоји промовисати. Затим, њихови чланови морају бити у стању одржавати скупове без страха да ће бити објекат физичког напада њихових противника. Овај страх може удружење или другу групу која подржава заједничке идеје или интересе обесхрабрити од отвореног изражавања мишљења о контраверзним питањима која се тичу заједнице. Најзад, у демократском друштву, право на контрадемонстрације не може се проширити на спречавање права на слободу окупљања (види Европски суд, *Оуранио Тоху и други против Грчке*, пресуда од 20. октобра 2005. године, став 37. с референцама на наведену праксу Европског суда).

Начин на који једно друштво третира LGBT особе осликава начин на који се друштво односи према свему што је различито, а управо у различитостима се огледа богатство и напредак једног друштва.

ГОВОР МРЖЊЕ

Говор мржње, тачније, заговарање мржње на основу националног поријекла, расе или вјере, заузима посебно мјесто у раду Институције омбудсмена. Генерално говорећи, слобода изражавања, као корелатив говору мржње, протеже се и на непопуларне идеје и изјаве које могу да шокирају, увриједе, или узнемире друга лица. Међутим, бројне међународне конвенције, не само да дозвољавају државама да забране говор мржње, него то изричито захтијевају. Урођено достојанство и једнакост сваког појединца је фундаментални аксиом међународног система заштите људских права. Стога не чуди да међународно право осуђује изјаве којима се негира једнакост људских бића.

Члан 20. Међународног пакта о политичким и грађанским правима налаже да свако позивање на националну расну или вјерску мржњу које представља потицање на дискриминацију, непријатељство или насиље, треба бити забрањено законом. Поједине земље, заузеле су став да само потицање са намјером да се изазове моментално насиље оправдава ограничавање фундаменталног права на слободу изражавања. Важан мотив за

овакву и сличне позиције лежи у бојазни да би шира забрана потицања на „дискриминацију или непријатељство“ била злоупотребијена од стране власти и да би обесхрабрила грађане од учешћа у легитимном политичком дијалогу нпр. око питања вјере или права националних мањина. Из тог разлога, поједина демократски уређена друштва као што је оно у Белгији, Данској, Финској, Исланду, САД-у, ставили су резерве на наведени члан 20. МПГПП. Према мишљењу Комитета за људска права УН-а забрана говора мржње је потпуно компатибилна са слободом изражавања из члана 19. Пакта, а остваривање слободе изражавања повлачи за собом посебан вид одговорности. Поред МПГПП и друге међународне конвенције регулишу забрану говора мржње. Од нарочитог значаја је члан 4. Међународне Конвенције о укидању свих облика расне дискриминације који иде даље од МПГПП и којим се од држава потписница, између осталог, захтијева да „утврде као кривично дјело свако ширење идеја заснованих на супериорности или расној мржњи као и свако потицање на расну дискриминацију. За разлику од МПГПП, Конвенција налаже забрану расистичког говора чак и кад он не представља потицање на дискриминацију, непријатељство или насиље.

Омбудсмени су приликом разматрања појединачних случајева, а у погледу корелације између слободе изражавања и говора мржње, примјењивали сљедеће стандарде:

Нико не може бити кажњен за изјаве које су истините.

Нико не може бити кажњен за ширење говора мржње осим ако се успостави да је таква активност предузета са намјером изазивања дискриминације, непријатељства или насиља.

Неопходно је поштовати право новинара да одлуче на који начин да преносе информације јавности посебно када извјештавају о расизму и нетолеранцији.

Нико не може бити подвргнут претходној цензури.

Свако изрицање санкција од стране судова мора строго поштовати принцип пропорционалности.

Интернет је, првенствено, простор са креативним садржајима за младе, а говор мржње је негација од свега што је креативно, и против њега се друштво мора борити проактивно, аутоцензуром и едукацијом. Управо због тога су Генерални директорат за демократију Савјета Европе, а на иницијативу омладинског сектора и уз подршку Генералног секретара ове организације, покренули кампању против говора мржње на интернету кроз оснивање комитета на нивоу држава чланица.

Босна и Херцеговина је у складу са оваквим међународним оквиром, усвојила низ прописа којима регулише говор мржње те успоставила институције које имају задатак да се боре против ове појаве.

Измјене и допуне одредби Кривичног закона Републике Српске и Кривичног закона Брчко Дистрикта БиХ, које се односе на кривична дјела почињена из мржње усвојене су у 2010. години, а Институција омбудсмена је упутила иницијативу за усвајање сличних измјена и допуна Кривичног закона Федерације Босне и Херцеговине и очекује се и њихово усвајање.

Ту је, такођер, још и Закон о забрани дискриминације, Закон о равноправности полова, и Закон о слободи вјере и правном положају цркви и вјерских заједница у БиХ који кроз неке чланове третирају појам говора мржње.

Поред тога, Регулаторна агенција за комуникације је у новембру 2011. године донијела Кодекс о аудиовизуелним медијским услугама и медијским услугама радија који третира говор мржње у овој области.

Савјет за штампу у Босни и Херцеговини у Кодексу за штампу Босне и Херцеговине забрањује „Хушкање“ које се уопште дефинише као „намјерно или ненамјерно потицање

дискриминације и нетолеранције,“ а штампа има обавезу да се уздржи од потицања мржње или неједнакости по било којем основу као и од потицања кривичних дјела или насиља.

Веома је важно нагласити да Регулаторна агенција за комуникације има одобрење да санкционише уочени говор мржње на(од новчаних казни до укидања ТВ станице) док Савјет за штампу има само савјетодавну улогу и може дати препоруке, али не и санкционисати.

Законом о забрани дискриминације у БиХ као централна институција за заштиту од дискриминације означена је Институција омбудсмена, а забрана дискриминације се односи на свако различито поступање према било којем лицу или групи лица на основу расе, боје коже, језика, вјере, етничке/националне припадности или социјалног поријекла и по било којем другом основу, дакле ова листа није затворена. Истим законом изричито је забрањено потицање на дискриминацију као и свако заговарање националне, вјерске или расне мржње.

Институција омбудсмена се сусретала у свом раду са примјерима говора мржње и углавном се ради о неадекватним терминима којима су називани припадници одређених угрожених група, непримјерени јавни иступи физичких и правних лица о личним и моралним карактеристикама појединаца на јавним функцијама, текстовима који су праћени сликама и коментарима увредљивог садржаја и као такви доступни широј јавности објаве на блоговима појединих политичара чија је садржина лажна, вријеђајућа, омаловажавајућа, компромитујућа због чега особе које су мета таквих напада осјећају страх за себе и своју породицу. Националистичке изјаве које шире мржњу између конститутивних народа у појединим повратничким срединама. Омбудсмени су у својим препорукама захтијевали тренутни престанак објављивања увредљивих садржаја у којима се лица називају погрдним и непримјереним именима, уклањање са интернет портала садржаја увредљивог карактера, објављивање нових чланака у којима је садржано јавно извињење припадницима мањинских група, предузимање неопходних мјера да се приликом будућег обављања новинарског посла, писања и објављивања чланака у потпуности поштује Закон о забрани дискриминације, затим потребу едукације запослених како би се спријечило писање истих или сличних чланака. На данашњи дан, омбудсмени констатују да је степен испоштованих препорука дјелимичан, а да даље провођење отежава чињеница да је у већини случајева одговорна страна приватно правно лице, да је говор мржње присутан на интернету који је као виртуелни простор, у великој мјери нерегулисан, да путем друштвених мрежа долази до мултиплицирања говора мржње гдје се промоција личних ставова одвија под велом анонимности. У погледу судског процесуирања говора мржње, статистике показују, да постоји врло мали број пријава које се односе на кривична дјела изазивања расне, националне или вјерске мржње, раздора или нетрпељивости и та ситуација је присутна на подручју цијеле БиХ.

У БиХ, гдје се говор мржње често испољава и кроз политичку реторику и дјеловање, посебно забрињава чињеница да инциденте из мржње чине млади који се, у вријеме ратних сукоба, нису ни родили. То значи да су израсле нове генерације оптерећене национализмом и нетрпељивошћу према другом и другачијем.

Успостављени систем друштвених вриједности и степен толеранције је код нас такав да је однос према другом у најмању руку неутралан, а често и насилан. То производи и испаде према различитим групама које су у мањини или према појавама које нису у складу са ставовима већине.

Уколико се не предузму енергичнији кораци у сузбијању говора мржње, имаћемо проблеме које смо имали и до сада – велику подијељеност друштва и формирање неких затворених друштвених група које сматрају да имају право да су бољи или да су другачији од осталих, - те да једна група има право да управља свим осталим групама у држави. Препознавање и праћење кривичних дјела почињених из мржње дају прилику тијелима за провођење закона да предвиде избијање озбиљних инцидента, а осуда оваквих дјела, кроз заједнички рад свих релевантних институција може значајно допринијети враћању повјерења у заједницу.

СУДСКА ПРАКСА

Чланом 12. Закона о забрани дискриминације у Босни и Херцеговини, прописана је могућност судске заштите за лица која су изложена било којем облику дискриминације. У циљу сагледавања и анализирања судске праксе, Институција омбудсмена пратила је низ суђења у периоду извјештавања, не искључујући могућност да су судови поступали и у другим предметима за заштиту од дискриминације са којима Институција омбудсмена није била директно упозната од стране заинтересованих страна.

Институцији омбудсмена за људска права Босне и Херцеговине обратила се Д. В. из Бања Луке, ради праћења суђења у поступку из радног односа, случај мобинга против тужене ЈП Радио телевизија Републике Српске. Поступак је пред Основним судом Бања Лука окончан на начин да је тужба дана 04.04.2013. године одбачена¹, али је Окружни суд дана 12.05.2014. године дјелимично уважио жалбу тужитељице, и преиначио² првостепену пресуду у њену корист. Окружни суд је, наиме, обавезао тужену да тужитељицу врати на послове које је обављала прије отказа уговора о раду са понудом измијењеног уговора о раду, али је истовремено одбио дио захтјева тужитељице да се наложи туженој да предузме ефикасне мјере с циљем спречавања мобинга и накнаду нематеријалне штете по истом основу. Суд је, у образложењу, навео да се раднику може отказати уговор о раду са понудом за закључење уговора о раду под измијењеним условима само ако је за радником престала потреба на радном мјесту на којем је обављао послове, из економских организационих и технолошких разлога, и ако радник обзиром на своје стручне и радне способности не може успјешно обављати радне обавезе из уговора о раду, а у конкретном случају није била проведена процедура утврђивања ових чињеница. Суд је одбацио наводе о дискриминацији са образложењем да се тужитељица у својим разлозима из тужбе није позвала, нити учинила вјероватним ниједан од основа дискриминације, а у пресуди је, такође, наведено да презентовани докази, између осталог и тонски записи сједница колегија, не доказују постојање мобинга према тужитељици.

Општински суд у Сарајеву је, дана 02.10.2013. године, донио пресуду³ у предмету дискриминације по тужби Д. Д. из Жепча, а која је постала правоснажна 23.10.2014. године. Тужитељица је поднијела тужбу против Федерације БиХ према Закону о забрани дискриминације, а поводом спровођења процедуре попуне упражњених судијских позиција у Уставном суду Ф БиХ. У тужбеном захтјеву је навела да није добила подршку за избор на мјесто судије у Дому народа Парламента Ф БиХ јер као хрватски кандидат није предложена од стране „леgitимних хрватских представника, него од нелеgitимног

¹ 071 П 031766 08 П

² 71 О П 031766 13 ГЖ

³ 65 О РС 347422 13 РС

Предсједника Федерације.“ У поступку пред судом је утврђено да Дом народа Парламента Ф БиХ на 14. сједници дана 21.03.2013. године, није потврдио одлуку Предсједника Ф БиХ донесену уз сагласност оба потпредсједника о именовању Д. Д. за судију Уставног суда Ф БиХ из реда хрватског народа. Одлука о непотврђивању тужитељице донесена је без образложења делегата. Суд је, у образложењу, пресуде навео да су Делегати Дома народа Парламента Ф БиХ требали образложити одлуку о одбијању предметног именовања тужитељице, уколико су уочили одређене препреке за именовање које није уочио Високи судски и тужилачки савјет, Уставни суд Ф БиХ, предсједник и потпредсједници Ф БиХ, обзиром да се ради о најбољем кандидату из реда хрватског народа. Суд даље утврђује да је сама процедура именовања судија била у складу са Уставом БиХ, а током потврде судија од стране делегата у Дому народа није ниједном стављена у питање стручност и општа способност тужитељице од стране изасланика, али суд није нашао основаном примједбу тужитељице да непотврђивање именовања има политички карактер, обзиром да делегати Дома народа своју одлуку уопште нису образложили. Суд је, поредведеног доказног поступка, своју одлуку засновао на чињеници да је тужена код одговор на тужбу признала све наводе из тужбе ради утврђивања дискриминације приликом избора, па је суд уважио захтјев да се тужитељици исплаћује разлика плате између тренутно остварене и плате судија Уставног суда Ф БиХ, којем захтјеву се тужена није противила.

Пресудом Врховног суда Федерације БиХ од 29.08.2014. године укинута је другостепена пресуда Кантоналног суда у Мостару, поводом праксе у Федерацији БиХ према којој су дјеца у основним и средњим школама изучавала различите наставне програме, позната под називом „двје школе под једним кровом“. Врховни суд Федерације БиХ је одбацио другостепену пресуду Општинског суда у Мостару, и потврдио првостепену пресуду према којој „2 школе под 1 кровом“ представљају етничку сегрегацију ученика и наложио да таква пракса мора бити укинута. Пресудом Врховног суда Федерације БиХ број: 58 0 ПС 085653 13 Рев од 29.08.2014. године, уважене су ревизије Удружења „Ваша права Босне и Херцеговине“ те рјешење Кантоналног суда у Мостару број: 58 0 ПС 085653 12 ПЖ од 11.06.2013. године, преиначено на начин да се жалбе туженика одбијају и првостепена пресуда Општинског суда у Мостару број: 58 0 ПС 085653 11 ПС од 27.04.2012. године потврђује, а којом је утврђено да су прво тужени, Херцеговачко-Неретвански кантон-Министарство образовања, науке, културе и спорта, те друго тужени, Основна школа Столац и треће тужени, Основна школа Чапљина организовањем школа на етничком принципу и доношењем и примјеном школских планова и програма на етничком принципу одвајали ученике у школама на подручју Херцеговачко-Неретванског кантона на темељу њихове етничке припадности чиме су починили дискриминацију. Ставом 2. диспозитива првостепене пресуде Општинског суда у Мостару наложено је прво туженом у циљу престанка даље дискриминације дјеце у школама на подручју Херцеговачко-Неретванског кантона да, најкасније до 01.09.2012. године, установи јединствене интегрисане мултикултурне образовне установе-школе за утврђена уписана подручја са јединственим наставним планом и програмом, уз пуно поштовање права дјеце на образовање на матерњем језику, а друго и треће туженом да, у истом року, интеграцијом створе основ мултикултуралности школе и образовања дјеце, без обзира на етничку припадност, по јединственом плану и програму на матерњем језику.

Дана 17. јула 2014. године, Врховни суд Федерације БиХ донио је пресуду⁴ у предмету часне сестре Ј. М. К. која је била у спору са општином. Суштина пресуде је у томе да Суд закључује да у случају тужбе Ј. М. К. против општине није било елемената

⁴ 68 0 P 017661 13 РЕВ

дискриминације на основу вјерске припадности, иако је Општински суд дискриминацију установио, а Кантонални суд потврдио ту првостепену пресуду. Тужитељица се по истеку мандата на позицији директорице обданишта, пријавила на конкурс Општине за исту позицију и била једина кандидаткиња. Но, њен мандат није обновљен због тога што је, како тужитељица наводи, часна сестра. Према интерпретацији Врховног суда Федерације БиХ, тужитељица није могла бити дискриминисана јер је била једини кандидат за поменути посао. Према образложењу пресуде, тужитељица је као жртва евентуалне дискриминације била у обавези да увјери суд да је тужени извршио радњу због које је против њега поднесена тужба, и учинити вјероватним да недоношење спорне Одлуке представља акт директне или индиректне дискриминације, односно да је због њеног вјерског опредјељења и њене одоре на њену штету учињена нека разлика у односу на другу особу или заштићену скупину. Према схватању суда, ако је тужитељица жељела да докаже да је дискриминисана због свог вјерског поријекла приликом тражења посла, потребно је да постоји друга особа која има исте или сличне квалификације њеним, која се пријавила на исти конкурс и која је добила посао јер тек тада постоји вјероватноћа за доказивање дискриминације. На тужитељици је лежао терет доказивања да постоје одређене чињенице на којима се може утемељити пресумпција о постојању директне или индиректне дискриминације на који начин је дошло до повреде једнаког поступања. Након тога, терет доказивања је на туженом који мора доказати да није дошло до повреде начела једнаког поступања. Код утврђења да је тужитељица запосленица Дјечијег обданишта од 2000. године, да је обављала послове васпитачице, затим у периоду од 2002. до 2006. године послове директора, а након истека мандата послове в.д. директора, као и да се на расписани конкурс за директора јавила као једини кандидат, чињеница да тужена није дала сагласност на Одлуку Управног одбора Обданишта за именовање тужитељице на мјесто директора обданишта, по схватању суда, није доказ да је тужена поступајући на тај начин повриједила њено право на именовање због вјерског поријекла, односно њене одоре, због чега тужитељици не припада право на заштиту у смислу одредбе члана 12. Закона о забрани дискриминације у Босни и Херцеговини.

Удружење Q је 2. марта 2011. године поднијело апелацију Уставном суду БиХ због пропуста јавних власти да предузму неопходне, разумне и одговарајуће правне и практичне мјере за заштиту и очување права заштићених Уставом БиХ и Европском конвенцијом, а у вези са организирањем 1. Квир Сарајево Фестивала. Уставни суд је утврдио повреду права на слободу окупљања из члана ИИ/3. б) Устава Босне и Херцеговине и члана 11. Европске конвенције. Први Квир Сарајево Фестивал, у организацији Удружења Q требао је бити одржан у Сарајеву од 24. до 28. септембра 2008. године, али је прекинут већ првог дана због протеста религијских организација, те десничарских и навијачких група које су, на крају, довеле и до насиља од којег је страдало осам особа. Фестивал је и у данима прије одржавања које је било планирано у мјесецу вјерског празника, наишао на отпор политичких странака, религијских вођа, медија, других десничарских и националистичких група, навијача што је допринијело негативном расположењу јавности. Након тога су подигнуте двије оптужнице које су двојицу нападача теретиле за насилничко понашање и спречавање службеног лица у обављању дужности. Један нападач је ослобођен док је други условно кажњен. Апелација је Уставном суду поднесена након ових догађаја. Уставни суд Босне и Херцеговине је 25. септембра 2014. године на 88. пленарној сједници дјелимично усвојио апелацију Удружења Q за промоцију и заштиту културе, идентитета и људских права квир лица, шест година након што је апелација поднесена. Пресудом⁵ је Уставни суд БиХ на поменутој сједници донио

⁵ АП-1020-11-ОДМ

Одлуку о допустивости и меритуму и којом је дјелимично усвојена апелација Удружења Q те утврђена повреда права из члана ИИ/3. и) Устава Босне и Херцеговине и члана 11 Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода. Пресудом је Влади Федерације БиХ наложено да Удружењу Q “у року од три мјесеца од дана достављања ове одлуке, исплати износ од 3.000 КМ на име накнаде нематеријалне штете због утврђене повреде права”. Надаље, исто је наложено и Влади Кантона Сарајево која је такође дужна да у року од три мјесеца исплати исти износ Удружењу Q. Влади Федерације БиХ и Влади Кантона Сарајево одлуком је наложено да “у року од три мјесеца од дана достављања одлуке обавијесте Уставни суд БиХ о предузетим мјерама с циљем извршења ове одлуке, у складу са чланом 72. став 5. Правила Уставног суда Босне и Херцеговине”. Уставни суд је као недопуштену одбацио апелацију Удружења Q “због повреде права његових чланова и симпатизера из чл. ИИ/3. б), ф) и Устава Босне и Херцеговине и чл. 3, 8 и 11, појединачно и у вези с чл. 13. и 14. Европске конвенције за заштиту људских права и слобода, зато што ју је поднијело неовлаштено лице”, јер су жалбу у вези са појединачним случајевима насиља морале пријавити особе на које се насиље директно односило, те за њих то није могло урадити Удружење Q. Уставни суд је, такође, одбацио и апелацију Удружења Q која је поднесена “због повреде права из члана ИИ/3. б) и ф) Устава Босне и Херцеговине и чл. 3. и 8. појединачно и у вези с чл. 13. и 14. Европске конвенције због тога што је *rationa materiae* инкомпатибилна с Уставом БиХ”, што заправо значи да тај дио апелације није у надлежности Уставног суда. Ово је прва пресуда у БиХ којом је показано да је право LGBT особа на јавно окупљање нарушено, али и први пут да је органима власти наложено да исплате новац на име накнаде нематеријалне штете једној LGBT и Q организацији у БиХ.

Општински суд у Чапљини је дана 28.02.2014. године донио пресуду⁶ којом утврђује да је М. М. дискриминисан по националној основи доношењем Одлуке о условима и начину пријема државних службеника у службу за управу Општине Столац, на основу које је проведен Јавни конкурс за попуну радних мјеста државних службеника у Општини Столац. Суд је, у образложењу, навео да је тужена сачињавањем Листе успјешних кандидата искључила примјену уставом и законом прописаног принципа националне заступљености државних службеника по попису из 1991. године, на тај начин укидајући тужитељу право приоритета које му, по уставу и закону, припада. Суд се, у образложењу, позвао на статистичке податке о саставу становништва Завода за статистику, констатовао да тужитељу није дата предност као кандидату бошњачке националности у односу на кандидате хрватске националности те након примјене правила о терету доказивања из члана 15. Закона о забрани дискриминације, утврдио дискриминацију, поништио јавни конкурс, наложио провођење принципа националне заступљености службеника према последњем попису и уздржавање од предузимања радњи у будућности, које би се могле сматрати дискриминацијом по основу националног поријекла.

Чланом 7. став е) прописано је да омбудсмен Босне и Херцеговине, у оквиру своје надлежности прикупља и анализира статистичке податке о случајевима дискриминације. Поред статистика презентованих у овом Поглављу, Институција омбудсмена је у периоду извјештавања прикупила и статистике о предметима дискриминације пред судским органима у БиХ, према којима је: поднесено 19 тужби за дискриминацију, од чега је у 14 случајева тужено правно лице, а у 5 случајева физичко лице; да је дискриминација наведена као тужбени основ у тужбама по другим основама у 18 случајева, гдје је у 10 случајева такав тужбени захтјев одбачен, у 1 случају усвојен, у 3 случаја дјелимично усвојен, а у 4 случаја тужба повучена; донесено је 14 одлука у меритуму у првом степену,

⁶ 53 0 РС 047658 12 РС

углавном из области запошљавања, рада и услова запошљавања; и донесено је 10 одлука у меритуму у другом степену, такође, из области запошљавања и радних односа.

ИЛУСТРАТИВНИ ПРИМЈЕРИ

Ж-БЛ-05-139/14

Институција омбудсмена за људска права Босне и Херцеговине примила је жалбу С. А. поводом остваривања права која јој припадају као цивилној жртви рата, конкретније чињенице да јој се признаје статус логораша, али не и статус лица које је преживјело сексуално злостављање и силовање. У поступку истраге пред Институцијом омбудсмена утврђено је да подносиатељица жалбе посједује увјерења из 2 ентитетска удружења логораша, а центар за социјални рад јој не признаје тражени статус јер не посједује увјерење трећег удружења. Издата је препорука Центру за социјални рад да поступи у складу са начелом „Заштите права странака“ из Закона о управном поступку Босне и Херцеговине те да јој се призна тражени статус.

Препорука није испоштована због чега је упућена ургенција начелнику општине којој припада одговорни Центар. У међувремену, подносиатељица жалбе, на бази препоруке омбудсмена, покренула је управни спор пред судом, у којем је донесена пресуда да се тужбени захтјев дјелимично усваја, те се тужитељици признаје право на нематеријалну одштету у износу од 10 000 КМ.

Ж-БЛ-06-55/14

Повратник у општину Јајце наводи да му је обновљена кућа у мјесту повратка 2010. године, али да до данас није извршено прикључење електричне енергије због чега сматра да нису испуњени нормални услови за живот. У поступку истраге Институција омбудсмена обратила се дана 25.02.2014. године Електропривреди ХЗ-ХБ, Пословна јединица Јајце, тражећи изјашњење на наводе жалбе. Дана 10.03.2014. године руководиоца Пословне јединице Електро Јајце доставио је одговор у којем наводи да је, по захтјеву подносиоца жалбе, израђено техничко рјешење и издата електроенергетска сагласност, да је неопходно изградити нисконапонску мрежу у дужини од 500м те да је за реализацију прикључка неопходно обезбиједити средства од око 18 000 КМ. Омбудсмени су препоруком подсјетили да је „Меморандумом о разумијевању о прикључењу стамбених објеката повратника на електродистрибутивну мрежу у БиХ“, потписаним у Сарајеву 26.01.2004. године, предвиђена обавеза приоритетне реконструкције мреже на повратничким подручјима, а Споразумом о поновном прикључењу стамбених објеката повратника на електродистрибутивну мрежу у БиХ (акт Министарства за људска права и избјеглице БиХ бр 01-260/2004 од истог датума) наведено је, између осталог, да ће електропредузећа уско сарађивати са општинама у циљу изналажења средстава и убрзања процеса реконструисања мрежа на повратничким локацијама. У одговору на Препоруку, начелник општине је обавијестио Институцију омбудсмена да је покренут поступак за набавку електроматеријала за прикључење на електро мрежу стамбеног објекта подносиоца жалбе.

Ж-СА-06-1216/13

Запосленик Канцеларије за Европске интеграције жалио се на кршење Закона о забрани дискриминације која се огледа у незаконитој обради личних података именованог, односно у повреди права на приватност. Наиме, жалитељу је одбијен захтјев за издавањем личне карте без евидентирања ентитетског држављанства, као неоснован, а на то рјешење је уложена жалба Апелационој комисији Брчко Дистрикта. Одјељење као

првостепени орган је имало обавезу доставити првостепено рјешење и жалбу Апелационој комисији те ни у којем случају није се могло поступити на начин да се предметна жалба достави институцији у којој је странка у поступку запослена. Наконведеног поступка истраге, омбудсмени су утврдили да незаконито коришћење, ширење и омогућавање приступа подацима који су прикупљени у поступку који се води по захтјеву за издавање личне карте, а који у једном дијелу представљају лична увјерења и мишљење (садржај жалбе на првостепено рјешење) представља повреду права на приватност, а не дискриминацију.

Ж-СА-06-317/13

Особа с инвалидитетом се дана 18.03.2014. године телефонским путем обратила Заводу пружање бесплатне правне помоћи са захтјевом да јој се пружи бесплатна правна помоћ. Том приликом добила је одговор да право на бесплатну правну помоћ имају само ратни војни инвалиди. Упућена је препорука Кантоналној скупштини да у року од 30 дана од дана пријема препоруке предузме све мјере из своје надлежности у смислу доношења измјена Закона како би се свим особама с инвалидитетом, без обзира на узрок настанка инвалидитета, омогући једнак приступ бесплатној правној помоћи. Препорука је, у потпуности, имплементирана и донесене су измјене Закона о бесплатној правној помоћи.

Ж-СА-06-804/13

У жалби изјављеној Институцији омбудсмена указује се на наводну повреду одредби Закона о забрани дискриминације БиХ у смислу мобинга, а који се огледа у континуираном подношењу дисциплинских пријава против жалитеља од стране непосредно надређеног руководиоца. Наконведеног поступка истраживања Институција омбудсмена упутила је дана 10.09.2014. године препоруку у којој је утврђено да велики број дисциплинских поступака који нису окончани утврђивањем одговорности у коначници резултира постојањем мобинга. Омбудсмени су тражили од генералног директора здравствене установе да оконча дисциплинске поступке покренуте против жалитеља у најкраћем могућем року; да с обзиром на број предмета⁷ пред Институцијом омбудсмена који указују на непостојање квалитетног система управљања људским ресурсима преиспита управљање истим како би се обезбиједило максимално функционисање установе за добробит свих грађана уз потпуно рационално кориштење доступних људских ресурса; да се о подузетим мјерама и активностима извјести Институција омбудсмена у року од 30 дана. Препорука није испоштована, нити је одговор на исту примљен.

Ж-БЛ-06-350/14

Институција омбудсмена за људска права Босне и Херцеговине примила је жалбу М. П. поводом одбијања њене пријаве за полагање правосудног испита пред Министарством правде БиХ. Рјешењем Министарства одбијена је пријава подносиатељице жалбе за полагање правосудног испита са образложењем да јој се вријеме које је радила на правним пословима у адвокатској канцеларији не рачуна јер није била запослена у статусу адвокатског приправника. Омбудсмени су Препоруком указали одговорном органу да прописани услов за полагање правосудног испита гласи „двје године рада на правним пословима“ па је непотребно утврђивати да ли правне послове у адвокатској канцеларији могу обављати искључиво приправници или и лица запослена на општим правним пословима као што су кадровска питања, јавне набавке и друга питања опште управе као

⁷ Препорука под бројем П-84/14

што је то случај у другим установама изван правосуђа, а гдје се такво искуство рачуна у сврху полагања правосудног испита.

Ж-СА-06-187/14 и Ж-СА-06-318/14

Жалбени наводи оба жалитеља односили су се на кршење одредби Закона о забрани дискриминације БиХ⁸ приликом конкурсне процедуре Граничне полиције БиХ по расписаном Интерном огласу за попуњавање слободних радних мјеста полицијских службеника путем унапређења у чин „млађи инспектор“. Подносиоци жалбе су навели да је конкурс расписан за 38 упражњених радних мјеста на нивоу цијеле Граничне полиције БиХ за које се траже полицијски службеници који се изјашњавају као један од три конститутивна народа БиХ, односно да се траже само полицијски службеници који се изјашњавају као Бошњаци, Срби или Хрвати. Подносиоци жалбе су истакли да из наведеног произлази да се они као полицијски службеници који се изјашњавају као „Остали“ или било који други кандидат који не припада једном од три конститутивна народа не могу пријавити на спорни конкурс и да је на тај начин стављен у неравноправан положај у односу на Хрвате, Србе и Бошњаке, односно да нема једнаке могућности за напредовање. Након интервенције Институције омбудсмена, достављен је одговор директора Граничне полиције у којем се, између осталог, наводи да ће Гранична полиција БиХ, објавити нови Интерни оглас за попуњу упражњених радних мјеста полицијских службеника, путем унапређења, којим ће се од двије позиције у чину „млађи инспектор“ за полицијске службенике из реда Осталих, једна интерно огласити. Слиједом наведеног, односно цијенећи чињеницу да је успостављена сарадња Институције омбудсмена са Граничном полицијом као и да је препорука омбудсмена испоштована, предмети Ж-СА-06-187/14 и Ж-СА-06-318/14 су затворени.

Ж-СА-06-817/14

Жалбени наводи су се односили на сексуално узнемиравање и мобинг на радном мјесту, а у вези са повредом права из радног односа од стране директора јавног Завода. Након проведеног поступка истраживања, омбудсмени су издали препоруку Другостепеној дисциплинској комисији да убрза поступак рјешавања по жалби, узимајући у обзир чињенице изнесене у препоруци и Федералном министру правде, директору и замјенику директора КПЗ ПТ Сарајево: да предузму све неопходне мјере како би се престало са дискриминацијом жалитељице, отклониле настале посљедице и превенирала даља могућност појаве било каквог облика дискриминације спрам запослених и како би се спријечила виктимизација запослених који пријаве дискриминацију; да у Заводу успоставе механизам за превенирање свих облика дискриминације и заштиту од дискриминације и да осигурају да се у радно-правним односима са запосленицима поштују и одредбе Закона о забрани дискриминације БиХ; да предузму неопходне мјере заштите запосленика/ица од сексуалног узнемиравања и мобинга, које могу обухватати едукацију руководиоца или представника кадровске службе, успостављање интерног механизма жалби и арбитраже; да се размотри и могућност заједно са жалитељицом о иницирању код Удружења медијатора поступка медијације како би се ријешила сва спорна питања, а чиме би се избјегло вођење скупих судских поступака и заштитио дигнитет обје стране. Препорука омбудсмена је испоштована само дјелимично, на начин да је предмет враћен на поновни поступак(а у поновном поступку само смањена казна), да су подузете мјере које се односе на механизме и опште препоруке, али

⁸ „Службени гласник БиХ“ број: 59/09

подносиатељици жалбе су остала повријеђена радна права тако да је у коначници затражила судску заштиту.

Ж-СА-06-708/13

Наводи жалбе указивали су на повреду одредби Закона о забрани дискриминације БиХ, везано за поступак замјене иностране возачке дозволе. Институција омбудсмена је примила информацију од Министарства унутрашњих послова да је донесено рјешење којим се одобрава замјена иностране возачке дозволе обзиром да је именованом у међувремену одобрен боравак у статусу лица под међународном заштитом на подручју БиХ. Слиједом наведеног, те узимајући у обзир да је у предмету издата препорука, да је остварена сарадња са надлежним министарством, да из претходно наведеног одговора произлази да су предузете одређене мјере у сврху остваривања права подносиатеља жалбе, Институција омбудсмена је затворила и предмет Ж-СА-06-708/13.

Ж-СА-06-895/12

Жалбени наводи су се односили на повреду одредби Закона о забрани дискриминације БиХ, у смислу мобинга у посљедњих неколико година над запосленицима јавне спортске установе од стране директорице. Омбудсмени су оцијенили да директорица није успјела доказати да није прекршен принцип забране дискриминације те издали препоруку Управном одбору Установе да на првој наредној сједници Управног одбора предузму мјере и радње на елиминацији дискриминације према запосленим радницима, те да уклоне посљедице дискриминације било постизањем споразума, путем обештећења или кадровским промјенама у руководству јавне установе; да успоставе механизам за превенирање свих облика дискриминације као и механизам за откривање и отклањање исте и да осигурају да се у радно-правним односима сви придржавају одредби Закона о забрани дискриминације БиХ; да о подузетим активностима извјести омбудсмене, а најкасније у року од три мјесеца.

АКТИВНОСТИ ПРОМОЦИЈЕ И САРАДЊА СА ИНСТИТУЦИЈАМА

У току 2014. године настављене су активности на промоцији и информативним кампањама које су усмјерене ка надлежним институцијама и јавности. Ограничена средства и капацитети Институције омбудсмена су умањиле могућност дјеловања Институције у промоцији тако да је то дјеловање у 2014. године као и у претходним годинама, углавном, било у склопу активности које су биле организоване од стране других организација и институција. И поред наведеног, Институција омбудсмена је, између осталог, успјела организовати Округли сто у сарадњи са Европском комисијом за борбу против расизма и нетолеранције (ECRI) на тему борбе против дискриминације, као и низ уредовних дана у мјестима у којима нема канцеларију, из сопствених средстава.

Дана 28.02.2014. године представници Одјела присуствовали су Завршној конференцији пројекта "Примјери добре праксе у процесу интеграције Рома", одржаној у Тирани, Република Албанија, а у склопу пројекта "Најбоља искуства из праксе за укључење Рома", имплементираног од стране OSCE/ODIHR (Уред за демократске институције и људска права), а финансијски подржаног од стране Европске Уније. Као општи закључак намеће се запажање да су права Рома нормативно на врло високом нивоу, али да се у пракси не остварују у довољној мјери, да је БиХ међу земљама са најнижим процентом Рома који се

школују и имају здравствену заштиту, да се често ни сами Роми не труде довољно да поправе свој положај, те да је неопходно наставити кампање овог формата у сврху промоције и мотивисања надлежних институција.

Дана 3. марта 2014. г. представници Одјела су се састали са представницима Министарства за људска права и избјеглице БиХ на тему базе података о предметима дискриминације коју треба да формира Министарство, сходно члану 8 Закона о забрани дискриминације у БиХ. У циљу имплементације Правилника о начину прикупљања података у предметима дискриминације објављеног у Службеном гласнику БиХ, бр. 27/13 и успостављања базе података пријављених случајева дискриминације усаглашено је да обје институције именују представника који је задужен за базу података у предметима дискриминације, као и представника који прати предмете дискриминације.

Дана 2. маја 2014. године представници Институције присуствовали су у Сарајеву састанку са представницима Министарства за националну безбједност и Министарства правде САД-а, који је претходно Конференцији „Заштита вјерских слобода и борба против дискриминације и насиља на основу религијских увјерења“ која се одржала 22. маја 2014. године. Састанак је одржан на иницијативу и позив организатора поменуте Конференције, а тема је била помаци и напредак у овој области од Конференције која је одржана у 2013. години.

Шеф Одјела за елиминацију свих облика дискриминације учествовао је, као излагач, у раду научне конференције у Бихаћу, под називом: Босна и Херцеговина и Евро-атлантске интеграције (7. и 8. маја 2014. године). У стручном дијелу конференције учествовало је око 50 излагача, а представник Институције је представио рад под насловом: Заштита мањина у Босни и Херцеговини према међународним стандардима људских права. Радови свих аутора објављени су у зборнику радова конференције, а конференција је представљала добру прилику за стицање и размјену искустава о питањима везаним за заштиту људских права, европске и међународне стандарде, процес придруживања Европској унији те услове које је на том путу потребно испунити.

Представници Институције омбудсмена за људска права Босне и Херцеговине из Одјела за елиминацију свих облика дискриминације учествовали су 20.-22. маја 2014. године на тродневном семинару који је организован од стране Министарства правде и Министарства националне безбједности САД-а. Као организација домаћин означено је Међурелигијско вијеће БиХ. У раду скупа, такође, су учествовали представници ентитетских МУП-ова, тужилаштва, Мин. за људска права и избјеглице БиХ, представници вјерских заједница, Уставног суда БиХ, а представници Институције омбудсмена су кроз активно учешће информисали скуп о конкретним предметима и подацима из области вјерске и етничке дискриминације на основу Годишњих извјештаја о дискриминацији из претходних година.

Дана 14. јуна 2014. године, у просторијама културног центра „Инцел“ обиљежен је Међународни дан борбе против хомофобије и трансфобије у организацији бањалучког Удружења Квир Активиста, у сарадњи са Хелсиншким парламентом грађана Бања Лука, Центром за Младе КВАРТ и УНСА Гето. Порука овогодишњег IDАНОТ Бања Лука 2014 је да само јачањем и ангажовањем самих припадника и припадница LGBT заједнице може доћи до значајније промјене свијести јавности о LGBT популацији те да без конкретног рада на видљивости није могуће очекивати драстичне промјене. Организатори су

изразили задовољство и захвалност због чињенице да је Институција омбудсмена била присутна на обиљежавању овог дана, нарочито због околности да су биле позване многе домаће институције које се нису одазвале.

Мисија OSCE-а у Босни и Херцеговини наставила је да пружа снажну подршку свим активностима Институције омбудсмена и у 2014. години. Дана 2. и 3. јула 2014. године организован је Квартални састанак Одјела за елиминацију свих облика дискриминације са представницима Мисије OSCE-а у БиХ, на тему „Запошљавање у јавном сектору у складу са пописом становништва из 1991. године.“ Током скупа је истакнуто да омбудсмани у свом раду и даље биљеже жалбе због дискриминације по етничком основу приликом запошљавања, но ипак то нису најчешћи облици дискриминације ради којих грађани подносе жалбе. Такође, презентовани су кључни предмети који су се односили на Анекс 7, а за које су омбудсмани БиХ издали препоруке.

Дана 2. и 3. септембра 2014. године представници Одјела и Теренских канцеларија омбудсмена присуствовали су кварталном састанку са представницима OSCE-а на Влашићу, на тему „Запошљавање у јавном сектору са нарочитим освртом на осигурање националног баланса према посљедњем попису становништва“, а дана 8. септембра 2014. године представници Одјела присуствовали су радионици у организацији OSCE-а, на тему „Права жена и родна једнакост“ у Сарајеву. Представнице Институције омбудсмена судјеловале су дана 15.10.2014. године на Антидискриминационом форуму у организацији OSCE-а у Мостару. Гости форума били су представници невладиних организација, Центара за социјални рад и Центра за пружање бесплатне правне помоћи. Представници Институције омбудсмена представили су рад Институције у предметима дискриминације, те упознали учеснике са мандатом и надлежностима Институције по појединачним жалбама грађана као и са карактеристичним предметима са подручја које покрива Канцеларија омбудсмена у Мостару. Уз подршку поменуте међународне мисије, представници Институције и Одјела за елиминацију свих облика дискриминације учествовали су и у промоцији Специјалног извјештаја о положају Рома у БиХ (Приједор, 11. новембар и Бихаћ 2. децембар). Последњи квартални састанак са OSCE-ом у 2014. години, одржан је у Чапљини (15. и 16. децембра) на тему усаглашавања и хармонизације поступања у свим предметима дискриминације као и стандардизацији препорука те провођењу претходног теста прихватљивости жалбе.

Дана 12. септембра одржан је састанак са представницама Медиа Центра тј. њиховом пројект координаторицом. Медиа Центар Сарајево подржава развој независног и професионалног новинарства у Босни и Херцеговини. Од оснивања, МЦ је организовао више од 230 тренинга које је похађало више од 2000 људи из БиХ и региона. Састанак је одржан на тему евентуалне будуће сарадње Медиа Центра и Институције омбудсмена.

Дана 18.09.2014. године, представници Институције омбудсмена за људска права Босне и Херцеговине из Одјела за елиминацију свих облика дискриминације су учествовали на једнодневном тренингу „Стратешко парничење у случајевима кршења људских права на основу сексуалне оријентације и родног идентитета“ у Сарајеву. Овај тренинг организован је у оквиру пројекта „Enhancing Lesbian, Gay, Bisexual and Trans rights in BiH in line with EU standards“, који финансирају Европска унија и Фондација Астраеа, а проводи Сарајевски отворени центар у сарадњи с Медиа Центром Сарајево. На радионици су учествовали запосленици Удружења „Ваша права БиХ“ и адвоката из БиХ (Бања Лука, Ливно, Сарајево). Циљ овог тренинга, како су навели организатори, је био упознати запосленике и запосленике организација и центара који пружају бесплатну правну помоћ, те адвокате

са циљевима и разлозима за вођење стратешке парнице у случајевима кршења људских права на основу сексуалне оријентације и/или родног идентитета.

Представници Институције присуствовали су дана 22.09.2014. године округлом столу одржаном у Сарајеву под називом, „Остваривање имовинско-правних захтјева жртва злочина почињених током рата-проблеми и перспективе“, TRIAL (Track impunity always). Генералне замјерке истакнуте су у погледу недостатка и системског рјешавања наведеног питања, застарјелости закона који регулишу ову област, првенствено Закона о облигационим односима и Оријентационих критерија о износу за утврђивање висине правичне новчане накнаде нематеријалне штете.

Дана 25.09.2014. године у Сарајеву, представници Институције омбудсмена за људска права Босне и Херцеговине из Одјела за елиминацију свих облика дискриминације, су учествовали на дводневној конференцији² Права LGBT особа на Западном Балкану: Да ли је могућ нови приступ?“. Конференцију су заједнички организовали Фондација Heinrich Böll, са партнерским организацијама Сарајевским отвореним центром и Фондацијом CURE, а у склопу пројекта Coming out! Заговарање и заштита права LGBT особа које финансира Европска унија, а у фокусу има стање људских права LGBT особа, не само у Босни и Херцеговини, него и у земљама региона. Конференција је одржана под покровитељством Институције омбудсмена.

Дана 29. септембра 2014. године у просторијама Институције омбудсмена у Сарајеву одржан је састанак са Повјереницом за заштиту равноправности Србије која је посјетила Институцију и размијенила искуства у области борбе против свих облика дискриминације. Закључено је да постоји простор за јачање регионалне сарадње и размјену искустава ове двије институције у области борбе против свих облика дискриминације коју у будућности треба и конкретизовати.

Дана 22.10.2014. године у Брчком је организован округли сто на тему „Институционална заштита LGBT особа у регији и БиХ“ на којем су као панелисти учествовали представници Институције омбудсмена за питања дискриминације, Правобранитељица за равноправност полова из Републике Хрватске и Повјереница за заштиту равноправности из Републике Србије. Циљ организовања оваквог скупа је да институције за заштиту равноправности из региона, заједно са другима прогресивним друштвеним снагама, државним органима, организацијама цивилног друштва, са медијима који су природни савезници у борби против дискриминације, раде и дјелују како би дискриминацију смањивали, укључујући и заштиту права LGBT особа.

Дана 26. новембра 2014. године, у згради заједничких институција одржан је Консултативни састанак са пружаоцима услуга у областима превенције и заштите родно заснованог насиља. Састанак су организовали Агенција за равноправност полова и УН Вомен БиХ, а у склопу међународне кампање “16 дана активизма против насиља на основу пола” у оквиру заједничког пројекта “Основна студија о услугама за превенцију и борбу против родно заснованог насиља”.

Дана 19.11.2014. године у Сарајеву, у организацији Европске комисије за борбу против расизма и нетолеранције (ECRI) и Институције омбудсмена за људска права БИХ организован је Округли сто “Борба против расне дискриминације и нетолеранције у БиХ.” Поред бројне делегације на највишем нивоу из Институције омбудсмена, у раду округлог

стола учествовали су представници Министарства за људска права и избјеглице БиХ, представници ECRI-ја, ентитетских министарстава образовања, судова, невладиних организација, Регулаторне агенције за комуникације, Савјета за штампу, амбасада, центара за едукацију судија и тужилаца и представници различитих међународних организација. Округли сто је био посвећен провођењу препорука ECRI-ја упућених Босни и Херцеговини, питању институционалне заштите од дискриминације, говору мржње и елиминацији дискриминације у области образовања. Рад скупа пратили су бројни домаћи медији, а нагласак је стављен на позитивне помаке које је Босна и Херцеговина направила у испуњавању обавеза које произлазе из њеног чланства у Савјету Европе.

Дана 4 и 5. децембра 2014. године у Бања Луци је одржана конференција на тему: Утицај ЕУ интеграција на поштовање и заштиту људских права LGBT особа. Представник Одјела учествовао је у својству панелисте и говорио о искуствима у раду на предметима дискриминације LGBT особа. На конференцији је, између осталог, истакнуто, да је Институција омбудсмена једна од ријетких којој припадници ове популације могу вјеровати, јер им досадашња обраћања другим органима за провођење закона, нису донијела конкретне резултате.

Дана 11.12.2014. године представници Институције учествовали су на конференцији у Бања Луци на тему „Како постићи ефикасну заштиту жена од дискриминације у институцијама / установама“ Дискусија је организована од представника Иницијатива и цивилних акција у партнерству са Удружењем „Земља дјеце“ Тузла. На конференцији су презентовани резултати пројекта упознавања жена са њиховим правима и то жена у руралним подручјима. Истакнуто је да је обучено много мање жена него што је планирано, да се велики број жена није појавио. Запажен је велики ниво непознавања наведених закона, жене су истакле да је једна од препрека менталитет жена у руралним срединама. Закључено је да је потребно радити на подизању свијести грађана, посебно угрожених категорија, одржавати семинаре, тренинге, едукације на којима би се упутили коме и на који начин да се обрате у случају дискриминације.

У периоду извјештавања, представници Одјела за елиминацију свих облика дискриминације су вршили мониторинге суђења и дисциплинских поступака, посјете терену у циљу промоције, активности посредовања између страна с циљем споразумног рјешавања спора углавном у јавним установама, у области здравства и образовања. Промоција рада Институције на сузбијању дискриминације вршена је и путем саопштења за радиоемисије и тв-емисије, гостовањем у емисијама и давањем изјава, путем достављања информација различитим научно-истраживачким центрима у земљи и иностранству, одговора представницима штампе, омогућавањем приступа информацијама заинтересованим странама, као и достављањем попуњеног упитника Министарству за људска права и избјеглице БиХ у вези са статистикама дискриминације на основу пола и сексуалне оријентације.

ЈАЧАЊЕ КАПАЦИТЕТА ЗА ЗАШТИТУ ОД ДИСКРИМИНАЦИЈЕ

У претходним годишњим извјештајима о раду Институције и Одјела за елиминацију дискриминације наведена су и детаљно образложена ограничења финансијских и кадровских капацитета Одјела која имају утицаја на провођење законом повјерених активности и ситуација се, у том погледу, није промијенила ни у 2014. години, а као позитивни помаци у односу на претходну, 2013. годину, могу се навести кораци предузети

од стране Министарства за људска права и избјеглице БиХ на успостављању јединствене базе података о предметима дискриминације и зачетак судске праксе што је подробније образложено у претходним поглављима овог Извјештаја.

Суштински изазов у раду Институције представља сама недореченост Закона о забрани дискриминације јер је чланом 7. предвиђено да је Институција омбудсмена „централна институција за заштиту од дискриминације,“ али остаје нејасно шта то подразумева, односно у којој мјери су други органи и институције дужни поштовати налазе омбудсмена, што нпр. са судовима тренутно није случај. У пракси се дешава да поједини судови не поштују став омбудсмена утврђен Препоруком да је лице било жртва дискриминације,⁹ што може обесхрабрити вјеру у ефикасност правних лијекова који стоје на располагању жртви.

Омбудсмени БиХ посебно желе да укажу на нужност осигурања примјене члана 24. став 2. Закона којим је прописано да ће сви закони и општи прописи бити усаглашени с одредбама овог закона у року од годину дана од дана његовог ступања на снагу. Дакле, неопходно је да сви органи извршне и законодавне власти на свим нивоима схвате значај наведене одредбе и што прије приступе анализи закона и општих прописа из своје надлежности у циљу усклађивања тих аката са Законом о забрани дискриминације.

Члан 16. Закона о забрани дискриминације предвиђа могућност да Институција омбудсмена учествује као трећа страна на страни лица која су жртве дискриминације у судским поступцима, али није јасно да ли у својству „умјешача“ или „пријатеља суда“ што подразумева различит степен укључености у процес. Ради наведеног, Институција омбудсмена планира да продуби сарадњу са невладиним организацијама, у домену стратешког парничења, а у складу са одредбама Закона о забрани дискриминације.

Омбудсмени коначно констатују да је сарадња са институцијама на свим нивоима власти више формална, док за потпуно провођење препорука и даље недостаје воља на страни одговорних јавних органа. У погледу одговарања на дописе и пружања тражених информација, сарадња са институцијама на свим нивоима власти је готово задовољавајућа, али број испоштованих препорука, нарочито оних којима се мериторно утврђује повреда права или закона на штету појединца, је на незавидном нивоу. Институција омбудсмена је превентивни механизам заштите људских права, а поштовање њених препорука је, првенствено, у интересу органа јавне власти јер представља најбољу гаранцију да неће доћи до скупих и штетних процеса и накнада против државе по пресудама домаћих судова и Европског суда за људска права у Стразбуру.

⁹ што се у 2013. години односи на Општински суд у Завидовићима, а у 2014. години на Општински суд у Ливну

АНЕКС I ПРЕГЛЕД ИЗДАТИХ ПРЕПОРУКА У ОБЛАСТИ ДИСКРИМИНАЦИЈЕ

Број препоруке	Број предмета	Упућен органу	Повреда права	Датум издавања препоруке	Реализација	Примљен одговор
П-1/14	Ж-СА-06-788/13	КЛИНИЧКИ ЦЕНТАР УНИВЕРЗИТЕТА У САРАЈЕВУ, УПРАВНИ ОДБОР	01 – ДИСКРИМИНАЦИЈА	6.1.2014.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-2/14	Ж-СА-06-737/13	МИНИСТАРСТВО ПРИВРЕДЕ КАНТОНА САРАЈЕВО Н/Р МИНИСТРА, КАНТОНАЛНА УПРАВА ЗА ШУМАРСТВО	01 - ДИСКРИМИНАЦИЈА -- 01-03 – МОБИНГ	6.1.2014.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-20/14	Ж-СА-06-506/13	МИНИСТАРСТВО КОМУНИКАЦИЈА И ПРОМЕТА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ САРАЈЕВО Н/Р МИНИСТРА	01 - ДИСКРИМИНАЦИЈА -- 01-03 – МОБИНГ	18.2.2014.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-26/14	Ж-СА-06-895/12	ЈУ "ЦЕНТАР ЗА СПОРТ И РЕКРЕАЦИЈУ" САРАЈЕВО, УПРАВНИ ОДБОР	01 - ДИСКРИМИНАЦИЈА -- 01-03 – МОБИНГ	18.2.2014.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-37/14	Ж-БЛ-06-365/12	ОПШТИНА ЗЕНИЦА, СЛУЖБА ЗА ОПШТУ УПРАВУ И СТАМБЕНЕ ПОСЛОВЕ МИНИСТАРСТВО ЗА ПРОСТОРНО УРЕЂЕЊЕ, ПРОМЕТ И КОМУНИКАЦИЈЕ И ЗАШТИТУ ОКОЛИНЕ ЗДК	01 - ДИСКРИМИНАЦИЈА -- 01-14 - НА ОСНОВУ ПОЛИТИЧКОГ ИЛИ ДРУГОГ УВЈЕРЕЊА	10.3.2014.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-38/14	Ж-БЛ-06-115/14	РАДИО ТЕЛЕВИЗИЈА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ БАЊА ЛУКА	01 - ДИСКРИМИНАЦИЈА -- 01-03 – МОБИНГ	10.3.2014.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-54/14	Ж-ЛИ-06-34/14	ЈП ЕЛЕКТРОПРИВРЕДА ХЗ ХБ ДД МОСТАР	01 - ДИСКРИМИНАЦИЈА -- 01-16 - НА ОСНОВУ ЧЛАНСТВА У СИНДИКАТУ ИЛИ ДРУГОМ УДРУЖЕЊУ	2.4.2014.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-55/14	Ж-СА-04-1020/13	УНИВЕРЗИТЕТ У САРАЈЕВУ, ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ	01 – ДИСКРИМИНАЦИЈА	7.4.2014.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-68/14	Ж-БЛ-06-192/14	МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИЊИХ ПОСЛОВА КАНТОН 10 ЛИВНО	01 - ДИСКРИМИНАЦИЈА -- 01-12 - НА ОСНОВУ НАЦИОНАЛНОГ ИЛИ СОЦИЈАЛНОГ ПОРИЈЕКЛА	8.4.2014.	НИЈЕ РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-69/14	Ж-СА-06-317/14	СКУПШТИНА КАНТОНА САРАЈЕВО	01 - ДИСКРИМИНАЦИЈА -- 01-18 - НА ОСНОВУ ДРУШТВЕНОГ ПОЛОЖАЈА И ПОЛА	8.4.2014.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-75/14	Ж-СА-06-992/13	МИНИСТАРСТВО ЗА ОБРАЗОВАЊЕ, НАУКУ И МЛАДЕ КАНТОНА САРАЈЕВО	01 – ДИСКРИМИНАЦИЈА	8.4.2014.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-77/14	Ж-СА-06-1331/13	МИНИСТАРСТВО ПРОМЕТА И КОМУНИКАЦИЈА ФБИХ Н/Р МИНИСТРА МОСТАР	01 - ДИСКРИМИНАЦИЈА -- 01-03 – МОБИНГ	8.4.2014.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-83/14	Ж-СА-06-187/14, Ж-СА-06-318/14	МИНИСТАРСТВО СИГУРНОСТИ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ ГРАНИЧНА ПОЛИЦИЈА	01 - ДИСКРИМИНАЦИЈА -- 01-11 - НА ОСНОВУ ЕТНИЧКЕ ПРИПАДНОСТИ	15.4.2014.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-84/14	Ж-СА-06-280/14	КЛИНИЧКИ ЦЕНТАР УНИВЕРЗИТЕТА У САРАЈЕВУ	01 - ДИСКРИМИНАЦИЈА -- 01-03 – МОБИНГ	18.4.2014.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА

П-95/14	Ж-БЛ-06-216/14	АГЕНЦИЈА ЗА БАНКАРСТВО РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ	01 – ДИСКРИМИНАЦИЈА	19.5.2014.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-96/14	Ж-БЛ-06-209/14	МИНИСТАРСТВО ОБРАЗОВАЊА, НАУКЕ, КУЛТУРЕ И СПОРТА ТУЗЛАНСКОГ КАНТОНА	01 - ДИСКРИМИНАЦИЈА -- 01-03 – МОБИНГ	19.5.2014.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-97/14	Ж-БЛ-06-164/14	ЈУ ОШ "ПЕТАР КОЧИЋ" МРКОЊИЋ ГРАД	01 - ДИСКРИМИНАЦИЈА -- 01-03 – МОБИНГ	22.5.2014.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-98/14	Ж-БЛ-04-253/14, Ж-БЛ-06-190/14, Ж-БЛ-06-292/14	СРЕДЊОШКОЛСКИ ДОМ БАЊА ЛУКА Н/Р ПРЕДСЈЕДНИКА УПРАВНОГ ОДБОРА Н/Р ПЕДАГОШКОГ САВЈЕТА	01 - ДИСКРИМИНАЦИЈА -- 01-01 - УЗНЕМИРАВАЊЕ И 10 - РАДНИ ОДНОСИ	19.5.2014.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-99/14	Ж-БЛ-06-568/13	УПРАВНИ ОДБОР ТРИГЛАВ ОСИГУРАЊА	01 - ДИСКРИМИНАЦИЈА -- 01-03 – МОБИНГ	19.5.2014.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-102/14	Ж-СА-06-199/13	АГЕНЦИЈА ЗА ПРИВАТИЗАЦИЈУ У БОСАНСКО-ПОДРИЊСКОМ КАНТОНУ, УПРАВНИ ОДБОР ГОРАЖДЕ	01 - ДИСКРИМИНАЦИЈА -- 01-03 – МОБИНГ	20.5.2014.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-121/14	Ж-БЛ-06-178/14	ФЕДЕРАЛНИ ЗАВОД ПИО / МИО САРАЈЕВО	01 - ДИСКРИМИНАЦИЈА -- 01-03 – МОБИНГ	11.6.2014.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-129/14	Ж-СА-06-442/14	ДИРЕКЦИЈА ЗА КООРДИНАЦИЈУ ПОЛИЦИЈСКИХ ТИЈЕЛА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ САРАЈЕВО	01 - ДИСКРИМИНАЦИЈА -- 01-01 – УЗНЕМИРАВАЊЕ	12.6.2014.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-130/14	Ж-СА-06-179/14	ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ УНИВЕРЗИТЕТА У САРАЈЕВУ	01 - ДИСКРИМИНАЦИЈА -- 01-03 – МОБИНГ	13.6.2014.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-135/14	Ж-БЛ-06-350/14	ЖАЛБЕНИ САВЈЕТ САВЈЕТА МИНИСТАРА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ	01 - ДИСКРИМИНАЦИЈА -- 01-17 - НА ОСНОВУ ОБРАЗОВАЊА	17.6.2014.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-136/14	Ж-СА-06-511/14	МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ПОСЛОВА БОСАНСКО-ПОДРИЊСКОГ КАНТОНА, УПРАВА ПОЛИЦИЈЕ ГОРАЖДЕ Н/Р ПОЛИЦИЈСКОГ КОМЕСАРА ГОРАЖДЕ, МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ПОСЛОВА БОСАНСКО-ПОДРИЊСКОГ КАНТОНА Н/Р МИНИСТРА ГОРАЖДЕ	01 - ДИСКРИМИНАЦИЈА -- 01-18 - НА ОСНОВУ ДРУШТВЕНОГ ПОЛОЖАЈА И ПОЛА	18.6.2014.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-144/14	Ж-БЛ-06-139/14	ЈУ ЦЕНТАР ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД ТУЗЛА	01 - ДИСКРИМИНАЦИЈА -- 01-11 - НА ОСНОВУ ЕТНИЧКЕ ПРИПАДНОСТИ	29.7.2014.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-153/14	Ж-БЛ-06-401/14	ЕЛЕКТРОПРИВРЕДА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ ТРЕБИЊЕ	01 - ДИСКРИМИНАЦИЈА -- 01-18 - НА ОСНОВУ ДРУШТВЕНОГ ПОЛОЖАЈА И ПОЛА	1.8.2014.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-156/14	Ж-БЛ-06-178/14	КАНТОНАЛНИ СУД САРАЈЕВО	01 - ДИСКРИМИНАЦИЈА -- 01-03 – МОБИНГ	26.8.2014.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-174/14	Ж-СА-06-804/14	КЛИНИЧКИ ЦЕНТАР УНИВЕРЗИТЕТА У САРАЈЕВУ Н/Р ГЕНЕРАЛНОГ ДИРЕКТОРА	01 - ДИСКРИМИНАЦИЈА -- 01-03 – МОБИНГ	15.9.2014.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-176/14	Ж-БЛ-06-40/14	МИНИСТАРСТВО ПРОСВЈЕТЕ И КУЛТУРЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ БАЊА ЛУКА	01 - ДИСКРИМИНАЦИЈА -- 01-17 - НА ОСНОВУ ОБРАЗОВАЊА	11.9.2014.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-177/14	Ж-БЛ-06-55/14	ОПШТИНА ЈАЈЦЕ ЈП ЕЛЕКТРОПРИВРЕДА ХРВАТСКЕ ЗАЈЕДНИЦЕ ХЕРЦЕГ-БОСНЕ ДД МОСТАР	01 - ДИСКРИМИНАЦИЈА -- 01-11 - НА ОСНОВУ ЕТНИЧКЕ ПРИПАДНОСТИ	16.9.2014.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА

П-192/14	Ж-БЛ-06-357/14	МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ПОСЛОВА ТУЗЛАНСКОГ КАНТОНА	01 - ДИСКРИМИНАЦИЈА -- 01-12 - НА ОСНОВУ НАЦИОНАЛНОГ ИЛИ СОЦИЈАЛНОГ ПОРИЈЕКЛА	16.9.2014.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-223/14	Ж-СА-05-657/14	ДРЖАВНА АГЕНЦИЈА ЗА ИСТРАГЕ И ЗАШТИТУ БИХ, РЕГИОНАЛНИ УРЕД ТУЗЛА Н/Р НАЧЕЛНИКА	01 - ДИСКРИМИНАЦИЈА -- 01-03 – МОБИНГ	29.10.2014.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-224/14	Ж-СА-06-817/14	ДРУГОСТЕПЕНА ДИСЦИПЛИНСКА КОМИСИЈА ЗА ОРГАНЕ УПРАВЕ У ФБИХ Н/Р ПРЕДСЈЕДНИКА ДРУГОСТЕПЕНЕ ДИСЦИПЛИНСКЕ КОМИСИЈЕ, КАЗНЕНО-ПОПРАВНИ ЗАВОД ПОЛУОТВОРЕНОГ ТИПА САРАЈЕВО Н/Р ДИРЕКТОРА, Н/Р ЗАМЈЕНИКА ДИРЕКТОРА, ФЕДЕРАЛНО МИНИСТАРСТВО ПРАВДЕ Н/Р МИНИСТРА	01 - ДИСКРИМИНАЦИЈА -- 01-03 – МОБИНГ	29.10.2014.	ДЈЕЛИМИЧНО РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-226/14	Ж-СА-06-890/14	ФЕДЕРАЛНО МИНИСТАРСТВО ЗА ПИТАЊА БОРАЦА И ИНВАЛИДА ОДБРАМБЕНО-ОСЛОДОДИЛАЧКОГ РАТА САРАЈЕВО Н/Р МИНИСТРА	01 - ДИСКРИМИНАЦИЈА -- 01-12 - НА ОСНОВУ НАЦИОНАЛНОГ ИЛИ СОЦИЈАЛНОГ ПОРИЈЕКЛА	29.10.2014.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-237/14	Ж-БЛ-06-640/14	ПЕКАРА „ФЈОЛА“ ГРАДИШКА	01 - ДИСКРИМИНАЦИЈА -- 01-18 - НА ОСНОВУ ДРУШТВЕНОГ ПОЛОЖАЈА И ПОЛА	6.11.2014.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-249/14	Ж-СА-06-947/14	ОПШТИНА СТАРИ ГРАД САРАЈЕВО Н/Р ОПШТИНСКОГ НАЧЕЛНИКА	01 - ДИСКРИМИНАЦИЈА -- 01-18 - НА ОСНОВУ ДРУШТВЕНОГ ПОЛОЖАЈА И ПОЛА	28.11.2014.	ОСТВАРЕНА САРАДЊА	ДА
П-251/14	Ж-СА-06-665/14, Ж-СА-06-843/14	ОСНОВНА ШКОЛА „САФВЕТ-БЕГ БАШАГИЋ“ САРАЈЕВО	01 - ДИСКРИМИНАЦИЈА -- 01-03 - МОБИНГ И 01-17 - НА ОСНОВУ ОБРАЗОВАЊА	1.12.2014.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-258/14	Ж-СА-06-487/14	ПАРЛАМЕНТАРНА СКУПШТИНА БИХ САРАЈЕВО	01 – ДИСКРИМИНАЦИЈА	1.12.2014.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-260/14	Ж-СА-06-1009/14, Ж-СА-06-1042/14, Ж-СА-06-1043/14, Ж-СА-06-1044/14, Ж-СА-06-1073/14, Ж-СА-06-944/14	МИНИСТАРСТВО ОБРАЗОВАЊА, НАУКЕ, КУЛТУРЕ И СПОРТА ТУЗЛАНСКОГ КАНТОНА	01 – ДИСКРИМИНАЦИЈА	1.12.2014.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-273/14	Ж-МО-06-67/14	КАЗНЕНО-ПОПРАВНИ ЗАВОД ПОЛУОТВОРЕНОГ ТИПА МОСТАР	01 - ДИСКРИМИНАЦИЈА -- 01-13 - НА ОСНОВУ ВЕЗЕ СА НАЦИОНАЛНОМ МАЊИНОМ	3.12.2014.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-281/14	Ж-СА-06-934/14	МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ПОСЛОВА КАНТОНА САРАЈЕВО, УПРАВА ПОЛИЦИЈЕ Н/Р ПОЛИЦИЈСКОГ КОМЕСАРА	01 - ДИСКРИМИНАЦИЈА -- 01-03 – МОБИНГ	11.12.2014.	РЕАЛИЗОВАНА	ДА
П-286/14	Ж-СА-06-1176/13	УНИВЕРЗИТЕТСКО КЛИНИЧКИ ЦЕНТАР САРАЈЕВО	01 - ДИСКРИМИНАЦИЈА -- 01-18 - НА ОСНОВУ ДРУШТВЕНОГ ПОЛОЖАЈА И ПОЛА	11.12.2014.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ

П-298/14	Ж-СА-06-471/14	ГРАНИЧНА ПОЛИЦИЈА БИХ САРАЈЕВО	01 - ДИСКРИМИНАЦИЈА -- 01-09 - НА ОСНОВУ ЈЕЗИКА	17.12.2014.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-323/14	Ж-БЛ-06-553/14	МИНИСТАРСТВО ОБРАЗОВАЊА, НАУКЕ И ОМЛАДИНЕ КАНТОНА САРАЈЕВО	01 - ДИСКРИМИНАЦИЈА -- 01-18 - НА ОСНОВУ ДРУШТВЕНОГ ПОЛОЖАЈА И ПОЛА	30.12.2014.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ
П-324/14	Ж-БЛ-06-743/14	ЈУ ДОМ ЗА ДЈЕЦУ И ОМЛАДИНУ БЕЗ РОДИТЕЉСКОГ СТАРАЊА „РАДА ВРАЊЕШЕВИЋ“ БАЊА ЛУКА	01 - ДИСКРИМИНАЦИЈА -- 01-03 – МОБИНГ	30.12.2014.	НЕМА ОДГОВОРА	НЕ